

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στο σχέδιο νόμου «Δημόσιες Συμβάσεις Προμηθειών, Έργων και Υπηρεσιών στους τομείς της Άμυνας και της Ασφάλειας (Εναρμόνιση με την Οδηγία 2009/81/ΕΚ) Ρύθμιση θεμάτων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Α. ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ

1. Το πολιτικό πλαίσιο της νομοθετικής πρωτοβουλίας

1. Ο χώρος των αμυντικών προμηθειών είναι διαχρονικά βεβαρημένος με την κοινή αίσθηση ότι δε γίνεται διαφανής, έντιμη και αποτελεσματική διαχείριση σημαντικών κονδυλίων που επιβαρύνουν τον Κρατικό Προϋπολογισμό και άρα τα ετήσια δημοσιονομικά ελλείμματα και εν τέλει το δημόσιο χρέος. Φήμες, καταγγελίες, δικαστικές και κοινοβουλευτικές έρευνες, ακριτομυθίες και υπαινιγμοί διαμορφώνουν μία πολύ βαριά ατμόσφαιρα όλα τα τελευταία χρόνια. Υπό συνθήκες οξείας δημοσιονομικής και οικονομικής κρίσης, η αχλή που υπάρχει στο χώρο των αμυντικών προμηθειών γίνεται ακόμη πιο βαριά, με αποτέλεσμα να επηρεάζονται τελικώς τα κριτήρια της κοινής γνώμης αλλά και των υπευθύνων διαμορφωτών της (πολιτειακοί παράγοντες, κόμματα, μέσα ενημέρωσης, ειδικοί επιστήμονες, στρατιωτικό και πολιτικό προσωπικό που χειρίζεται παρόμοια θέματα) ως προς την ίδια την εθνική αμυντική σχεδίαση και την αξιολόγηση των πραγματικών αναγκών των Ενόπλων Δυνάμεων σε οπικά συστήματα και γενικότερα σε αμυντικό υλικό:

Από τη μία πλευρά σχεδόν κάθε προμήθεια αμυντικού υλικού θεωρείται περιττή, ύποπτη ή έστω πολυτελής, λόγω του συνήθους υψηλού κόστους αντίστοιχων προγραμμάτων, ενώ από την άλλη πλευρά κάθε παρούσα ή επικείμενη διατάραξη της ισορροπίας δυνάμεων μεταξύ Ελλάδος και Τουρκίας ιδίως στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο, αλλά και τη Θράκη, καθίσταται πηγή ανησυχιών και επικρίσεων.

2. Με την ανάληψη των καθηκόντων της σημερινής κυβέρνησης τον Οκτώβριο του 2009 βρεθήκαμε αντιμέτωποι με αυτήν την κατάσταση, της οποίας αξίζει να επισημάνουμε μερικά ειδικότερα στοιχεία:

α. Μεγάλα κρίσιμα προγράμματα όλων των κλάδων βρίσκόντουσαν σε μακροχρόνια καθυστέρηση ή σε οξεία νομική εμπλοκή. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι τα προγράμματα των υποβρυχίων του Πολεμικού Ναυτικού σε συνδυασμό με την τύχη των ΕΝΑΕ (Σκαρμαγκάς), το πρόγραμμα των μεταφορικών ελικοπτέρων του Στρατού Ξηράς ΝΗ 90, το σύστημα αυτοπροστασίας (ASPI) των αεροσκαφών F16 block 52+, το πρόγραμμα επικοινωνιών ζώνης μάχης ΕΡΜΗΣ, τα ανταλλακτικά όλων των πτητικών μέσων της Πολεμικής Αεροπορίας, η εργοστασιακή συντήρηση των κινητήρων των αεροσκαφών F16 κ.ο.κ.

Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στην έρπουσα εκκρεμότητα της προμήθειας των βλημάτων 120 χιλ. για τα νέου τύπου άρματα Leopard που είχε ήδη προμηθευτεί και παραλάβει ο Στρατός Ξηράς.

β. Οι συμβάσεις των αντισταθμιστικών ωφελημάτων (ΑΩ) σε σημαντικό ποσοστό ήταν ανεκτέλεστες και κατέληγαν στην επιβολή μικρών, σε πραγματική αξία, ποινικών ρητρών, ενώ όσες δεν είχαν λήξει δυσλειτουργούσαν σε μεγάλο επίσης ποσοστό. Η κατάσταση αυτή είχε

ως αποτέλεσμα να στερείται η αμυντική βιομηχανία ενός σαφούς πλαισίου μέσα στο οποίο θα μπορούσε να αναπτύξει τις πρωτοβουλίες της.

γ. Η εφαρμογή της ισχύουσας εθνικής νομοθεσίας (κυρίως του ν. 3433/2006) άνοιγε σημαντικά μέτωπα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθώς βασικές παράμετροί της (ΕΒΣ, ΕΠΑ, ΑΩ) αντιτίθενται, κατά την άποψη των υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αλλά και σε ορισμένα σημεία και κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ε.Ε.), στο πρωτογενές και το παράγωγο ευρωπαϊκό ενωσιακό δίκαιο.

δ. Είχε ήδη εκδοθεί η Οδηγία 2009/81/ΕΚ για τις προμήθειες αμυντικού υλικού και η χώρα μας είχε ούτως ή άλλως υποχρέωση μεταφοράς της στην εθνική έννομη τάξη μέχρι τον Αύγουστο του 2011.

3. Το διάστημα που μεσολάβησε από τον Οκτώβριο του 2009 έως σήμερα, ανελήφθησαν από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας μια σειρά από πολιτικές, νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές πρωτοβουλίες που διαμορφώνουν ένα νέο τοπίο στον χώρο των προμηθειών των Ενόπλων Δυνάμεων:

α. Συγκροτήθηκε, με ανάλογη τροποποίηση του Κανονισμού της Βουλής, η Ειδική Διαρκής Επιτροπή Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων, αρχικά ως υποεπιτροπή της Διαρκούς Επιτροπής Εξωτερικών και Άμυνας. Στην Επιτροπή εισάγονται με συστηματικό τρόπο για συζήτηση και διατύπωση γνώμης αφ' ενός μεν οι συσσωρευμένες εκκρεμότητες, αφ' ετέρου δε όλες οι νέες συμβάσεις ή τροποποιήσεις συμβάσεων. Είναι χρήσιμο να σημειωθεί ότι όλες οι αποφάσεις της Επιτροπής διατυπώθηκαν με ευρεία πλειοψηφία, σε καμία δε περίπτωση η πλειοψηφία που σχηματίστηκε δεν ήταν απλώς η απόλυτη κοινοβουλευτική πλειοψηφία του κυβερνώντος κόμματος.

β. Ψηφίστηκε (άρθρο 87 ν. 3883/2010) και εφαρμόζεται μεταβατική ρύθμιση για την εκκαθάριση των συμβάσεων ΑΩ ενόψει της κατάργησης των συμβάσεων αυτών με το υπό ψήφιση νομοσχέδιο στο πλαίσιο της μεταφερόμενης Οδηγίας.

γ. Αντιμετωπίστηκε η μείζων εκκρεμότητα των προγραμμάτων των υποβρυχίων του Πολεμικού Ναυτικού, σε συνδυασμό με το μέλλον των «Ελληνικών Ναυπηγείων ΑΕ» (Σκαρμαγκάς), με την ψήφιση και εκτέλεση του ν. 3885/2010, στο πλαίσιο σχετικής συμφωνίας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού). Για πρώτη φορά η Βουλή των Ελλήνων είχε τη δυνατότητα να συζητήσει διεξοδικά, να ελέγξει και να καταστήσει νόμο του κράτους ένα σχέδιο σύμβασης προμήθειας αμυντικού υλικού, να την κρίνει ρητά ως συμφέρουσα και επωφελή για το ελληνικό δημόσιο και να δώσει στους Υπουργούς Οικονομικών και Εθνικής Άμυνας τη ρητή εντολή και εξουσιοδότηση να υπογράψουν το εγκεκριμένο και κυρωμένο από τη Βουλή σχέδιο σύμβασης, σε πιστοποίηση της υπογραφής του από τους αντισυμβαλλομένους.

δ. Διαμορφώθηκε (άρθρα 72-76 ν. 3883/2010) ένα νέο θεσμικό πλαίσιο που διέπει πλέον τη διαμόρφωση της δομής δυνάμεων και των τριών κλάδων σε προσωπικό και μέσα, έτσι ώστε το μακροπρόθεσμο (15ετές) πρόγραμμα αμυντικών προμηθειών να είναι αντικείμενο ενδελεχούς μελέτης που εκκινεί από την ex post αξιολόγηση του βαθμού ενσωμάτωσης και αξιοποίησης των αμυντικών προμηθειών της προηγούμενης 20ετίας.

Το μακροπρόθεσμο πρόγραμμα εξοπλισμών συνδέεται συνεπώς με το σύνολο της Εθνικής Αμυντικής Σχεδία-

σης και απορρέει από την Πολιτική Εθνικής Άμυνας και Ασφάλειας και την Εθνική Στρατιωτική Στρατηγική. Ο καθορισμός των προτεραιοτήτων του μακροπρόθεσμου προγράμματος γίνεται με πρόταση του Α/ΓΕΕΘΑ και εντέλει του Υπουργού από τα αρμόδια συλλογικά όργανα (ΣΑΓΕ, ΣΑΜ, ΚΥΣΕΑ), πρωτίστως με στρατηγικά και επιχειρησιακά κριτήρια, λαμβανομένων βεβαίως υπόψη και των δημοσιονομικών αναγκών και δυνατοτήτων της χώρας, που είναι ούτως ή άλλως μια σημαντική παράμετρος της εθνικής ισχύος. Τόσο ο μακροπρόθεσμος όσο και ο τριετής κυλιόμενος προγραμματισμός αμυντικών προμηθειών τίθενται υπόψη της αρμόδιας κοινοβουλευτικής επιτροπής πριν την έγκρισή τους από το ΚΥΣΕΑ, ενώ η ίδια διαδικασία διεξάγεται σε ετήσια βάση αλλά και για την υλοποίηση κάθε επιμέρους υποπρογράμματος.

ε. Τέθηκε σε εφαρμογή το σχέδιο εξυγίανσης και ανασυγκρότησης του δημόσιου τομέα της αμυντικής βιομηχανίας (ΕΑΣ, ΕΑΒ, ΕΛΒΟ), με την εφαρμογή πλαισίου ανάλογου με αυτό του ΟΣΕ στα ΕΑΣ και με την πρόσληψη συμβούλων που θα προτείνουν συγκεκριμένα σχέδια για κάθε εταιρεία.

4. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται και το παρόν σχέδιο νόμου, με το οποίο μεταφέρεται στην εθνική έννομη τάξη η Οδηγία 2009/81/ΕΚ για τις δημόσιες συμβάσεις στους τομείς της Άμυνας και Ασφάλειας. Με το σχέδιο νόμου αφ' ενός μεν εκσυγχρονίζεται, απλουστεύεται και συστηματοποιείται η εθνική νομοθεσία, με βασικό άξονα την εισαγωγή νέων εγγυήσεων διαφάνειας υπό τον έλεγχο της Βουλής και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, αφ' ετέρου δε εναρμονίζεται πλέον η εθνική με την κοινοτική νομοθεσία, ώστε να εξαλειφθούν οι εστίες τριβής με την ΕΕ και ιδίως με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Πρόκειται συνεπώς για μία εθνική νομοθετική πρωτοβουλία που είχε αναγγελθεί και προγραμματιστεί με την ανάληψη των καθηκόντων της Κυβέρνησης. Τούτων δοθέντων, καταγράφηκε με δική μας πρόταση και στο Μνημόνιο που διέπει τη συνεργασία της χώρας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, κατά την τελευταία τροποποίησή του.

5. Η Οδηγία 2009/81/ΕΚ είναι ένα εκτεταμένο και λεπτομερές κείμενο. Κρίσιμες έννοιες που περιλαμβάνονται στην Οδηγία είναι αντικείμενο επεξεργασίας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη - μέλη στο πλαίσιο ομάδων εργασίας (workshops) που οργανώθηκαν.

Είναι επίσης κρίσιμο να σημειωθεί ότι, στο πλαίσιο του θεσμικού συστήματος της Ε.Ε., η εφαρμογή της Οδηγίας από τη σκοπιά της εσωτερικής αγοράς διασταυρώνεται με πολύ σημαντικές πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται από το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων με σύνθεση Υπουργών Άμυνας και από το Δ.Σ. του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας (ΕΔΑ/ΕΟΑ) υπό την προεδρεία της Υπάτης Εκπροσώπου της ΕΕ και Αντιπροέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τη συμμετοχή των Υπουργών Άμυνας των κρατών-μελών. Υπάρχουν συνεπώς λεπτές ισορροπίες μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου, μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας, μεταξύ κρατών-μελών που είναι κυρίως παραγωγοί και πωλητές πολεμικού υλικού και υλικού ασφάλειας και κρατών-μελών που είναι αγοραστές κ.ο.κ.

Η Οδηγία λαμβάνει ούτως ή άλλως υπόψη της μια σειρά από χρήσιμες παραμέτρους στον χώρο των αμυντικών προμηθειών, όπως η ίδια η ύπαρξη του Ευρωπαϊκού

Οργανισμού Άμυνας, η ύπαρξη του ΝΑΤΟ και των οργανισμών του, όπως η ΝΑΜΣΑ, οι διακρατικές συμβάσεις, διμερείς ή πολυμερείς, η ύπαρξη διεθνών οργανισμών, όπως ο OCCAR που συγκροτείται κατά βάση από κράτη-μέλη της ΕΕ και αναπτύσσει αμυντικά προγράμματα κ.ο.κ.

Καθώς η Ελλάδα είναι η πρώτη χώρα-μέλος που, μέσω της αλλαγής της εθνικής της νομοθεσίας, προβαίνει στην ενσωμάτωση της Οδηγίας (που λαμβάνεται ούτως ή άλλως ήδη υπόψη ερμηνευτικά και αναπτύσσει την ισχύ της), είναι πιθανόν να χρειαστούν στο μέλλον επιμέρους προσαρμογές και βελτιώσεις, ανάλογα με την ωρίμανση και οριστικοποίηση των κοινών ευρωπαϊκών αντιλήψεων στα θέματα που συνδέονται με την Οδηγία, κυρίως μέσω της πρακτικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της νομολογίας του Δικαστηρίου της ΕΕ.

6. Οι βασικές αλλαγές που επέρχονται με το παρόν σχέδιο νόμου είναι:

α. Τίθεται όλο το σύστημα προμηθειών στους τομείς της άμυνας υπό τον διαρκή έλεγχο της Βουλής. Η Ειδικής Διαρκής Επιτροπή Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων διατυπώνει τη γνώμη της στο πλαίσιο της κατάρτισης του Μακροπρόθεσμου (15ετούς) και του Τριετούς Κυλιόμενου Προγράμματος Προμηθειών Αμυντικού Υλικού. Επίσης, ενημερώνεται και διατυπώνει τη γνώμη της για την ενεργοποίηση όλων των υποπρογραμμάτων που αφορούν την απόκτηση στρατιωτικού εξοπλισμού ανεξαρτήτως ποσού.

Επιπλέον, η Επιτροπή έχει τη δυνατότητα συνεχούς και πλήρους πρόσβασης στους σχετικούς φακέλους ή αναζήτησης όλων των πληροφοριών από τα Γενικά Επιτελεία και τη Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων (ΓΔΑΕΕ).

β. Η Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων ορίζεται εφεξής αρμόδια για τη διαπραγμάτευση, σύναψη και παρακολούθηση όλων των συμβάσεων για την προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού, είτε αυτές είναι κύριες, είτε συμβάσεις υποστήριξης. Διασφαλίζεται κατά τον τρόπο αυτό η διακλαδικότητα και διευκολύνεται η ορθή και έγκαιρη εκτίμηση του συνολικού κόστους κύκλου ζωής κάθε προμήθειας που έως τώρα εμφανίζεται να επιμερίζεται μεταξύ κύριας σύμβασης, αρχικής υποστήριξης, εν συνεχεία υποστήριξης κ.ο.κ. Τα Γενικά Επιτελεία των κλάδων με εν τέλει το ΓΕΕΘΑ σε διακλαδική βάση και σύμφωνα με τις αρχές της καθετης δομής διοίκησης προσδιορίζουν και τεκμηριώνουν τις ανάγκες τους στο πλαίσιο του μακροπρόθεσμου και του τριετούς κυλιόμενου προγράμματος αμυντικών προμηθειών, διαμορφώνουν τις προδιαγραφές χωρίς να προκαταλαμβάνουν την τελική επιλογή ή να την στρέφουν εξ αρχής προς ορισμένη κατεύθυνση, αξιολογούν και ενσωματώνουν το υλικό και έχουν την ευθύνη για την διαχείρισή του από πραγματικής απόψεως, ενώ η ΓΔΑΕΕ έχει βεβαίως τη νομική και οικονομική διαχείριση των θεμάτων, σε στενή συνεργασία με το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους.

γ. Τυποποιούνται με σαφή και συστηματικό τρόπο οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών στον τομέα της άμυνας, σε εναρμόνιση με την Οδηγία 2009/81, μέσω των οποίων μπορεί να πραγματοποιηθεί μια προμήθεια όταν ενεργοποιείται ένα υποπρόγραμμα, μετά από γνώμη της αρμόδιας κοινοβουλευτικής επιτροπής και απόφαση του ΚΥΣΕΑ. Στην απόφαση αυτή καθορίζεται και η διαδικασία που αρμόζει

στην συγκεκριμένη προμήθεια (π.χ. διακρατική σύμβαση, ανταγωνιστικός διάλογος, ανοιχτός διαγωνισμός, κ.ο.κ.). Κατ' αυτόν τον τρόπο, επιτυγχάνεται η απλούστευση και η από-γραφειοκρατικοποίηση όλων των διαδικασιών, ώστε να διασφαλίζεται η ταχύτητα, η εγκυρότητα και κυρίως η διαφάνεια των διαδικασιών, χωρίς να προκαλούνται περιττές ή τεχνητές αμφισβητήσεις.

δ. Εκτός από τον έλεγχο της Βουλής, διατηρείται και επεκτείνεται ο προσυμβατικός έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

ε. Το κρισιμότερο όμως είναι ότι με το παρόν σχέδιο νόμου εισάγονται αυστηρές και αναλυτικές εγγυήσεις διαφάνειας αρχής γενομένης από την ενσωμάτωση στο νόμο του κώδικα δεοντολογίας που διέπει τις κάθε είδους επαφές του στρατιωτικού και πολιτικού προσωπικού του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας με τους εκπροσώπους των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στις διαγωνιστικές διαδικασίες και τις διαδικασίες διαπραγμάτευσης για τη σύναψη συμβάσεων.

Θεσπίζονται απαγορεύσεις για τη χρηματοδότηση ενδιαμέσων, μεσαζόντων ή πρακτόρων, απαγορεύονται οι εξωχώριες εταιρείες, εισάγοντας υποχρέωση γνωστοποίησης όλων των συμβάσεων με υποκατασκευαστές, υπεργολάβους, συμβούλους κ.ο.κ.

Επιπλέον, ο ανάδοχος δεσμεύεται από τη ρήτρα ακεραιότητας, η οποία προβλέπει ότι απαγορεύονται οι παράνομες πληρωμές που γίνονται πριν, κατά τη διάρκεια και μετά τη λήξη της σύμβασης, με αποδέκτες ένα ευρύτατο φάσμα, προσώπων, όπως υπαλλήλους, συλλογικά όργανα της αναθέτουσας αρχής, πολιτικά κόμματα, βουλευτές ή αιρετά όργανα της τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης, υπουργούς, καθώς και τους συγγενείς, τους συνεργάτες τους και τρίτους που λειτουργούν ως ενδιάμεσοι για τη διοχέτευση αυτών των χρηματικών ποσών, η μη τήρηση της οποίας επισύρει αυστηρές κυρώσεις και αποδέχεται τη δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να διενεργεί ελέγχους.

στ. Καταργούνται οι έννοιες της ελληνικής βιομηχανικής συμμετοχής (ΕΒΣ) και της εγχώριας προστιθέμενης αξίας (ΕΠΑ) που γεννούν τριβές με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τη νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ.

ζ. Θεσπίζεται η έννοια και το κριτήριο της ασφάλειας εφοδιασμού που απορρέει ως θεμελιώδες κριτήριο από την ίδια την Οδηγία και επιτρέπει στις ΕΔ να θέτουν ως προϋπόθεση την ύπαρξη εγκατάστασης του προμηθευτή εντός της ελληνικής επικράτειας, ώστε να διασφαλίζεται η ταχύτητα και η επάρκεια του εφοδιασμού τους, ιδίως σε περίπτωση κρίσης.

η. Καταργείται ο μηχανισμός των ΑΩ που προκάλεσε πλήθος αμφιβολιών και αντιρρήσεων για τρεις κυρίως λόγους:

i. γιατί το κόστος τους μετακυλύεται εκ των προτέρων στο κόστος της κύριας σύμβασης, άρα τίποτα δεν χαρίζεται αλλά όλα βαραίνουν το ελληνικό δημόσιο.

ii. γιατί η επιλογή και αποτίμηση της αξίας των συγκεκριμένων προγραμμάτων γίνονταν κατά τρόπο που δεν υπάκουε σε σαφή και διαφανή κριτήρια.

iii. γιατί οι χρηματο-οικονομικές ροές από και προς την Ελλάδα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως δίαυλοι παράπλευρων ή ύποπτων πληρωμών και επιπλέον υπήρχε και υπάρχει πάντα σοβαρό πρόβλημα πιστοποίησης της δαπάνης και εκτέλεσης των συμβατικών υποχρεώσεων.

Για όλους αυτούς τους λόγους, τα ΑΩ βρίσκονται και

στο στόχαστρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Σημασία έχει επομένως τώρα η συμμετοχή ελληνικών επιχειρήσεων σε ευρωπαϊκές κοινοπραξίες, η μεταφορά τεχνογνωσίας, η παραγωγή καινοτομίας, η συμμετοχή σε βιομηχανικές συμπράξεις κ.ο.κ.

θ. Προβλέπεται η κατάρτιση της Εθνικής Βιομηχανικής Στρατηγικής, η οποία, λαμβάνοντας υπόψη την Πολιτική Εθνικής Άμυνας και την Εθνική Στρατιωτική Στρατηγική, καθορίζει τα κατάλληλα μέτρα για την ασφάλεια εφοδιασμού των ΕΔ, ιδίως σε περιόδους κρίσης, μέσω της δημιουργίας μίας εγχώριας βιομηχανικής βάσης. Η Εθνική Αμυντική Βιομηχανική Στρατηγική – όπως και η Δομή Δυνάμεων σε μέσα και προσωπικό – εγκρίνεται από το ΚΥΣΕΑ μετά από γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής.

ι. Προβλέπεται η δυνατότητα εφαρμογής του νέου νομοθετικού πλαισίου και από το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη για την προμήθεια υλικού ευαίσθητου για λόγους ασφάλειας, προκειμένου να καλύπτονται ανάγκες της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος, του Πυροσβεστικού Σώματος και της ΕΥΠ.

ια. Οι ουσιαστικές διατάξεις του σχεδίου νόμου πρέπει να συνδυαστούν με την εφαρμογή των δικονομικών ρυθμίσεων που ισχύουν ούτως ή άλλως στο πεδίο των δημοσίων συμβάσεων. Οι ρυθμίσεις αυτές προσαρμόζονται τώρα στις ιδιομορφίες των συμβάσεων στους τομείς της άμυνας και ασφάλειας, σύμφωνα και με τις προβλέψεις της οδηγίας 2009/81/ΕΚ.

ιβ. Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στη μέριμνα του σχεδίου νόμου να είναι διαφανής η κρίσιμη φάση της διαμόρφωσης των προδιαγραφών, έτσι ώστε ο ευρύτερος κύκλος πιθανών προμηθευτών να διατυπώνει εγκαίρως τυχόν παρατηρήσεις στη φάση του τεχνικού διαλόγου, με στόχο να εμποδίζονται τεχνητοί αποκλεισμοί ή προεπιλημμένες αποφάσεις που δύσκολα μπορεί να ελέγξει η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου και η Βουλή.

ιγ. Προβλέπεται η δυνατότητα των ενόπλων δυνάμεων να υλοποιούν προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης αμυντικού χαρακτήρα, ιδίως μέσω των Διακρατικών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων Ερευνητικής και Αναπτυξιακής Συνεργασίας. Κεντρικός στόχος της προσπάθειας είναι η δημιουργία μιας Ενιαίας Ευρωπαϊκής Αμυντικής Αγοράς και η συγκέντρωση των πόρων για έρευνα και ανάπτυξη αντί του κατακερματισμού τους σε εθνικά προγράμματα.

ιδ. Ανάμεσα στις άλλες καινοτομίες, ο νόμος επιτρέπει στην αναθέτουσα αρχή να απαιτήσει από τις αντισυμβαλλόμενες εταιρείες να αναθέτουν υπεργολαβικό έργο με ανταγωνιστικούς όρους, έτσι ώστε να ενισχύονται οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις του αμυντικού κλάδου.

ιε. Μετεξελίσσεται το Μητρώο Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού (ΜΚΑΥ) σε Ενιαίο Μητρώο Επιχειρήσεων Αμυντικού Τομέα (ΕΜΕΑΤ), το οποίο λειτουργεί ως επαγγελματικό μητρώο και ως επίσημος κατάλογος οικονομικών φορέων που συμμετέχουν σε διαδικασίες σύναψης συμβάσεων του παρόντος νόμου. Με τη ρύθμιση αυτή επιτυγχάνεται η απλούστευση των διαδικασιών ελέγχου της προσωπικής κατάστασης, της επαγγελματικής επάρκειας, της τεχνικής ικανότητας και της οικονομικής φερεγγυότητας των υποψηφίων.

ιστ. Προβλέπεται η δυνατότητα πώλησης στρατιωτικού εξοπλισμού, ιδίως μεταχειρισμένου ή και καινούργιου, η οποία αποφασίζεται από το ΚΥΣΕΑ ή από τον Υ-

πουργό Εθνικής Άμυνας, αναλόγως της οικονομικής αποτίμησης του υλικού, μετά από γνώμη της αρμόδιας Επιτροπής της Βουλής.

II. Τα βασικά νομικά χαρακτηριστικά του νόμου στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής και της εθνικής έννομης τάξης

Στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας τα κράτη μέλη έχουν εδώ και πολλά χρόνια αναδείξει ως πρωταρχικό τους στόχο τη σταδιακή διαμόρφωση μιας Ευρωπαϊκής Αγοράς Αμυντικού Εξοπλισμού (EDEM). Οι αγορές αμυντικού υλικού που παρέμεναν εξ ορισμού εκτός ενιαίας αγοράς και βρίσκονταν κατακερματισμένες κατέστησαν αναγκαίες μακρόπνοες μεταρρυθμίσεις προκειμένου να διατηρήσει η Ευρώπη μία βιώσιμη βιομηχανία αμυντικών εξοπλισμών και να εφοδιάζει επαρκώς τις ένοπλες δυνάμεις της.

Η επίτευξη αυτού του στόχου επιχειρείται μέσω της διαμόρφωσης ενός ευρύτερου νομοθετικού πλαισίου, το οποίο αποβλέπει: α) στην ενίσχυση της αμυντικής βιομηχανίας και της τεχνολογικής βάσης στην Ευρώπη, ώστε να καταστεί ισχυρή και ανταγωνιστική, β) στην ανάπτυξη της πολυμορφίας των ευρωπαϊών προμηθευτών στον τομέα της άμυνας, ιδίως με τη συμμετοχή ΜΜΕ και μη παραδοσιακών προμηθευτών, γ) στην προαγωγή της βιομηχανικής συνεργασίας μεταξύ κρατών - μελών και την προώθηση αποτελεσματικών μορφών υπεργολαβίας.

Με την πρόσφατη υιοθέτηση των οδηγιών 2009/43/ΕΚ και 2009/81/ΕΚ, η Ευρωπαϊκή Ένωση επιτάχυνε την πορεία προς μία ευρωπαϊκή αγορά αμυντικών υλικών. Οι δύο αυτές οδηγίες αφορούν σε θέματα μεταφορών προϊόντων αμυντικού χαρακτήρα και συμβάσεων έργων, υπηρεσιών και προμηθειών στον τομέα της άμυνας, φιλοδοξώντας να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα του κατακερματισμού της αγοράς αμυντικού εξοπλισμού στην Ευρώπη.

Εξάλλου, η κοινοτική νομοθεσία σε θέματα δημοσίων συμβάσεων, δηλαδή οι οδηγίες 2004/18/ΕΚ και 2004/17/ΕΚ, έτυχαν εξαιρετικά περιορισμένης εφαρμογής στον τομέα των αμυντικών συμβάσεων. Οι ιδιαιτερότητες στον τομέα της άμυνας αναγνωρίστηκαν σε κοινοτικό επίπεδο με την καθιέρωση ενός συστήματος εξαιρέσεων το οποίο ορίζεται στο άρθρο 346 ΣΛΕΕ (άρθρο 296 ΣΕΚ). Με αυτόν το μηχανισμό, η εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου των δημοσίων συμβάσεων στον τομέα της άμυνας έβρισκε πάντα ένα όριο στην εξαίρεση του άρθρου 346 ΣΛΕΕ.

Στους ειδικότερους, λοιπόν, τομείς των συμβάσεων στον τομέα της άμυνας και της ασφάλειας, αναδείχθηκε η αναγκαιότητα συντονισμού από τη μία πλευρά των διαδικασιών σύναψής τους, ώστε, αφ' ενός να καλύπτονται οι επιτακτικές ανάγκες ασφάλειας των κρατών μελών και τα κυριαρχικά τους δικαιώματα και αφ' ετέρου να εκπληρώνονται οι υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τη Συνθήκη. Ο ειδικός τους χαρακτήρας προϋποθέτει άμβλυνση της διαχωριστικής γραμμής μεταξύ εξωτερικής και εσωτερικής ασφάλειας, καθώς και μεταξύ στρατιωτικής και μη στρατιωτικής ασφάλειας, λόγω της εμφάνισης ασύμμετρων και διεθνικών απειλών. Προϋποθέτει, τέλος, τη θέσπιση ειδικών ρυθμίσεων, ιδίως στους τομείς της ασφάλειας του εφοδιασμού και της ασφάλειας των πληροφοριών.

Στο πλαίσιο αυτό ψηφίσθηκε η τομεακή οδηγία 2009/81/ΕΚ, η οποία συντονίζει τις διαδικασίες σύναψης

ορισμένων συμβάσεων έργων, υπηρεσιών και προμηθειών στον τομέα της άμυνας και της ασφάλειας και αναδεικνύει τις ιδιαιτερότητές τους με ρυθμίσεις που συμπληρώνουν ή και τροποποιούν τις κλασικές οδηγίες 2004/18 και 2004/17. Η οδηγία περιορίζει το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 346 ΣΛΕΕ, ώστε αυτό να καλύπτει μόνο περιπτώσεις πραγματικών παρεκκλίσεων.

Με τον παρόντα νόμο ενσωματώνεται καταρχάς η οδηγία 2009/81/ΕΚ στην ελληνική έννομη τάξη, φέροντας την Ελλάδα πρώτη, μεταξύ των κρατών - μελών, στη χρονική σειρά ενσωμάτωσής.

Παράλληλα ενσωματώνονται σε ενιαίο κείμενο όλες οι εθνικές διαδικαστικές απαιτήσεις ανάθεσης και εκτέλεσης των οικείων συμβάσεων, με κατάργηση τυχόν αντιθέτων ρυθμίσεων.

Με τον τρόπο αυτό η Ελλάδα αποκτά πλέον ένα σύγχρονο νόμο για τη δημοπράτηση συμβάσεων στρατιωτικού και ευαίσθητου περιεχομένου, που σέβεται το κοινοτικό κεκτημένο και ταυτόχρονα διασφαλίζει στο μέγιστο τα κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας σε θέματα εθνικής άμυνας και ασφάλειας.

B. ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ

Ο νόμος διαρθρώνεται σε τέσσερα μέρη: Το ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ ρυθμίζει θέματα που αφορούν τον προγραμματισμό των συμβάσεων και τις αρμοδιότητες των οργάνων που συνάπτουν συμβάσεις στον τομέα της άμυνας και, επιπλέον εισάγει κανόνες διαφάνειας και δεοντολογίας που απευθύνονται προς όλους τους εμπλεκόμενους στις συμβάσεις του αμυντικού τομέα.

Ακολουθεί το ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ, με το οποίο εναρμονίζεται η ελληνική νομοθεσία με τις διατάξεις της οδηγίας 2009/81/ΕΚ και εισάγονται επιπλέον ρυθμίσεις που αποσκοπούν στη διευκόλυνση και ολοκλήρωση των διαδικασιών ανάθεσης. Στο μέρος αυτό, ρυθμίζονται θέματα όπως το πεδίο εφαρμογής των κανόνων σύναψης των συμβάσεων και οι εξαιρέσεις από αυτό, οι διαδικασίες σύναψης των συμβάσεων και οι διαδικαστικές τους λεπτομέρειες, οι κανόνες δημοσιότητας, τα κριτήρια συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης των συμβάσεων και επιλογής του αναδόχου, καθώς και οι κανόνες περί έννομης προστασίας.

Επίσης ενσωματώνονται ειδικές ρυθμίσεις που αφορούν στην υλοποίηση από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας προγραμμάτων έρευνας και ανάπτυξης

Στη συνέχεια, στο ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ τίθενται συγκεκριμένοι κανόνες σχετικά με τη διαδικασία σύναψης συμβάσεων οικονομικής αξίας κατώτερης των χρηματικών ορίων εφαρμογής της οδηγίας 2009/81/ΕΚ και, τέλος, στο ΤΕΤΑΡΤΟ ΜΕΡΟΣ έχουν συγκεντρωθεί τα επιμέρους θέματα που ρυθμίζονται από τον παρόντα νόμο, όπως η εκτέλεση των συμβάσεων, η εκχώρηση απαιτήσεων και η εκποίηση στρατιωτικού εξοπλισμού, καθώς και οι μεταβατικές και καταργητικές διατάξεις.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ - ΑΡΜΟΔΙΑ ΟΡΓΑΝΑ – ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

Το πρώτο μέρος του νόμου αναφέρεται σε θέματα προγραμματισμού, οργάνωσης και αρμοδιοτήτων των οργάνων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας όσον αφορά στην σύναψη συμβάσεων στον τομέα της άμυνας, ενώ επιπλέον στο μέρος αυτό τίθενται σαφείς και λεπτομερείς

κανόνες διαφάνειας και ελέγχου των συμβάσεων στον αμυντικό τομέα. Το πρώτο μέρος διακρίνεται σε τρία κεφάλαια:

1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α: Προγραμματισμός συμβάσεων

Το πρώτο Κεφάλαιο αναφέρεται σε ζητήματα που άπτονται του προγραμματισμού υλοποίησης των εξοπλιστικών προγραμμάτων των Ενόπλων Δυνάμεων. Γίνεται η αναγκαία σύνδεση των διατάξεων του νόμου με τον ν. 3883/2010 (ΦΕΚ Α 167) και προβλέπεται ότι η έγκριση της διενέργειας της κάθε διαδικασίας ανάθεσης, όπως και οι όροι αυτής υπόκεινται στις διατάξεις των άρθρων 72 έως 76 του ν. 3883/2010. Επίσης, διευκρινίζονται οι αρμοδιότητες της Ειδικής Διαρκούς Επιτροπής Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων της Βουλής.

Τέλος, προβλέπεται το περιεχόμενο και η διαδικασία εκπόνησης της «Εθνικής Αμυντικής Βιομηχανικής Στρατηγικής» (ΕΑΒΣ), η οποία προορίζεται να αποτελέσει τη βάση για την χάραξη της εθνικής πολιτικής στον τομέα της αμυντικής τεχνολογίας και βιομηχανίας. Ειδικότερα:

Στο άρθρο 1 γίνεται η σύνδεση των διατάξεων του νόμου με τον ν. 3883/2010, προκειμένου να διευκρινιστεί ότι η έγκριση του συνολικού προγραμματισμού των αναγκών των Ενόπλων Δυνάμεων, η κατάρτιση, επανεξέταση και επικαιροποίηση του Μακροπρόθεσμου Προγράμματος Προμηθειών Αμυντικού Υλικού, η κατάρτιση και επανεξέταση του Τριετούς Κυλιόμενου Προγράμματος Πληρωμών και Παραλαβών των Προμηθειών Αμυντικού Υλικού και η έγκριση της υλοποίησης των επιμέρους υποπρογραμμάτων (επιλογή διαδικασίας σύναψης των συμβάσεων και καθορισμός ειδικών όρων ανάθεσης και εκτέλεσης) διενεργούνται σύμφωνα με τα άρθρα 72 έως 76 του ν. 3883/2010).

Με την ίδια διαδικασία λήψης απόφασης εντάσσονται στο Τριετές Κυλιόμενο Πρόγραμμα και ταυτόχρονα ενεργοποιούνται υποπρογράμματα που κρίνονται αναγκαία για σοβαρούς λόγους στο πλαίσιο του συνολικού προϋπολογισμού του Τριετούς Κυλιόμενου Προγράμματος, αλλά και τα αναγκαία υποπρογράμματα μέχρι την κατάρτιση του πρώτου Τριετούς Κυλιόμενου Προγράμματος.

Στο άρθρο 2 περιγράφονται οι αρμοδιότητες που καλείται να ασκήσει στο πλαίσιο του νόμου η Ειδική Διαρκής Επιτροπή Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων της Βουλής, η οποία: α) διατυπώνει τη γνώμη της για όλα τα υποπρογράμματα προμήθειας ή υποστήριξης στρατιωτικού εξοπλισμού και β) ενημερώνεται μια τουλάχιστον φορά σε κάθε τακτική σύνοδο για την εξέλιξη όλων των μειζόνων εξοπλιστικών προγραμμάτων και τη συνολική εξέλιξη του Μακροπρόθεσμου και του Τριετούς Κυλιόμενου Προγράμματος Προμηθειών στρατιωτικού εξοπλισμού. Με τη διάταξη αυτή ενισχύεται ουσιαστικά η διαφάνεια κατά την σύναψη των συμβάσεων του αμυντικού τομέα.

Με το άρθρο 3 εισάγεται η υποχρέωση των Ενόπλων Δυνάμεων να εκπονήσουν στρατηγική για την αμυντική βιομηχανία, στην οποία θα καταγράφονται οι γενικές αρχές, οι κατευθύνσεις και κυρίως τα μέτρα που θα πρέπει να λαμβάνονται για την προστασία των ουσιαστών συμφερόντων ασφαλείας της χώρας, μέσω της ταχείας και απρόσκοπτης λειτουργίας της αλυσίδας εφοδιασμού των Ενόπλων Δυνάμεων, ιδίως σε περιπτώσεις πολέμου και κρίσεων. Η «Εθνική Αμυντική Βιομηχανική Στρατηγική» (ΕΑΒΣ) θα αποτελέσει τη βάση για την χάραξη της ε-

θνικής πολιτικής στον τομέα της αμυντικής τεχνολογίας και βιομηχανίας, με στόχο την διατήρηση και ενίσχυση της εθνικής αμυντικής τεχνολογικής-βιομηχανικής βάσης. Στην ΕΑΒΣ: α) θα καταγράφονται και θα αξιολογούνται οι ανάγκες των Ενόπλων Δυνάμεων όσον αφορά την πρόσκτηση των αναγκαίων υλικών και μέσων και την κάθε είδους υποστήριξη αυτών σε όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους, ανάλογα με τις επιχειρησιακές συνθήκες και ανάγκες, και β) θα προσδιορίζονται συγκεκριμένοι τομείς της βιομηχανίας, στους οποίους η χώρα πρέπει να διαθέτει την αντίστοιχη βιομηχανική-τεχνολογική ικανότητα για να εξυπηρετήσει κατά τρόπο αποτελεσματικό τις ως άνω ανάγκες. Η Εθνική Αμυντική Βιομηχανική Στρατηγική αποφασίζεται από το ΚΥΣΕΑ, μετά από εισήγηση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και γνώμη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής.

Στο άρθρο 4 ρυθμίζονται τα ζητήματα που αφορούν στις συμβάσεις εν συνεχεία υποστήριξης (FOS), οι οποίες είναι ιδιαίτερα σημαντικές για την επιχειρησιακή αυτονομία των ενόπλων δυνάμεων, ειδικότερα για την ασφάλεια εφοδιασμού των οπλικών συστημάτων. Οι συμβάσεις αυτές μπορούν να συνάπτονται με την αρχική σύμβαση προμήθειας ή μεταγενέστερα. Σε κάθε περίπτωση όμως, πρέπει, κατά τη σύναψή τους, να λαμβάνονται υπόψη οι απαιτήσεις για την ασφάλεια πληροφοριών και την ασφάλεια εφοδιασμού, καθώς και τα μέτρα που θα έχει υιοθετήσει η Εθνική Αμυντική Βιομηχανική Στρατηγική.

2. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β: Αρμοδιότητες – Συλλογικά όργανα

Το δεύτερο Κεφάλαιο αφορά στην κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των υπηρεσιακών δομών του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, όσον αφορά τις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων που ρυθμίζονται από τον παρόντα νόμο.

Επιπλέον, ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με τα συλλογικά όργανα που είναι αρμόδια για τη διενέργεια των σχετικών διαδικασιών. Ειδικότερα:

Στο άρθρο 5 ορίζεται ότι το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας αποτελεί την αναθέτουσα αρχή στον τομέα της άμυνας, ενώ η Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων (ΓΔΑΕΕ) του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας αναλαμβάνει εφεξής την ευθύνη για τη διενέργεια των προπαρασκευαστικών και διαδικαστικών πράξεων που απαιτούνται για την σύναψη και την εκτέλεση όλων των συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών που ρυθμίζονται από τον παρόντα νόμο, είτε εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του είτε εξαιρούνται από αυτό, διατηρώντας ένα τεκμήριο αρμοδιότητας σε σχέση με τα Γενικά Επιτελεία των Ενόπλων Δυνάμεων, τα οποία διατηρούν μόνο την αρμοδιότητα διενέργειας των παραλαβών, κατά το στάδιο της εκτέλεσης μιας σύμβασης. Επιπλέον, η ΓΔΑΕΕ ορίζει αρμόδια για τη διενέργεια των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων εκποίησης στρατιωτικού εξοπλισμού.

Στο άρθρο 6 προσδιορίζονται οι αρμοδιότητες των γενικών επιτελείων των τριών κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων, στο πλαίσιο της εφαρμογής του παρόντος νόμου, οι οποίες αφορούν κυρίως στην εισήγηση για την τεκμηρίωση των αναγκών τους, την εισήγηση για την ενεργοποίηση ενός υποπρογράμματος, τη σύνταξη των τεχνικών προδιαγραφών, τη διενέργεια των παραλαβών κατά την εκτέλεση των συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών και τη διενέργεια των διαδικασιών για τη σύναψη και την εκτέλεση των συμβάσεων έργων.

Στο άρθρο 7 προβλέπονται τα συλλογικά όργανα που είναι αρμόδια για την διενέργεια των διαδικασιών σύναψης και εκτέλεσης των συμβάσεων που ρυθμίζονται από τον παρόντα νόμο.

Ειδικότερα, ορίζεται ότι παραμένουν σε ισχύ οι διατάξεις των άρθρων 13, 15, 16, 17 και 18 του ν. 3433/2006 που αφορούν στα συλλογικά όργανα πραγματοποίησης των προμηθειών των Ενόπλων Δυνάμεων, με τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα που καθορίζονται σ' αυτές. Εξαιρέση εισάγεται ως προς τις επιτροπές των περιπτώσεων ζ' και η' της παραγράφου 3 του άρθρου 13 του ν. 3433/2006, τις Κεντρικές Γνωμοδοτικές Επιτροπές Προμηθειών των Γενικών Επιτελείων των κλάδων του άρθρου 13 και 14 και τις Περιφερειακές Γνωμοδοτικές Επιτροπές Προμηθειών της περίπτωσης β' της παραγράφου 2 του άρθρου 13 του ν. 3433/2006, οι οποίες εξακολουθούν να λειτουργούν μόνο για συμβάσεις που έχουν συναφθεί πριν τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου.

Επίσης, προβλέπεται ως αρμόδιο όργανο για την εξέταση των προδικαστικών προσφυγών η Επιτροπή Αξιολόγησης Προσφυγών, τα μέλη της οποίας πρέπει να μη συμπίπτουν με τα μέλη των λοιπών Επιτροπών. Η Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή λειτουργεί εφεξής μόνο στη ΓΔΑΕΕ, δεδομένου ότι τα Γενικά Επιτελεία δεν έχουν πλέον αρμοδιότητα στη διενέργεια διαδικασιών σύναψης συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών στον τομέα της άμυνας. Ως εκ τούτου, οι ΚΓΕΠ και οι ΠΓΕΠ των Γενικών Επιτελείων καταργούνται.

3. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ: Διαφάνεια και έλεγχος

Στο τρίτο κεφάλαιο του πρώτου μέρους έχουν συγκεντρωθεί, ως ένας κώδικας δεοντολογίας και διαφάνειας, διατάξεις που αφορούν τόσο το προσωπικό του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, όσο και τους οικονομικούς φορείς που λαμβάνουν μέρος στις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών και έργων στον τομέα της άμυνας. Με τις ρυθμίσεις αυτές επιδιώκεται η ενίσχυση της διαφάνειας και η καταπολέμηση φαινομένων διαφθοράς, με την εισαγωγή, για πρώτη φορά στο πεδίο των αμυντικών προμηθειών, αυστηρών ρητρών που διασφαλίζουν την διαφάνεια ως προς τις συμβατικές σχέσεις και τις πληρωμές που γίνονται στο πλαίσιο των σχετικών συμβάσεων. Ειδικότερα:

Το άρθρο 8 εισάγει για πρώτη φορά ειδικούς κανόνες δεοντολογικής συμπεριφοράς για το πολιτικό και το στρατιωτικό προσωπικό του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας που εμπλέκεται στη διενέργεια διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στον τομέα της άμυνας. Κατά τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η αμεροληψία και αντικειμενικότητα των στελεχών που καλούνται να υλοποιήσουν τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων μέσω ενός σαφούς και διαφανούς θεσμικού πλαισίου και κατά ταύτα θωρακίζεται το δημόσιο συμφέρον.

Ειδικότερα, ρυθμίζονται θέματα όπως η πραγματοποίηση επαφών και σχέσεων με οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν σε διαγωνιστικές διαδικασίες για την ανάληψη συμβάσεων του αμυντικού τομέα και καθορίζονται οι κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση παράβασης των απαγορεύσεων που εισάγονται με το παρόν άρθρο.

Με το άρθρο 9 επιβάλλονται υποχρεώσεις τήρησης κανόνων διαφάνειας στους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν σε διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων στον τομέα της άμυνας.

Με το άρθρο αυτό επιτυγχάνεται η εξυγίανση της αγο-

ράς δημοσίων συμβάσεων του αμυντικού τομέα και ο επαναπροσδιορισμός της λειτουργίας της, εντός ενός κανονιστικού πλαισίου που ενισχύει τη διαφάνεια και περιορίζει τη διαφθορά.

Ειδικότερα, με την παράγραφο 1 εισάγεται ρητή απαγόρευση χρησιμοποίησης μεσαζόντων από οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν σε διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων που ρυθμίζονται από τον παρόντα νόμο, με την παράγραφο 2 προσδιορίζεται η κατηγορία συμβούλων που επιτρέπεται να παρέχουν υπηρεσίες σε σχέση με τις συμβάσεις αυτές προς τους εν λόγω οικονομικούς φορείς και με την παράγραφο 3 εισάγεται η απαγόρευση χρησιμοποίησης από τους οικονομικούς αυτούς φορείς εξωχώριων εταιριών ή ανάλογης νομικής μορφής οντοτήτων, με εξαίρεση περιπτώσεις που η συνεργασία αυτή είναι απολύτως αναγκαία για την εκτέλεση της συγκεκριμένης σύμβασης.

Για τους σκοπούς εφαρμογής των παραγράφων 1, 2 και 3 καθιερώνεται η υποχρέωση του οικονομικού φορέα να γνωστοποιεί στην αναθέτουσα αρχή κατάλογο των συμβάσεων που συνάπτει με τους υπεργολάβους, προμηθευτές ή τους συμβούλους του. Σε κάθε περίπτωση, η αναθέτουσα αρχή, διατηρεί το δικαίωμα να ζητήσει από τους οικονομικούς φορείς τα πλήρη κείμενα των σχετικών συμβάσεων.

Ωστόσο, στις περιπτώσεις που οι οικονομικοί φορείς εκχωρούν στους υπεργολάβους τους απαιτήσεις που απορρέουν από τη σύμβαση που έχουν συνάψει με την αναθέτουσα αρχή, υποχρεούνται να γνωστοποιούν τις σχετικές συμβάσεις.

Επίσης, απαγορεύεται ρητά η κάθε είδους απασχόληση προσωπικού του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας από τους οικονομικούς φορείς που αναφέρονται ανωτέρω, για χρονικό διάστημα τουλάχιστον τριών ετών μετά την ημερομηνία συνταξιοδότησής του (παράγραφος 6).

Τέλος, προβλέπονται οι κυρώσεις που επιβάλλονται στην περίπτωση παράβασης των ανωτέρω υποχρεώσεων, οι οποίες μπορούν να περιλαμβάνουν την έκπτωση του αναδόχου ή την επιβολή ποινικής ρήτρας ή, επιπλέον, τον αποκλεισμό του οικονομικού φορέα από συμβάσεις και διαγωνισμούς του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας για χρονικό διάστημα 3-10 χρόνια, ανάλογα με τη βαρύτητα της παράβασης. Οι κυρώσεις αυτές θεσπίζονται και για τις παραβάσεις των υποχρεώσεων αυτών από τα μέλη της κοινοπραξίας, εάν ο οικονομικός φορέας είναι κοινοπραξία ή από τους υπεργολάβους του. Εάν οι ανάδοχοι παραβιάσουν τις υποχρεώσεις και απαγορεύσεις του παρόντος άρθρου, η παράβαση αυτή συνιστά σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα υπό την έννοια της περίπτωσης δ της παραγράφου 4 του άρθρου 57.

Επίσης, εάν οι οικονομικοί φορείς της παραγράφου 1 παραβιάσουν τις υποχρεώσεις και απαγορεύσεις του παρόντος άρθρου, η παράβαση αυτή συνιστά σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα υπό την έννοια της περίπτωσης δ της παραγράφου 4 του άρθρου 57.

Με το άρθρο 10, εισάγεται η ρήτρα ακεραιότητας, η οποία αποτελεί μία καινοτομία του νόμου που εντάσσεται στην βασική πολιτική επιλογή της καταπολέμησης της διαφθοράς και των συναφών φαινομένων που αντιστρατεύονται το δημόσιο συμφέρον. Η αναθέτουσα αρχή περιλαμβάνει στα έγγραφα της σύμβασης ειδική ρήτρα ακεραιότητας, βάσει της οποίας ο ανάδοχος δεσμεύεται ότι σε όλα τα στάδια που προηγήθηκαν της κατακύρωσης της σύμβασης, δεν ενήργησε αθέμιτα, παράνομα ή

καταχρηστικά και ότι θα εξακολουθήσει να συμπεριφέρεται αναλόγως κατά το στάδιο της εκτέλεσης της σύμβασης, αλλά και μετά τη λήξη αυτής. Προς τον σκοπό αυτό ο ανάδοχος υποβάλει μία σειρά από δεσμευτικές δηλώσεις, οι οποίες απαριθμούνται ενδεικτικά στην παράγραφο 1.

Στην παράγραφο 2 προβλέπονται οι κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση παράβασης των απαγορεύσεων που εισάγονται με την παράγραφο 1 και στην παράγραφο 5 προβλέπεται ότι οι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται να επιβάλουν κυρώσεις σε περιπτώσεις παραβάσεων και να λαμβάνουν επανορθωτικά μέτρα, όταν κάποιος εκ των διευθυντών, στελεχών ή υπαλλήλων τους παραβιάσει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

Στο άρθρο 11, με στόχο την διασφάλιση της πλήρους εφαρμογής των περί διαφάνειας και δεοντολογίας κανόνων του νόμου, ορίζεται ότι κατά την εκτέλεση μιας σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ελέγχει όλες τις συμβατικές σχέσεις και πληρωμές του οικονομικού φορέα μέσω ανεξάρτητης ελεγκτικής εταιρείας.

Στην παράγραφο 2 οριοθετείται η έκταση του ελέγχου και στις παραγράφους 3 έως 5 ρυθμίζονται οι διαδικαστικές λεπτομέρειες διενέργειας αυτού του ελέγχου, ώστε να διασφαλίζεται η αντικειμενικότητα και αποτελεσματικότητα του ελέγχου, με τη λιγότερη δυνατή παρακώλυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας του οικονομικού φορέα. Επιπλέον, με την παράγραφο 6 διασφαλίζεται η εμπιστευτικότητα του ελέγχου.

Τέλος, στην παράγραφο 7 προβλέπονται οι κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση άρνησης ή παρεμπόδισης του ελέγχου εκ μέρους του οικονομικού φορέα.

Το άρθρο 12 προβλέπει την υποχρέωση των οικονομικών φορέων να γνωστοποιούν, πριν τη σύναψη μίας σύμβασης στον τομέα της άμυνας, της οποίας η οικονομική αξία είναι ίση ή ανώτερη του ποσού των πέντε εκατομμυρίων ευρώ χωρίς ΦΠΑ, την ταυτότητα: α) των δέκα μεγαλύτερων μετόχων ή εταίρων, φυσικών ή νομικών προσώπων, που κατέχουν, άμεσα ή έμμεσα, ποσοστό συμμετοχής ή δικαιωμάτων ψήφου στο κεφάλαιο του οικονομικού φορέα, καθώς και το ποσοστό της συμμετοχής αυτής, β) των προσώπων που, αν και δεν περιλαμβάνονται στα πρόσωπα της περίπτωσης α, ασκούν τον έλεγχο του οικονομικού φορέα, όπως ορίζεται στην παράγραφο 3, και γ) των μελών των οργάνων διοίκησης του οικονομικού φορέα (παράγραφος 1).

Επιπρόσθετα, προβλέπεται η υποχρέωση γνωστοποίησης, μετά τη σύναψη των παραπάνω συμβάσεων, οποιωνδήποτε αλλαγών στην ταυτότητα και τα στοιχεία της παρ.1 (παράγραφος 2).

Ωστόσο, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν συντρέχουν λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημοσίου συμφέροντος, όπως αναλυτικά εξειδικεύονται (παράγραφος 3), η αναθέτουσα αρχή διατηρεί το δικαίωμα είτε α) να αντισταχθεί στη γνωστοποιηθείσα μεταβολή, να τάξει εύλογη προθεσμία στον οικονομικό φορέα για την παροχή συμπληρωματικών στοιχείων και εν συνεχεία να αποφασίσει εάν θα προχωρήσει σε καταγγελία της σύμβασης είτε β) να καταγγείλει τη σύμβαση.

Το άρθρο 13 προβλέπει τη διενέργεια από το Ελεγκτικό Συνέδριο του προληπτικού ελέγχου νομιμότητας των συμβάσεων που ρυθμίζονται από τον παρόντα νόμο. Στο πεδίο εφαρμογής του ελέγχου υπάγονται κύριες και τροποποιητικές συμβάσεις, οσάκις η συνολική προεκτι-

μώμενη αξία των συμβάσεων αυτών υπερβαίνει το ποσό του 1.000.000€ εκτός ΦΠΑ.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 2009/81/ΕΚ

Στο δεύτερο μέρος του νόμου περιλαμβάνονται όλες οι διατάξεις για την εναρμόνιση της εσωτερικής έννομης τάξης προς τις ρυθμίσεις της οδηγίας 2009/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τον συντονισμό των διαδικασιών σύναψης ορισμένων συμβάσεων έργων, προμηθειών και παροχής υπηρεσιών που συνάπτονται από αναθέτουσες αρχές ή αναθέτοντες φορείς στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας καθώς και την τροποποίηση των οδηγιών 2004/17/ΕΚ και 2004/18/ΕΚ (L 216/2009).

Επιπλέον, πέραν των διατάξεων εναρμόνισης, το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει δύο ειδικά κεφάλαια, στα οποία συγκεντρώνονται διατάξεις που επιδιώκουν την διευκόλυνση του εφαρμοστή του νόμου κατά τη διενέργεια των διαγωνιστικών διαδικασιών σύναψης συμβάσεων (Κεφάλαιο Θ) και τον καθορισμό του νομικού πλαισίου που θα διέπει την υλοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας (Κεφάλαιο Η).

1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α: Πεδίο εφαρμογής – γενικές αρχές

Στο κεφάλαιο Α προσδιορίζεται αναλυτικά το πεδίο εφαρμογής του νόμου. Επεξηγούνται οι βασικές έννοιες, προσδιορίζονται οι συμβάσεις που διέπονται από τις διατάξεις του νόμου, θεσπίζονται οι αναγκαίες εξαιρέσεις και αποκρυσταλλώνεται το νομικό πλαίσιο που διέπει κάθε σύμβαση που συνάπτεται στον τομέα της άμυνας, ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της.

Επιπλέον, διατυπώνονται οι γενικές αρχές που διέπουν την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου και εισάγονται εγγυήσεις όσον αφορά την προστασία διαβαθμισμένων πληροφοριών που σχετίζονται με την άμυνα και την ασφάλεια της χώρας και εμπιστευτικών πληροφοριών των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην συγκεκριμένη αγορά, ενώ μέριμνα επίσης λαμβάνεται και για την ενίσχυση της απασχόλησης και της εργασίας ως μέσων που συμβάλλουν στη διασφάλιση ίσων ευκαιριών για όλους και την κοινωνική ένταξη.

Στο άρθρο 14 διακηρύσσεται ο σκοπός του δεύτερου μέρους του νόμου, ήτοι η εναρμόνιση του εθνικού δικαίου με τις διατάξεις της οδηγίας 2009/81 που διέπουν τη σύναψη των δημοσίων συμβάσεων έργων, υπηρεσιών και προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας.

Στο άρθρο 15 δίνονται οι ορισμοί εννοιών που χρησιμοποιούνται ευρέως στο νόμο, σύμφωνα με τις αντίστοιχες έννοιες που εισάγει η οδηγία 2009/81/ΕΚ.

Στο άρθρο 16 οριοθετείται το πεδίο εφαρμογής του νόμου.

Α. Όλες οι συμβάσεις που ανατίθενται στον τομέα της άμυνας και της ασφάλειας και δεν εξαιρούνται ρητά εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του νόμου, ανεξαρτήτως προϋπολογισμού.

Υφίσταται ωστόσο επιφύλαξη στα άρθρα 36, 51, 52, 62 και 346 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα οποία προβλέπονται ειδικές εξαιρέσεις από την εφαρμογή των αρχών που θεσπίζονται στην Συνθήκη και κατά συνέπεια από την εφαρμογή του παράγωγου δικαίου που βασίζεται στις εν λόγω αρχές.

Ως εκ τούτου, καμία διάταξη του παρόντος δεν πρέπει να απαγορεύει την επιβολή ή την εφαρμογή μέτρων που θεωρούνται αναγκαία για τη διασφάλιση των συμφερόντων που έχουν αναγνωρισθεί ως νόμιμα από τις εν λόγω διατάξεις της Συνθήκης. Τούτο σημαίνει ειδικότερα ότι η σύναψη συμβάσεων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του νόμου μπορεί να εξαιρείται από αυτό για λόγους δημόσιας ασφάλειας ή για λόγους προστασίας των ουσιαστών συμφερόντων ασφάλειας του κράτους. Τούτο ισχύει στην περίπτωση συμβάσεων στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας, οι οποίες καθιστούν αναγκαίες, τόσο υπέρμετρα αυστηρές απαιτήσεις για την ασφάλεια του εφοδιασμού ή οι οποίες είναι τόσο εμπιστευτικές ή σημαντικές για την εθνική κυριαρχία, ώστε ακόμη και οι ειδικές διατάξεις του νόμου δεν επαρκούν για τη διασφάλιση των ουσιαστών συμφερόντων ασφάλειας, ο καθορισμός των οποίων εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα του κράτους.

Σε κάθε περίπτωση, η δυνατότητα εφαρμογής των εν λόγω εξαιρέσεων πρέπει να ερμηνεύεται κατά τρόπο, ώστε τα αποτελέσματά τους να μην εκτείνονται πέραν του απολύτως αναγκαίου για την προστασία των ουσιαστών συμφερόντων ασφάλειας του κράτους. Η μη εφαρμογή του νόμου πρέπει να είναι ανάλογη προς τους επιδιωκόμενους στόχους και να αποτελεί το μέσο με το οποίο εμποδίζεται στο ελάχιστο η ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών και η ελευθερία παροχής υπηρεσιών.

Β. Στο πεδίο εφαρμογής του νόμου εμπίπτουν: α) οι συμβάσεις προμήθειας στρατιωτικού και ευαίσθητου εξοπλισμού, β) οι συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών που αφορούν άμεσα τον στρατιωτικό και ευαίσθητο εξοπλισμό και μάλιστα οποιαδήποτε στοιχεία του κύκλου ζωής τους (κύριες συμβάσεις και συμβάσεις και εν συνεχεία υποστήριξης), γ) οι συμβάσεις έργων και υπηρεσιών για ειδικούς στρατιωτικούς σκοπούς, καθώς και δ) οι συμβάσεις ευαίσθητων έργων και ευαίσθητων υπηρεσιών. Διευκρινίζεται ότι στο πεδίο εφαρμογής του νόμου περιλαμβάνονται τόσο οι συμβάσεις για τις βασικές μονάδες, όσο και οι συμβάσεις αρχικής και εν συνεχεία υποστήριξης, δηλαδή όλος ο κύκλος ζωής του εκάστοτε προϊόντος, συμπεριλαμβανομένης της έρευνας, ανάπτυξης, βιομηχανικής ανάπτυξης, παραγωγής, επισκευής, εκσυγχρονισμού, τροποποίησης, συντήρησης, διοικητικής μέριμνας, εκπαίδευσης, δοκιμής, απόσυρσης και διάθεσης.

Η έννοια του «στρατιωτικού εξοπλισμού, κομβική έννοια του παρόντος, χρησιμοποιείται ως συνώνυμη της έννοιας του «αμυντικού υλικού», όρου που απαντάται στην κείμενη νομοθεσία και περιλαμβάνει όχι μόνο τις κύριες μονάδες αλλά και μέρη, επιμέρους στοιχεία, συναρμολογούμενα ή μη τμήματα, κατασκευαστικά μέρη, υποσυγκροτήματα, ανταλλακτικά και απαρτία. Ως στρατιωτικός εξοπλισμός νοούνται καταρχάς οι τύποι προϊόντων που περιλαμβάνονται στον κατάλογο όπλων, πυρομαχικών και πολεμικού υλικού, ο οποίος εγκρίθηκε με την απόφαση του Συμβουλίου 255/58 της 15ης Απριλίου 1958 (Εγγραφο 368/58, Πρακτικά της 15ης Απριλίου 1958).

Ωστόσο, επειδή ο Κατάλογος αυτός είναι γενικός, πρέπει να ερμηνεύεται κατά τρόπο ευρύ, με γνώμονα τον εξελισσόμενο χαρακτήρα της τεχνολογίας, την πολιτική της σύναψης συμβάσεων και τις στρατιωτικές απαιτήσεις που οδηγούν στην ανάπτυξη νέων τύπων εξοπλισμού, ιδίως βάσει του εκάστοτε ισχύοντος Κοινού

Στρατιωτικού Καταλόγου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επισημαίνεται ότι στην έννοια του «στρατιωτικού εξοπλισμού» υπάγονται επίσης και τα λεγόμενα υλικά διττής χρήσης (dual use), δηλαδή υλικά, τα οποία μολονότι αρχικώς είχαν σχεδιασθεί για πολιτική χρήση, αργότερα προσαρμόστηκαν ή δύνανται να προσαρμοστούν σε στρατιωτικούς σκοπούς για να χρησιμοποιηθούν ως όπλα, πυρομαχικά ή πολεμικό υλικό.

Επομένως, και οι συμβάσεις που αφορούν τα διττής χρήσης υλικά, υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του νόμου.

Γ. Στον τομέα της μη στρατιωτικής ασφάλειας, ο νόμος εφαρμόζεται και σε συμβάσεις που έχουν χαρακτηριστικά παρόμοια με εκείνα των συμβάσεων άμυνας και είναι εξίσου ευαίσθητες, ιδίως σε τομείς στους οποίους οι Ένοπλες Δυνάμεις συνεργάζονται με τα σώματα ασφαλείας για την εκπλήρωση των ιδίων αποστολών ή όταν ο σκοπός της σύμβασης είναι η προστασία των συμφερόντων της χώρας ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης εντός της Ελληνικής Επικράτειας ή και πέραν αυτής κατά σοβαρών απειλών από μη στρατιωτικούς ή μη κυβερνητικούς παράγοντες. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει για παράδειγμα την φύλαξη των συνόρων, δραστηριότητες αστυνόμευσης και αποστολές διαχείρισης κρίσεων κ.ο.κ.

Επιπλέον, οι διατάξεις του νόμου εφαρμόζονται και σε συμβάσεις, οι οποίες, αν και δεν συνδέονται άμεσα με την προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού ή ευαίσθητου εξοπλισμού, είναι απαραίτητες για την υλοποίηση ορισμένων στρατιωτικών απαιτήσεων ή απαιτήσεων ασφαλείας.

Δ. Ειδικά για τις συμβάσεις των στρατιωτικών έργων και μελετών και τεχνικών υπηρεσιών του αμυντικού τομέα, εφαρμόζονται κατ' αρχήν οι διατάξεις του νόμου και συμπληρωματικά οι γενικές διατάξεις για την σύναψη συμβάσεων δημοσίων έργων και μελετών (όπως ενδεικτικά ο ν. 3669/2008 και ο ν. 3316/2005), καθώς και το πδ 378/1987 (Α 168) για τα στρατιωτικά δημόσια έργα, όπως εκάστοτε ισχύουν. Ως στρατιωτικά δημόσια έργα νοούνται ιδίως τα έργα που αφορούν στην εξυπηρέτηση λειτουργία στρατιωτικού εξοπλισμού, αλλά και τα έργα τα οποία ενδεχομένως δεν σχετίζονται άμεσα με στρατιωτικό εξοπλισμό, ωστόσο εξυπηρετούν και επιδιώκουν αποκλειστικά και αυτοτελώς στρατιωτικό σκοπό, όπως ιδίως έργα που αφορούν την κατασκευή στρατιωτικών φυλακίων ή την κατασκευή διαδρόμων προσγείωσης και απογείωσης στρατιωτικών αεροσκαφών κ.ο.κ.

Στο άρθρο 17 απαριθμούνται οι συμβάσεις που ρητά εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του νόμου.

Οι συμβάσεις των περιπτώσεων α', β' και γ' εξαιρούνται είτε λόγω της δυνατότητας εφαρμογής ειδικών κανόνων σύναψης συμβάσεων, οι οποίοι απορρέουν είτε από διεθνείς συμφωνίες ή ρυθμίσεις μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών, είτε από συμφωνίες ή διακανονισμούς που σχετίζονται με τη στάθμευση στρατευμάτων από ένα κράτος - μέλος σε άλλο ή σε τρίτη χώρα ή με τη στάθμευση στρατευμάτων από τρίτη χώρα σε κράτος μέλος, είτε από κανόνες διεθνών οργανισμών, όταν οι τελευταίοι αγοράζουν για δικούς τους σκοπούς ή υποχρεώνουν κράτη μέλη να αγοράζουν σύμφωνα με αυτούς. Χαρακτηριστικό παράδειγμα της περίπτωσης α' αποτελεί η σύναψη συμβάσεων μέσω της νατοϊκής υπηρεσίας NATO Maintenance and Supply Agency (NAMSΑ).

Διευκρινίζεται ότι η εφαρμογή των ανωτέρω προϋποθέτει ότι η υπό ανάθεση σύμβαση εμπίπτει στο πεδίο ε-

φαρμογής διεθνούς συμφωνίας ή διακανονισμού, ότι η εν λόγω διεθνής συμφωνία ή διακανονισμός έχει συναφθεί μεταξύ ενός ή περισσότερων κρατών μελών και ενός ή περισσότερων τρίτων χωρών και ότι η διεθνής συμφωνία ή διακανονισμός εμπεριέχει ειδικούς διαδικαστικούς κανόνες αναφορικά με την σύναψη της συγκεκριμένης σύμβασης.

Η περίπτωση δ' αναφέρεται στις συμβάσεις, για τις οποίες η εφαρμογή των διατάξεων του νόμου θα υποχρέωνε την Ελλάδα να παράσχει πληροφορίες η αποκάλυψη των οποίων θεωρεί ότι είναι αντίθετη προς τα ουσιώδη συμφέροντα ασφαλείας της.

Η περίπτωση ε' αναφέρεται στις συμβάσεις για σκοπούς δραστηριοτήτων συλλογής πληροφοριών. Πράγματι, στον τομέα της άμυνας και ασφάλειας μερικές συμβάσεις είναι τόσο ευαίσθητες ώστε δεν θα άρμοζε η εφαρμογή του παρόντος νόμου, παρά τον ειδικό χαρακτήρα του.

Πρόκειται για συμβάσεις υψηλής διαβάθμισης που σχετίζονται αποκλειστικά με μη στρατιωτική ασφάλεια, ιδίως συμβάσεις που ανατίθενται από τις υπηρεσίες πληροφοριών ή για κάθε είδους δραστηριότητα συγκέντρωσης πληροφοριών, περιλαμβανομένων των δραστηριοτήτων αντικατασκοπείας.

Τούτο ισχύει ιδίως σε συμβάσεις στις οποίες το υπό προμήθεια αντικείμενο έχει αποκλειστικό σκοπό τη συλλογή πληροφοριών, ανεξαρτήτως του χρήστη αυτού, και όχι γενικά σε συμβάσεις για τον εξοπλισμό των υπηρεσιών που ασχολούνται κατ' αρμοδιότητα και γενικά με συλλογή πληροφοριών.

Ισχύει επίσης για άλλες ιδιαίτερα ευαίσθητες αγορές που απαιτούν εξαιρετικά υψηλό επίπεδο εμπιστευτικότητας, όπως αγορές οι οποίες προορίζονται για την προστασία των συνόρων ή την καταπολέμηση της τρομοκρατίας ή του οργανωμένου εγκλήματος, αγορές οι οποίες σχετίζονται με κρυπτογράφηση ή προορίζονται ειδικά για μυστικές δραστηριότητες ή άλλες εξίσου ευαίσθητες δραστηριότητες που εκτελούνται από την αστυνομία και τις δυνάμεις ασφαλείας.

Η περίπτωση στ' αναφέρεται στις συμβάσεις που ανατίθενται στο πλαίσιο προγραμμάτων συνεργασίας βάσει έρευνας και ανάπτυξης, που εκτελείται από κοινού από τουλάχιστον δύο κράτη - μέλη της Ε.Ε. και, ενδεχομένως σε συνεργασία με τρίτες χώρες. Ως προς τα ειδικότερα ζητήματα υλοποίησης τέτοιων προγραμμάτων, γίνεται ειδική αναφορά στο άρθρο 75.

Η περίπτωση ζ' αναφέρεται στην περίπτωση που οι ΕΔ ή οι δυνάμεις ασφαλείας του κράτους διεξάγουν επιχειρήσεις εκτός των συνόρων της ΕΕ και αναγκάζονται, επειδή αυτό επιβάλλεται από επιχειρησιακές απαιτήσεις να συνάπτουν συμβάσεις με οικονομικούς φορείς που βρίσκονται στην περιοχή των επιχειρήσεων, περιλαμβανομένων και των μη στρατιωτικών αγορών.

Η περίπτωση η' αναφέρεται στις συμβάσεις υπηρεσιών που έχουν ως αντικείμενο την κτήση ή τη μίσθωση, με οποιαδήποτε χρηματοδοτικά μέσα, γης, υφιστάμενων κτισμάτων ή άλλων ακινήτων ή αφορούν άλλα δικαιώματα επ' αυτών. Οι συμβάσεις αυτές εξαιρούνται λόγω των ιδιαζόντων χαρακτηριστικών τους, τα οποία καθιστούν απρόσφορη την εφαρμογή των κανόνων σύναψης συμβάσεων του νόμου.

Η περίπτωση θ' αναφέρεται στις διακρατικές συμφωνίες που έχουν ως αντικείμενο: α) την προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού ή ευαίσθητου εξοπλισμού, β) έργα

και υπηρεσίες που συνδέονται άμεσα με τέτοιο εξοπλισμό ή γ) έργα και υπηρεσίες ειδικά για στρατιωτικούς σκοπούς ή ευαίσθητα έργα και ευαίσθητες υπηρεσίες, ιδίως προγράμματα Στρατιωτικών Πωλήσεων Εξωτερικού (FMS). Στην περίπτωση αυτή οι όροι των συμβάσεων, οι διαδικασίες σύναψης και ο τρόπος υλοποίησής τους καθορίζονται κάθε φορά μετά από διαπραγματεύσεις μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών, υπό την επιφύλαξη της αρχής της αμοιβαιότητας.

Η περίπτωση ι' αναφέρεται στις υπηρεσίες διαιτησίας και συμβιβασμού. Οι εν λόγω συμβάσεις εξαιρούνται, διότι οι υπηρεσίες διαιτησίας και συμβιβασμού παρέχονται συνήθως από οργανισμούς ή πρόσωπα τα οποία ορίζονται ή επιλέγονται κατά τρόπο που δεν είναι δυνατόν να υπόκεινται σε κανόνες σύναψης συμβάσεων.

Η περίπτωση ια' αναφέρεται στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, εκτός των υπηρεσιών ασφάλισης, συμβάσεις οι οποίες ομοίως εξαιρούνται από την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου, δεδομένου ότι ανατίθενται σε πρόσωπα ή υπηρεσίες δυνάμει όρων που δεν είναι συμβατοί με την εφαρμογή των κανόνων σύναψης συμβάσεων.

Η περίπτωση ιβ' αναφέρεται στις συμβάσεις εργασίας, οι οποίες συνάπτονται αποκλειστικά βάσει των κείμενων διατάξεων για την πρόσληψη του στρατιωτικού και του πολιτικού προσωπικού του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.

Τέλος, η περίπτωση ιγ', αναφέρεται στις υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης, πλην εκείνων τα οφέλη των οποίων ανήκουν αποκλειστικά στην αναθέτουσα αρχή για ιδία χρήση κατά την άσκηση της δραστηριότητάς της, εφόσον η αμοιβή για την παροχή της υπηρεσίας καταβάλλεται εξ ολοκλήρου από την αναθέτουσα αρχή. Για την σύναψη των εν λόγω συμβάσεων θεσπίζονται ειδικοί κανόνες στο άρθρο 73 του νόμου.

Στο άρθρο 18 ορίζεται ρητά ότι, η επίκληση των εξαιρέσεων που προαναφέρθηκαν δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιείται για την καταστράτηγηση των διατάξεων του νόμου.

Το άρθρο 19 ρυθμίζει τις μικτές συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών. Στις περιπτώσεις συμβάσεων, των οποίων το πεδίο εφαρμογής εμπίπτει εν μέρει στον παρόντα νόμο και εν μέρει στο πεδίο εφαρμογής των πδ 59/2007 και 60/2007 ή άλλων διατάξεων περί σύναψης δημοσίων συμβάσεων (πχ του πδ 118/2007), η σύμβαση συνάπτεται σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου, υπό τον όρο ότι η σύναψη μιας ενιαίας σύμβασης δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους (παράγραφος 1).

Κατ' αντιστοιχία, όταν μία σύμβαση εμπίπτει εν μέρει στο πεδίο εφαρμογής του νόμου, ενώ το υπόλοιπο μέρος δεν εμπίπτει ούτε στο νόμο αυτό, ούτε στα πδ 59/2007 και 60/2007, η σύναψη της σύμβασης δεν υπόκειται στις διατάξεις του νόμου (παράγραφος 2).

Πρόκειται ουσιαστικά για την περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 346 ΣΛΕΕ.

Διευκρινίζεται, τέλος, ότι σε κάθε περίπτωση, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να συνάψει ενιαία σύμβαση υπό τον όρο ότι η απόφασή της αυτή δε λαμβάνεται με σκοπό την αποφυγή εφαρμογής των διατάξεων του νόμου ή των πδ 60/2007 και 59/2007 (παράγραφος 3), παρά μόνο όταν το αντικείμενο των σχετικών συμβάσεων δεν είναι δυνατόν, για αντικειμενικούς λόγους, να διαχωριστεί και να ανατεθεί μέσω αυτοτελών συμβάσεων.

Στο άρθρο 20 του νόμου ορίζεται ρητά ότι η αναθέτου-

σα αρχή αντιμετωπίζει τους οικονομικούς φορείς ισότιμα, χωρίς διακρίσεις και ενεργεί με διαφάνεια.

Στο άρθρο 21 προβλέπεται ότι οι οικονομικοί φορείς, οι οποίοι, δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους - μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένοι, έχουν δικαίωμα να διενεργούν τη συγκεκριμένη παροχή, δεν επιτρέπεται να αποκλείονται με την αιτιολογία ότι θα έπρεπε να είναι είτε φυσικά είτε νομικά πρόσωπα, κατά την ελληνική νομοθεσία (παράγραφος 1).

Διευκρινίζεται επίσης ότι η αναθέτουσα αρχή διαθέτει τη διακριτική ευχέρεια να προβλέπει στα έγγραφα της σύμβασης ότι γίνεται δεκτή και η συμμετοχή οικονομικών φορέων από τρίτες χώρες, άλλες από αυτές της παραγράφου 1 (παράγραφος 2).

Προβλέπεται επίσης η δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να ζητά από τους ενδιαφερόμενους να αποδείξουν ότι διαθέτουν τα κατάλληλα επαγγελματικά προσόντα για την ανάληψη της συγκεκριμένης σύμβασης, κάθε φορά που το αντικείμενο αυτής περιλαμβάνει την εκτέλεση εργασιών ή την παροχή υπηρεσιών (παράγραφος 3).

Τέλος για λόγους ενίσχυσης του ανταγωνισμού, μέσω της συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων μεγαλύτερου αριθμού οικονομικών φορέων, ιδίως από τον χώρο των ΜΜΕ, περιορίζεται η ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής να επιβάλει την περιβολή ιδιαίτερης νομικής μορφής στις κοινοπραξίες οικονομικών φορέων, με την πρόβλεψη ότι αυτή επιτρέπεται μόνο εφόσον η κοινοπραξία ανακηρυχθεί ανάδοχος της σύμβασης και σε καμία περίπτωση ως όρος για να γίνει δεκτή μία κοινοπραξία στο διαγωνισμό (παράγραφος 4).

Το άρθρο 22 προβλέπει ότι η αναθέτουσα αρχή δεν πρέπει να αποκαλύπτει πληροφορίες, τις οποίες έχουν διαβιβάσει οι οικονομικοί φορείς και τις έχουν χαρακτηρίσει εμπιστευτικές, με το σκεπτικό ότι η γνωστοποίησή τους ενδέχεται να βλάψει τα νόμιμα εμπορικά συμφέροντα οικονομικών φορέων ή τις συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ αυτών. Ενδεικτικά αναφέρονται τα τεχνικά και εμπορικά απόρρητα ή άλλες εμπιστευτικές πτυχές των προσφορών.

Στο άρθρο 23 προβλέπεται ότι, για λόγους προστασίας διαβαθμισμένων πληροφοριών σχετικών με την άμυνα και ασφάλεια της χώρας, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να επιβάλλει στους οικονομικούς φορείς και τους υπεργολάβους αυτών, τους όρους που κρίνονται απαραίτητοι για την προστασία διαβαθμισμένων πληροφοριών, οι οποίες πρέπει, δυνάμει νομοθετικής ή κανονιστικής ισχύος διατάξεων της εσωτερικής έννομης τάξης, να προστατεύονται από μη επιτρεπόμενη πρόσβαση για λόγους εθνικής ασφάλειας.

Στο άρθρο 24 ορίζεται το πεδίο εφαρμογής του δεύτερου Μέρους του νόμου, βάσει των χρηματικών ορίων που προβλέπονται στον κοινοτικό Κανονισμό 1177/2009.

Πρόκειται για τα «κοινοτικά κατώφλια», πάνω από τα οποία εφαρμόζονται οι διατάξεις του δεύτερου Μέρους του νόμου.

Επισημαίνεται ότι τα ως άνω όρια αναθεωρούνται ανά διετία, βάσει του άρθρου 68 της οδηγίας.

Το άρθρο 25 του νόμου προβλέπει τις μεθόδους υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας των συμβάσεων και των συμφωνιών-πλαίσιο. Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, εκτός ΦΠΑ, όπως εκτιμάται από την αναθέτουσα αρχή. Η εκτίμηση αυτή πρέπει να ισχύει τη στιγμή

της αποστολής της προκήρυξης του διαγωνισμού.

Διατυπώνεται επίσης ως γενική αρχή ο κανόνας ότι κανένα σχέδιο έργου, προμηθειών ή υπηρεσιών δεν μπορεί να κατατμηθεί σε περισσότερα τμήματα με σκοπό τη δημιουργία πανομοιότυπων χωριστών συμβάσεων και απώτερη επιδίωξη την αποφυγή εφαρμογής των διατάξεων του νόμου.

Τέλος, παρατίθεται αναλυτική περιπτωσιολογία σε σχέση με τις μεθόδους υπολογισμού της προεκτιμώμενης αξίας μίας σύμβασης, ανάλογα με το είδος και το αντικείμενο αυτής.

Με το άρθρο 26 εισάγεται η δυνατότητα των αναθετουσών αρχών να αποκτούν έργα, υπηρεσίες ή προμήθειες από ή μέσω κεντρικών αρχών προμηθειών. Με τον τρόπο αυτό, επιτυγχάνεται μείωση των διοικητικών βαρών, επιτάχυνση των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων και σημαντικές οικονομίες κλίμακας.

Με το άρθρο 27 αναγνωρίζεται ότι η απασχόληση και η εργασία είναι βασικά στοιχεία για τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών για όλους και συμβάλλουν στην κοινωνική ένταξη. Στο πλαίσιο αυτό, τα προγράμματα προστατευόμενων εργαστηρίων και προστατευόμενης απασχόλησης συμβάλλουν αποτελεσματικά στην ένταξη ή επανένταξη των ατόμων με αναπηρίες στην αγορά εργασίας.

Ωστόσο, τα εργαστήρια αυτά ενδέχεται να μην είναι σε θέση να λαμβάνουν συμβόλαια υπό κανονικές συνθήκες ανταγωνισμού.

Συνεπώς, το άρθρο 27 προβλέπει τη δυνατότητα παραχώρησης κατ' αποκλειστικότητα στα εργαστήρια αυτά το δικαίωμα συμμετοχής σε διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων ή ανάθεσης κατ' αποκλειστικότητα της εκτέλεσης συμβάσεων στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευόμενης απασχόλησης.

Το άρθρο 28 προβλέπει ρητά ποιές διατάξεις εφαρμόζονται στις συμβάσεις υπηρεσιών, οι οποίες περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι, στο Παράρτημα ΙΙ ή και στα δύο Παραρτήματα (Ι & ΙΙ) του νόμου ταυτόχρονα. Η διαφοροποίηση ως προς τη νομική μεταχείριση των συμβάσεων ανάλογα με το παράρτημα στο οποίο κατατάσσονται ανάγεται στο γεγονός ότι οι συμβάσεις του Παραρτήματος ΙΙ θεωρούνται ως «υπηρεσίες χαμηλής προτεραιότητας» για το άνοιγμα της αγοράς των δημοσίων συμβάσεων στον ανταγωνισμό εντός της Ε.Ε. και κρίθηκε συνεπώς ότι κατά την σύναψή τους δέον να εφαρμόζονται υποχρεωτικά μόνο οι διατάξεις περί τεχνικών προδιαγραφών και γνωστοποίησης της σύναψης της σύμβασης.

2. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β: Ειδικό κανόνες που αφορούν τα έγγραφα της σύμβασης

Με το κεφάλαιο Β αντιμετωπίζονται όλα τα θέματα που αφορούν στα έγγραφα της σύμβασης. Προσδιορίζονται τα έγγραφα της σύμβασης και περιλαμβάνονται ειδικές ρυθμίσεις ως προς το περιεχόμενο αυτών και συγκεκριμένα τους βασικούς όρους τους, όπως τις τεχνικές προδιαγραφές, την υπεργολαβία και τους ειδικούς όρους εκτέλεσης (ασφάλεια εφοδιασμού, ασφάλεια πληροφοριών).

Τέλος, εισάγονται ρυθμίσεις αναφορικά με τις υποχρεώσεις σχετικά με τη φορολογία, την προστασία του περιβάλλοντος και τις διατάξεις περί προστασίας της απασχόλησης και των συνθηκών εργασίας.

Με το άρθρο 29 εισάγεται ο ορισμός των «εγγράφων της σύμβασης», τα οποία περιλαμβάνουν: α) τις προκηρύξεις που χρησιμοποιούνται για την αναγκαία δημοσί-

τητα των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων, β) τη διακήρυξη και τα προσαρτήματά τους (γενική-ειδική συγγραφή υποχρεώσεων, τεχνικές προδιαγραφές, πρότυπα, υποδείγματα, σχέδια συμβάσεων κλπ.) και γ) τη σύμβαση και τα τυχόν παραρτήματα αυτής.

Προβλέπεται επίσης ότι, με απόφαση Υπουργού Εθνικής Άμυνας, δημοσιεύονται υποδείγματα εγγράφων και σχεδίων συμβάσεων, με δεσμευτικό ή μη χαρακτήρα, τα οποία θα χρησιμεύσουν για λόγους τυποποίησης, απλοποίησης και επιτάχυνσης των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων.

Με το άρθρο 30 του νόμου επιχειρείται η θέσπιση ενός ευέλικτου συστήματος κατάρτισης τεχνικών προδιαγραφών, εναρμονισμένου τόσο με τους κανόνες του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσο και με την σύγχρονη τεχνοκρατική αντίληψη περί προσδιορισμού των αναγκών των Ενόπλων Δυνάμεων και των μέσων κάλυψης των αναγκών αυτών.

Οι τεχνικές προδιαγραφές μπορεί να καθορίζονται όχι μόνο με παραπομπή σε πρότυπα, αλλά και με περιγραφή των επιθυμητών από τον χρήστη λειτουργικών επιδόσεων και απαιτήσεων.

Σε περίπτωση παραπομπής στα ευρωπαϊκά πρότυπα ή στα διεθνή ή εθνικά πρότυπα επιβάλλεται να εξετάζονται από την αναθέτουσα αρχή προσφορές βασισμένες σε άλλες ισοδύναμες λύσεις.

Προκειμένου να αποδεικνύουν την ισοδυναμία, παρέχεται στους οικονομικούς φορείς η δυνατότητα να χρησιμοποιούν κάθε αποδεικτικό μέσο. Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να είναι σε θέση να αιτιολογούν οποιαδήποτε απόφασή τους για τη μη ύπαρξη ισοδυναμίας.

Υπάρχουν διεθνείς συμφωνίες τυποποίησης που αποσκοπούν στη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας των Ενόπλων Δυνάμεων (όπως οι συμφωνίες STANAG του NATO ή άλλες παρεμφερείς συμφωνίες) ή υποχρεωτικοί εθνικοί τεχνικοί κανόνες, περιλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με την ασφάλεια προϊόντος (όπως το NATO STOCK NUMBER-NSN ή ισοδύναμα συστήματα), που απορρέουν από τέτοιες συμφωνίες. Στις περιπτώσεις αυτές, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν τη συμφωνία των προσφορών με τα πρότυπα που περιγράφονται στις εν λόγω συμφωνίες, υπό τον όρο ότι αυτές είναι συμβατές προς το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Όλοι οι όροι των τεχνικών προδιαγραφών και οι συμπληρωματικές πληροφορίες για τις τεχνικές πτυχές των συμβάσεων ορίζονται ρητώς και σαφώς στα έγγραφα της σύμβασης και οποιαδήποτε μη συμμόρφωση προς τους όρους των τεχνικών προδιαγραφών συνεπάγεται απόρριψη της προσφοράς.

Τέλος, καθορίζονται τα όργανα έγκρισης των τεχνικών προδιαγραφών, τα οποία είναι: α) για στρατιωτικό εξοπλισμό μείζονος οικονομικής αξίας, ήτοι για συμβάσεις αξίας άνω του ποσού των πενήντα εκατομμυρίων ευρώ, τα Ανώτατα Συμβούλια των κλάδων των ΕΔ, β) για τον υπόλοιπο στρατιωτικό εξοπλισμό, τα αρμόδια Γενικά Επιτελεία και γ) για κοινό στα τρία Γενικά Επιτελεία στρατιωτικό εξοπλισμό, το Γενικό Επιτελείο το οποίο ορίζει το ΓΕΕΘΑ και προβλέπεται ρητά ότι σε κάθε περίπτωση επιβάλλεται να επιδιώκεται η μέγιστη δυνατή τυποποίηση και διακλαδικότητα.

Με το άρθρο 31 θεσμοθετείται για πρώτη φορά η δυνατότητα χρήσης της διαδικασίας του τεχνικού διαλόγου: Πριν από την έναρξη μιας διαδικασίας σύναψης

μιας σύμβασης, κρίνεται σκόπιμο και αμοιβαία επωφέλές, τόσο για τις Ένοπλες Δυνάμεις, όσο και για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην συγκεκριμένη, ειδική αγορά, να επιτρέπεται στις αναθέτουσες αρχές, μέσω ενός «τεχνικού διαλόγου», να ζητούν ή να δέχονται συμβουλές που μπορεί να χρησιμοποιηθούν για τον καθορισμό των τεχνικών πτυχών της σύμβασης, ιδίως δε για τον καθορισμό των τεχνικών προδιαγραφών της σύμβασης, υπό τον όρο ότι οι συμβουλές αυτές δεν έχουν ως αποτέλεσμα την παρακώλυση του ανταγωνισμού.

Παρέχεται η δυνατότητα αυτή στις αναθέτουσες αρχές και περιγράφονται τα κύρια στάδια και οι όροι της διαδικασίας του τεχνικού διαλόγου.

Ορίζεται ένας ελάχιστος βαθμός δημοσιότητας που πρέπει να τηρεί η αναθέτουσα αρχή προς εξασφάλιση της αναγκαίας διαφάνειας και τάσσονται εύλογες προθεσμίες για τη διενέργεια του διαλόγου, ώστε να διασφαλίζεται η συμμετοχή ενός ικανοποιητικού αριθμού οικονομικών φορέων.

Τέλος, προβλέπεται ότι με υπουργική απόφαση, μπορεί να ορίζονται ειδικότερες λεπτομέρειες και προϋποθέσεις της διενέργειας του τεχνικού διαλόγου.

Με το άρθρο 32 προβλέπεται μία από τις βασικές καινοτομίες των συστήματος των κανόνων της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί δημοσίων συμβάσεων, η ρύθμιση του ζητήματος των εναλλακτικών προσφορών. Με την πρόβλεψη περί εναλλακτικών προσφορών ενθαρρύνεται η καινοτομία και η διαφοροποίηση των τεχνικών λύσεων, προς όφελος τόσο των αναθετουσών αρχών, όσο και του ιδιωτικού τομέα.

Ιδιαίτερα στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας, η δυνατότητα υποβολής εναλλακτικών προσφορών αποκατάβαρύνουσα σημασία σε περιπτώσεις συμβάσεων που επιδέχονται διαφόρων μορφών λύσεις με εξαιρετικά προηγμένα τεχνολογικά χαρακτηριστικά.

Προς τον σκοπό αυτό, ορίζεται ρητά ότι, όταν ως κριτήριο ανάθεσης έχει επιλεγεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, με την προκήρυξη του διαγωνισμού, να επιτρέψει στους οικονομικούς φορείς να υποβάλλουν εναλλακτικές προσφορές, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που τάσσει το εν λόγω άρθρο και τα ειδικότερα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης.

Το άρθρο 33 του νόμου παρέχει στις αναθέτουσες αρχές τη δυνατότητα να θέτουν στα έγγραφα της σύμβασης ειδικούς όρους εκτέλεσης αυτής, οι οποίοι δύνανται να περιλαμβάνουν τις τυχόν ειδικές απαιτήσεις τους σχετικά με την ασφάλεια ασφάλειας των πληροφοριών και του εφοδιασμού.

Οι εν λόγω απαιτήσεις είναι ιδιαίτερα σημαντικές, δεδομένου του ευαίσθητου χαρακτήρα του εξοπλισμού που καλύπτεται από το νόμο και αφορούν ολόκληρη την αλυσίδα εφοδιασμού.

Με το άρθρο 34 προβλέπεται ότι η αναθέτουσα αρχή διαθέτει τη διακριτική ευχέρεια να επιλέξει την κατάλληλη ανά περίπτωση μορφή υπεργολαβίας και εισάγεται η αρχή ότι δεν επιτρέπονται οι διακρίσεις κατά υπεργολάβων λόγω εθνικότητας. Ειδικότερα:

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να υποχρεώνει τον ανάδοχο να διοργανώνει διαφανείς και χωρίς διακρίσεις διαγωνισμούς, όταν αναθέτει συμβάσεις υπεργολαβίας σε τρίτους. Η υποχρέωση αυτή μπορεί να ισχύσει για όλες τις συμβάσεις υπεργολαβίας ή μόνον για ειδικές συμβάσεις υπεργολαβίας που επιλέγονται από την αναθέτου-

σα αρχή, ανάλογα με τις περιστάσεις και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της σύμβασης.

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να υποχρεώνει τον οικονομικό φορέα να αναθέσει σε τρίτους συμβάσεις υπεργολαβίας που αντιπροσωπεύουν ένα ελάχιστο, προκαθορισμένο ποσοστό της αξίας της σύμβασης, με τη διευκρίνιση ότι για τον υπολογισμό του εν λόγω ποσοστού οι επιχειρήσεις που σχετίζονται με τον οικονομικό φορέα δεν πρέπει να θεωρούνται τρίτοι. Όταν απαιτείται τέτοιο ποσοστό, ο ανάδοχος θα υποχρεούται να συνάπτει συμβάσεις υπεργολαβίας με διαφανή και χωρίς διακρίσεις διαγωνιστική διαδικασία, ώστε όλες οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις να έχουν την ίδια δυνατότητα να αντλούν οφέλη από τα πλεονεκτήματα της υπεργολαβίας. Εν τούτοις, δεν θα πρέπει να τίθεται σε κίνδυνο η ορθή λειτουργία της αλυσίδας εφοδιασμού του οικονομικού φορέα.

Προς τον σκοπό αυτό ορίζεται ότι, το ποσοστό που επιτρέπεται να επιβάλλει η αναθέτουσα αρχή να αναθέσει ο οικονομικός φορέας με υπεργολαβία σε τρίτους, θα πρέπει να αντικατοπτρίζει δεόντως το αντικείμενο και την αξία της σύμβασης και πάντως να μην υπερβαίνει το 30% του συνολικού αντικειμένου τις σύμβασης.

Σε περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή κάνει χρήση της ως άνω δυνατότητας μπορεί να επιτρέπει στους προσφέροντες να προτείνουν να ανατεθεί με υπεργολαβία ποσοστό της συνολικής αξίας της σύμβασης που υπερβαίνει το απαιτούμενο από την αναθέτουσα αρχή ελάχιστο ποσοστό. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από τους προσφέροντες να προσδιορίσουν ποια τμήματα της σύμβασης προτίθενται να αναθέσουν υπεργολαβικά πέραν του απαιτούμενου ελάχιστου ποσοστού, καθώς και τους υπεργολάβους που έχουν ήδη ορίσει. Ο ανάδοχος αναθέτει τα τμήματα της σύμβασης που επέλεξε να αναθέσει υπεργολαβικά σύμφωνα με τις διατάξεις που ορίζονται στα άρθρα 69 έως 72.

Η τυχόν υπεργολαβική ανάθεση εργασιών σε τρίτους, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, δεν επηρεάζει την αλληλέγγυα και εις ολόκληρον με τους τυχόν υπεργολάβους ευθύνη του κύριου αναδόχου έναντι της αναθέτουσας αρχής για πλήρη εκπλήρωση των υποχρεώσεων του που απορρέουν από την κύρια σύμβαση.

Σύμφωνα με το άρθρο 35, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν από τους αναδόχους και τους υπεργολάβους δεσμεύσεις ότι θα προστατεύουν τις διαβαθμισμένες πληροφορίες από μη επιτρεπόμενη πρόσβαση, καθώς και επαρκή στοιχεία για τη δυνατότητά τους να αναλάβουν τέτοια δέσμευση. Ειδικότερα:

Στην παράγραφο 1 απαριθμούνται ενδεικτικά κάποια στοιχεία που μπορούν να χρησιμεύσουν για την τεκμηρίωση της δέσμευσης εκ μέρους του οικονομικού φορέα και των τυχόν υπεργολάβων του. Οι σχετικές απαιτήσεις πρέπει να αναφέρονται ρητά στα έγγραφα της σύμβασης.

Περαιτέρω, προβλέπεται ότι, ελλείψει ενιαίου καθεστώτος σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ασφάλεια των πληροφοριών, εναπόκειται στις αναθέτουσες αρχές ή στα κράτη - μέλη να καθορίζουν αυτές τις απαιτήσεις σύμφωνα με τα εθνικά δίκαια και να προσδιορίζουν κατά πόσο θεωρούν τις διαπιστεύσεις ασφαλείας που εκδίδονται σύμφωνα με το δίκαιο άλλου κράτους - μέλους ισότιμες με εκείνες που εκδίδονται από τις δικές τους αρμόδιες αρχές.

Στο πλαίσιο αυτό, στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι τα

ζητούμενα βάσει της παραγράφου 1 στοιχεία πρέπει να συμμορφώνονται κατά περίπτωση προς τις ρυθμίσεις του Εθνικού Κανονισμού Ασφαλείας (ΕΚΑ) και του Εθνικού Κανονισμού Βιομηχανικής Ασφαλείας (ΕΚΒΑ) ή προς τις τυχόν ειδικές διατάξεις περί ασφαλείας πληροφοριών που περιλαμβάνονται σε διμερείς και διεθνείς συμφωνίες τις οποίες έχει συνυπολογίσει η χώρα.

Με το άρθρο 36 εισάγονται ειδικοί κανόνες που αφορούν την ασφάλεια εφοδιασμού, η οποία αποτελεί τον κομβικό παράγοντα σύνδεσης του συστήματος προμήθειας και υποστήριξης του στρατιωτικού εξοπλισμού με την επιχειρησιακή ετοιμότητα και δράση των Ενόπλων Δυνάμεων σε βάθος χρόνου και υπό κάθε είδους συνθήκες και περιστάσεις.

Ειδικότερα, σε περιπτώσεις συμβάσεων, οι οποίες εκ της φύσεώς τους, του αντικειμένου τους ή των συντρεχουσών ειδικών συνθηκών και περιστάσεων απαιτούν ή περιλαμβάνουν ειδικές απαιτήσεις για την ασφάλεια εφοδιασμού, η αναθέτουσα αρχή περιλαμβάνει στα έγγραφα της σύμβασης ειδικούς όρους, με τους οποίους εξειδικεύει όλα τα αναγκαία μέτρα και απαιτήσεις που συνδέονται με την ασφάλεια εφοδιασμού.

Διευκρινίζεται ότι η ασφάλεια του εφοδιασμού μπορεί να συνεπάγεται μεγάλη ποικιλία απαιτήσεων, περιλαμβάνοντας, για παράδειγμα, τους εσωτερικούς κανόνες που διέπουν τις σχέσεις μεταξύ θυγατρικής και μητρικής εταιρείας, όσον αφορά τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, ή την παροχή κρίσιμης υπηρεσίας, ικανότητες συντήρησης και γενικής επισκευής για να εξασφαλίζεται υποστήριξη καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του εξοπλισμού που αγοράζεται. Το είδος, ο τύπος και το περιεχόμενο των στοιχείων που πρέπει να προσκομίσουν οι υποψήφιοι για να αποδείξουν ότι συμμορφώνονται με τα μέτρα και ότι πληρούν τις απαιτήσεις της παραγράφου 1 πρέπει να ορίζονται ρητώς στα έγγραφα της σύμβασης.

Ωστόσο, επισημαίνεται ότι η επίτευξη του επιπέδου ασφαλείας εφοδιασμού που κρίνεται από επιχειρησιακή άποψη αναγκαίο για την αποτελεσματική κάλυψη των αναγκών των ΕΔ, ενδέχεται να επιβάλλει την λήψη μέτρων αυστηρότερων όσων προβλέπονται στο άρθρο 36 του νόμου, όπως ιδίως στις ακόλουθες, ενδεικτικά αναφερόμενες περιπτώσεις:

α) όταν το υπό προμήθεια υλικό, έργο ή υπηρεσία είναι εξαιρετικά υψηλής στρατηγικής σημασίας για την άμυνα της χώρας, με συνέπεια ο οποιοσδήποτε περιορισμός, όρος ή προϋπόθεση ή διευθέτηση ασφαλείας όσον αφορά την εξαγωγή, μεταφορά, διαμετακόμιση ή χρήση του συγκεκριμένου υλικού ή των επιμέρους υποσυγκροτημάτων/ υποσυστημάτων αυτού, που ισχύει στο κράτος προέλευσης του οικονομικού φορέα, να θέτει σε κίνδυνο τα ουσιαστικά συμφέροντα ασφαλείας της χώρας

β) όταν για επιχειρησιακούς λόγους η σχεδίαση, κατασκευή, συντήρηση και η τεχνική υποστήριξη μέρους ή του συνόλου μίας αμυντικής δυνατότητας επιβάλλει λόγω της στρατηγικής της σημασίας να βρίσκεται σε γεωγραφική θέση που να γειτνιάζει προς τους χώρους στάθμευσης και επιχείρησης των μέσων και δυνατοτήτων των Ενόπλων Δυνάμεων

γ) όταν για λόγους εθνικής αμυντικής βιομηχανικής στρατηγικής, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 4 του παρόντος νόμου, επιβάλλεται να ανατεθεί μία σύμβαση σε οικονομικό φορέα, ο οποίος δεσμεύεται στη δημιουργία ή διατήρηση συγκεκριμένης τεχνολογίας

κής-βιομηχανικής βάσης σε συγκεκριμένα γεωγραφικά σημεία που γειτνιάζουν προς τους χώρους στάθμευσης και επιχείρησης των μέσων και δυνατοτήτων των ΕΔ.

Σε περίπτωση που συντρέχει μία περίπτωση παρόμοια η παρεμφερής με τις ανωτέρω, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να επικαλείται το άρθρο 346 ΣΛΕΕ και να θέτει ειδικές απαιτήσεις ασφαλείας εφοδιασμού, υπό τον όρο ότι: α) το απαιτούμενο επίπεδο ασφάλειας εφοδιασμού δεν μπορεί να διασφαλισθεί με τα μέσα που παρέχουν οι γενικές περί ασφάλειας εφοδιασμού διατάξεις του παρόντος, β) τα μέτρα που λαμβάνονται αποσκοπούν αποκλειστικά στην προστασία της ασφάλειας της χώρας και όχι στην εξυπηρέτηση οικονομικών σκοπών και γ) τα μέτρα που λαμβάνονται είναι πρόσφορα για την επίτευξη ή τη βελτίωση της ασφάλειας του εφοδιασμού.

Το άρθρο 37 του νόμου επιβάλλει στην αναθέτουσα αρχή να αναφέρει στα έγγραφα της σύμβασης την αρμόδια δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οργανισμό, από τους οποίους οι οικονομικοί φορείς μπορούν να λαμβάνουν τις κατάλληλες πληροφορίες για τις υποχρεώσεις σχετικά με τη φορολογία, την προστασία του περιβάλλοντος και τις διατάξεις περί προστασίας της απασχόλησης και των συνθηκών εργασίας που ισχύουν στον τόπο, όπου πρόκειται να εκτελεστούν τα έργα ή να παρασχεθούν οι υπηρεσίες που αποτελούν το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης.

3. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ: Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων

Στο κεφάλαιο αυτό περιγράφονται όλες οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων και ρυθμίζονται οι κανόνες προσφυγής σε αυτές. Ειδικότερα:

Στο άρθρο 38 απαριθμούνται οι διαδικασίες, στις οποίες επιτρέπεται να προσφύγει η αναθέτουσα αρχή για την σύναψη συμβάσεων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του δεύτερου μέρους, ήτοι: α) η κλειστή διαδικασία, β) ο ανταγωνιστικός διάλογος, γ) η διαδικασία της διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης και δ) η διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού.

Αποσαφηνίζεται επίσης ότι επιτρέπεται η σύναψη συμβάσεων μέσω συμφωνιών-πλαίσιο.

Συναφώς επισημαίνεται ότι σύμφωνα με την οδηγία 2009/81/ΕΚ, δεν προβλέπεται η χρήση της ανοικτής διαδικασίας κατά την ανάθεση συμβάσεων με προεκτιμώμενη αξία που υπερβαίνει τα χρηματικά όρια της οδηγίας, όπως αυτά εξειδικεύονται στο άρθρο 24.

Το άρθρο 39 προβλέπει τη χρήση της κλειστής διαδικασίας για όλες τις συμβάσεις στον τομέα της άμυνας και της ασφάλειας. Η κλειστή διαδικασία αποτελεί την κύρια διαδικασία σύναψης συμβάσεων στον αμυντικό τομέα με προεκτιμώμενη αξία που υπερβαίνει τα χρηματικά όρια του άρθρου 24.

Πρόκειται για μία διαδικασία που συνδυάζει ένα ικανοποιητικό επίπεδο διαφάνειας με τη δυνατότητα περιορισμού των συμμετεχόντων κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, ώστε να μειώνεται το διοικητικό βάρος που προκαλεί η διενέργεια του διαγωνισμού και παράλληλα να εξασφαλίζεται η υποβολή ποιοτικών προσφορών.

Προς τον σκοπό τούτο, η κλειστή διαδικασία διεξάγεται σε δύο φάσεις: Την α' φάση της ποιοτικής επιλογής και προεπιλογής και την β' φάση της υποβολής προσφορών και ανάθεσης της σύμβασης. Με την μέθοδο αυτή, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, μέσω της κλειστής διαδικασίας, να περιορίζει τον αριθμό των υποψηφίων που κα-

λούνται να υποβάλουν προσφορά κατά τη δεύτερη φάση βάσει αντικειμενικών κριτηρίων που πρέπει να επισημαίνονται στα έγγραφα της σύμβασης. Κατά τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται ότι στην τελική φάση του διαγωνισμού, θα υποβληθούν προσφορές από τους υποψηφίους που συγκεντρώνουν τα περισσότερα ουσιαστικά προσόντα.

Το άρθρο 40 προβλέπει τη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης. Ανάλογη δυνατότητα μείωσης του αριθμού των υποψηφίων με αυτή της κλειστής διαδικασίας προβλέπεται και για τη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, η οποία ομοίως διεξάγεται σε δύο φάσεις, πλην όμως παρέχει στην αναθέτουσα αρχή σημαντικά μεγαλύτερη ευελιξία, δεδομένου ότι της επιτρέπει να διαπραγματεύεται με τους διαγωνιζόμενους τους όρους της σύμβασης μέχρι και την υπογραφή της.

Επιπλέον, για λόγους ενίσχυσης του ανταγωνισμού, η φάση της διαπραγμάτευσης (β' φάση), μπορεί να διεξάγεται σε διαδοχικά στάδια, με σταδιακό περιορισμό των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στην διαπραγμάτευση.

Επισημαίνεται ότι, σε αντίθεση με τα π.δ. 59/2007 και 60/2007, η πρόσβαση στη διαδικασία διαπραγμάτευσης με προκήρυξη δεν εξαρτάται από την συνδρομή ειδικών προϋποθέσεων.

Συνεπώς, η αναθέτουσα αρχή δικαιούται να επιλέξει ελεύθερα μεταξύ της κλειστής διαδικασίας ή της διαδικασίας διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης.

Το άρθρο 41 προβλέπει τη δυνατότητα χρήσης της διαδικασίας του ανταγωνιστικού διαλόγου.

Πρόκειται για διαδικασία, η οποία επιτρέπεται μόνο στην περίπτωση σύναψης ιδιαίτερα περίπλοκων συμβάσεων, όταν η αναθέτουσα αρχή δεν είναι σε θέση για λόγους αντικειμενικούς, που δεν ανάγονται σε υπαιτιότητά της, να προσδιορίσει με ακρίβεια τις νομικές, τεχνικές ή οικονομικές πτυχές της σύμβασης που πρόκειται να συνάψει, προκειμένου να καλύψει κατά τον βέλτιστο δυνατό τρόπο τις ανάγκες της και συνεπώς κρίνεται σκόπιμο να απευθυνθεί στην αγορά για να αντλήσει ιδέες και προτάσεις. Ο ανταγωνιστικός διάλογος αποτελεί μία διαδικασία που προσιδιάζει στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των συμβάσεων του αμυντικού τομέα και πρέπει να υφίσταται η δυνατότητα προσφυγής σε αυτόν, εφόσον πληρούνται οι ανωτέρω προϋποθέσεις.

Οι γενικοί κανόνες περί διενέργειας του ανταγωνιστικού διαλόγου τίθενται στο άρθρο 41, οι δε ειδικότερες διαδικαστικές λεπτομέρειες θα εξειδικεύονται στα έγγραφα της σύμβασης.

Με το άρθρο 42 ορίζονται οι περιοριστικά απαριθμούμενες περιπτώσεις προσφυγής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης. Ορισμένες από τις περιπτώσεις αυτές ταυτίζονται με ανάλογες που προβλέπονται στις αντίστοιχες διατάξεις των πδ 59/2007 και 60/2007.

Η ιδιαιτερότητα, όμως, των συμβάσεων στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας καταδεικνύει την ανάγκη να προβλεφθούν και νέες περιστάσεις νόμιμης προσφυγής στην εν λόγω διαδικασία.

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί κατά συνέπεια να προσφύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, στις περιπτώσεις συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών:

α) εάν, ύστερα από κλειστή διαδικασία, διαδικασία δια-

πραγμάτευσης με προηγούμενη δημοσίευση της προκήρυξης διαγωνισμού ή ανταγωνιστικό διάλογο, δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά ή καμία από τις υποβληθείσες προσφορές δεν είναι κατάλληλη, ή εάν δεν υπάρχει κανείς υποψήφιος, εφόσον δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιαστικά οι αρχικοί όροι της σύμβασης και με την προϋπόθεση ότι διαβιβάζεται σχετική έκθεση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εφόσον το ζητήσει

β) σε περίπτωση μη κανονικών προσφορών ή κατάθεσης προσφορών που είναι απαράδεκτες σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, τηρουμένων των οριζόμενων στα άρθρα 21, 32, 34 έως 37, 56 έως 68, έπειτα από κλειστή διαδικασία, διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού ή ανταγωνιστικό διάλογο, στο βαθμό που: αα) οι αρχικοί όροι της σύμβασης δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιαστικά, και ββ) περιλαμβάνουν στη διαδικασία διαπραγμάτευσης όλους και μόνο τους προσφέροντες οι οποίοι πληρούν τα κριτήρια των άρθρων 57 έως 64 και οι οποίοι, κατά την προηγούμενη κλειστή διαδικασία ή τον προηγούμενο ανταγωνιστικό διάλογο, υπέβαλαν προσφορές σύμφωνα προς τις τυπικές απαιτήσεις της διαδικασίας σύναψης σύμβασης

γ) όταν, λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε κρίση, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις κλειστές ή με διαπραγμάτευση διαδικασίες με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, καθώς και των συντομευμένων προθεσμιών που αναφέρονται στο άρθρο 51 παράγραφος 8. Τούτο μπορεί να εφαρμόζεται για παράδειγμα στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 36 παράγραφος 1 περίπτωση δ'.

δ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την εν λόγω αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις κλειστές διαδικασίες ή τις διαδικασίες με διαπραγμάτευση με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, καθώς και των συντομευμένων προθεσμιών που αναφέρονται στο άρθρο 51 παράγραφος 8. Οι περιστάσεις που επικαλείται η αναθέτουσα αρχή για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική της ευθύνη και

ε) εάν, για λόγους τεχνικούς ή σχετικούς με την προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, η σύμβαση μπορεί να ανατεθεί μόνο σε συγκεκριμένο οικονομικό φορέα: οι τεχνικοί λόγοι για τους οποίους μόνον ένας οικονομικός φορέας μπορεί να εκτελέσει τη σύμβαση πρέπει να αιτιολογούνται ειδικά.

Στις περιπτώσεις συμβάσεων υπηρεσιών και προμηθειών η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προσφεύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού,

α) για υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης διαφορετικές από εκείνες του άρθρου 17 και

β) για προϊόντα που κατασκευάζονται αποκλειστικά για σκοπούς έρευνας και ανάπτυξης, με εξαίρεση την παραγωγή ποσοτήτων ικανών να εξασφαλίζουν την εμπορική βιωσιμότητα του προϊόντος ή την απόσβεση των δαπανών έρευνας και ανάπτυξης.

Στις περιπτώσεις συμβάσεων προμηθειών η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προσφεύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού

α) για συμπληρωματικές παραδόσεις που πραγματοποιούνται από τον αρχικό προμηθευτή και προορίζονται είτε για τη μερική αντικατάσταση προμηθειών ή εγκατα-

στάσεων τρέχουσας χρήσης είτε για επέκταση υφιστάμενων προμηθειών ή εγκαταστάσεων, εφόσον η αλλαγή προμηθευτή θα υποχρέωνε την αναθέτουσα αρχή να προμηθευτεί υλικό με διαφορετικά τεχνικά χαρακτηριστικά τα οποία είναι ασυμβίβαστα ή προκαλούν δυσανάλογες τεχνικές δυσχέρειες ως προς τη χρήση και συντήρηση, η διάρκεια των συμβάσεων αυτών καθώς και των ανανεώσιμων συμβάσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε έτη, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων που προσδιορίζονται λαμβάνοντας υπόψη την αναμενόμενη διάρκεια κύκλου ζωής οικονομικών προϊόντων, εγκαταστάσεων ή συστημάτων, καθώς και τις τεχνικές δυσκολίες που μπορεί να προκαλέσει η αλλαγή προμηθευτή

β) για προμήθειες που είναι εισηγμένες και αγοράζονται σε χρηματιστήριο εμπορευμάτων και

γ) για προμήθειες, υπό ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους, είτε από έναν προμηθευτή που έπαυσε οριστικά τις εμπορικές του δραστηριότητες, είτε από τους συνδίκους ή εκκαθαριστές πτώχευσης, δικαστικού συμβιβασμού ή ανάλογης διαδικασίας που προβλέπεται στις εθνικές, νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις.

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, τέλος, να προσφεύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, στις περιπτώσεις συμβάσεων έργων και υπηρεσιών:

α) για τα συμπληρωματικά έργα ή υπηρεσίες που δεν περιλαμβάνονταν στο αρχικά προβλεπόμενο σχέδιο ή στην αρχική σύμβαση και τα οποία, λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων, κατέστησαν αναγκαία για την εκτέλεση των εργασιών ή των υπηρεσιών, όπως περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, υπό την προϋπόθεση ότι η ανάθεση γίνεται στον οικονομικό φορέα που εκτελεί το εν λόγω έργο ή υπηρεσία:

αα) όταν τα εν λόγω συμπληρωματικά έργα ή υπηρεσίες δεν μπορούν, από τεχνική ή οικονομική άποψη, να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση χωρίς να δημιουργηθούν μείζονα προβλήματα για την αναθέτουσα αρχή

ββ) όταν τα εν λόγω έργα ή υπηρεσίες, μολονότι μπορούν να διαχωριστούν από την εκτέλεση της αρχικής σύμβασης, είναι απολύτως αναγκαία για την ολοκλήρωσή της

Ωστόσο, το σωρευτικό ποσό των συναπτόμενων συμβάσεων συμπληρωματικών έργων ή υπηρεσιών δεν πρέπει να υπερβαίνει το 50% του ποσού της αρχικής σύμβασης.

β) για νέα έργα ή υπηρεσίες που συνίστανται στην επανάληψη παρομοίων έργων ή υπηρεσιών που ανατέθηκαν στον οικονομικό φορέα ανάδοχο της αρχικής σύμβασης από την ίδια αναθέτουσα αρχή, υπό την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω έργα ή υπηρεσίες είναι σύμφωνα με μια βασική μελέτη η οποία αποτέλεσε αντικείμενο της αρχικής σύμβασης η οποία έχει συναφθεί σύμφωνα με την κλειστή διαδικασία, τη διαδικασία με διαπραγμάτευση με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού ή τον ανταγωνιστικό διάλογο.

Η δυνατότητα προσφυγής στην εν λόγω διαδικασία επισημαίνεται ήδη κατά την προκήρυξη του πρώτου διαγωνισμού και το συνολικό προβλεπόμενο ποσό για τη συνέχιση των έργων ή υπηρεσιών λαμβάνεται υπόψη από την αναθέτουσα αρχή κατά την εφαρμογή του άρθρου 24. Χρήση της διαδικασίας αυτής μπορεί να γίνεται μόνο για πέντε έτη μετά τη σύναψη της αρχικής σύμβασης, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων που προσδιορίζο-

νται λαμβάνοντας υπόψη την αναμενόμενη διάρκεια κύκλου ζωής οιωνδήποτε προϊόντων, εγκαταστάσεων ή συστημάτων καθώς και τις τεχνικές δυσκολίες που μπορεί να προκαλέσει η αλλαγή προμηθευτή.

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προσφεύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, στις περιπτώσεις συμβάσεων που έχουν σχέση με την παροχή υπηρεσιών εναέριων και θαλασσίων μεταφορών στις ένοπλες δυνάμεις ή δυνάμεις ασφαλείας του κράτους που αναπτύσσονται ή πρόκειται να αναπτυχθούν στο εξωτερικό, όταν η αναθέτουσα αρχή πρέπει να προμηθευτεί αυτές τις υπηρεσίες από οικονομικούς φορείς που εγγυώνται την ισχύ των προσφορών τους μόνον για τόσο σύντομες περιόδους, ώστε δεν μπορούν να τηρηθούν οι προθεσμίες για την κλειστή διαδικασία ή τη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, περιλαμβανομένων των συντομευμένων προθεσμιών του άρθρου 51 παράγραφος 8.

Με το άρθρο 43 του νόμου εισάγεται ο ορισμός των συμφωνιών-πλαίσιο και καθορίζονται οι γενικοί κανόνες που εφαρμόζονται σε αυτές. Λαμβανομένων υπόψη των ειδικών αναγκών των Ενόπλων Δυνάμεων για συνεχή και αυξημένη σε ένταση και ποσότητες αγορά υλικών και υπηρεσιών που αποσκοπούν στην υποστήριξη των μέσων που χρησιμοποιούν για την επίτευξη των σκοπών τους, με συνέπεια την πραγματοποίηση συχνών επαναλαμβανόμενων αγορών υλικών και υπηρεσιών τρέχουσας χρήσης, κρίθηκε σκόπιμο να παρασχεθεί στις αναθέτουσες αρχές η δυνατότητα να προσφεύγουν στη σύναψη συμφωνιών-πλαίσιο, ώστε να επιταχυνθούν και απλοποιηθούν οι διαδικασίες σύναψης των εν λόγω συμβάσεων.

Βάσει των κανόνων αυτών, όταν μια αναθέτουσα αρχή συνάπτει συμφωνία-πλαίσιο σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και, συγκεκριμένα, εκείνες που αφορούν τη δημοσιότητα, τις προθεσμίες και τους όρους υποβολής των προσφορών, μπορεί να συνάπτει κατά τη διάρκεια της εν λόγω συμφωνίας-πλαίσιο συμβάσεις βάσει αυτής, είτε εφαρμόζοντας τους όρους που καθορίζονται στη συμφωνία-πλαίσιο είτε, στην περίπτωση που δεν έχουν καθορισθεί όλοι οι όροι εκ των προτέρων σε αυτήν, αφού τα μέρη της διαγωνιστούν εκ νέου για τους μη καθορισθέντες όρους.

Η εν λόγω προκήρυξη νέου διαγωνισμού θα πρέπει να πληροί ορισμένους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της απαιτούμενης ευελιξίας και της τήρησης των γενικών αρχών και ιδίως της αρχής της ίσης μεταχείρισης. Για τους λόγους αυτούς, αλλά και με γνώμονα την αποφυγή της νόθευσης του ανταγωνισμού, η διάρκεια των συμφωνιών-πλαίσιο θα πρέπει να είναι περιορισμένη και να μην υπερβαίνει τα επτά (7) έτη, εκτός ειδικώς αιτιολογημένων περιπτώσεων.

Με το άρθρο 44 καθορίζονται οι κανόνες που εφαρμόζονται για την σύναψη συμφωνίας-πλαίσιο με έναν οικονομικό φορέα.

Με το άρθρο 45 θεσπίζονται οι κανόνες που εφαρμόζονται για τη σύναψη των «πολυμερών» συμφωνιών-πλαίσιο μεταξύ αναθέτουσας αρχής και περισσότερων οικονομικών φορέων. Η σύναψη των εκτελεστικών μιας πολυμερούς συμφωνίας πλαίσιο συμβάσεων μπορεί να γίνεται είτε απευθείας με το μέρος που επιλέγει η αναθέτουσα αρχή κατ' εφαρμογή των όρων της αρχικής συμφωνίας-πλαίσιο εφόσον τούτο είναι δυνατόν, είτε με

τη διενέργεια συνοπτικής διαδικασίας υποβολής προσφορών από τα μέρη της αρχικής συμφωνίας-πλαίσιο.

Στην τελευταία αυτή περίπτωση ρυθμίζεται η διαδικασία που ακολουθείται η πρόβλεψη ενός ελαχίστου επιπέδου διαφάνειας και η έγγραφη πρόσκληση για υποβολή προσφορών μέσα σε εύλογη προθεσμία. Η αναθέτουσα αρχή θα είναι υποχρεωμένη να αναθέσει την σύμβαση βάσει των κριτηρίων ανάθεσης που είχαν αναφερθεί στην προκήρυξη που χρησιμοποιήθηκε για την σύναψη της συμφωνίας-πλαίσιο.

Το άρθρο 46 ρυθμίζει την περίπτωση της καταγγελίας και λύσης των συμφωνιών-πλαίσιο. Πρόκειται για ένα σύνθετο νομικό ζήτημα, λόγω των συνεπειών που έχει η καταγγελία και η λύση των συμφωνιών-πλαίσιο στην ισχύ και την εκτέλεση των συμβάσεων που έχουν συναφθεί βάσει αυτών.

Οι εν λόγω συμβάσεις ενδέχεται να πρέπει για λόγους δημοσίου συμφέροντος είτε να λυθούν είτε να διατηρηθούν σε ισχύ. Αντίστοιχα, η ανώμαλη εξέλιξη μίας σύμβασης που συνάπτεται βάσει συμφωνίας-πλαίσιο όσον αφορά την αντισυμβατική συμπεριφορά ενός οικονομικού φορέα έχει επιπτώσεις στο όλο σύστημα της συμφωνίας-πλαίσιο.

4. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ: Κανόνες δημοσιότητας – προθεσμίες

Στο κεφάλαιο Δ του δεύτερου μέρους ρυθμίζονται οι κανόνες δημοσιότητας που πρέπει να τηρεί η αναθέτουσα αρχή κατά το στάδιο σύναψης των συμβάσεων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου καθώς και οι προθεσμίες παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών των υποψηφίων. Ειδικότερα:

Το άρθρο 47 προβλέπει τη δυνατότητα γνωστοποίησης από την αναθέτουσα αρχή βασικών πληροφοριακών στοιχείων για τις υπό ανάθεση συμβάσεις, μέσω ειδικού εντύπου προκαταρκτικής προκήρυξης, η οποία δημοσιεύεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή από την ίδια την αναθέτουσα αρχή στο «προφίλ αγοραστή», δηλαδή στην ειδική ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής.

Η δημοσίευση προκαταρκτικής προκήρυξης είναι υποχρεωτική μόνο στην περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή θέλει να κάνει χρήση του δικαιώματος σύντμησης των προθεσμιών για την παραλαβή των προσφορών σύμφωνα με το άρθρο 51 παράγραφος 4. Στην περίπτωση αυτή η αναθέτουσα αρχή δημοσιεύει:

α) όταν πρόκειται για προμήθειες, την εκτιμώμενη συνολική αξία των συμβάσεων ή των συμφωνιών-πλαίσιο, ανά ομάδες προϊόντων, τις οποίες προτίθεται να συνάψει κατά τους δώδεκα επόμενους μήνες. Οι ομάδες προϊόντων καθορίζονται από την αναθέτουσα αρχή με παραπομπή στην ονοματολογία CPV

β) όταν πρόκειται για υπηρεσίες, την εκτιμώμενη συνολική αξία των συμβάσεων ή των συμφωνιών-πλαίσιο, για καθεμία από τις κατηγορίες υπηρεσιών, τις οποίες προτίθεται να συνάψει κατά τους δώδεκα επόμενους μήνες

γ) όταν πρόκειται για έργα, τα βασικά χαρακτηριστικά των συμβάσεων ή των συμφωνιών-πλαίσιο τις οποίες προτίθεται να συνάψει.

Οι προκαταρκτικές προκηρύξεις έργων αποστέλλονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή» το ταχύτερο δυνατόν μετά τη λήψη απόφασης περί εγκρίσεως του προγράμματος στο οποίο εντάσσονται οι συμβάσεις έργων ή οι συμφωνίες-πλαίσιο, τις οποίες η αναθέτουσα αρχή προτίθεται να συνάψει.

Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται στις διαδικασίες διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού.

Το άρθρο 48 προβλέπει την υποχρέωση δημοσίευσης προκήρυξης διαγωνισμού για κάθε περίπτωση η αναθέτουσα αρχή επιθυμεί να συνάψει μία σύμβαση κάνοντας χρήση κλειστής διαδικασίας, διαδικασίας με διαπραγμάτευση με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού ή ανταγωνιστικού διαλόγου.

Αντίστοιχη υποχρέωση δημοσιότητας βαρύνει την αναθέτουσα αρχή για τα αποτελέσματα της διαδικασίας σύναψης σύμβασης ή συμφωνίας πλαίσιο το αργότερο σαράντα οκτώ ημέρες μετά τη σύναψη της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο, με αποστολή σχετικής ανακοίνωσης για δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σε περίπτωση συμφωνιών-πλαίσιο που έχουν συναφθεί σύμφωνα με τα άρθρα 43 έως 45, η αναθέτουσα αρχή απαλλάσσεται από την αποστολή ειδοποίησης με τα αποτελέσματα της σύναψης κάθε σύμβασης που βασίζεται στη συμφωνία-πλαίσιο.

Ορισμένες πληροφορίες σχετικά με τη σύναψη της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο μπορούν να μην δημοσιεύονται, σε περίπτωση που η γνωστοποίηση των πληροφοριών αυτών θα μπορούσε να εμποδίσει την εφαρμογή των νόμων, να είναι αντίθετη προς το δημόσιο συμφέρον, και ιδίως τα συμφέροντα άμυνας ή ασφάλειας, ή να βλάψει τα νόμιμα εμπορικά συμφέροντα δημόσιων ή ιδιωτικών οικονομικών φορέων ή τις συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ αυτών.

Οι δημοσιεύσεις στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης του παρόντος άρθρου είναι υποχρεωτικές μόνο για τις συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία πάνω από τα χρηματικά όρια του άρθρου 24.

Σε κάθε όμως περίπτωση η αναθέτουσα αρχή μπορεί, εφόσον το επιθυμεί, να δημοσιεύει προκηρύξεις στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και για συμβάσεις που δεν υπόκεινται στις υποχρεώσεις δημοσιότητας του παρόντος νόμου.

Στο άρθρο 49 περιγράφεται ο τρόπος σύνταξης και οι λεπτομέρειες δημοσίευσης των προκηρύξεων στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η δημοσίευση των προκηρύξεων από την αναθέτουσα αρχή γίνεται μέσω τυποποιημένων εντύπων που εγκρίνονται από την Επιτροπή. Τα τυποποιημένα έντυπα προκηρύξεων αποστέλλονται για δημοσίευση είτε ηλεκτρονικά (www.simap.eu), είτε με άλλα μέσα. Το ελάχιστο περιεχόμενο και τα μέσα διαβίβασης των προκηρύξεων αναφέρονται στο Παράρτημα VI του νόμου.

Οι προκηρύξεις που καταρτίζονται και αποστέλλονται με ηλεκτρονικά μέσα δημοσιεύονται το αργότερο πέντε ημέρες μετά την αποστολή τους. Όταν οι προκηρύξεις δεν αποστέλλονται με ηλεκτρονικά μέσα δημοσιεύονται το αργότερο δώδεκα ημέρες μετά την αποστολή τους ή, στην περίπτωση της ταχείας διαδικασίας που αναφέρεται στο άρθρο 51 παράγραφος 8, το αργότερο πέντε ημέρες μετά την αποστολή τους.

Οι προκηρύξεις του διαγωνισμού δημοσιεύονται αναλυτικά στην ελληνική γλώσσα. Αυθεντικό θεωρείται μόνο το κείμενο που δημοσιεύεται στην γλώσσα αυτή. Μια περίληψη των σημαντικότερων στοιχείων κάθε προκήρυξης δημοσιεύεται και στις λοιπές επίσημες γλώσσες. Τα έξοδα δημοσίευσης των προκηρύξεων αυτών από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιβαρύνουν την Ευρωπαϊκή Ένω-

ση, σύμφωνα με το άρθρο 32 παράγραφος 4 εδάφιο γ της οδηγίας 2009/81/EK.

Οι προκηρύξεις και το περιεχόμενό τους δεν μπορούν να δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο ή να δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή» πριν από την ημερομηνία της αποστολής τους στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Οι προκηρύξεις που δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο δεν πρέπει να περιλαμβάνουν πληροφορίες άλλες από εκείνες που περιέχονται στις προκηρύξεις που αποστέλλονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή» σύμφωνα με το άρθρο 47, αλλά πρέπει να αναφέρουν την ημερομηνία αποστολής της ειδοποίησης που εστάλη στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή της δημοσίευσης στο «προφίλ αγοραστή».

Οι προκαταρκτικές προκηρύξεις δεν μπορούν να δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή» πριν από την αποστολή στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή της ειδοποίησης με την οποία ανακοινώνεται η δημοσίευσή τους υπό τη μορφή αυτή. Πρέπει να αναφέρουν την ημερομηνία της εν λόγω αποστολής. Το περιεχόμενο των προκηρύξεων που δεν αποστέλλονται με ηλεκτρονικά μέσα στη μορφή και σύμφωνα με τις λεπτομέρειες διαβίβασης που αναφέρονται στο παράρτημα VI σημείο 3 περιορίζεται σε περίπου 650 λέξεις.

Η αναθέτουσα αρχή πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει την ημερομηνία αποστολής των προκηρύξεων.

Η βεβαίωση δημοσίευσης, η οποία χορηγείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 32 παράγραφος 8 της οδηγίας 2009/81, αναφέρει την ημερομηνία της εν λόγω δημοσίευσης και συνιστά απόδειξη πραγματοποίησης της δημοσίευσης.

Σύμφωνα με το άρθρο 50, για τις διαγωνιστικές διαδικασίες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να δημοσιεύει τις σχετικές προκηρύξεις στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης και μεριμνά για την ανάρτησή τους στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας. Διευκρινίζεται ότι η υποχρέωση δημοσίευσης στον εθνικό τύπο ισχύει παράλληλα με την υποχρέωση δημοσίευσης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία άνω των ορίων που προβλέπονται στο άρθρο 24.

Στο άρθρο 51 ορίζονται οι προθεσμίες για την παραλαβή των αιτήσεων συμμετοχής και την παραλαβή των προσφορών, με τη διευκρίνιση ότι, κατά τον καθορισμό τους, η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει υπόψη ιδίως τον πολυπλοκό χαρακτήρα της σύμβασης και το χρόνο που απαιτείται για την προετοιμασία τους, χωρίς να παραβιάζει, ωστόσο, τις ελάχιστες προθεσμίες που θέτει το ίδιο άρθρο (παράγραφος 1).

Δεδομένου ότι η χρήση των ηλεκτρονικών μέσων εξοικονομεί χρόνο, προβλέπεται μείωση των ελάχιστων προθεσμιών για την παραλαβή των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής όταν χρησιμοποιούνται τα εν λόγω μέσα, υπό τον όρο όμως αυτά είναι συμβατά με τους ειδικούς τρόπους διαβίβασης που προβλέπονται στο δικαίο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύντμηση των προθεσμιών για την παραλαβή των προσφορών προβλέπεται και στην περίπτωση δημοσίευσης προκαταρκτικής προκήρυξης (παράγραφος 4).

Επισημαίνεται ότι, όταν για οποιονδήποτε λόγο, τα έγγραφα της σύμβασης δεν παρασχεθήκαν εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών, οι προθεσμίες παραλαβής των προσφορών παρατείνονται, προκειμένου όλοι οι ενδια-

φερόμενοι να λάβουν γνώση όλων των αναγκαίων πληροφοριών (παράγραφος 7).

Στις περιπτώσεις κλειστής διαδικασίας και διαδικασίας με διαπραγμάτευση με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, όταν επείγοντες λόγοι καθιστούν αδύνατη την τήρηση των ελάχιστων προθεσμιών, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προβλέπει βραχύτερες προθεσμίες για την παραλαβή των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών (παράγραφος 8).

Στο άρθρο 52 περιγράφεται η διαδικασία πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής προς τους προεπιλεγέντες υποψηφίους για συμμετοχή στη β' φάση των διαγωνιστικών διαδικασιών σύναψης συμβάσεων.

Με το άρθρο 53, στο πλαίσιο της ενίσχυσης της διαφάνειας κατά την διενέργεια των διαδικασιών ανάθεσης των συμβάσεων του παρόντος νόμου, εισάγεται ρητή διάταξη περί υποχρέωσης της αναθέτουσας αρχής να ενημερώνει εγγράφως τους υποψηφίους και τους προσφέροντες σχετικά με την πρόοδο της διαδικασίας ανάθεσης (παράγραφος 1).

Ειδικότερα, προβλέπεται η ενημέρωση των διαγωνιζομένων σχετικά με τις αποφάσεις της αναθέτουσας αρχής για την ανάθεση της σύμβασης ή την ματαίωση του διαγωνισμού.

Περαιτέρω, δίδεται σε κάθε οικονομικό φορέα η δυνατότητα να ζητήσει να πληροφορηθεί με ακρίβεια τους λόγους της τυχόν απόρριψής τους και της προτίμησης της προσφοράς άλλου οικονομικού φορέα (παράγραφος 2).

Προβλέπεται ωστόσο, ότι η αναθέτουσα αρχή μπορεί να μην κοινοποιήσει ορισμένες πληροφορίες, εάν η κοινοποίηση αυτή ενδέχεται να εμποδίσει την εφαρμογή του νόμου, να είναι αντίθετη προς το δημόσιο συμφέρον και ιδίως τα συμφέροντα άμυνας ή/και ασφαλείας ή να βλάψει τα νόμιμα εμπορικά συμφέροντα δημοσίων ή ιδιωτικών οικονομικών φορέων ή τις συνθήκες ανταγωνισμού μεταξύ αυτών (παράγραφος 3).

Το άρθρο 54 ρυθμίζει τους κανόνες επικοινωνίας για την ανταλλαγή των πληροφοριών κατά τη διαδικασία σύναψης μιας σύμβασης. Κατ' επιλογή της αναθέτουσας αρχής, οι ανταλλαγές πληροφοριών πραγματοποιούνται ταχυδρομικώς, με φαξ, με ηλεκτρονικά μέσα ή τηλεφωνικώς (παράγραφος 1).

Η πρόσβαση στα παραπάνω μέσα και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για την επικοινωνία με τα ηλεκτρονικά μέσα πρέπει να είναι προσίτα σε όλους τους υποψηφίους οικονομικούς φορείς. Η επικοινωνία, η ανταλλαγή και η αποθήκευση πληροφοριών πραγματοποιούνται κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η ακεραιότητα των δεδομένων και το απόρρητο των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών (παράγραφος 2).

Στους μηχανισμούς ηλεκτρονικής διαβίβασης και παραλαβής των προσφορών, καθώς και στους μηχανισμούς ηλεκτρονικής παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής, εφαρμόζονται συγκεκριμένοι κανόνες (παράγραφος 3), ενώ για τη διαβίβαση των αιτήσεων συμμετοχής προβλέπονται επίσης ειδικοί κανόνες στην παράγραφο 4.

Τέλος, με την παράγραφο 5 προβλέπεται ρητά ότι κάθε έγγραφο μέσο αποθήκευσης δεδομένων ή επικοινωνίας μπορεί να αντικαθίσταται από ισοδύναμο ηλεκτρονικό μέσο.

Το άρθρο 55, με γνώμονα την καταπολέμηση φαινομένων αδιαφάνειας και χρήσης αθέμιτων πρακτικών κατά την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, ει-

σάγει ρητή υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής για την καταγραφή όλων των πτυχών μίας διαδικασίας ανάθεσης, προκειμένου να επιβεβαιώνεται ότι η διαδικασία ανάθεσης έγινε με τρόπο διαφανή και χωρίς διακρίσεις.

Προς τον σκοπό αυτό, με την παράγραφο 1 προβλέπεται ρητά ότι για κάθε σύμβαση και κάθε συμφωνία-πλαίσιο η αναθέτουσα αρχή συντάσσει Πρακτικό Σύναψης Σύμβασης, το οποίο περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα στοιχεία α) έως ι) της παραγράφου αυτής.

Επιπλέον, στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει τα ενδεδειγμένα μέτρα για την τεκμηρίωση της διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης που διενεργείται με ηλεκτρονικά μέσα, ιδίως όσον αφορά την ασφάλεια και ακεραιότητα των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν σε ηλεκτρονική μορφή.

Τέλος, εισάγεται η υποχρέωση κοινοποίησης του πρακτικού της παραγράφου 1 στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, κατόπιν αιτήματός της (παράγραφος 3).

5. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε: Ποιοτική επιλογή – Προεπιλογή

Το κεφάλαιο Ε του δεύτερου μέρους περιλαμβάνει όλες τις ρυθμίσεις και τους κανόνες που συγκροτούν το πλαίσιο ελέγχου της καταλληλότητας και αξιολόγησης των ουσιαστικών προσόντων των οικονομικών φορέων που εκδηλώνουν ενδιαφέρον για την ανάληψη συγκεκριμένης σύμβασης. Ειδικότερα:

Το άρθρο 56 ρυθμίζει το ζήτημα των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής και προεπιλογής.

Στο εν λόγω άρθρο αναφέρονται τα κριτήρια που επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν για τον έλεγχο της καταλληλότητας και την αξιολόγηση των ουσιαστικών προσόντων των υποψηφίων κατά το αρχικό στάδιο των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων του παρόντος νόμου.

Ειδικότερα, ορίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτεί ελάχιστα επίπεδα χρηματοοικονομικής και τεχνικής ικανότητας, τα οποία πρέπει να πληρούν οι υποψήφιοι οικονομικοί φορείς.

Επιπλέον, προβλέπεται ότι η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να αναφέρει στα έγγραφα της σύμβασης τα κριτήρια επιλογής που θα χρησιμοποιήσει για την επιλογή καθώς και το επίπεδο των ειδικών ικανοτήτων που ενδεχομένως, κατά περίπτωση, απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς για να τους κάνει δεκτούς στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης. Η έκταση και τα ελάχιστα επίπεδα των ικανοτήτων που απαιτούνται για μια συγκεκριμένη σύμβαση πρέπει να συνδέονται με το φυσικό αντικείμενο και το οικονομικό μέγεθος της υπό ανάθεση σύμβασης και να είναι ανάλογα προς αυτό.

Περαιτέρω, στην παράγραφο 3 ορίζεται ρητά ότι η αναθέτουσα αρχή μπορεί να περιορίζει τον αριθμό των υποψηφίων, στις κλειστές, στις με διαδικασίες διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, καθώς και στον ανταγωνιστικό διάλογο. Η μείωση αυτή του αριθμού των υποψηφίων γίνεται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων που επισημαίνονται στα έγγραφα της σύμβασης. Σε κάθε περίπτωση, για λόγους διασφάλισης ενός ικανοποιητικού επιπέδου ανταγωνισμού, ο ελάχιστος αριθμός υποψηφίων που προτίθεται να καλέσει δεν μπορεί να είναι κατώτερος από τρεις, εφόσον υπάρχει επαρκής αριθμός λύσεων ή κατάλληλων υποψηφίων.

Το άρθρο 57 του νόμου ρυθμίζει το κομβικό ζήτημα του ελέγχου της προσωπικής κατάστασης των οικονομικών φορέων. Μέσω του άρθρου αυτού εισάγεται ένα σύστημα κανόνων που εξειδικεύει τους υποχρεωτικούς και δυ-

νητικούς λόγους αποκλεισμού.

Με την παράγραφο 1 ορίζονται οι υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού, με στόχο να αποφεύγεται η ανάθεση συμβάσεων σε οικονομικούς φορείς που έχουν συμμετάσχει σε εγκληματική οργάνωση ή που έχουν κριθεί ένοχοι δωροδοκίας, απάτης σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, χρηματοδότησης της τρομοκρατίας ή αδικημάτων τρομοκρατίας ή συνδεδεμένων με την τρομοκρατία. Κάθε φορά που απαιτείται, οι αναθέτουσες αρχές ζητούν από τους οικονομικούς φορείς σχετικά έγγραφα και, εάν έχουν αμφιβολίες σχετικά με την προσωπική κατάσταση ενός οικονομικού φορέα, μπορούν να ζητούν τη συνεργασία των αρμόδιων αρχών του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους. Οι εν λόγω οικονομικοί φορείς αποκλείονται, όταν περιέρχεται σε γνώση της αναθέτουσας αρχής απόφαση σχετική με τα εν λόγω αδικήματα.

Με την παράγραφο 2 ορίζονται οι δυνητικοί λόγοι αποκλεισμού, οι οποίοι επιλέγονται κατά περίπτωση από την αναθέτουσα αρχή και αναφέρονται στην προκήρυξη του διαγωνισμού.

Ειδικότερα, κάθε υποψήφιος ή προσφέρων οικονομικός φορέας μπορεί να αποκλεισθεί από τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης συμβάσεων του νόμου όταν: 1) τελεί υπό πτώχευση ή εκκαθάριση, παύση δραστηριοτήτων, αναγκαστική διαχείριση ή πτωχευτικό συμβιβασμό ή σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση ή έχει κινηθεί εις βάρος του μία από τις διαδικασίες αυτές, 2) έχει καταδικασθεί τελεσίδικως για αδίκημα σχετικό με την επαγγελματική του διαγωγή, όπως για παράδειγμα για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σχετικά με την εξαγωγή αμυντικού εξοπλισμού ή/και εξοπλισμού ασφάλειας ή για κάποιο από τα αδικήματα της υπεξαίρεσης, της απάτης, της εκβίασης, της πλαστογραφίας, της ψευδορκίας, της δωροδοκίας και της δόλιας χρεωκοπίας, 3) έχει αποδεδειγμένως διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, όπως για παράδειγμα παραβίαση υποχρεώσεων όσον αφορά την ασφάλεια των πληροφοριών ή του εφοδιασμού, στο πλαίσιο προηγούμενης σύμβασης, 4) δεν διαθέτει την αξιοπιστία που απαιτείται για τον αποκλεισμό κινδύνων κατά της ασφάλειας του κράτους, 5) δεν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την πληρωμή των φόρων ή/και την καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, σύμφωνα με τις νομοθετικές διατάξεις της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ή αυτές του ελληνικού δικαίου, 6) είναι ένοχος σοβαρών ψευδών δηλώσεων κατά την παροχή των πληροφοριών που ζητούνται από την αναθέτουσα αρχή ως προς τα παραπάνω ή δεν έχει παράσχει τις πληροφορίες αυτές.

Επισημαίνεται ότι η παράβαση των διατάξεων του ν. 703/1977 όσον αφορά τις παράνομες συμπράξεις, μπορεί να θεωρηθεί ως αδίκημα το οποίο θίγει την επαγγελματική διαγωγή του οικονομικού φορέα ή ως σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα.

Περαιτέρω, βάσει της διατάξης της παραγράφου 2 περίπτωση ε, η αναθέτουσα αρχή έχει το δικαίωμα να προβλέπει στα έγγραφα της σύμβασης ότι αποκλείονται οικονομικοί φορείς εάν η αναθέτουσα αρχή έχει πληροφορίες, κατά περίπτωση προερχόμενες από προστατευμένες πηγές, με τις οποίες διαπιστώνεται ότι η ανάθεση όλης ή μέρους της σύμβασης στον οικονομικό φορέα αυτόν θα συνιστούσε κίνδυνο για τα ουσιώδη συμφέροντα ασφάλειας του κράτους μέλους, λόγω του ότι ο συγκεκρι-

κριμένος φορέας δεν είναι αρκούντως αξιόπιστος. Τέτοι-οι κίνδυνοι θα μπορούσαν να προέρχονται από ορισμένα χαρακτηριστικά των υλικών που παρέχονται από τον υποψήφιο ή από τη μετοχική διάρθρωση του υποψηφίου.

Συναφώς με την έννοια των λόγων αποκλεισμού των περιπτώσεων γ και δ της παραγράφου 2, επισημαίνεται ότι η μη τήρηση των εθνικών διατάξεων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας 2000/78/EK του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία (L 303/2000) και της οδηγίας 76/207/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 9ης Φεβρουαρίου 1976, περί της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση και τις συνθήκες εργασίας (L 39/1976), η οποία έχει διαπιστωθεί με τελεσίδικη απόφαση ή με απόφαση έχουσα ισόδυναμο αποτέλεσμα, μπορεί να θεωρηθεί ως αδίκημα που θίγει την επαγγελματική ακεραιότητα του οικονομικού φορέα ή ως σοβαρό παράπτωμα.

Ειδική μνεία πρέπει να γίνει στην δυνατότητα αποκλεισμού ενός υποψηφίου λόγω μειωμένης αξιοπιστίας του, όσον αφορά την ασφάλεια εφοδιασμού και πληροφοριών. Δεδομένης της ευαισθησίας του αμυντικού τομέα, η αξιοπιστία των οικονομικών φορέων στους οποίους κατακυρώνονται συμβάσεις είναι ζωτικής σημασίας. Η αξιοπιστία αυτή εξαρτάται ιδίως από την ικανότητά τους να πληρούν τις απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής στους τομείς της ασφάλειας του εφοδιασμού και της ασφάλειας των πληροφοριών.

Με το άρθρο 58 τίθενται οι κανόνες που ρυθμίζουν τις τυχόν απαιτήσεις απόδειξης της επαγγελματικής επάρκειας εκ μέρους των υποψηφίων.

Ειδικότερα, η αναθέτουσα αρχή διατηρεί την διακριτική ευχέρεια να απαιτήσει από έναν υποψήφιο οικονομικό φορέα να αποδείξει την εγγραφή του σε επαγγελματικό ή εμπορικό μητρώο, οσάκις τούτο προβλέπεται από τη νομοθεσία του κράτους εγκατάστασής του.

Παράλληλα, τίθενται περιορισμοί ως προς την έκταση των απαιτήσεων της αναθέτουσας αρχής, οι οποίες πρέπει σε κάθε περίπτωση να συνάδουν με τις γενικές αρχές του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως με τις αρχές της ελευθερίας της εγκατάστασης και της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, σύμφωνα με τα άρθρα 49 και 56 ΣΛΕΕ.

Παράλληλα, πρέπει να υπομνησθεί ότι οι κοινοτικοί κανόνες που αφορούν την αμοιβαία αναγνώριση διπλωμάτων, πτυχίων και άλλων αποδεικτικών τυπικών προσόντων εφαρμόζονται όταν πρέπει να αποδεικνύεται η κατοχή συγκεκριμένων προσόντων προκειμένου να επιτραπεί η συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης συμβάσεων.

Τέλος, προβλέπεται ρητώς ότι οι τυχόν απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής σχετικά με την επαγγελματική επάρκεια των υποψηφίων πρέπει να αναφέρονται ρητά στα έγγραφα της σύμβασης.

Με το άρθρο 59 καθορίζονται τα κριτήρια και οι διατυπώσεις που επιβάλλονται για την τεκμηρίωση της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής επάρκειας των υποψηφίων οικονομικών φορέων.

Στην παράγραφο 1 ορίζονται τα δικαιολογητικά που μπορούν να ζητηθούν κατά περίπτωση από τους υποψηφίους, εφόσον υπάρχει ρητή περί τούτου μνεία στα έγγραφα της σύμβασης.

Περαιτέρω, με την παράγραφο 2 ορίζεται ρητά ότι έ-

νας οικονομικός φορέας δικαιούται στο πλαίσιο της απόδειξης της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής ικανότητάς του να επικαλεσθεί τις δυνατότητες τρίτων φορέων, ανεξαρτήτως της νομικής φύσης των υφιστάμενων σχέσεων μεταξύ αυτού και των εν λόγω φορέων (παράγραφος 3-4).

Τέλος, λαμβανομένης υπόψη της ιδιαιτερότητας των θεμάτων που σχετίζονται με την χρηματοπιστωτική κατάσταση των οικονομικών φορέων, κρίνεται σκόπιμο να διατηρείται ένα ελάχιστο επίπεδο ευελιξίας όσον αφορά τα σχετικά αποδεικτικά που ζητούνται από αυτούς (παράγραφος 5).

Με το άρθρο 60 του νόμου καθορίζονται τα κριτήρια και οι διατυπώσεις που επιβάλλονται για την τεκμηρίωση της τεχνικής ή επαγγελματικής ικανότητας των υποψηφίων.

Στην παράγραφο 2 ορίζονται τα δικαιολογητικά που μπορούν να ζητηθούν κατά περίπτωση από τους υποψηφίους, εφόσον υπάρχει ρητή περί τούτου μνεία στα έγγραφα της σύμβασης. Ιδιαίτερης μνείας χρήζει η περ. ι της παραγράφου 2, στην οποία, ελλείψει ειδικού καθεστώτος σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ασφάλεια των πληροφοριών, ορίζεται το επίπεδο τεχνικής ικανότητας που απαιτείται στον τομέα αυτό για τη συμμετοχή σε διαδικασία ανάθεσης και για την αξιολόγηση του κατά πόσον οι υποψήφιοι πληρούν το απαιτούμενο επίπεδο ασφαλείας με παραπομπή στο άρθρο 35 περί ασφαλείας πληροφοριών, όπου ορίζονται ειδικότερα οι διατάξεις προς τις οποίες πρέπει να συμμορφώνονται τα μέτρα διασφάλισης των διαβαθμισμένων πληροφοριών που εφαρμόζει ο υποψήφιος.

Επιπλέον, λαμβανομένης υπόψη της ιδιαιτερότητας των διαδικασιών λήψης διαπίστευσης ασφαλείας, ορίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή μπορεί να παράσχει στους διαγωνιζόμενους επιπλέον χρόνο για να αποκτήσουν την απαιτούμενη διαπίστευση, ενώ επιπλέον προβλέπεται ότι ακόμη και στις περιπτώσεις όπου υπάρχουν διμερείς συμφωνίες με άλλα κράτη - μέλη για την αμοιβαία αναγνώριση των εθνικών συστημάτων διαπίστευσης ασφαλείας, επιτρέπεται να επαληθεύονται οι ικανότητες οικονομικών φορέων που προέρχονται από αυτά τα κράτη, όσον αφορά την ασφάλεια των πληροφοριών. Αυτή η επαλήθευση πρέπει σε κάθε περίπτωση να διεξάγεται σύμφωνα με τις αρχές της αποφυγής των διακρίσεων, της ίσης μεταχείρισης και της αναλογικότητας.

Περαιτέρω, με την παράγραφο 3 ορίζεται ρητά ότι ένας οικονομικός φορέας δικαιούται στο πλαίσιο της απόδειξης της τεχνικής του ικανότητας να επικαλεστεί τις δυνατότητες τρίτων φορέων, ανεξαρτήτως της νομικής φύσης των υφιστάμενων σχέσεων μεταξύ αυτού και των εν λόγω φορέων, ενώ με την παράγραφο 5 προβλέπεται ότι σε περίπτωση που ο οικονομικός φορέας, για βάσιμο λόγο, αδυνατεί να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που ζητεί η αναθέτουσα αρχή, μπορεί να αποδείξει την τεχνική του ικανότητα με οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο μέσο.

Με τα άρθρα 61 και 62 εισάγεται ένα σύστημα κανόνων όσον αφορά τις απαιτήσεις που σχετίζονται με τα πρότυπα διαχείρισης ποιότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης. Κάθε φορά που η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τους υποψηφίους την προσκόμιση πιστοποιητικών που έχουν εκδοθεί από ανεξάρτητους εγκεκριμένους οργανισμούς και τα οποία βεβαιώνουν την τήρηση εκ μέρους του υποψηφίου τέτοιων προτύπων, παραπέμπει, ως προς μεν τη διαχείριση ποιότητας σε συστήματα διαχεί-

ρισης ποιότητας βασιζόμενα στα σχετικά ευρωπαϊκά πρότυπα και πιστοποιούμενα από ανεξάρτητους εγκεκριμένους οργανισμούς σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα για τη διαπίστευση και πιστοποίηση, ως προς δε τα πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης στο κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και περιβαλλοντικού ελέγχου EMAS (Κανονισμός 761/2001, L 114/2011) ή σε πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης που βασίζονται σε αντίστοιχα ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα πιστοποιούμενα από οργανισμούς που λειτουργούν βάσει του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές ή διεθνείς προδιαγραφές όσον αφορά την πιστοποίηση.

Επιπλέον, και στις δύο περιπτώσεις η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να αναγνωρίζει ισοδύναμα πιστοποιητικά από ανεξάρτητους εγκεκριμένους οργανισμούς που εδρεύουν σε άλλα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να αποδέχεται και άλλα αποδεικτικά στοιχεία για ισοδύναμα συστήματα διαχείρισης ποιότητας ή περιβαλλοντικής διαχείρισης, τα οποία προσκομίζονται από τους υποψηφίους οικονομικούς φορείς.

Με το άρθρο 63 παρέχεται στην αναθέτουσα αρχή η διακριτική ευχέρεια να καλεί τους υποψηφίους να συμπληρώνουν ή να διευκρινίζουν δικαιολογητικά και έγγραφα που υπέβαλαν στο πλαίσιο των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων του παρόντος νόμου. Κατά τον τρόπο αυτόν επιτυγχάνεται η μη απόρριψη από τους διαγωνισμούς οικονομικών φορέων λόγω επουσιωδών ελλείψεων των δικαιολογητικών που υπέβαλαν. Με την ρύθμιση αυτή, παρέχεται η αναγκαία ευελιξία στις αναθέτουσες αρχές, στο πλαίσιο της αρχής της επιείκειας, χωρίς παράλληλα να παραβιάζεται η αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Με το άρθρο 64 ιδρύεται το «Ενιαίο Μητρώο Επιχειρήσεων Αμυντικού Τομέα» (EMEAT), το οποίο καταρτίζεται και τηρείται από την Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων (ΓΔΑΕΕ).

Το EMEAT θα υποκαταστήσει το Μητρώο Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού (MKAY) του π.δ. 3/2008, ώστε να συμπεριλάβει κάθε είδους οικονομικούς φορείς (κατασκευαστές και εμπόρους στρατιωτικού εξοπλισμού, παρόχους υπηρεσιών συναφών προς τον στρατιωτικό εξοπλισμό, όπως οι υπηρεσίες συντήρησης, επισκευής, εκπαίδευσης και εν γένει υποστήριξης και εργοληπτες τεχνικών έργων) που δραστηριοποιούνται επιχειρηματικά στον αμυντικό τομέα.

Το EMEAT διαρθρώνεται: α) στον «κλάδο προμηθευτών», στον οποίο καταχωρούνται οι επιχειρήσεις κατασκευής και εμπορίας στρατιωτικού εξοπλισμού και συναφούς υλικού, β) στον «κλάδο πάροχων υπηρεσιών», στον οποίο καταχωρούνται οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών συναφών προς τον στρατιωτικό εξοπλισμό, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών και παραγωγής-προμήθειας εξοπλισμού έρευνας και ανάπτυξης και γ) στον «κλάδο εργοληπτών», στον οποίο καταχωρούνται οι εργοληπτικές επιχειρήσεις που αναλαμβάνουν την κατασκευή τεχνικών έργων συναφών προς το στρατιωτικό εξοπλισμό, συμπεριλαμβανομένων των έργων NATO.

Το EMEAT έχει διττή φύση, αποστολή και λειτουργία. Αποτελεί καταρχήν επαγγελματικό μητρώο υπό την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 58 και του παραρτήματος VII Μέρος Β και Μέρος Γ του νόμου για τους εγχώριους οικονομικούς φορείς που εγγράφονται στους κλάδους προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών.

Συνεπώς, οι ως άνω οικονομικοί φορείς μπορούν να

συμμετέχουν στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών του παρόντος νόμου μόνο μετά την εγγραφή τους στο Μητρώο.

Επιπλέον, το ΕΜΕΑΤ λειτουργεί και ως επίσημος κατάλογος εγκεκριμένων οικονομικών φορέων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής που εγγράφονται σε αυτό.

Τέλος, προβλέπεται ότι τα θέματα που σχετίζονται με την κατάρτιση και τη λειτουργία του ΕΜΕΑΤ ως επαγγελματικού μητρώου και επίσημου καταλόγου εγκεκριμένων οικονομικών φορέων ρυθμίζονται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και των τυχόν συναρμόδιων υπουργών, ενώ με όμοιο προεδρικό διάταγμα μπορούν να καθιερώνονται είτε εναλλακτικοί επίσημοι κατάλογοι εγκεκριμένων οικονομικών φορέων είτε σύστημα πιστοποίησης από οργανισμούς δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου.

Με το άρθρο 65 προβλέπεται η δυνατότητα συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων του παρόντος νόμου οικονομικών φορέων από άλλα κράτη - μέλη, εγγεγραμμένων σε επίσημους καταλόγους εγκεκριμένους από πιστοποιημένους οργανισμούς.

6. Κεφάλαιο ΣΤ: Ανάθεση σύμβασης

Με το άρθρο 66 καθορίζονται τα κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων και οι κανόνες που υποχρεούται να εφαρμόσει η αναθέτουσα αρχή κατά την επιλογή του οικονομικού φορέα.

Η ανάθεση της σύμβασης θα πρέπει να πραγματοποιείται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων που εξασφαλίζουν την τήρηση των αρχών της διαφάνειας, της αποφυγής των διακρίσεων και της αρχής της ίσης μεταχείρισης και εγγυώνται την αξιολόγηση των προσφορών υπό συνθήκες διαφάνειας, αντικειμενικότητας και πραγματικού ανταγωνισμού. Θα πρέπει συνεπώς να γίνει αποδεκτή η εφαρμογή δύο μόνο κριτηρίων ανάθεσης, της «χαμηλότερης τιμής» και της «πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς».

Προκειμένου να εξασφαλίζεται η τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης κατά την ανάθεση συμβάσεως, θεσπίζεται η υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να ενημερώνει όλους τους οικονομικούς φορείς σχετικά με τα κριτήρια και τις μεθόδους που εφαρμόζονται για τον εντοπισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς.

Συνεπώς, η αναθέτουσα υποχρεούται να αναφέρει τα κριτήρια ανάθεσης καθώς και τη σχετική στάθμιση καθενός από τα εν λόγω κριτήρια, και τούτο εγκαίρως ώστε οι υποψήφιοι να τη γνωρίζουν για την κατάρτιση των προσφορών τους. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να παρεκκλίνει από την αναφορά της στάθμισης των κριτηρίων ανάθεσης σε ειδικώς αιτιολογημένες περιπτώσεις, εφόσον η στάθμιση αυτή δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί εκ των προτέρων, λόγω ιδίως της πολυπλοκότητας της σύμβασης. Στις περιπτώσεις αυτές τα κριτήρια αναφέρονται απλώς κατά τη φθίνουσα σειρά σπουδαιότητάς τους.

Όταν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις τεχνικές και τις οικονομικές πτυχές της προσφοράς, προκειμένου να προσδιορίσει εκείνη που παρουσιάζει την καλύτερη σχέση ποιότητας/τιμής.

Προς τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να καθορίζει τα οικονομικά και ποιοτικά κριτήρια τα οποία, στο σύνολό τους,

θα πρέπει να επιτρέπουν τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς από την αναθέτουσα αρχή. Ο καθορισμός αυτών των κριτηρίων είναι συνάρτηση του αντικειμένου της σύμβασης, στο μέτρο που τα κριτήρια αυτά πρέπει να επιτρέπουν την αξιολόγηση του επιπέδου επίδοσης που παρουσιάζεται από κάθε προσφορά σε σχέση με το αντικείμενο της σύμβασης, όπως αυτό ορίζεται στις τεχνικές προδιαγραφές, καθώς και τη μέτρηση της σχέσης ποιότητας/ τιμής κάθε προσφοράς. Κατά τον τρόπο αυτόν παρέχεται στην αναθέτουσα αρχή η δυνατότητα να αξιολογήσει κατά την ανάθεση της σύμβασης, πέραν της τιμής και άλλες πτυχές της προσφοράς, όπως ενδεικτικά: η ποιότητα, η τεχνική αξία, ο λειτουργικός χαρακτήρας, τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά, το κόστος λειτουργίας, το κόστος καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής, η αποδοτικότητα, η εξυπηρέτηση μετά την πώληση και η τεχνική συνδρομή, η ημερομηνία παράδοσης και η προθεσμία παράδοσης ή εκτέλεσης, η ασφάλεια του εφοδιασμού, η διαλειτουργικότητα και τα επιχειρησιακά χαρακτηριστικά, καθώς και κάθε άλλη παράμετρο που συνδέεται με το αντικείμενο της σύμβασης.

Με το άρθρο 67 προβλέπεται η δυνατότητα χρήσης ηλεκτρονικών πλειστηριασμών.

Ειδικότερα, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να χρησιμοποιεί ηλεκτρονικές τεχνικές αγορές, στις κλειστές διαδικασίες ή στις διαδικασίες με διαπραγμάτευση με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, αλλά και κατά τον νέο διαγωνισμό μεταξύ των μερών μιας συμφωνίας-πλαίσιο, υπό τον όρο ότι κατά τη χρήση τους τηρούνται οι διατάξεις του νόμου καθώς και οι αρχές της ίσης μεταχείρισης, της αποφυγής διακρίσεων και της διαφάνειας. Οι ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί καλύπτουν μόνον τις συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών για τις οποίες οι προδιαγραφές μπορούν να προσδιορισθούν με ακριβή τρόπο. Αυτό ισχύει ιδίως για επαναλαμβανόμενες συμβάσεις προμηθειών, έργων και υπηρεσιών.

Για τον ίδιο σκοπό, προβλέπεται επίσης στην παράγραφο 7, ότι η αντίστοιχη κατάταξη των οικονομικών φορέων θα μπορεί να καταρτίζεται σε οποιοδήποτε στάδιο του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού. Η χρήση ηλεκτρονικών πλειστηριασμών επιτρέπει στην αναθέτουσα αρχή να ζητά από τους οικονομικούς φορείς να υποβάλουν νέες, χαμηλότερες τιμές, και, όταν η σύμβαση ανατίθεται στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική προσφορά, να βελτιώνουν επίσης άλλα στοιχεία των προσφορών πέραν των τιμών. Για να εξασφαλίζεται η τήρηση της αρχής της διαφάνειας, μόνον τα στοιχεία που επιδέχονται αυτόματη αξιολόγηση με ηλεκτρονικά μέσα, χωρίς παρέμβαση ή/και εκτίμηση της αναθέτουσας αρχής, μπορεί να αποτελούν αντικείμενο ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, δηλαδή μόνον τα στοιχεία που είναι ποσοτικώς προσδιορίσιμα κατά τρόπον ώστε να εκφράζονται αριθμητικώς ή ως ποσοστά. Από την άλλη πλευρά, οι πτυχές εκείνες των προσφορών που συνεπάγονται εκτίμηση στοιχείων που δεν είναι ποσοτικώς προσδιορίσιμα, δεν επιτρέπεται να αποτελούν αντικείμενο ηλεκτρονικών πλειστηριασμών.

Συνεπώς, ορισμένες συμβάσεις έργων και ορισμένες συμβάσεις υπηρεσιών οι οποίες έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες πνευματικού δημιουργού, όπως ο σχεδιασμός έργων, δεν επιτρέπεται να αποτελούν αντικείμενο ηλεκτρονικών πλειστηριασμών.

Με το παρόν άρθρο διευκρινίζονται τα βασικά στοιχεία της διαδικασίας του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, όπως οι προϋποθέσεις χρήσης αυτού, οι κανόνες δημοσιότητας που πρέπει να τηρήσει η αναθέτουσα αρχή κατά την αρχική προκήρυξη και εν συνεχεία πριν την έναρξη του πλειστηριασμού, οι τρόποι περαίωσης του πλειστηριασμού και ο τρόπος συνεκτίμησης των αποτελεσμάτων του πλειστηριασμού με την προηγούμενη «συμβατική» αξιολόγηση των προσφορών για την ανάθεση της σύμβασης. Προβλέπεται, τέλος, ότι οι ειδικότερες λεπτομέρειες εφαρμογής της συγκεκριμένης διαδικασίας δύνανται να καθορισθούν με υπουργική απόφαση.

Με το άρθρο 68 του νόμου επιβάλλεται στην αναθέτουσα αρχή, πριν απορρίψει μία προσφορά ως υπερβολικά χαμηλή σε σχέση με το αντικείμενο της σύμβασης, να παράσχει στον οικονομικό φορέα τη δυνατότητα να αιτιολογήσει το ύψος της προσφοράς του και αναφέρονται ενδεικτικά λόγοι που μπορούν να χρησιμεύσουν για την αιτιολόγηση μίας προσφοράς που χαρακτηρίστηκε κατ' αρχήν ως ασυνήθιστα χαμηλή, ενώ στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή ελέγχει σε συνεννόηση με τον προσφέροντα τη σύνθεση της προσφοράς βάσει των δικαιολογητικών που κατατέθηκαν. Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι οσάκις μία προσφορά θεωρηθεί υπερβολικά χαμηλή λόγω κρατικής ενίσχυσης, ο οικονομικός φορέας δικαιούται να αποδείξει στην αναθέτουσα αρχή ότι η εν λόγω ενίσχυση χορηγήθηκε νομίμως.

7. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ: Κανόνες που αφορούν την υπεργολαβία

Με το κεφάλαιο Ζ καθορίζεται το νομικό πλαίσιο ανάθεσης συμβάσεων υπεργολαβίας, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 50 έως 54 της οδηγίας 2009/81/ΕΚ. Με την θέσπιση ενός ευέλικτου και διαφανούς συστήματος κανόνων επιλογής υπεργολάβων, εξασφαλίζεται το περαιτέρω άνοιγμα της δευτερογενούς αγοράς των συμβάσεων του αμυντικού τομέα. Κατά τον τρόπο αυτό αναμένεται η τόνωση του ανταγωνισμού και η δημιουργία επιχειρηματικών ευκαιριών για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις του κλάδου.

Με το άρθρο 69 θεσπίζονται οι κανόνες που ρυθμίζουν την υπεργολαβική ανάθεση συμβάσεων σε τρίτους μέσω διαγωνιστικής διαδικασίας, από ανάδοχο ο οποίος δεν είναι αναθέτουσα αρχή. Διευκρινίζεται ότι οι οικονομικοί φορείς που συστήνουν κοινοπραξία για να αναλάβουν τη σύμβαση ή οι οικονομικοί φορείς που συνδέονται με τους φορείς αυτούς δεν θεωρούνται τρίτοι.

Περαιτέρω, καθορίζεται ο τρόπος διαπίστωσης από την αναθέτουσα αρχή της τήρησης των υποχρεώσεων υπεργολαβίας εκ μέρους του αναδόχου και οι συνέπειες της τυχόν αθέτησης αυτών και, τέλος, προβλέπεται ότι ο ανάδοχος υποχρεούται να ενεργεί με διαφάνεια και μεταχειρίζεται όλους τους δυνητικούς υπεργολάβους ισότιμα και χωρίς διακρίσεις.

Με το άρθρο 70 προβλέπεται ότι όταν ο ανάδοχος, ο οποίος δεν είναι αναθέτουσα αρχή, αναθέτει σύμβαση υπεργολαβίας, γνωστοποιεί την πρόθεσή του με προκήρυξη.

Στις παραγράφους 2 έως 5 καθορίζονται οι ειδικότερες λεπτομέρειες σύνταξης και δημοσίευσης των προκηρύξεων. Επιπλέον, με την παράγραφο 6 προβλέπεται ότι ο ανάδοχος είναι δυνατόν να εκπληρώνει την απαίτηση

υπεργολαβίας, αναθέτοντας, στη βάση συμφωνίας-πλαίσιο, συμβάσεις υπεργολαβίας οι οποίες πρέπει να συνάπτονται σύμφωνα με τους κανόνες περί συμφωνιών-πλαίσιο.

Ορίζεται ότι η διάρκεια μιας συμφωνίας-πλαίσιο δεν μπορεί να υπερβαίνει τα επτά έτη, εκτός από εξαιρετικές περιστάσεις που προσδιορίζονται λαμβανομένου υπόψη του προβλεπόμενου κύκλου ζωής οποιωνδήποτε παραδιδόμενων ειδών, εγκαταστάσεων ή συστημάτων, και των τεχνικών δυσκολιών τις οποίες ενδέχεται να προκαλέσει η αλλαγή προμηθευτή και ότι οι συμφωνίες-πλαίσιο δεν μπορούν να χρησιμοποιούνται καταχρηστικώς ή κατά τρόπο που να εμποδίζει, να περιορίζει ή να νοθεύει τον ανταγωνισμό.

Τέλος, με την παράγραφο 7 προβλέπεται ότι οι ανάδοχοι εφαρμόζουν κατά την επιλογή των υπεργολάβων τους τις αρχές της ΣΛΕΕ σχετικά με τη διαφάνεια και τον ανταγωνισμό.

Με το άρθρο 71 προβλέπεται ότι ο ανάδοχος αναφέρει στην προκήρυξη υπεργολαβίας τους λόγους αποκλεισμού, τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής των υπεργολάβων που ορίζει η αναθέτουσα αρχή, καθώς και οποιαδήποτε άλλα κριτήρια θα εφαρμόσει στην ποιοτική επιλογή των υπεργολάβων. Όλα τα κριτήρια πρέπει να είναι αντικειμενικά, χωρίς διακρίσεις και να συνάδουν προς τα κριτήρια που εφαρμόζονται από την αναθέτουσα αρχή όσον αφορά την ποιοτική επιλογή των προσφερόντων για την κύρια σύμβαση.

Τέλος, προβλέπεται η δυνατότητα απαλλαγής του αναδόχου από τις υποχρεώσεις υπεργολαβίας, εφόσον αποδείξει πλήρως στην αναθέτουσα αρχή ότι κανείς από τους εν δυνάμει υπεργολάβους που συμμετείχαν στον διαγωνισμό που διοργάνωσε ο ανάδοχος δεν πληροί τα κριτήρια που τέθηκαν δια της προκήρυξης υπεργολαβίας, με αποτέλεσμα ο ανάδοχος να μην είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της κύριας σύμβασης.

Με το άρθρο 72 διευκρινίζεται ότι στην περίπτωση που ο ανάδοχος που έχει αναλάβει έναντι της αναθέτουσας αρχής υποχρεώσεις υπεργολαβίας αποτελεί και ο ίδιος αναθέτουσα αρχή, εφαρμόζει, κατά την σύναψη των συμβάσεων υπεργολαβίας, τις γενικές περί σύναψης συμβάσεων διατάξεις του νόμου, ανάλογα με το είδος και το αντικείμενο της σύμβασης υπεργολαβίας.

8. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η: Συμβάσεις Έρευνας και Ανάπτυξης

Στο άρθρο 73 ρυθμίζεται η συμμετοχή των ΕΔ σε προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης, η οποία μπορεί να λάβει τη μορφή είτε της ανάθεσης συμβάσεων που έχουν ως αντικείμενο εν όλω ή εν μέρει δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης (ΕΑ), είτε της συμμετοχής σε διακρατικά προγράμματα με αντικείμενο την ερευνητική και αναπτυξιακή συνεργασία (ΔΟΠΕΑΣ).

Στην παράγραφο 2 ορίζονται τα είδη των συμβάσεων που περιλαμβάνουν στοιχεία ΕΑ, οι οποίες διακρίνονται: α) στις απλές συμβάσεις ΕΑ, με αντικείμενο δραστηριότητες που αφορούν αποκλειστικά στην έρευνα και ανάπτυξη χωρίς επιχειρησιακές εφαρμογές, και β) στις μικτές συμβάσεις ΕΑ με επιχειρησιακές εφαρμογές, με αντικείμενο αφ' ενός δραστηριότητες Ε&Α και αφ' ετέρου αποτελέσματα τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν από τις Ένοπλες Δυνάμεις και να ενσωματωθούν στις δυνατότητές τους (προ-παραγωγή ή/και παραγωγή υλικών και

προϊόντων για λογαριασμό των ΕΔ, βάσει των αποτελεσμάτων του σταδίου της έρευνας).

Στην παράγραφο 3 οριοθετείται το αντικείμενο των συμβάσεων Ε&Α. Ειδικότερα, ορίζεται ότι η ΕΑ μπορεί να συνίσταται είτε στη διενέργεια βασικής ή εφαρμοσμένης έρευνας, είτε ακόμη και στην πειραματική ανάπτυξη. Η τελευταία μπορεί να περιλαμβάνει την υλοποίηση έργων τεχνολογικής επίδειξης με επιχειρησιακές ή μη εφαρμογές, όχι όμως την κατασκευή πρωτοτύπων προ-παραγωγής. Οι συμβάσεις έρευνας και ανάπτυξης θα πρέπει να καλύπτουν δραστηριότητες μόνον μέχρι ορισμένου σταδίου, όπου μπορεί να αξιολογείται ευλόγως η ωρίμανση νέων τεχνολογιών και να αίρεται ο κίνδυνος παρεμπόδισης του ανταγωνισμού για τις επόμενες φάσεις του κύκλου ζωής ενός προϊόντος.

Επιπλέον, σε κάθε περίπτωση, οι συμβάσεις έρευνας και ανάπτυξης δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται πέραν αυτού του σταδίου ως τρόπος αποφυγής των διατάξεων του παρόντος νόμου, περιλαμβανομένου του προκαθορισμού της επιλογής του προσφέροντος για τις φάσεις που ακολουθούν.

Στην παράγραφο 4 καθορίζονται οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων που περιλαμβάνουν μόνο δραστηριότητες ΕΑ (απλές συμβάσεις ΕΑ). Οι απλές συμβάσεις ΕΑ ανατίθενται:

α) είτε κατά παρέκκλιση των διατάξεων του νόμου, με τον ανάδοχο που επιλέγει η αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με τις ανάγκες του εκάστοτε προγράμματος ΕΑ, όταν η σύμβαση ΕΑ έχει ως αποκλειστικό αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης, τα οφέλη των οποίων, όπως ιδίως τα πνευματικά δικαιώματα επί των αποτελεσμάτων της έρευνας, δεν ανήκουν αποκλειστικά στην αναθέτουσα αρχή για ίδια χρήση κατά την άσκηση της δραστηριότητας της και υπό τον όρο ότι η χρηματοδότηση της σύμβασης δεν προέρχεται αποκλειστικά από πόρους της αναθέτουσας αρχής ή του δημοσίου εν γένει,

β) είτε με τη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προκήρυξη διαγωνισμού του άρθρου 42 του παρόντος νόμου, όταν η σύμβαση ΕΑ έχει ως αντικείμενο:

αα) την παροχή υπηρεσιών ΕΑ, τα οφέλη των οποίων ανήκουν για ίδια χρήση αποκλειστικά στην αναθέτουσα αρχή, η οποία καταβάλει το σύνολο της αμοιβής για την παροχή των ως άνω υπηρεσιών ΕΑ ή

ββ) την προμήθεια προϊόντων που κατασκευάζονται αποκλειστικά για σκοπούς έρευνας και ανάπτυξης ή αποτελούν έργα τεχνολογικής επίδειξης, με εξαίρεση την παραγωγή ποσοτήτων ικανών να εξασφαλίζουν την εμπορική βιωσιμότητα του προϊόντος ή την απόσβεση των δαπανών έρευνας και ανάπτυξης.

γ) Στην περίπτωση των απλών συμβάσεων είναι δυνατή και η χρήση του ανταγωνιστικού διαλόγου, εφόσον συντρέχουν οι σχετικές προϋποθέσεις.

Τέλος, στην παράγραφο 5 προβλέπεται ότι οι συμβάσεις ΕΑ που συνδυάζονται με την εν συνεχεία παραγωγή στρατιωτικού εξοπλισμού (μικτές συμβάσεις ΕΑ) ανατίθενται κατ' εφαρμογή των γενικών αρχών και διατάξεων του νόμου. Κατά τον τρόπο αυτό αποφεύγεται η διενέργεια δεύτερου διαγωνισμού για την ανάθεση σύμβασης παραγωγής στρατιωτικού εξοπλισμού βάσει αποτελεσμάτων μίας προηγηθείσας σύμβασης ΕΑ, εάν η μικτή σύμβαση ΕΑ περιλαμβάνει ήδη δυνατότητα για την υλο-

ποίηση μεταγενέστερων φάσεων προπαραγωγής ή/και παραγωγής στρατιωτικού εξοπλισμού και ανατίθεται μέσω της κλειστής διαδικασίας ή της διαδικασίας διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού ή, κατά περίπτωση, μέσω ανταγωνιστικού διαλόγου.

Με το άρθρο 74 καθορίζονται τα βασικά στάδια της υλοποίησης προγραμμάτων ΕΑ, τα οποία περιλαμβάνουν: τον λεπτομερή καθορισμό των γενικών απαιτήσεων, την σύνταξη και έγκριση των στόχων και προδιαγραφών αποτελέσματος των επιμέρους ερευνητικών δραστηριοτήτων, την σύναψη συμβάσεων ΕΑ / συμφωνιών ΔΟΠΕΑΣ και την διενέργεια ελέγχων παρακολούθησης και αποδοχής αποτελεσμάτων ΕΑ και τον απολογισμό.

Προβλέπεται επίσης ότι η εκτέλεση συμβάσεων ΕΑ που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου διέπεται από τις διατάξεις του ν. 3433/2006 που συνεχίζουν να ρυθμίζουν την εκτέλεση των λοιπών συμβάσεων του αμυντικού τομέα, μέχρι την έκδοση του προβλεπόμενου προεδρικού διατάγματος.

Στο άρθρο 75 ρυθμίζεται η συμμετοχή του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας σε προγράμματα συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, ενδεχομένως τρίτων κρατών, που έχουν ως αντικείμενο την από κοινού ανάπτυξη νέου στρατιωτικού εξοπλισμού. Τα προγράμματα αυτά είναι ιδιαίτερα σημαντικά διότι συμβάλλουν στην ανάπτυξη νέων τεχνολογιών και στην αντιμετώπιση του υψηλού κόστους έρευνας και ανάπτυξης πολυσύνθετων οπλικών συστημάτων.

Ειδικότερα, στη παράγραφο 1 διευκρινίζεται ότι το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας μπορεί, μέσω συμφωνιών διακρατικής συνεργασίας, να συμμετέχει σε Διακρατικά Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ερευνητικής και Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΔΟΠΕΑΣ), σε συνεργασία με τουλάχιστον ένα κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για να αναπτύξει νέο στρατιωτικό εξοπλισμό από κοινού, με στόχο την εξέλιξη νέων τεχνολογιών και την αντιμετώπιση του υψηλού κόστους έρευνας και ανάπτυξης πολυσύνθετων οπλικών συστημάτων.

Στα προγράμματα αυτά μπορούν να συμμετέχουν και τρίτα κράτη. Τα ΔΟΠΕΑΣ μπορεί να έχουν ως αντικείμενο την ανάπτυξη νέου προϊόντος και, κατά περίπτωση, τις μεταγενέστερες φάσεις του κύκλου ζωής του προϊόντος αυτού, συμπεριλαμβανομένων των φάσεων της προ-παραγωγής και της παραγωγής.

Τα ΔΟΠΕΑΣ τελούν υπό τη διαχείριση είτε των κρατών που συμμετέχουν σε αυτά είτε διεθνών οργανισμών ή υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας και εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, δεδομένου ότι εμπίπτουν στην περίπτωση στ του άρθρου 17.

Εάν το ΔΟΠΕΑΣ υλοποιείται μόνο από κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εισάγεται η υποχρέωση ενημέρωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τα βασικά χαρακτηριστικά του προγράμματος, όπως το ποσοστό του προϋπολογισμού που αντιστοιχεί στο τμήμα Ε&Α, η συμφωνία επιμερισμού του κόστους μεταξύ των εταίρων του προγράμματος και το τυχόν προβλεπόμενο ποσοστό αγορών ανά εταίρο, εφόσον είναι γνωστό.

Με το άρθρο 76 ρυθμίζεται το ζήτημα της επιστροφής του σταθερού, μη επαναλαμβανόμενου κόστους σε περιπτώσεις κατά τις οποίες το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας επωμίζεται το κόστος έρευνας, σχεδίασης, ανάπτυξης,

πιστοποίησης, ενσωμάτωσης και ολοκλήρωσης συστημάτων ή υποσυστημάτων που πρόκειται εν συνεχεία ο οικονομικός φορέας να προσφέρει σε άλλους πελάτες του.

Ειδικότερα, προβλέπεται ότι στις περιπτώσεις αυτές ο οικονομικός φορέας υποχρεούται να καταβάλει στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, κατ' αναλογία, το μη επαναλαμβανόμενο κόστος (Non Recurring Cost), συμπεριλαμβανομένης της διαχρονικής προσαρμογής του τιμήματος, σύμφωνα με συγκεκριμένο μαθηματικό τύπο, οι παράγοντες του οποίου ορίζονται στην παράγραφο 1 και με βάση τις τιμές των παραγόντων αυτών που προβλέπονται στην παράγραφο 2.

Τέλος, σύμφωνα με την παράγραφο 3, οι ειδικές λεπτομέρειες περί του τρόπου υπολογισμού και της διαδικασίας επιστροφής του σταθερού και μη επαναλαμβανόμενου κόστους για το υπό προμήθεια υλικό καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.

9. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ: Διεξαγωγή διαδικασίας σύναψης συμβάσεων

Το άρθρο 77 αποτελεί ένα άρθρο-οδηγό, στο οποίο γίνεται μία καταγραφή των κατηγοριών βασικών δικαιολογητικών συμμετοχής που καταθέτουν οι υποψήφιοι στο πλαίσιο της συμμετοχής τους στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων του παρόντος νόμου.

Πρόκειται για τις κατηγορίες νομιμοποίησης, προσωπικής κατάστασης και επαγγελματικής επάρκειας, χρηματοοικονομικής και τεχνικής ικανότητας, επίκλησης της χρηματοοικονομικής ή τεχνικής ικανότητας τρίτων, καθώς και συστήματος διασφάλισης ποιότητας ή/και περιβαλλοντικής διαχείρισης. Τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής, καθώς και τα δικαιολογητικά που αποδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο αποδεικνύεται ότι αυτά πληρούνται, θα εξειδικεύονται στα έγγραφα της σύμβασης.

Εάν ο υποψήφιος αποτελεί κοινοπραξία, θα υποβάλει τα αιτούμενα δικαιολογητικά για κάθε μέλος που συμμετέχει στην κοινοπραξία. Στην περίπτωση αυτή θα υποβάλλεται επίσης δήλωση των μελών της κοινοπραξίας αναφορικά με το ποσοστό συμμετοχής κάθε μέλους στην κοινοπραξία, τον καθορισμό ενός μέλους ως υπεύθυνου για το συντονισμό, τη διοίκηση και την εκπροσώπηση της κοινοπραξίας έναντι της αναθέτουσας αρχής και πράξη του οργάνου διοίκησης κάθε μέλους της κοινοπραξίας, από την οποία να προκύπτει η έγκριση για τη συμμετοχή του μέλους στην κοινοπραξία.

Όταν, τέλος, υποβάλλεται αίτηση συμμετοχής από υποψήφιο που δηλώνει ότι θα χρησιμοποιήσει υπεργολάβους για την εκτέλεση της σύμβασης στην περίπτωση που ανακηρυχθεί ανάδοχος, θα προσκομίζονται από τον υποψήφιο για κάθε υπεργολάβο χωριστά τα δικαιολογητικά ποιοτικής επιλογής που θα ζητούνται στα έγγραφα της σύμβασης.

Με το άρθρο 78 ρυθμίζονται βασικά θέματα σχετικά με το χρόνο και τον τρόπο υποβολής των δικαιολογητικών συμμετοχής και κατακύρωσης, ενώ λεπτομέρειες θα εξειδικεύονται στα έγγραφα της εκάστοτε σύμβασης, ανάλογα με το είδος της διαδικασίας ανάθεσης που ακολουθείται. Τα δικαιολογητικά ποιοτικής επιλογής, με εξαίρεση τις εγγυητικές επιστολές, επιτρέπεται να μην υποβάλλονται εκ νέου, εφόσον έχουν κατατεθεί σε προγενέστερο χρόνο στην ίδια υπηρεσία και βρίσκονται ακό-

μη εν ισχύ. Περί τούτου πρέπει να γίνεται ρητή μνεία στην προσφορά.

Ορίζεται επίσης ως βασικός κανόνας ότι τα δικαιολογητικά ποιοτικής επιλογής πρέπει να είναι πρωτότυπα ή επικυρωμένα αντίγραφα. Τα αλλοδαπά έγγραφα πρέπει να είναι επισήμως μεταφρασμένα στην ελληνική γλώσσα και να φέρουν την επισημείωση της Σύμβασης της Χάγης (ν. 1497/1984, Α 188).

Επισημαίνεται τέλος ότι μετά την αξιολόγηση των προσφορών ο προσφέρων, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση (προσωρινός ανάδοχος) θα υποβάλει τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, όπως αυτά εξειδικεύονται στα έγγραφα της εκάστοτε σύμβασης. Εάν κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών του προσωρινού αναδόχου διαπιστωθεί ότι αυτός ή οι υπεργολάβοι του, υπέβαλαν ψευδείς ή ανακριβείς δηλώσεις και στοιχεία κατά τη συμμετοχή τους στον διαγωνισμό, ο προσωρινός ανάδοχος κηρύσσεται έκπτωτος και καταπίπτει υπέρ του δημοσίου η εγγύηση συμμετοχής του.

Η διάταξη της παραγράφου 6 του άρθρου 3 του ν. 2690/1999 «Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας» (ΦΕΚ Α 99), όπως εκάστοτε ισχύει, περί αυτεπάγγελτης αναζήτησης δικαιολογητικών, δεν έχει εφαρμογή στις διαδικασίες για τη σύναψη συμβάσεων του νόμου.

Το άρθρο 79 αποσκοπεί στην ρύθμιση της διαδικασίας αποσφράγισης και ελέγχου των αιτήσεων συμμετοχής. Καθορίζονται τα βασικά διαδοχικά βήματα που πρέπει να ακολουθήσουν τα όργανα διενέργειας του διαγωνισμού και το ελάχιστο πλαίσιο των διαδικαστικών κανόνων που υποχρεούνται να τηρήσουν αυτά.

Ειδικότερα, προβλέπεται ότι μετά την αποσφράγιση των αιτήσεων συμμετοχής η Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού προβαίνει στον έλεγχο καταλληλότητας των υποψηφίων (ποιοτική επιλογή) και στην αξιολόγηση των ουσιαστικών προσόντων αυτών (προεπιλογή) βάσει της προσωπικής κατάστασης, της επαγγελματικής επάρκειας και της χρηματοοικονομικής/τεχνικής ικανότητας και κατατάσσει τους υποψηφίους κατά φθίνουσα σειρά κατάταξης, σύμφωνα με τη βαθμολογία που έλαβε έκαστος εξ αυτών κατά την διαδικασία προεπιλογής.

Επίσης, διευκρινίζεται ότι η αποσφράγιση γίνεται δημόσια και κατοχυρώνεται η πρόσβαση των υποψηφίων στα στοιχεία που υπέβαλαν οι συνυποψήφιοί τους.

Τέλος, προβλέπεται η συνέχιση της διαδικασίας στο επόμενο στάδιο, μέσω της αποστολής πρόσκλησης προς τους προεπιλεγέντες υποψηφίους για την α) υποβολή προσφοράς, εάν εφαρμόζεται η κλειστή διαδικασία, β) συμμετοχή στον διάλογο, εάν εφαρμόζεται η διαδικασία του ανταγωνιστικού διαλόγου ή γ) συμμετοχή σε διαπραγμάτευση, εάν εφαρμόζεται η διαδικασία της διαπραγμάτευσης.

Το άρθρο 80 εισάγει βασικούς κανόνες σχετικά με τη σύνταξη των προσφορών.

Στην παράγραφο 1 καθορίζεται το ελάχιστο περιεχόμενο των προσφορών και προβλέπεται ότι το πλήρες περιεχόμενο αυτών θα καθορίζεται από την αναθέτουσα αρχή στα έγγραφα της σύμβασης.

Στις παραγράφους 2 έως 5 τίθενται ορισμένοι ειδικοί κανόνες ως προς την σύνταξη των προσφορών, όπως η υποχρεωτική υποβολή τους σε ευρώ, η απαγόρευση αιρέσεων και επιφυλάξεων, ο τρόπος επιβολής κρατήσεων και η κατ' αρχήν απαγόρευση προσθήκης όρων περί ανα-

προσαρμογής του τιμήματος επί ποινή απόρριψης της προσφοράς ως απαράδεκτης.

Με τις παραγράφους 6 έως 8 ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν την υποβολή προσφοράς από κοινοπραξίες.

Τέλος, σύμφωνα με την παράγραφο 9 προβλέπεται ότι διευκρινίσεις μετά την κατάθεση της προσφοράς δίνονται μόνον όταν ζητούνται από το αρμόδιο συλλογικό όργανο, υπό τον όρο ότι τηρείται η αρχή της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και ότι οι διευκρινίσεις που παρέχονται δεν μεταβάλουν ουσιωδώς το περιεχόμενο της προσφοράς ή το αντικείμενο της σύμβασης.

Με το άρθρο 81 ρυθμίζονται τα θέματα για τις εγγυητικές επιστολές. Ειδικότερα, στην παράγραφο 1 ορίζεται ότι το άρθρο 33 του ν.3433/2006, πλην της παραγράφου 14 αυτού, το οποίο ρυθμίζει τα ζητήματα που σχετίζονται με τις εγγυητικές επιστολές διατηρείται σε ισχύ μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος που προβλέπεται στο άρθρο 105.

Επίσης, προβλέπεται ότι, πέραν των εγγυητικών επιστολών που αναφέρονται στο άρθρο 33 του ν. 3433/2006, σε περίπτωση αδιαίρετης παροχής, παραδίδονται και εγγυητικές επιστολές εξασφάλισης των ενδιάμεσων πληρωμών (παράγραφος 2).

Τέλος, ορίζεται ότι τα υποδείγματα εγγυητικών επιστολών περιλαμβάνονται στα υποδείγματα των εγγράφων της σύμβασης, τα οποία εκδίδονται με την απόφαση του Υπουργού που προβλέπεται στο άρθρο 29.

Με το άρθρο 82 τίθενται οι κανόνες που εφαρμόζονται σε σχέση με την κατασκευή, και προέλευση των υλικών στις συμβάσεις προμηθειών που ανατίθενται βάσει των διατάξεων του νόμου.

Στο άρθρο 83 ρυθμίζεται η διαδικασία υποβολής των προσφορών. Προβλέπεται η κατ' αρχήν υποβολή της προσφοράς στην ελληνική γλώσσα ενώ τα τεχνικά έγχειρίδια και φυλλάδια που συνοδεύουν τις προσφορές μπορεί να υποβάλλονται στην αγγλική γλώσσα (παράγραφος 1) και περιγράφονται οι διαδικαστικές λεπτομέρειες υποβολής των προσφορών (παράγραφος 2).

Ορίζεται ρητά ότι προσφορές που δεν πληρούν τα οριζόμενα στις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2, δεν λαμβάνονται υπόψη (παράγραφος 3).

Διευκρινίζεται ότι οι προσφορές που υποβάλλονται ή περιέρχονται στην αναθέτουσα αρχή πριν από την διενέργεια του διαγωνισμού δεν αποσφραγίζονται αλλά παραδίδονται στην Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού, προκειμένου να αποσφραγιστούν μαζί με τις άλλες που κατατέθηκαν (παράγραφος 4) και ότι οι εκπρόθεσμες προσφορές επιστρέφονται στους οικονομικούς φορείς χωρίς να αποσφραγιστούν (παράγραφος 5).

Με το άρθρο 84 ρυθμίζεται το ζήτημα του χρόνου ισχύος των προσφορών. Προβλέπεται ότι οι προσφορές ισχύουν μέχρι τη λήψη απόφασης για τα αποτελέσματα του διαγωνισμού, ορίζεται ως ελάχιστη χρονική διάρκεια ισχύος οι 100 ημερολογιακές ημέρες και παρέχεται η δυνατότητα μεγαλύτερης διάρκειας, εφόσον τούτο κριθεί απαραίτητο από τις περιστάσεις.

Καθορίζονται επίσης οι συνέπειες της λήξης της χρονικής διάρκειας ισχύος των προσφορών, καθώς και της υποβολής προσφοράς με βραχύτερη χρονική διάρκεια από την απαιτούμενη.

Με το άρθρο 85 ρυθμίζεται η διαδικασία αποσφράγισης και ελέγχου των προσφορών. Καταγράφονται τα

σχετικά στάδια αποσφράγισης των τεχνικών (παράγραφος 1-2) και των οικονομικών (παράγραφος 3) προσφορών.

Προβλέπεται τέλος, ότι η διαδικασία ολοκληρώνεται με τη έκδοση απόφασης της αναθέτουσας αρχής για την ανάδειξη του προσωρινού αναδόχου, ο οποίος καλείται να υποβάλει τα δικαιολογητικά κατακύρωσης (παράγραφος 4).

Με το άρθρο 86 καθορίζεται η βασική διαδικασία που ακολουθούν τα αρμόδια συλλογικά όργανα για την αξιολόγηση των προσφορών.

Προβλέπεται ειδική διαδικασία για την περίπτωση ισοδύναμων προσφορών και καθορίζονται τα στάδια τα οποία πρέπει να διέλθει η αρμόδια Επιτροπή για την ολοκλήρωση της αξιολόγησης.

Με το άρθρο 87 καθορίζεται η διαδικασία και οι λεπτομέρειες της κατακύρωσης της σύμβασης (παράγραφος 1).

Ορίζεται ότι η απόφαση: α) για την έγκριση ή μη των αποτελεσμάτων του διαγωνισμού β) για την κατακύρωση ή μη της σύμβασης και γ) για την έγκριση ή μη της αντίστοιχης δαπάνης λαμβάνεται, για ποσό άνω των πενήντα εκατομμυρίων ευρώ από το ΚΥΣΕΑ, μετά από γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής και εισήγηση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας. Για συμβάσεις μικρότερης οικονομικής αξίας, ορίζεται ότι η απόφαση λαμβάνεται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας μετά από γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, στο πλαίσιο της απόφασης για την ενεργοποίηση του αντίστοιχου υποπρογράμματος κατά τα άρθρα 72-76 του ν. 3883/2010 και του άρθρου 2 του παρόντος νόμου.

Ορίζεται επίσης ότι ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας μπορεί κατά την κρίση του ή εφόσον το ζητήσει η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή να εισάγει το θέμα στο ΚΥΣΕΑ για τη λήψη της τελικής απόφασης (παράγραφος 2).

Με το άρθρο 88 καθορίζεται η διαδικασία ανακοίνωσης της κατακύρωσης της σύμβασης.

Προβλέπεται η διαδικασία και η προθεσμία κοινοποίησης της σχετικής ανακοίνωσης στον προσωρινό ανάδοχο και τάσσεται σε αυτόν εικοσήμερη προθεσμία για να καταθέσει τα δικαιολογητικά κατακύρωσης και εν συνεχεία να προσέλθει προς υπογραφή της σύμβασης.

Προβλέπεται επίσης η διαδικασία που ακολουθείται στην περίπτωση μη προσέλευσης του προσωρινού αναδόχου και ορίζεται ότι αν κανένας από τους διαγωνιζομένους δεν προσκομίζει, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις των παρ. 3 έως 4 του παρόντος άρθρου, ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά που απαιτούνται από αυτές, ο διαγωνισμός ματαιώνεται.

10. ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι: Έννομη προστασία

Η οδηγία 2009/81/EK περιέχει ειδικό κεφάλαιο κανόνων για την παροχή άμεσης και αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας των οικονομικών φορέων κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης συμβάσεων στον τομέα της άμυνας και της ασφάλειας.

Το κεφάλαιο αυτό προσομοιάζει στις ρυθμίσεις με τις οποίες η οδηγία 2007/66 τροποποίησε, συμπλήρωσε και κωδικοποίησε τις οδηγίες 89/65/EOK και 92/13/EOK, με ελαφρές διαφοροποιήσεις, οι οποίες αντικατοπτρίζουν τις ιδιαιτερότητες των συμβάσεων στους εν λόγω τομείς.

Για το λόγο αυτό η ενσωμάτωση του παρόντος κεφαλαίου βασίσθηκε καταρχάς στον πρόσφατο νόμο 3886/2010, ο οποίος ενσωμάτωσε στην ελληνική έννομη τάξη την οδηγία 2007/66/EK και προχώρησε περαιτέρω στις αναγκαίες διαφοροποιήσεις που τα ειδικά χαρακτηριστικά του τομέα της άμυνας και της ασφάλειας επιβάλλουν. Με τον τρόπο αυτό, αξιοποιείται αφ' ενός η νομολογία που διαπλάστηκε από το Συμβούλιο της Επικρατείας και ιδίως την Επιτροπή Αναστολών αυτού και αφ' ετέρου οι ρυθμίσεις των μέτρων εφαρμογής των οικονομικών οδηγιών των κλασικών τομέων.

Στο άρθρο 89 ορίζεται ότι οι επίμαχες δικονομικές ρυθμίσεις έχουν εφαρμογή στις διαφορές που αναφύονται κατά τη διαδικασία που προηγείται της σύναψης των συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου.

Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι έννομης προστασίας τυγχάνει κάθε ενδιαφερόμενος ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση, η οποία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου και έχει υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από παράβαση των κανόνων του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή των διατάξεων του παρόντος. Η προσωρινή δικαστική προστασία παρέχεται με τη μορφή ακύρωσης είτε της παράνομης πράξης της αναθέτουσας αρχής, είτε και της υπογραφείσας σύμβασης, ενώ μπορεί επίσης να επιδικασθεί και αποζημίωση.

Η παράγραφος 3 ορίζει ότι για όλες τις διαφορές που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του δεύτερου Μέρους (άνω των «κοινοτικών χρηματικών ορίων») είναι αρμόδιο το Συμβούλιο της Επικρατείας.

Με την παράγραφο 4 διευκρινίζεται ότι οι αγωγές αποζημίωσης για διαφορές του νόμου αυτού εκδικάζονται από τα δικαστήρια που είναι αρμόδια κατά τις γενικές διατάξεις.

Στο άρθρο 90 προβλέπεται η υποχρεωτική άσκηση προδικαστικής προσφυγής ενώπιον της αναθέτουσας αρχής πριν από την άσκηση αίτησης ασφαλιστικών μέτρων. Στην προσφυγή πρέπει να προσδιορίζονται με ειδικό τρόπο οι νομικές και πραγματικές αιτιάσεις που δικαιολογούν το αίτημα.

Με την παράγραφο 1, η προθεσμία άσκησης της προσφυγής ορίζεται σε δέκα ημέρες, αφότου ο ενδιαφερόμενος έλαβε πλήρη γνώση της πράξης που βλάπτει τα συμφέροντα του.

Η προθεσμία αυτή τηρείται σε κάθε περίπτωση πριν από τη σύναψη της σύμβασης και έτσι υλοποιείται η επιταγή της παραγράφου 2 του άρθρου 57 της Οδηγίας 2009/81/EK, περί υποχρέωσης της αναθέτουσας αρχής να αναμείνει για χρονικό διάστημα 10 ημερών (standstill period), από την κοινοποίηση της απόφασης στον οικονομικό φορέα για την ανάθεση της σύμβασης μέχρι τη σύναψη της σύμβασης.

Σύμφωνα με την παράγραφο 3, η πράξη της αναθέτουσας αρχής και κάθε στοιχείο της αιτιολογίας της μπορεί να αποστέλλεται στον οικονομικό φορέα με τηλεομοιοτυπία ή ηλεκτρονικό μέσο.

Σύμφωνα με την παράγραφο 4 η προδικαστική προσφυγή μπορεί να αποστέλλεται στην αναθέτουσα αρχή με τηλεομοιοτυπία ή ηλεκτρονικό μέσο, πρέπει ωστόσο να επιβεβαιώνεται με έγγραφη κατάθεση ή αποστολή με το ταχυδρομείο εντός πέντε ημερών από την λήξη της

προθεσμίας υποβολής της.

Η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής, καθώς και η άσκηση αυτής, συνεπάγονται την άμεση αναστολή της δυνατότητας σύναψης της σύμβασης, κατά την παράγραφο 5.

Η αναστολή δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις που ορίζονται στην παράγραφο 6, δηλαδή α) σε συμβάσεις για τις οποίες δεν απαιτείται υποχρεωτική δημοσίευση προκήρυξης, β) όταν μόνος προσφέρων είναι εκείνος στον οποίον ανατίθεται η σύμβαση και δεν υπάρχουν ενδιαφερόμενοι υποψήφιοι και γ) σε συμβάσεις που συνάπτονται με βάση συμφωνία-πλαίσιο.

Σύμφωνα με την παράγραφο 7, η προδικαστική προσφυγή κοινοποιείται με φροντίδα του προσφεύγοντος σε κάθε θιγόμενο από την ολική ή μερική αποδοχή της προσφυγής, αν όμως η προσφυγή απορριφθεί ρητά ή σιωπηρά, η τυχόν παράλειψη κοινοποίησης δεν συνεπάγεται το απαράδεκτο της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων.

Η παράγραφος 8 ορίζει ότι η απόφαση επί της προδικαστικής προσφυγής, εφόσον θίγει τα συμφέροντα άλλων ενδιαφερομένων, δεν προσβάλλεται με νέα προδικαστική προσφυγή, αλλά απευθείας με αίτηση ασφαλιστικών μέτρων.

Η παράγραφος 9 ορίζει ότι η προδικαστική προσφυγή ασκείται ενώπιον της αναθέτουσας αρχής. Η αναθέτουσα αρχή διασφαλίζει επαρκή βαθμό εμπιστευτικότητας των διαβαθμισμένων πληροφοριών, οι οποίες περιέχονται στους φακέλους που διαβιβάζονται από τους ενδιαφερόμενους.

Η παράγραφος 10 ορίζει ότι η προθεσμία έκδοσης απόφασης επί της προδικαστικής προσφυγής είναι δεκαπενθήμερη. Η πάροδος της προθεσμίας τεκμαίρεται μεν ως απόρριψη της, άρχεται συνεπώς η προθεσμία άσκησης ασφαλιστικών μέτρων, μπορεί όμως η αναθέτουσα αρχή, να εκδώσει απόφαση επί της προσφυγής μέχρι και την προτεραιότητα της πρώτης δικασίμου της εν τω μεταξύ ασκηθείσας αίτησης ασφαλιστικών μέτρων και στην περίπτωση αυτή η σχετική δίκη αντίστοιχα καταργείται.

Εξάλλου, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να παραθέσει, με το έγγραφο των απόψεών της προς το δικαστήριο, συμπληρωματική αιτιολογία στην πράξη, η οποία μπορεί να προσβληθεί με την αίτηση των ασφαλιστικών μέτρων. Η προθεσμία της συμπλήρωσης ορίζεται σε έξι μέρες πριν την αρχική ή μετ' αναβολή δικάσιμο της αίτησης. Εφόσον το σχετικό έγγραφο περιέλθει στο δικαστήριο μετά τη λήξη της προθεσμίας, τούτο δεν υποχρεούται σε αναβολή και στην περίπτωση συζήτησης η συμπληρωματική αιτιολογία δεν λαμβάνεται υπόψη.

Κατά την παράγραφο 11, το δικαστήριο, κατά την εκδίκαση της αίτησης και μετ' εκτίμηση των περιστάσεων, μπορεί να επιβάλλει χρηματική κύρωση στην αναθέτουσα αρχή, αν κρίνει ότι η παράλειψη αιτιολόγησης της προβαλλόμενης πράξης ή η καθυστερημένη συμπλήρωσή της, καθιστά ιδιαιτέρως δυσχερή την ουσιαστική παροχή δικαστικής προστασίας. Το ποσό της κύρωσης μπορεί να κυμανθεί μεταξύ 500 και 5.000 ευρώ, μπορεί να επιβάλλεται για κάθε στάδιο του διαγωνισμού και περιέρχεται στον πρώτο αιτούντα του οποίου θα γίνει δεκτή η αίτηση.

Κατά την παράγραφο 12, η κατά παράβαση του παρόντος άρθρου υπογραφή της σύμβασης από την αναθέτουσα αρχή, δεν αντιτάσσεται στον ενδιαφερόμενο, σύ-

τε κωλύει την παροχή της προσήκουσας έννομης προστασίας.

Τέλος, με την παράγραφο 13, καταργούνται οι ενστάσεις – διοικητικές προσφυγές που προβλέπονταν στο άρθρο 31 του ν. 3433/2006 και σε λοιπές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

Στο άρθρο 91 ρυθμίζεται η άσκηση αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, κατά της ρητής ή σιωπηρής απόρριψης της προδικαστικής προσφυγής.

Κατά την παράγραφο 1, η αίτηση ασκείται εντός προθεσμίας δέκα ημερών και δεν επιτρέπεται να περιέχει αιτιάσεις διαφορετικές από αυτές της προδικαστικής προσφυγής.

Η παράγραφος 2 ορίζει ότι οι προθεσμίες της άσκησης αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, καθώς και η άσκηση της αίτησης, κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης, με την επιφύλαξη έκδοσης προσωρινής διαταγής με τυχόν αντίθετο περιεχόμενο.

Η παράγραφος 3 ορίζει ότι για την εκδίκαση της αίτησης εκδίδεται πράξη του δικαστηρίου, περί καθορισμού σύντομης δικασίμου. Η πράξη κοινοποιείται, με την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, στην αρμόδια για την παραλαβή των προσφορών υπηρεσία και προς τρίτους ενδιαφερόμενους, οι οποίοι μπορούν να ασκήσουν παρέμβαση.

Εφόσον ασκήσει αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, ο αιτών ενημερώνει την αναθέτουσα αρχή με κάθε πρόσφορο μέσο σε δέκα ημέρες από την κατάθεσή της κατά την παράγραφο 4. Κοινοποιείται επίσης προς κάθε τρίτο ενδιαφερόμενο, του οποίου την κλήτευση θεωρεί αναγκαία ο δικαστής.

Κάθε ενδιαφερόμενος, κατά την παράγραφο 5, δικαιούται να ασκήσει παρέμβαση.

Η παράγραφος 6 ρυθμίζει την έκδοση προσωρινής διαταγής, είτε για τον καθορισμό των μέτρων με τα οποία θα προστατευθεί το δικαίωμα παροχής δικαστικής προστασίας του αιτούντος είτε και για την άρση της απαγόρευσης σύναψης της σύμβασης, που επιβάλλει η παράγραφος 2.

Για την έκδοση προσωρινής διαταγής, καλείται η αναθέτουσα αρχή να εκθέσει τις απόψεις της προ τριών τουλάχιστον ημερών. Η προσωρινή διαταγή εκδίδεται είτε κατόπιν υποβολής της αίτησης είτε και αυτεπαγγέλτως. Λόγοι για την άρση της απαγόρευσης σύναψης της σύμβασης είναι το προδήλως απαράδεκτο ή και το προδήλως αβάσιμο της αίτησης. Η εκδοθείσα προσωρινή διαταγή μπορεί να ανακληθεί, κατόπιν αίτησης της αναθέτουσας αρχής, είτε από το δικαστή που τη χορήγησε, είτε από το δικαστήριο, κατά την εκδίκαση της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων.

Η παράγραφος 7 ορίζει ότι η αίτηση γίνεται δεκτή, αν πιθανολογείται σοβαρά η παράβαση κανόνα τόσο του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και των διατάξεων του παρόντος νόμου και παράλληλα αν το διατασσόμενο μέτρο κρίνεται αναγκαίο για την προστασία των συμφερόντων του αιτούντος.

Ακόμα όμως και σε αυτές τις περιπτώσεις μπορεί η αίτηση να απορριφθεί αν, μετά από στάθμιση των συμφερόντων της αναθέτουσας αρχής ή και τρίτων, προκύπτει βλάβη σημαντικότερου δημοσίου συμφέροντος, σύμφωνα με την παράγραφο 8.

Η παράγραφος 9 ορίζει ότι το δικαστήριο διατάσσει τα

κατάλληλα, κατά την κρίση του, μέτρα, χωρίς να δεσμεύεται από τις προτάσεις των διαδικών και αναφέρονται ενδεικτικά τα μέτρα αυτά.

Η παράγραφος 10 ορίζει ότι, για την άσκηση αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, δεν απαιτείται η προηγούμενη άσκηση του κύριου ένδικου βοηθήματος, ο αιτών όμως υποχρεούται, σε περίπτωση αποδοχής της αίτησης του, να ασκήσει το κύριο ένδικο βοήθημα εντός 30 ημερών από την επίδοση της απόφασης, άλλως η ισχύς του διαταχθέντος ασφαλιστικού μέτρου αίρεται. Η προθεσμία άσκησης και η άσκηση της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων διακόπτει την προθεσμία άσκησης του κύριου ένδικου βοηθήματος.

Η παράγραφος 11 ορίζει ότι η αναθέτουσα αρχή έχει δικαίωμα να συμμορφωθεί με το διατακτικό και το εν γένει περιεχόμενο της απόφασης που δέχεται την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, οπότε καταργείται η δίκη για το τυχόν ασκηθέν κύριο ένδικο βοήθημα.

Σύμφωνα με την παράγραφο 12 η κατά παράβαση του παρόντος άρθρου υπογραφή της σύμβασης από την αναθέτουσα αρχή δεν αντιτάσσεται στον ενδιαφερόμενο, ούτε κωλύει την παροχή της προσήκουσας έννομης προστασίας.

Στο άρθρο 92 ορίζεται ότι μπορεί να ακυρωθεί, μετά από αίτηση οποιουδήποτε ενδιαφερόμενου, κάθε πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής που παραβιάζει κανόνα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή των διατάξεων του παρόντος νόμου και ο οποίος σχετίζεται με τη διαδικασία που προηγείται της σύναψης δημόσιας σύμβασης, αναφέρονται δε ορισμένες ενδεικτικές περιπτώσεις πράξεων στην παράγραφο 1.

Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι, αν η πράξη ή η παράλειψη ακυρωθούν μετά τη σύναψη της σύμβασης, αυτή δεν θίγεται, εκτός αν πριν από τη σύναψη της είχε ανασταλεί η σύναψη, με αίτηση ασφαλιστικών μέτρων ή προσωρινή διαταγή. Στην περίπτωση αυτή, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να αξιώσει αποζημίωση.

Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι αν ο ενδιαφερόμενος δεν άσκησε ή άσκησε μεν αλλά ανεπιτυχώς την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων και η σύμβαση έχει συναφθεί και ολοκληρωθεί πριν τη συζήτηση του ένδικου βοηθήματος, εφαρμόζεται αναλογικά το άρθρο 32 παράγραφος 2 του πδ 18/1989, δηλαδή η δίκη καταργείται ως άνευ αντικείμενου, εκτός αν ο αιτών αποδείξει ιδιαίτερο έννομο συμφέρον που δικαιολογεί τη συνέχιση της δίκης.

Στο άρθρο 93 ρυθμίζονται οι περιπτώσεις, η διαδικασία και οι συνέπειες της κήρυξης άκυρης μίας συναφθείσας σύμβασης.

Στην παράγραφο 1 ορίζεται ότι μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να ζητήσουν την κήρυξη άκυρης μίας συναφθείσας σε συγκεκριμένες, ρητώς αναφερόμενες περιπτώσεις. Η αίτηση κήρυξης της σύμβασης άκυρης δεν επιτρέπεται, κατά την παράγραφο 2, α) εάν η αναθέτουσα αρχή δημοσίευσε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκήρυξη για εκούσια εκ των προτέρων διαφάνεια και β) όταν η αναθέτουσα αρχή θεωρεί ότι δεν παραβιάστηκαν οι κανόνες για τον τρόπο ανάθεσης συμβάσεων σε εκτέλεση μιας πολυμερούς συμφωνίας πλαίσιο.

Στην παράγραφο 3 ορίζεται ότι η κήρυξη της σύμβασης άκυρης συνεπάγεται κατά κανόνα την αναδρομική της ακυρότητα (ex tunc), ενώ περαιτέρω οι εκατέρωθεν

υποχρεώσεις αντιμετωπίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις περί αδικαιολόγητου πλουτισμού. Κατά την εφαρμογή των διατάξεων αυτών, μπορεί το δικαστήριο να επιδικάσει μειωμένο το οφειλόμενο ποσό, ή και να μην επιδικάσει κανένα ποσό, αφού συνεκτιμήσει το ότι ο ανάδοχος γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει την ακυρότητα της υπογραφείσας σύμβασης.

Στην παράγραφο 4 ορίζεται ότι, κατ' εξαίρεση του κανόνα της παραγράφου 3, το δικαστήριο μπορεί είτε να κηρύξει τη σύμβαση άκυρη κατά το ανεκτέλεστο μόνο μέρος της (ex nunc), εκτιμώντας τις ιδιαίτερες περιστάσεις, όπως, ενδεικτικά, το προχωρημένο ή μη στάδιο εκτέλεσης, τη σοβαρότητα της παράβασης και τη συμπεριφορά της αναθέτουσας αρχής. Μπορεί επίσης, εναλλακτικά να συντμήσει τη διάρκεια της σύμβασης.

Στην παράγραφο 5 ορίζεται ότι μπορεί το δικαστήριο, παρόλο που διαπίστωσε την σύναψη τη σύμβασης κατά παράβαση της παραγράφου 1, να μην την κηρύξει άκυρη, αν διαπιστώσει τη συνδρομή επιτακτικών λόγων δημοσίου συμφέροντος που επιβάλλουν τη διατήρηση των αποτελεσμάτων της και την ολοκλήρωσή της.

Περαιτέρω, ορίζεται ότι η ύπαρξη οικονομικών συμφερόντων και μόνο δεν συνιστά επιτακτικό λόγο δημοσίου συμφέροντος, εκτός αν κριθεί ότι οι συνέπειες της ακύρωσης είναι δυσανάλογες, ενώ ορίζονται και συγκεκριμένες περιπτώσεις που δεν μπορούν να θεωρηθούν ως επιτακτικοί λόγοι δημοσίου συμφέροντος.

Στην παράγραφο 6 ορίζεται ότι το δικαστήριο οφείλει να επιβάλει, με την ίδια απόφαση, στην αναθέτουσα αρχή και πρόστιμο, το οποίο περιέρχεται στον αιτούντα.

Στην παράγραφο 7 ορίζονται οι προθεσμίες εντός των οποίων πρέπει να ασκηθεί η αίτηση κήρυξης της σύμβασης άκυρης. Η προθεσμία είναι κατά κανόνα 30ήμερη. Ορίζεται, επίσης κατά την παράγραφο 8, απώτατη προθεσμία έξι (6) μηνών από την επομένη της υπογραφής της σύμβασης.

Στο άρθρο 94 ρυθμίζεται το ζήτημα της καταβολής αποζημίωσης σε περιπτώσεις που κηρύσσεται, συνεπεία αίτησης του ενδιαφερομένου, η ακυρότητα πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής.

Σύμφωνα με την παράγραφο 1, ο οικονομικός φορέας που αποκλείστηκε παράνομα από διαγωνισμό δικαιούται αποζημίωση κατά τις διατάξεις των άρθρων 197 και 198 ΑΚ, ενώ αν αποδείξει ότι θα του ανετίθετο η σύμβαση, στην περίπτωση που δεν εμψιλοχωρούσε η παράνομη πράξη ή παράλειψη, δικαιούται αποζημίωση κατά τις γενικές διατάξεις.

Ωστόσο, εάν δεν είναι εφικτή η αναγνώριση της ακυρότητας, για λόγους που δεν οφείλονται στον αιτούντα, μπορεί να επιδικασθεί αποζημίωση και άνευ κηρύξεως της ακυρότητας κατά την παράγραφο 2.

Στο άρθρο 95 ρυθμίζονται θέματα συνεργασίας του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στις περιπτώσεις που η Επιτροπή κρίνει ότι έχει διαπραχθεί σοβαρή παράβαση του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ορίζονται συγκεκριμένες προθεσμίες απάντησης του Υπουργείου στα αιτήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λεπτομέρειες ενημέρωσης και χορήγησης πληροφοριών και τέλος η διαβίβαση, σε τακτά χρονικά διαστήματα, στατιστικών στοιχείων που αφορούν θέματα εφαρμογής των διατάξεων παροχής προσωρινής προστασίας.

Το άρθρο 96 ορίζει το περιεχόμενο των πληροφοριών της προκήρυξης για εκούσια εκ των προτέρων διαφάνεια, η οποία συντάσσεται σύμφωνα με το τυποποιημένο έντυπο 15 του Κανονισμού (ΕΚ) 1150/2009 της Επιτροπής.

11. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ: Λοιπές διατάξεις

Το άρθρο 97 ορίζει ότι η ΓΔΑΕΕ είναι αρμόδια να διαβιβάζει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το αργότερο έως την 31η Οκτωβρίου κάθε έτους, στατιστική κατάσταση συμβάσεων, έργων, υπηρεσιών και προμηθειών που έχουν συναφθεί κατ' εφαρμογή του παρόντος νόμου κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους (παράγραφος 1).

Κατά την παράγραφο 2, η στατιστική κατάσταση προσδιορίζει τον αριθμό και την αξία των συμβάσεων που ανατέθηκαν, ανά κράτος - μέλος ή τρίτη χώρα του αναδόχου και αφορά χωριστά τις συμβάσεις έργων, υπηρεσιών και προμηθειών.

Κατά την παράγραφο 3, σε περίπτωση που έχει γίνει προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, οι συμβάσεις που έχουν κατηγοριοποιηθεί σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο κατηγοριοποιούνται επιπλέον και ανάλογα με τους λόγους προσφυγής στην διαδικασία.

Στο άρθρο 98 προβλέπονται οι αναγκαίες τροποποιήσεις που αφορούν το πεδίο εφαρμογής του πδ 59/2007 και πδ 60/2007.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: ΕΘΝΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΜΕ ΑΞΙΑ ΚΑΤΩΤΕΡΗ ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2009/81

Στο τρίτο Μέρος του νόμου έχουν συγκεντρωθεί οι διατάξεις που αφορούν ειδικότερα και αποκλειστικά τις συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία εκτός ΦΠΑ κατώτερη από τα χρηματικά όρια της οδηγίας 2009/81/ΕΚ. Καινοτομία του παρόντος νόμου είναι ότι ρυθμίζει σε ενιαίο νομοθετικό κείμενο τόσο τις συμβάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παράγωγου κοινοτικού δικαίου (οδηγία 2009/81/ΕΚ), όσο και αυτές που λόγω προϋπολογισμού δεν εμπίπτουν μόνο σε εθνικές διαδικαστικές ρυθμίσεις.

Στο άρθρο 99 ορίζεται ότι οι διατάξεις του τρίτου Μέρους εφαρμόζονται στις συμβάσεις, των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός ΦΠΑ είναι κατώτερη από τα χρηματικά όρια της οδηγίας 2009/81/ΕΚ. Αποτελούν επομένως οι εθνικές ρυθμίσεις για τις συμβάσεις κάτω από το χρηματικό αυτό όριο ξεχωριστή ενότητα στο νόμο.

Περαιτέρω προβλέπεται στην παράγραφο 2 ότι στις συμβάσεις αυτές εφαρμόζονται οι διατάξεις του Δεύτερου Μέρους, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που αναφέρονται στο άρθρο 104.

Με το άρθρο 100 καθορίζονται οι διαδικασίες σύναψης των συμβάσεων που εμπίπτουν στο τρίτο μέρος. Στις παραγράφους 1 και 2 προβλέπεται ότι οι συμβάσεις αυτές μπορεί να συνάπτονται είτε με την ανοικτή διαδικασία είτε με μία από τις διαδικασίες ανάθεσης που προβλέπονται στο δεύτερο μέρος.

Επιπλέον, επιτρέπεται η προσφυγή σε συνοπτικό διαγωνισμό για την ανάθεση συμβάσεων στην περίπτωση που η αξία της σύμβασης είναι κατώτερη από το χρηματικό όριο που ορίζεται στην με αριθμό

35130/739/9.8.2010 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, όπως εκάστοτε ισχύει, ενώ προσφυγή σε απευθείας ανάθεση στην περίπτωση που αξία της σύμβασης είναι κατώτερη από το χρηματικό όριο που ορίζεται στην με αριθμό 35130/739/9.8.2010 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, όπως εκάστοτε ισχύει.

Στο άρθρο 101 ρυθμίζεται η διενέργεια της ανοικτής διαδικασίας. Τίθεται ο ορισμός της ανοικτής διαδικασίας (παράγραφος 1) και διευκρινίζεται η βασική διαφοροποίηση της ανοικτής διαδικασίας, η οποία έγκειται στην διενέργεια αυτής σε ένα, ενιαίο στάδιο, σε αντίθεση με τις λοιπές διαδικασίες (κλειστή, διαπραγμάτευση με προκήρυξη, ανταγωνιστικός διάλογος), οι οποίες διακρίνονται σε δύο στάδια (προεπιλογή και υποβολή προσφορών, διαπραγμάτευση ή διενέργεια διαλόγου αντίστοιχα).

Προβλέπεται επίσης ότι στο πλαίσιο της ανοικτής διαδικασίας όπου στον παρόντα νόμο γίνεται αναφορά σε αίτησης συμμετοχής νοείται η προσφορά ενώ όπου γίνεται αναφορά σε υποψήφιο νοείται ο προσφέρων.

Προβλέπεται επίσης ρητά η προθεσμία για την υποβολή προσφορών, η οποία ορίζεται σε τριάντα (30) ημέρες από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (παράγραφος 3), καθώς και ότι οι λοιπές διαδικαστικές διενέργειες της ανοικτής διαδικασίας ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης (παράγραφος 4).

Στο άρθρο 102 ρυθμίζεται η διενέργεια του συνοπτικού διαγωνισμού. Παρέχεται στην αναθέτουσα αρχή η δυνατότητα να συντάσσει απλοποιημένα έγγραφα διαγωνισμού και να μην ορίζει κριτήρια ποιοτικής επιλογής. Τέλος, για λόγους επιτάχυνσης της διαδικασίας, τάσσεται σύντομη (δεκαήμερη) προθεσμία για την υποβολή προσφορών.

Στο άρθρο 103 ρυθμίζεται η απευθείας ανάθεση σύμβασης σε συγκεκριμένο οικονομικό φορέα. Η απευθείας ανάθεση γίνεται με κριτήριο τη δυνατότητα καλής και έγκαιρης εκτέλεσης της σύμβασης από τον οικονομικό φορέα.

Στο άρθρο 104 ορίζονται οι διατάξεις του Δεύτερου μέρους που δεν εφαρμόζονται στις συμβάσεις που ρυθμίζονται από το παρόν Μέρος. Πρόκειται για τα άρθρα 28 (διάκριση των συμβάσεων σε υπηρεσίες του παραρτήματος Ι και σε υπηρεσίες του παραρτήματος ΙΙ), 42 παράγραφος 2 περίπτωση 1 στοιχείο α (υποχρέωση ενημέρωσης της ΕΕ σε περίπτωση προσφυγής σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προκήρυξη), 47 (υποχρέωση αποστολής προκαταρκτικής προκήρυξης στην ΕΕΕΕ), 48 εκτός της παραγράφου 4 για τη μη υποχρεωτική δημοσίευση (υποχρέωση αποστολής προκήρυξης και ανακοίνωσης ανάθεσης σύμβασης στην ΕΕΕΕ), 49 (τρόπος σύνταξης και λεπτομέρειες δημοσίευσης των προκηρύξεων στην ΕΕΕΕ), 51 (προθεσμίες παραλαβής), 55 (αποστολή στην ΕΕ πρακτικού σύναψης σύμβασης), 95 (συνεργασία του ΥΠΕΘΑ με την ΕΕ), 96 (δημοσίευση προκήρυξης για την εκούσια εκ των προτέρων διαφάνεια).

Κατά την παράγραφο 2 ορίζεται ότι αρμόδιο δικαστήριο για τις διαφορές που αναφέρονται στο πλαίσιο συμβάσεων του παρόντος Μέρους είναι το Διοικητικό Εφετείο της έδρας της αναθέτουσας αρχής, με τριμελή σύνθεση, το οποίο αποφαινεται αμετακλήτως.

Ορίζεται επίσης ότι εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις του πδ 18/1989 και οι αιτήσεις προσωρινής προστασίας εκδικάζονται από τον Πρόεδρο Εφετών του οικείου Διοικητικού Εφετείου ή από τον Εφέτη που αυτός ορίζει.

Στην παράγραφο 3 ορίζονται ειδικοί κανόνες για τις προθεσμίες.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ: ΛΟΙΠΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΕ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

Στο άρθρο 105 προβλέπεται ότι τα ζητήματα που σχετίζονται με την εκτέλεση των συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου εξακολουθούν να διέπονται από τα άρθρα 34 έως 42, 44, 45, 48, 60-65, 68 παρ. 1 και 70 του ν. 3433/2010 και τις κανονιστικές πράξεις που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση αυτού. Ρητώς ορίζεται ότι οι διατάξεις του ν. 3433/2006 περί Εγχώριας Βιομηχανικής Συμμετοχής (ΕΒΣ), Ελληνικής Προστιθέμενης Αξίας (ΕΠΑ) και Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων (ΑΩ), καθώς και οι κανονιστικές πράξεις που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότησή τους, καταργούνται.

Επιπλέον, προβλέπεται η έκδοση προεδρικού διατάγματος για τη ρύθμιση των θεμάτων εκτέλεσης των ως άνω συμβάσεων, καθώς και των θεμάτων που ρυθμίζονται στο άρθρα 81 και 106.

Επιπρόσθετα, ορίζεται ότι μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος που προβλέπεται στην παράγραφο 2, οι διατάξεις των άρθρων 33-45, 48, 60-65, 68 παρ. 1 και 70 του ν. 3433/2010 και οι κανονιστικές πράξεις που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση αυτού, διέπουν και τις συμβάσεις υπηρεσιών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, προσαρμοσμένες στη φύση και το σκοπό των συμβάσεων αυτών.

Με το άρθρο 106 ρυθμίζονται τα ζητήματα εκχώρησης δικαιωμάτων και προβλέπεται επιπροσθέτως η δυνατότητα εκχώρησης απαιτήσεων του οικονομικού φορέα σε προμηθευτές ή υπεργολάβους του, μετά από σύμφωνη γνώμη της αναθέτουσας αρχής. Στην περίπτωση αυτή, κατά παρέκκλιση από κάθε αντίθετη διάταξη, η αναθέτουσα αρχή δικαιούται να αντιτάσσει κατά του εκδοχέα υπεργολάβου, όλες τις ενστάσεις που τυχόν υπάρχουν κατά του εκχωρητή-οικονομικού φορέα, ακόμη και μετά την αναγγελία της εκχώρησης.

Με το άρθρο 107 θεσπίζεται η διαδικασία εκποίησης στρατιωτικού εξοπλισμού. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι με τη διαδικασία των άρθρων 72-76 του ν. 3883/2010 στρατιωτικός εξοπλισμός μπορεί να χαρακτηρίζεται μη επιχειρησιακά αναγκαίος και να αποφασίζεται η εκποίηση, ανταλλαγή ή χρηματοδοτική του μίσθωση.

Επίσης, ο εν λόγω εξοπλισμός μπορεί να δωρίζεται ή να παραχωρείται κατά χρήση για την εξυπηρέτηση της εξωτερικής αμυντικής πολιτικής της χώρας στο πλαίσιο διακρατικών συμβάσεων ή συμβάσεων που συνάπτονται δυνάμει ειδικών διαδικαστικών κανόνων διεθνών οργανισμών.

Με το άρθρο 108 διασφαλίζεται η αποφυγή τυχόν παρερμηνειών και προβλέπεται ρητώς ότι όπου στην κείμενη νομοθεσία απαντάται ο όρος «αμυντικό υλικό» νοείται ο «στρατιωτικός εξοπλισμός» σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 15.

Με την παράγραφο 2 τροποποιείται η παράγραφος 3 του άρθρου 72 του ν. 3433/2006 ως προς τις αρμοδιότητες της ΓΔΑΕΕ.

Επί των άρθρων 109, 110 και 111

Στο άρθρο 109 περιέχονται οι μεταβατικές και στο άρθρο 110 οι καταργούμενες διατάξεις, ενώ στο άρθρο 111 καθορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου.

**ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗΣ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2009/81/ΕΚ
ΜΕ ΤΑ ΑΡΘΡΑ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ**

ΟΔΗΓΙΑ 2009/81/ΕΚ	ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ
Άρθρο 1	Άρθρο 15
Άρθρο 2	Άρθρο 16
Άρθρο 3	Άρθρο 19
Άρθρο 4	Άρθρο 20
Άρθρο 5	Άρθρο 21
Άρθρο 6	Άρθρο 22
Άρθρο 7	Άρθρο 23
Άρθρο 8	Άρθρο 24
Άρθρο 9	Άρθρο 25
Άρθρο 10	Άρθρο 26
Άρθρο 11	Άρθρο 18
Άρθρο 12	Άρθρο 17
Άρθρο 13	Άρθρο 17
Άρθρο 14	Άρθρο 27
Άρθρα 15 -17	Άρθρο 28
Άρθρο 18	Άρθρο 30
Άρθρο 19	Άρθρο 32
Άρθρο 20	Άρθρο 33
Άρθρο 21	Άρθρα 34
Άρθρο 22	Άρθρο 35
Άρθρο 23	Άρθρο 36
Άρθρο 24	Άρθρο 37
Άρθρο 25	Άρθρο 38 παρ. 1
Άρθρο 26	Άρθρο 40
Άρθρο 27	Άρθρο 41
Άρθρο 28	Άρθρο 42
Άρθρο 29 παρ. 1	Άρθρο 38 παρ. 2
Άρθρο 29 παρ. 2	Άρθρα 43
Άρθρο 29 παρ. 3	Άρθρο 44
Άρθρο 29 παρ.4	Άρθρο 45
Άρθρο 30 παρ. 1	Άρθρο 47
Άρθρο 30 παρ. 2, 3	Άρθρο 48
Άρθρο 31	Άρθρο 48
Άρθρο 32	Άρθρο 49
Άρθρο 33	Άρθρο 51
Άρθρο 34	Άρθρο 52
Άρθρο 35	Άρθρο 53
Άρθρο 36	Άρθρο 54
Άρθρο 37	Άρθρο 55

Άρθρο 38	Άρθρο 56
Άρθρο 39	Άρθρο 57
Άρθρο 40	Άρθρο 58
Άρθρο 41	Άρθρο 59
Άρθρο 42	Άρθρο 60
Άρθρο 43	Άρθρο 61
Άρθρο 44	Άρθρο 62
Άρθρο 45	Άρθρο 63
Άρθρο 46	Άρθρα 64 και 65
Άρθρο 47	Άρθρο 66
Άρθρο 48	Άρθρο 67
Άρθρο 49	Άρθρο 68
Άρθρο 50	Άρθρο 69
Άρθρο 51	Άρθρο 69
Άρθρο 52	Άρθρο 70
Άρθρο 53	Άρθρο 71
Άρθρο 54	Άρθρο 72
Άρθρο 55	Άρθρο 89
Άρθρο 55 παρ. 6	Άρθρο 90
Άρθρο 56	Άρθρα 90, 91 και 92
Άρθρο 56 παρ. 1, 6 και 7	Άρθρο 94
Άρθρο 56 παρ. 10	Άρθρο 90
Άρθρο 57	Άρθρα 90 και 91
Άρθρο 58	Άρθρο 90
Άρθρο 59	Άρθρο 90
Άρθρο 60	Άρθρο 93
Άρθρο 61	Άρθρο 93
Άρθρο 62	Άρθρο 93
Άρθρο 63	Άρθρο 95
Άρθρο 64	Άρθρο 96
Άρθρο 65	Άρθρο 97
Άρθρο 66	Άρθρο 97
Άρθρα 70	Άρθρο 98
Άρθρα 71	Άρθρο 98

**ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗΣ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ
ΜΕ ΤΑ ΑΡΘΡΑ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2009/81/ΕΚ**

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ	ΟΔΗΓΙΑ 2009/81/ΕΚ
Άρθρο 15	Άρθρο 1
Άρθρο 16	Άρθρο 2
Άρθρο 17	Άρθρα 12 και 13
Άρθρο 18	Άρθρο 11
Άρθρο 19	Άρθρο 3
Άρθρο 20	Άρθρο 4
Άρθρο 21	Άρθρο 5
Άρθρο 22	Άρθρο 6
Άρθρο 23	Άρθρο 7
Άρθρο 24	Άρθρο 8
Άρθρο 25	Άρθρο 9
Άρθρο 26	Άρθρο 10
Άρθρο 27	Άρθρο 14
Άρθρο 28	Άρθρα 15-17
Άρθρο 30	Άρθρο 18
Άρθρο 32	Άρθρο 19
Άρθρο 33	Άρθρο 20
Άρθρο 34	Άρθρο 21
Άρθρο 35	Άρθρο 22
Άρθρο 36	Άρθρο 23
Άρθρο 37	Άρθρο 24
Άρθρο 38 παρ. 1	Άρθρο 25
Άρθρο 38 παρ. 2	Άρθρο 29 παρ. 1
Άρθρο 40	Άρθρο 26
Άρθρο 41	Άρθρο 27
Άρθρο 42	Άρθρο 28
Άρθρο 43	Άρθρο 29 παρ. 2
Άρθρο 44	Άρθρο 29 παρ. 3
Άρθρο 45	Άρθρο 29 παρ. 4
Άρθρο 47	Άρθρο 30 παρ. 1
Άρθρο 48	Άρθρο 30 παρ. 2,3 και 31
Άρθρο 49	Άρθρο 32
Άρθρο 51	Άρθρο 33
Άρθρο 52	Άρθρο 34
Άρθρο 53	Άρθρο 35
Άρθρο 54	Άρθρο 36
Άρθρο 55	Άρθρο 37
Άρθρο 56	Άρθρο 38
Άρθρο 57	Άρθρο 39

Άρθρο 58	Άρθρο 40
Άρθρο 59	Άρθρο 41
Άρθρο 60	Άρθρο 42
Άρθρο 61	Άρθρο 43
Άρθρο 62	Άρθρο 44
Άρθρο 63	Άρθρο 45
Άρθρο 64	Άρθρο 46
Άρθρο 65	Άρθρο 46
Άρθρο 66	Άρθρο 47
Άρθρο 67	Άρθρο 48
Άρθρο 68	Άρθρο 49
Άρθρο 69	Άρθρα 50 και 51
Άρθρο 70	Άρθρο 52
Άρθρο 71	Άρθρο 53
Άρθρο 72	Άρθρο 54
Άρθρο 89	Άρθρο 55
Άρθρο 90	Άρθρα 55 παρ. 6, 56, 57-59
Άρθρο 91	Άρθρα 56 και 57
Άρθρο 92	Άρθρο 56
Άρθρο 93	Άρθρα 60 έως 62
Άρθρο 94	Άρθρο 56 παρ. 1, 6 και 7
Άρθρο 95	Άρθρο 63
Άρθρο 96	Άρθρο 64
Άρθρο 97	Άρθρα 65 και 66
Άρθρο 98	Άρθρα 70 και 71

Αθήνα, 4 Μαΐου 2011

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ
Γ. Παπακωνσταντίνου	Ευάγ. Βενιζέλος
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
Χρ. Παπουτσής	Χ. Καστανίδης

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

Π. Μπεγλίτης

**ΤΡΟΠΟΠΟΙΟΥΜΕΝΕΣ
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΜΕ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ**

**«ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΕΡΓΩΝ, ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ
ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ – ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ
ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 2009/81/ΕΚ-ΡΥΘΜΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ»**

ΤΡΟΠΟΠΟΙΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. Με την **παρ. 4 του άρθρου 1** του σχεδίου νόμου **αντικαθίστανται** στο εδάφιο β της παραγράφου 1 του άρθρου 73 του ν. 3883/2010 (Α' 167) οι λέξεις «με τους τριετείς Κρατικούς Προϋπολογισμούς».
2. Με την **παρ. 5 του άρθρου 1** του σχεδίου νόμου **αντικαθίσταται** στα άρθρα 74 και 75 του ν. 3883/2010 η έννοια «Τριετές Κυλιόμενο Πρόγραμμα Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων».
3. Με την **παρ. 1 του άρθρου 98** του σχεδίου νόμου **προστίθεται** παρ. 6 στο τέλος του άρθρου 19 του ΠΔ 59/2007 (Α' 63) που έχει ως εξής:

« Άρθρο 19

*Εξαιρέσεις που ισχύουν για όλους τους αναθέτοντες φορείς και όλα
τα είδη συμβάσεων*

(άρθρα 19 και 23 Οδηγίας 2004/17/ΕΚ)

Το παρόν διάταγμα δεν εφαρμόζεται:

1. *Στις συμβάσεις που συνάπτονται με σκοπό τη μεταπώληση ή τη μίσθωση σε τρίτους, όταν ο αναθέτων φορέας δεν απολαύει ειδικού ή αποκλειστικού δικαιώματος πώλησης ή μίσθωσης του αντικειμένου αυτών των συμβάσεων καθώς και όταν άλλοι φορείς δικαιούνται να προβαίνουν ελεύθερα στην*

εν λόγω πώληση ή μίσθωση με τους ίδιους όρους που ισχύουν για τον αναθέτοντα φορέα.

Οι αναθέτοντες φορείς κοινοποιούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, κατόπιν αιτήσεως της, όλες τις κατηγορίες προϊόντων και δραστηριοτήτων που θεωρούν ότι εξαιρούνται δυνάμει του προηγούμενου εδαφίου.

2. Στις συμβάσεις που συνάπτουν ή στους διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνουν οι αναθέτοντες φορείς με σκοπούς διαφορετικούς από τις δραστηριότητες που ορίζονται στα άρθρα 4 έως 7 ή για την άσκηση αυτών των δραστηριοτήτων σε τρίτη χώρα, υπό συνθήκες που δεν προϋποθέτουν την υλική εκμετάλλευση δικτύου ή γεωγραφικής περιοχής στο εσωτερικό της Κοινότητας.

Οι αναθέτοντες φορείς γνωστοποιούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, κατόπιν αιτήσεως της, οποιαδήποτε δραστηριότητα θεωρούν ότι εξαιρείται δυνάμει του προηγούμενου εδαφίου.

3. Στις συμβάσεις οι οποίες χαρακτηρίζονται απόρρητες ή των οποίων η εκτέλεση πρέπει να συνοδεύεται από ιδιαίτερα μέτρα ασφαλείας ή όταν απαιτείται από την ανάγκη προστασίας των βασικών συμφερόντων ασφαλείας του κράτους.

4. Στις συμβάσεις οι οποίες διέπονται από διαφορετικούς διαδικαστικούς κανόνες και συνάπτονται δυνάμει:

α) είτε διεθνούς συμφωνίας η οποία έχει συναφθεί σύμφωνα με τη Συνθήκη ΕΕ, μεταξύ κράτους μέλους και μιας ή περισσότερων τρίτων χωρών και καλύπτει προμήθεια, έργα, υπηρεσίες ή διαγωνισμούς μελετών που προορίζονται για την από κοινού εκτέλεση ή εκμετάλλευση ενός σχεδίου από τα υπογράφονται κράτη, κάθε συμφωνία ανακοινώνεται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία μπορεί να προβαίνει σε διαβουλεύσεις στο πλαίσιο της Συμβουλευτικής Επιτροπής

Δημοσίων Συμβάσεων, η οποία αναφέρεται στο άρθρο 68 της υπ' αριθμ. 2004/17/ΕΚ Οδηγίας.

β) είτε διεθνούς συμφωνίας η οποία έχει συναφθεί για την στάθμευση στρατευμάτων και αφορά ελληνικές επιχειρήσεις ή επιχειρήσεις τρίτης χώρας.

γ) είτε ειδικής διαδικασίας διεθνούς οργανισμού.

5. α) υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στην υποπαράγραφο γ), το παρόν διάταγμα δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις:

αα) τις οποίες συνάπτει αναθέτων φορέας με συνδεδεμένη επιχείρηση ή

ββ) τις οποίες συνάπτει κοινοπραξία, η οποία έχει συσταθεί αποκλειστικά από διάφορους αναθέτοντες φορείς με σκοπό την άσκηση δραστηριοτήτων, κατά την έννοια των άρθρων 4 έως 8, με επιχείρηση συνδεδεμένη με ένα από αυτούς τους αναθέτοντες φορείς.

β) Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου, ως «συνδεδεμένη επιχείρηση» νοείται κάθε επιχείρηση, της οποίας οι ετήσιοι λογαριασμοί έχουν ενοποιηθεί με τους λογαριασμούς του αναθέτοντος φορέα σύμφωνα με τις απαιτήσεις της υπ' αριθμ. 83/349/ΕΟΚ έβδομης οδηγίας του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 1983, βασιζόμενη στο άρθρο 44 παράγραφος 2 περίπτωση ζ) της Συνθήκης για τους ενοποιημένους λογαριασμούς (ΕΕ L 193 της 18.07.1993, σ.1 Οδηγίας) όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 2001/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 283, 27.10.2001, σ. 28), οι οποίες ενσωματώθηκαν στην ελληνική νομοθεσία με τις διατάξεις του άρθρου 42ε του 2190/1920 «περί ανωνύμων εταιρειών», όπως αυτό προστέθηκε με το άρθρο 33 του π.δ/τος 409/1986 και όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του 3460/2006 (Α'

102) ή στην περίπτωση που οι φορείς δεν εμπίπτουν στο παρόν διάταγμα, κάθε επιχείρηση επί της οποίας ο αναθέτων φορέας μπορεί να ασκεί, άμεσα ή έμμεσα, κυρίαρχη επιρροή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 στοιχείο β), ή η οποία μπορεί να ασκεί κυρίαρχη επιρροή επί του αναθέτοντος φορέα ή η οποία υπόκειται από κοινού με τον αναθέτοντα φορέα, στην κυρίαρχη επιρροή μιας άλλης επιχείρησης λόγω της ιδιοκτησίας, χρηματοδοτικής συμμετοχής ή των κανόνων που τη διέπουν.

γ) Η υποπαράγραφος α) εφαρμόζεται:

αα) στις συμβάσεις υπηρεσιών εφόσον το 80% τουλάχιστον του μέσου κύκλου εργασιών που πραγματοποίησε η συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την τελευταία τριετία στον τομέα των υπηρεσιών προέρχεται από την παροχή αυτών των υπηρεσιών στις επιχειρήσεις με τις οποίες συνδέεται

ββ) στις συμβάσεις προμηθειών, εφόσον το 80% τουλάχιστον του μέσου κύκλου εργασιών που πραγματοποίησε η συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την τελευταία τριετία στον τομέα των προμηθειών προέρχεται από την παροχή αυτών των έργων στις επιχειρήσεις με τις οποίες συνδέεται

γγ) στις συμβάσεις έργων, εφόσον το 80% τουλάχιστον του μέσου κύκλου εργασιών που πραγματοποίησε η συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την τελευταία τριετία στον τομέα των έργων προέρχεται από την παροχή αυτών των έργων στις επιχειρήσεις με τις οποίες συνδέεται.

Όταν σε συνάρτηση με την ημερομηνία δημιουργίας της συνδεδεμένης επιχείρησης ή έναρξης των δραστηριοτήτων της, δεν είναι διαθέσιμος ο κύκλος εργασιών για την τελευταία τριετία, η επιχείρηση αρκεί να αποδεικνύει ότι η πραγματοποίηση που αναφέρεται στα στοιχεία αα), ββ) ή γγ), είναι πιθανή ιδίως με προβολή δραστηριοτήτων.

Όταν η ίδια ή παρόμοιες υπηρεσίες, προμήθειες ή έργα παρέχονται από περισσότερες από μια επιχειρήσεις συνδεδεμένες με τον αναθέτοντα φορέα για τον υπολογισμό των προαναφερόμενων ποσοστών λαμβάνεται υπόψη ο συνολικός κύκλος εργασιών που προκύπτει αντιστοίχως από την παροχή υπηρεσιών, προμηθειών ή έργων εκ μέρους των συνδεδεμένων επιχειρήσεων.

δ) Το παρόν διάταγμα δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις:

αα) τις οποίες συνάπτει κοινοπραξία, η οποία έχει συσταθεί αποκλειστικά από διάφορους αναθέτοντες φορείς, με σκοπό την άσκηση δραστηριοτήτων κατά την έννοια των άρθρων 4 έως 7, μένα έναν από αυτούς τους αναθέτοντες φορείς ή

ββ) τις οποίες συνάπτει αναθέτων φορέας με μια τέτοια κοινοπραξία στην οποία συμμετέχει, με την προϋπόθεση ότι η κοινοπραξία έχει συσταθεί με σκοπό την άσκηση της συγκεκριμένης δραστηριότητας επί περίοδο τουλάχιστον τριών (3) ετών και ότι η συστατική πράξη της κοινοπραξίας ορίζει ότι οι αναθέτοντες φορείς, που την συγκροτούν, συμμετέχουν σε αυτήν τουλάχιστον για την εν λόγω περίοδο.

ε) Οι αναθέτοντες φορείς κοινοποιούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, κατόπιν αιτήσεώς της, τις ακόλουθες πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή των υποπαραγράφων β), γ) και δ):

αα) τις επωνυμίες των επιχειρήσεων ή κοινοπραξιών για τις οποίες πρόκειται

ββ) τη φύση και την αξία των οριζόμενων συμβάσεων

γγ) τα στοιχεία που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κρίνει απαραίτητα για να αποδείξει ότι οι σχέσεις μεταξύ του αναθέτοντος φορέα και της επιχείρησης ή της κοινοπραξίας, στην οποία ανατίθενται οι συμβάσεις, ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του παρόντος άρθρου.»

4. Με την **παρ. 2 του άρθρου 98** του σχεδίου νόμου **αντικαθίσταται** το άρθρο 16 του ΠΔ 60/2007 (Α' 64) που έχει ως εξής:

« Άρθρο 16

Συμβάσεις στον τομέα της άμυνας

(άρθρο 10 οδηγίας 2004/18/ΕΚ)

Το παρόν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις που συνάπτονται από τις αναθέτουσες αρχές στον τομέα της άμυνας, με την επιφύλαξη του άρθρου 296 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.».

5. Με τη **παράγραφο 3 του άρθρου 108** του σχεδίου νόμου **τροποποιείται** η παράγραφος 3 του άρθρου 72 του ν. 3433/2006, η οποία έχει ως εξής:

«Άρθρο 72

«3. Στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας συνιστώνται οι ακόλουθες Γενικές Διευθύνσεις υπαγόμενες απευθείας στον Υπουργό:

- α. Γενική Διεύθυνση Οικονομικού Σχεδιασμού και Υποστήριξης, η οποία έχει ως αποστολή το σχεδιασμό και την υλοποίηση αποφάσεων επί θεμάτων Διαχείρισης, Πόρων, Περιβάλλοντος, Ανθρωπίνου Δυναμικού, Κατάρτισης, Παρακολούθησης, Συντονισμού Προϋπολογισμού του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, Οικονομικής Μέριμνας, Στρατιωτικής και Τεχνολογικής Υποστήριξης.*
- β. Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων, η οποία έχει ως αποστολή το σχεδιασμό και την υλοποίηση αποφάσεων επί θεμάτων Αμυντικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων Προμήθειας κύριο και λοιπού υλικού Εξοπλιστικών Προγραμμάτων, Συμβάσεων Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων, Διασφάλισης Ποιότητας, καθώς και Αμυντικών Επενδύσεων και Τεχνολογικών Ερευνών.*
- γ. Γενική Διεύθυνση Πολιτικής Εθνικής Άμυνας και Διεθνών Σχέσεων, η οποία έχει ως αποστολή τη μελέτη, την υποβολή*

εισηγήσεων και την παρακολούθηση υλοποίησης της Πολιτικής Εθνικής Άμυνας και του Εθνικού Αμυντικού Σχεδιασμού σε συνεργασία με τον Α/ΓΕΕΘΑ, καθώς και των θεμάτων Στρατηγικών Αναλύσεων, Διεθνών Σχέσεων-Συνεργασιών και Διεθνών Οργανισμών, αρμοδιότητας του Υπουργού Εθνικής Άμυνας.

Οι ανωτέρω Γενικές Διευθύνσεις δεν έχουν ιεραρχική σχέση με τα Γενικά Επιτελεία των Κλάδων και το ΓΕΕΘΑ, οι αρχηγοί των οποίων αναφέρουν κατ' ευθείαν στον Υπουργό.»

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Δημόσιες Συμβάσεις Προμηθειών, Έργων και Υπηρεσιών στους τομείς της Άμυνας και της Ασφάλειας (Εναρμόνιση με την Οδηγία 2009/81/ΕΚ) - Ρύθμιση θεμάτων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ -
ΑΡΜΟΔΙΑ ΟΡΓΑΝΑ - ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Άρθρο 1**Προγραμματισμός συμβάσεων στον τομέα της άμυνας**

1. Η έγκριση του συνολικού προγραμματισμού των αναγκών των Ενόπλων Δυνάμεων (ΕΔ) μέσα στο πλαίσιο της δομής δυνάμεων, η κατάρτιση, επανεξέταση και επικαιροποίηση του Μακροπρόθεσμου (15ετους) Προγράμματος Προμηθειών Αμυντικού Υλικού, η κατάρτιση και επανεξέταση του Τριετούς Κυλιόμενου Προγράμματος Πληρωμών και Παραλαβών των Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων και η έγκριση της ενεργοποίησης των επι μέρους υποπρογραμμάτων διενεργούνται σύμφωνα με τα άρθρα 72-76 του ν. 3883/2010 (Α΄ 167).

2. Με τη διαδικασία του άρθρου 76 του ν. 3883/2010 μπορεί να εντάσσονται επιπροσθέτως στο Τριετές Κυλιόμενο Πρόγραμμα Πληρωμών και Παραλαβών των Προμηθειών Αμυντικού Υλικού και ταυτοχρόνως να ενεργοποιούνται υποπρογράμματα που είναι κατεπείγοντα ή κρίνονται αναγκαία για σοβαρούς αμυντικούς λόγους στο πλαίσιο του συνολικού προϋπολογισμού του Τριετούς Κυλιόμενου Προγράμματος.

3. Μέχρι την κατάρτιση του πρώτου Μακροπρόθεσμου και του πρώτου Τριετούς Κυλιόμενου Προγράμματος, κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 72-75 του ν. 3883/2010, με τη διαδικασία του άρθρου 76 του ίδιου νόμου μπορεί να ενεργοποιούνται μεμονωμένα υποπρογράμματα που κρίνονται αναγκαία για τον επιχειρησιακό σχεδιασμό των Ενόπλων Δυνάμεων μετά από γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής. Ο χρόνος έναρξης της ισχύος της παραγράφου αυτής ανατρέχει στο χρόνο έναρξης της ισχύος του ν. 3883/2010.

4. Στο εδάφιο β΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 73 του ν. 3883/2010 οι λέξεις «με τους τριετείς Κρατικούς Προϋπολογισμούς» αντικαθίστανται με τις λέξεις «με το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής».

5. Στα άρθρα 74 και 75 του ν. 3883/2010 η έννοια «Τριετές Κυλιόμενο Πρόγραμμα Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων» αντικαθίσταται με την έννοια «Τριετές Κυλιόμενο Πρόγραμμα Πληρωμών και Παραλαβών των Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων».

Άρθρο 2

Αρμοδιότητες της Ειδικής Διαρκούς Επιτροπής
Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων
της Βουλής των Ελλήνων

1. Στο πλαίσιο των σχετικών ρυθμίσεων του Κανονισμού της Βουλής, η Ειδική Διαρκής Επιτροπή Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων ασκεί τις αρμοδιότη-

τες που προβλέπονται στα άρθρα 72-75 του ν. 3883/2010 σχετικά με την κατάρτιση και ενεργοποίηση του Μακροπρόθεσμου Προγράμματος Προμηθειών και του Τριετούς Κυλιόμενου Προγράμματος Πληρωμών και Παραλαβών των Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων.

2. Στο πλαίσιο των ρυθμίσεων των άρθρων 72-76 του ν. 3883/2010, η Επιτροπή:

α) ενημερώνεται και διατυπώνει τη γνώμη της για όλα τα υποπρογράμματα ανεξαρτήτως ποσού,

β) ενημερώνεται, μια τουλάχιστον φορά σε κάθε τακτική σύνοδο για την εξέλιξη όλων των μεϊζονων εξοπλιστικών προγραμμάτων και τη συνολική εξέλιξη του Μακροπρόθεσμου Προγράμματος Προμηθειών και του Τριετούς Κυλιόμενου Προγράμματος Πληρωμών και Παραλαβών των Προμηθειών Αμυντικού Υλικού.

3. Η Επιτροπή ασκεί επίσης τις αρμοδιότητες που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, στο πλαίσιο των σχετικών ρυθμίσεων του Κανονισμού της Βουλής.

4. Αποφάσεις που λαμβάνονται, πράξεις που εκδίδονται και συμβάσεις που συνάπτονται, μετά από θετική γνώμη της Επιτροπής, θεωρούνται επωφελείς και συμφέρουσες για το Ελληνικό Δημόσιο. Ο χρόνος έναρξης της ισχύος της παραγράφου αυτής ανατρέχει στο χρόνο έναρξης της λειτουργίας της Υποεπιτροπής Εθνικής Άμυνας της Διαρκούς Επιτροπής Εξωτερικών και Άμυνας και στο χρόνο έναρξης της λειτουργίας της Ειδικής Διαρκούς Επιτροπής Εξοπλιστικών Προγραμμάτων και Συμβάσεων.

Άρθρο 3**Εθνική Αμυντική Βιομηχανική Στρατηγική**

1. Για την προστασία των ουσιαδών συμφερόντων ασφαλείας της χώρας και ιδίως για την ασφάλεια εφοδιασμού και την επιχειρησιακή αυτονομία των Ενόπλων Δυνάμεων, καθώς και για την κάλυψη των αναγκών που υπάρχουν σε περιόδους κρίσης, επιστράτευσης ή πολέμου, το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την εγκαθίδρυση και διατήρηση μίας εγχώριας τεχνολογικής - βιομηχανικής βάσης, συμπεριλαμβανομένων μέτρων που αφορούν σε έρευνα και ανάπτυξη, σε συγκριμένους, στρατηγικούς τομείς άμυνας και ασφάλειας. Η βάση αυτή διασφαλίζει την ταχεία και απρόσκοπτη λειτουργία της αλυσίδας εφοδιασμού των ΕΔ σε υλικά, αναλώσιμα, εξαρτήματα, υπηρεσίες άμεσης συντήρησης και τεχνικής υποστήριξης και την εκτέλεση των αναγκαίων έργων σε όλες τις περιπτώσεις, εγκαίρως και υπό κάθε κατάσταση.

2. Οι γενικές αρχές και κατευθύνσεις, καθώς και τα κατάλληλα μέτρα για την επίτευξη των στόχων της παραγράφου 1 καθορίζονται και εξειδικεύονται, στο πλαίσιο της Πολιτικής Εθνικής Άμυνας και της Εθνικής Στρατηγικής Στρατηγικής, από την Εθνική Αμυντική Βιομηχανική Στρατηγική, η οποία εγκρίνεται από το ΚΥΣΕΑ (Κυβερνητικό Συμβούλιο Εξωτερικών και Άμυνας), μετά από εισήγηση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και γνώμη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής του άρθρου 2.

Άρθρο 4**Συμβάσεις εν συνεχεία υποστήριξης (FOS)**

1. Οι συμβάσεις για την εν συνεχεία υποστήριξη συνάπτονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου,

είτε στο πλαίσιο της διαδικασίας σύναψης της αρχικής σύμβασης προμήθειας, είτε αυτοτελώς.

2. Οι συμβάσεις της παραγράφου 1 έχουν ως αντικείμενο ένα ή περισσότερα από τα εξής: τη συντήρηση, τα ανταλλακτικά, τα πυρομαχικά, την εκπαίδευση, τη δυνατότητα εκσυγχρονισμού, την παράταση της διάρκειας ζωής και την αναβάθμιση.

3. Σε κάθε σύμβαση εν συνεχεία υποστήριξης λαμβάνονται υπόψη οι απαιτήσεις για την ασφάλεια πληροφοριών και την ασφάλεια εφοδιασμού, καθώς και οι γενικές αρχές, τα μέτρα και οι κατευθύνσεις της Εθνικής Αμυντικής Βιομηχανικής Στρατηγικής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ – ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

Άρθρο 5

Υπουργείο Εθνικής Άμυνας – Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων

1. Οι συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών στον τομέα της άμυνας συνάπτονται από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας.

2. Η Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας (ΓΔΑΕΕ) έχει τις εξής αρμοδιότητες:

α) διενεργεί τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη σύναψη των συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών στον τομέα της άμυνας είτε εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου είτε εξαιρούνται από αυτό,

β) παρακολουθεί την εκτέλεση των συμβάσεων της περίπτωσης α΄, πλην της διενέργειας των παραλαβών,

γ) εισηγείται στον Υπουργό Εθνικής Άμυνας τη συγκρότηση των συλλογικών οργάνων που προβλέπονται στο άρθρο 7, πλην των επιτροπών παραλαβής,

δ) διενεργεί τις διαδικασίες για τη σύναψη συμβάσεων εκποίησης στρατιωτικού εξοπλισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 107.

Άρθρο 6

Αρμοδιότητες των Γενικών Επιτελείων των Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων

1. Στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος νόμου, τα Γενικά Επιτελεία έχουν τις εξής αρμοδιότητες:

α) προσδιορίζουν και τεκμηριώνουν τις ανάγκες τους στο πλαίσιο του Μακροπρόθεσμου Προγράμματος Προμηθειών και του Τριετούς Κυλιόμενου Προγράμματος Πληρωμών και Παραλαβών των Προμηθειών Αμυντικού Υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων,

β) εισηγούνται την ενεργοποίηση ενός υποπρογράμματος σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 76 του ν. 3883/2010,

γ) συντάσσουν τις τεχνικές προδιαγραφές,

δ) διενεργούν τον τεχνικό διάλογο, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 31,

ε) διενεργούν τις παραλαβές του στρατιωτικού εξοπλισμού σε εκτέλεση των συμβάσεων που έχουν συναφθεί,

στ) εισηγούνται στον Υπουργό Εθνικής Άμυνας τη συγκρότηση των επιτροπών παραλαβής που προβλέπονται στο άρθρο 7,

ζ) προβαίνουν, στο πλαίσιο των συμβάσεων υποστήριξης των στρατιωτικών εξοπλισμών που χειρίζονται, σε όλες τις ενέργειες που είναι αναγκαίες, ώστε ο εξοπλισμός αυτός να είναι στο μέγιστο δυνατό βαθμό διαθέσι-

μος και λειτουργικός και μεριμνούν ιδίως για την έγκαιρη παραγγελία ανταλλακτικών, πυρομαχικών και υπηρεσιών συντήρησης και για κάθε άλλο συναφές ζήτημα, ζητώντας εγκαίρως από την ΓΔΑΕΕ να προβεί στις αρμόζουσες ενέργειες και να κινήσει τις σχετικές διαδικασίες,

η) διενεργούν όλες τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη σύναψη και την εκτέλεση των συμβάσεων έργων που προβλέπονται στον παρόντα νόμο και παρακολουθούν την εκτέλεση των συμβάσεων αυτών.

2. Οι διατάξεις του άρθρου 11 του ν. 3433/2006 (Α΄ 20) που αφορούν στις Υπηρεσίες Ενόπλων Δυνάμεων στο εξωτερικό διατηρούνται σε ισχύ, στο μέτρο που δεν αντίκεινται στις διατάξεις του ν. 3883/2010 και στις διατάξεις του παρόντος νόμου.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας επιλύονται ζητήματα καταφατικής ή αποφατικής σύγκρουσης αρμοδιοτήτων μεταξύ της ΓΔΑΕΕ και των Γενικών Επιτελείων.

Άρθρο 7

Συλλογικά όργανα

1. Οι διατάξεις των άρθρων 13, 15, 16, 17 και 18 του ν. 3433/2006 που αφορούν στα συλλογικά όργανα και τις αρμοδιότητες που ασκούν, διατηρούνται σε ισχύ, στο μέτρο που δεν αντίκεινται στις διατάξεις του ν. 3883/2010 και στις διατάξεις του παρόντος νόμου. Οι ρυθμίσεις του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζονται κατά το μέρος που αναφέρονται σε Εγχώρια Βιομηχανική Συμμετοχή (ΕΒΣ), Ελληνική Προστιθέμενη Αξία (ΕΠΑ) και Αντισταθμιστικά Ωφελήματα (ΑΩ).

2. Οι επιτροπές διενέργειας διαγωνισμών είναι αρμόδιες για τη διενέργεια των διαδικασιών σύναψης των συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών στον τομέα της άμυνας, είτε οι προμήθειες και οι υπηρεσίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου είτε εξαιρούνται από αυτό.

3. Για την εξέταση των προδικαστικών προσφυγών κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 90, αρμόδια είναι η Επιτροπή Αξιολόγησης Προσφυγών, η οποία είναι τριμελής ή πενταμελής και τα μέλη της είναι διάφορα από τα μέλη των λοιπών Επιτροπών που προβλέπονται στις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 13 του ν. 3433/2006.

4. Στη ΓΔΑΕΕ συγκροτείται Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή (ΚΓΕΠ), με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας. Για τα ζητήματα που σχετίζονται με τη σύνθεση της ΚΓΕΠ, τις συνεδριάσεις και τη λειτουργία της εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 1, 2, 3, 4, 6 και 7 του άρθρου 14 του ν. 3433/2006. Η ΚΓΕΠ γνωμοδοτεί αιτιολογημένα για τα ζητήματα που προβλέπονται στις περιπτώσεις β΄, γ΄, δ΄, στ΄ και η΄ της παραγράφου 5 του άρθρου 14 του ν. 3433/2006, καθώς και για τις περιπτώσεις που προβλέπονται στα άρθρα του ν. 3433/2006 που διατηρούνται σε ισχύ με τον παρόντα νόμο.

5. Οι επιτροπές των περιπτώσεων β΄, ζ΄ και η΄ της παραγράφου 3 του άρθρου 13 του ν. 3433/2006, οι Κεντρικές Γνωμοδοτικές Επιτροπές Προμηθειών των Γενικών Επιτελείων των κλάδων του άρθρου 13 και 14 και οι Περιφερειακές Γνωμοδοτικές Επιτροπές Προμηθειών της περίπτωσης β΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 13 του ν. 3433/2006 εξακολουθούν να λειτουργούν μόνο για συμβάσεις που έχουν συναφθεί ή διαδικασίες σύναψης συμβάσεων που έχουν ξεκινήσει πριν τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου.

6. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση

του Υπουργού Εθνικής Άμυνας μπορεί να ρυθμίζονται τα σχετικά με τις κατηγορίες, τις αρμοδιότητες, τη συγκρότηση, τον τρόπο επιλογής των μελών και τη λειτουργία των συλλογικών οργάνων που εμπλέκονται στην εφαρμογή του παρόντος νόμου. Η έκδοση του προεδρικού αυτού διατάγματος δεν συνιστά προϋπόθεση για την εφαρμογή του παρόντος νόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ

Άρθρο 8

Κανόνες διαφάνειας και δεοντολογίας που εφαρμόζουν τα όργανα των Ενόπλων Δυνάμεων

1. Στο στρατιωτικό και πολιτικό προσωπικό του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας που απασχολείται με κάθε είδους σχέση εργασίας και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, επιτρέπονται επαφές μόνο με τους νόμιμους εκπροσώπους των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν σε διαδικαστικές διαδικασίες ή σε διαδικασίες διαπραγμάτευσης για τη σύναψη συμβάσεων.

2. Για κάθε επαφή ενημερώνεται προηγουμένως ο διευθυντής της αρμόδιας υπηρεσίας και ο αρχηγός του κάθε γενικού επιτελείου ή ο γενικός διευθυντής της οικείας Γενικής Διεύθυνσης. Μετά το πέρας της επαφής συντάσσεται ενημερωτικό σημείωμα για τον αντίστοιχο φάκελο. Ανακοίνωση σχετικά με κάθε επαφή αναρτάται στην κεντρική ιστοσελίδα του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας την ημέρα κατά την οποία πραγματοποιήθηκε.

3. Απαγορεύεται στο στρατιωτικό και πολιτικό προσωπικό του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας που απασχολείται με κάθε είδους σχέση εργασίας, να επιδιώκει ή να αποδέχεται, άμεσα ή έμμεσα, οποιαδήποτε υλική εύνοια, δώρο ή αντάλλαγμα, κατά το χειρισμό των υποθέσεων στο πλαίσιο της άσκησης των αρμοδιοτήτων του, ακόμη και εάν η πράξη τους δεν συνιστά έγκλημα.

4. Ενημέρωση από εταιρίες για στρατιωτικό εξοπλισμό επιτρέπεται να γίνεται στο πλαίσιο διενέργειας του τεχνικού διαλόγου του άρθρου 31 ή στο πλαίσιο ημερίδων που διοργανώνονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες για την παρουσίαση νέων τεχνολογικών εξελίξεων σε συγκεκριμένους τομείς.

5. Η παράβαση των παραπάνω διατάξεων συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα, για το οποίο μπορεί να επιβληθούν οι εξής ποινές:

α) για το στρατιωτικό προσωπικό του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, επιβάλλονται οι προβλεπόμενες συνήθεις ή καταστατικές πειθαρχικές κυρώσεις,

β) σε πολιτικούς διοικητικούς υπαλλήλους, επιβάλλονται οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται από τον Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007, Α΄ 26),

γ) σε προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, επιβάλλονται οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στο π.δ. 410/1988 (Α΄ 191), εκτός εάν η παράβαση στοιχειοθετεί σπουδαίο λόγο καταγγελίας της σύμβασης εργασίας,

δ) σε δικηγόρους και το προσωπικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, επιβάλλονται οι προβλεπόμενες από τις οικείες πειθαρχικές διατάξεις.

Άρθρο 9

Κανόνες διαφάνειας και καταπολέμησης της διαφθοράς που επιβάλλονται στους οικονομικούς φορείς

1. Απαγορεύεται στους οικονομικούς φορείς ή στους νόμιμους εκπροσώπους τους που συμμετέχουν στις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών ή έργων στον τομέα της άμυνας να διαθέτουν και να χρησιμοποιούν οποιονδήποτε ενδιάμεσο, μεσάζοντα ή πράκτορα κατά τη διαδικασία σύναψης και εκτέλεσης της σύμβασης.

2. Οι οικονομικοί φορείς της παραγράφου 1 λαμβάνουν επαγγελματικές συμβουλευτικές υπηρεσίες σε σχέση με τη σύμβαση μόνο από δικηγορικά γραφεία, φορολογικούς, τεχνικούς και οικονομικούς συμβούλους.

3. Απαγορεύεται στους οικονομικούς φορείς της παραγράφου 1 ή στους νόμιμους εκπροσώπους τους να χρησιμοποιούν εξωχώριες εταιρίες ή άλλους παρόμοιους οικονομικούς φορείς, ανεξάρτητα από τη νομική τους μορφή ή την κτήση νομικής προσωπικότητας, ως υπεργολάβους, προμηθευτές προϊόντων ή παρόχους υπηρεσιών που σχετίζονται με το αντικείμενο της σύμβασης. Κατ' εξαίρεση, μετά από αίτημα του οικονομικού φορέα, η ΓΔΑΕΕ μπορεί να εγκρίνει τη χρησιμοποίηση εξωχώριων εταιριών ή άλλων παρόμοιων οικονομικών φορέων του πρώτου εδαφίου, εφόσον ο οικονομικός φορέας παράσχει εγγράφως πληροφορίες για τον πραγματικό ιδιοκτήτη και τεκμηριώσει την αναγκαιότητα χρησιμοποίησης των εταιριών αυτών. Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου ως εξωχώριες εταιρίες νοούνται οι εταιρίες που ορίζονται στην περίπτωση α΄ της παραγράφου 4 του άρθρου 4 του ν. 3310/2005 (Α΄ 30) και περιλαμβάνονται στον κατάλογο των χωρών στις οποίες λειτουργούν εξωχώριες εταιρίες, ο οποίος εκδίδεται με την απόφαση του Υπουργού που προβλέπεται στο ίδιο άρθρο.

4. Οι οικονομικοί φορείς της παραγράφου 1 που συμμετέχουν σε διαδικασίες σύναψης συμβάσεων στον τομέα της άμυνας, είτε οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου είτε εξαιρούνται από αυτό, υποχρεούνται να γνωστοποιούν στην αναθέτουσα αρχή κατάλογο με τα στοιχεία κάθε συμφωνίας που πρόκειται να συνάψουν ή έχουν συνάψει, εγγράφως ή προφορικά, με οποιονδήποτε προμηθευτή ή υπεργολάβο ή πάροχο υπηρεσίας ή σύμβουλο της παραγράφου 2, η οποία σχετίζεται με το αντικείμενο της σύμβασης. Ο ανάδοχος υποχρεούται να γνωστοποιήσει στην αναθέτουσα αρχή, μετά τη σύναψη της σύμβασης, τον κατάλογο του προηγούμενου εδαφίου μέσα σε τριάντα ημέρες από τη σύναψη ή τροποποίηση της σχετικής συμφωνίας. Η γνωστοποίηση αυτή περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο τα εξής στοιχεία: τα στοιχεία του αντισυμβαλλόμενου τρίτου, τη νομική και φορολογική του εγκατάσταση και συνοπτική περιγραφή του αντικείμενου της σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή δικαιούται οποτεδήποτε να ζητά και να λαμβάνει από τους οικονομικούς φορείς της παραγράφου 1 και τους αναδόχους οποιαδήποτε περαιτέρω στοιχεία ή αντίγραφα των σχετικών συμβάσεων εντός προθεσμίας που τάσσει με το αίτημά της.

5. Ο ανάδοχος υποχρεούται να προσκομίζει στην αναθέτουσα αρχή ακριβή αντίγραφα των συμβάσεων που συνάπτει με υπεργολάβους, όταν, με τη σύμφωνη γνώμη

της αναθέτουσας αρχής, εκχωρεί στους υπεργολάβους δικαιώματά του που απορρέουν από τη σύμβαση που έχει συνάψει με την αναθέτουσα αρχή.

6. Απαγορεύεται στους οικονομικούς φορείς της παραγράφου 1 να απασχολούν, με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, έργου ή εντολής, στρατιωτικό ή πολιτικό προσωπικό του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας για χρονικό διάστημα τριών τουλάχιστον ετών μετά την συνταξιοδότηση ή την με οποιονδήποτε άλλο τρόπο αποχώρησή του.

7. Εάν οι ανάδοχοι παραβιάσουν τις υποχρεώσεις και απαγορεύσεις του παρόντος άρθρου και δεν θεραπεύσουν αυτή την παραβίαση μέσα σε τριάντα ημέρες από την κοινοποίηση σε αυτούς σχετικής ειδοποίησης, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, ανάλογα με τη βαρύτητα της παράβασης, να κηρύξει τον οικονομικό φορέα έκπτωτο ή να επιβάλει ποινική ρήτρα ποσού ίσου με το 10%, κατ' ανώτατο όριο, της οικονομικής αξίας της σύμβασης που έχει συνάψει με την αναθέτουσα αρχή. Σε ιδιαίτερα σοβαρές περιπτώσεις, μπορεί να επιβάλλονται σωρευτικά οι κυρώσεις του προηγούμενου εδαφίου και επιπλέον αποκλεισμός από τις συμβάσεις του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας για χρονικό διάστημα από τρία έως δέκα έτη. Εάν οι οικονομικοί φορείς της παραγράφου 1 παραβιάσουν τις υποχρεώσεις και απαγορεύσεις του παρόντος άρθρου, η παράβαση αυτή συνιστά σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα υπό την έννοια της περίπτωσης δ' της παραγράφου 4 του άρθρου 57.

8. Οι υποχρεώσεις και οι απαγορεύσεις των παραγράφων 1 έως 6 και οι κυρώσεις της παραγράφου 7 ισχύουν, αν ο οικονομικός φορέας είναι κοινοπραξία, για όλα τα μέλη της κοινοπραξίας και, αν ο οικονομικός φορέας χρησιμοποιεί υπεργολάβους, για τους υπεργολάβους του.

Άρθρο 10 Ρήτρα ακεραιότητας

1. Η αναθέτουσα αρχή περιλαμβάνει υποχρεωτικά στα έγγραφα της σύμβασης ειδική ρήτρα ακεραιότητας, βάσει της οποίας οι οικονομικοί φορείς ή οι νόμιμοι εκπρόσωποί τους, οι οποίοι συμμετέχουν στις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών ή έργων στον τομέα της άμυνας, δεσμεύονται ότι, σε όλα τα στάδια που προηγήθηκαν της κατακύρωσης της σύμβασης, δεν ενήργησαν αθέμιτα, παράνομα ή καταχρηστικά και ότι θα εξακολουθήσουν να μην ενεργούν κατ' αυτόν τον τρόπο κατά το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης αλλά και μετά τη λήξη αυτής. Η αναθέτουσα αρχή περιλαμβάνει στα έγγραφα της σύμβασης ιδίως δεσμευτικές δηλώσεις ότι οι οικονομικοί φορείς του προηγούμενου εδαφίου:

α) δεν διέθεταν εσωτερική πληροφόρηση, πέραν των στοιχείων που περιήλθαν στη γνώση και στην αντίληψή τους μέσω των εγγράφων της σύμβασης και στο πλαίσιο της συμμετοχής τους, σε συνεδριάσεις των συλλογικών οργάνων διαγωνισμών και των συναντήσεων και διαπραγματεύσεων, στις οποίες συμμετείχαν και έχουν δημοσιοποιηθεί,

β) δεν πραγματοποιήσαν ενέργειες νόθευσης του ανταγωνισμού μέσω χειραγώγησης των προσφορών είτε ατομικώς είτε σε συνεργασία με τρίτους, κατά τα οριζόμενα στο δίκαιο του ανταγωνισμού (ν. 703/1977, Α' 278),

γ) δεν διενήργησαν ούτε θα διενεργήσουν πριν, κατά τη διάρκεια ή και μετά τη λήξη της σύμβασης παράνομες πληρωμές για διευκολύνσεις, εξυπηρετήσεις ή υπηρεσίες που αφορούν τη σύμβαση και τη διαδικασία ανάθεσης,

δ) δεν πρόσφεραν ούτε θα προσφέρουν πριν, κατά τη διάρκεια ή και μετά τη λήξη της σύμβασης, άμεσα ή έμμεσα, οποιαδήποτε υλική εύνοια, δώρο ή αντάλλαγμα σε υπαλλήλους ή μέλη συλλογικών οργάνων της αναθέτουσας αρχής, καθώς και σε συζύγους, συγγενείς σε ευθεία γραμμή μέχρι και τρίτου βαθμού εξ αίματος και εξ αγχιστείας ή συνεργάτες αυτών ούτε χρησιμοποίησαν ή θα χρησιμοποιήσουν τρίτα πρόσωπα, για να διοχετεύσουν χρηματικά ποσά στα προαναφερόμενα πρόσωπα,

ε) δεν πρόσφεραν ούτε θα προσφέρουν κατά τη διάρκεια ή και μετά τη λήξη της σύμβασης, άμεσα ή έμμεσα, δώρα, δωρεές, φιλανθρωπικές παροχές, χορηγίες ή χρηματικά ποσά και επιχορηγήσεις με οποιαδήποτε μορφή ή αιτιολογία, σε πολιτικά κόμματα, κομματικούς εκπροσώπους ή επικεφαλής κομμάτων, υπουργούς ή υφυπουργούς ή μετακλητούς υπαλλήλους της κυβέρνησης, βουλευτές ή αιρετά όργανα της τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης ή σε οργανώσεις των οποίων επικεφαλής είναι πολιτικοί, καθώς και σε συζύγους, συγγενείς σε ευθεία γραμμή μέχρι και τρίτου βαθμού εξ αίματος και εξ αγχιστείας ή συνεργάτες αυτών, ούτε χρησιμοποίησαν ή θα χρησιμοποιήσουν τρίτα πρόσωπα, για να διοχετεύσουν χρηματικά ποσά στα προαναφερόμενα πρόσωπα.

2. Εάν οι οικονομικοί φορείς παραβιάσουν τις υποχρεώσεις και απαγορεύσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 1 και 5, επιβάλλονται οι ακόλουθες κυρώσεις, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας:

α) αν δεν έχει ολοκληρωθεί η εκτέλεση της σύμβασης, σωρευτικά, έκπτωση του οικονομικού φορέα, κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης και αποκλεισμός από τους διαγωνισμούς και τις συμβάσεις του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας τουλάχιστον για τρία έτη,

β) αν έχει ολοκληρωθεί η εκτέλεση της σύμβασης, ποινική ρήτρα ισόποση με την εγγύηση καλής εκτέλεσης και αποκλεισμός από τους διαγωνισμούς και τις συμβάσεις του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας τουλάχιστον για τρία έτη.

Σε ιδιαίτερα σοβαρές περιπτώσεις, μπορεί ο αποκλεισμός από τις συμβάσεις του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας να επιβάλλεται για χρονικό διάστημα από τρία έως δέκα χρόνια.

3. Οι οικονομικοί φορείς της παραγράφου 1 υποχρεούνται να συμπεριλάβουν στο φάκελο των δικαιολογητικών κατακύρωσης, υπεύθυνη δήλωση της παραγράφου 4 του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 (Α' 75), με θεώρηση του γνήσιου της υπογραφής, στην οποία δηλώνουν ότι δεν παρέβησαν ως εκείνο το χρονικό σημείο κάποια από τις υποχρεώσεις των παραγράφων 1 και 5 και ότι έχουν ενημερωθεί για την πρόβλεψη επιβολής των κυρώσεων της παραγράφου 2. Η σχετική υπεύθυνη δήλωση προσαρτάται στη σύμβαση και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος αυτής.

4. Οι υποχρεώσεις και οι απαγορεύσεις της παραγράφου 1 ισχύουν, αν ο οικονομικός φορέας είναι κοινοπραξία, για όλα τα μέλη της κοινοπραξίας και, αν ο οικονομικός φορέας χρησιμοποιεί υπεργολάβους, για τους υπεργολάβους του. Σε περίπτωση παράβασης των υποχρεώσεων και απαγορεύσεων των προηγούμενων παραγρά-

φων από τα πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου, και, εφόσον δεν θεραπεύσουν αυτή την παραβίαση μέσα σε τριάντα ημέρες από την κοινοποίηση στον οικονομικό φορέα σχετικής ειδοποίησης, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, να κηρύξει τον οικονομικό φορέα έκπτωτο ή να επιβάλει ποινική ρήτρα ποσού ίσου με το 10%, κατ' ανώτατο όριο, της οικονομικής αξίας της σύμβασης που έχει συνάψει με την αναθέτουσα αρχή.

5. Οι οικονομικοί φορείς των παραγράφων 1 και 4 υποχρεούνται να επιβάλουν κυρώσεις σε περιπτώσεις παραβάσεων και να λαμβάνουν επανορθωτικά μέτρα, όταν κάποιος από τους διευθυντές, στελέχη ή υπαλλήλους τους παραβιάσει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 11

Έλεγχος και επιθεώρηση των οικονομικών φορέων

1. Η αναθέτουσα αρχή δικαιούται με δικές της δαπάνες να αναθέτει σε ανεξάρτητη ελεγκτική εταιρία την επιθεώρηση και τον έλεγχο όλων των συμβατικών σχέσεων και πληρωμών των οικονομικών φορέων ή των νόμιμων εκπροσώπων τους, οι οποίοι συμμετέχουν στις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων προμηθειών, υπηρεσιών ή έργων στον τομέα της άμυνας, με τους υπεργολάβους, προμηθευτές τους και παρόχους υπηρεσιών ή οποιονδήποτε τρίτο σε σχέση με την ανατεθείσα σύμβαση, κατόπιν έγγραφης ειδοποίησης που κοινοποιείται σε αυτούς.

2. Στο πλαίσιο του ελέγχου της παραγράφου 1, η αναθέτουσα αρχή, μέσω της ελεγκτικής εταιρίας, δικαιούται να ελέγχει κάθε έγγραφο και στοιχείο, έντυπο ή ηλεκτρονικό, ανεξαρτήτως της μορφής αποθήκευσής τους και οπουδήποτε και εάν αυτά φυλάσσονται, όπως ιδίως τα λογιστικά, εταιρικά και εμπορικά βιβλία και την ηλεκτρονική αλληλογραφία των οικονομικών φορέων της παραγράφου 1 και να λαμβάνουν αντίγραφα ή αποσπάσματα τους. Για τους σκοπούς εφαρμογής της παρούσας παραγράφου, στην έννοια του οικονομικού φορέα εμπίπτουν και οι διοικητές, διευθύνοντες σύμβουλοι, διαχειριστές, εντεταλμένοι στη διοίκηση ή τη διαχείριση, καθώς και το προσωπικό με κάθε είδους σχέση εργασίας, όπως και οι δικηγόροι με πάγια αντιμισθία.

3. Οι οικονομικοί φορείς της παραγράφου 1 υποχρεούνται να διευκολύνουν τη διαδικασία του ελέγχου και διασφαλίζουν ότι οι ελεγκτές της αναθέτουσας αρχής έχουν πλήρη και άμεση πρόσβαση σε κάθε πληροφορία που τους ζητείται και που βρίσκεται στην κατοχή ή τον έλεγχό τους.

4. Οι ελεγκτές δικαιούνται να θέτουν ερωτήσεις στο προσωπικό και στη διοίκηση των οικονομικών φορέων της παραγράφου 1 σχετικά με οποιονδήποτε ζήτημα εμπίπτει στο αντικείμενο του ελέγχου, όπως αναφορικά με τις συναλλαγές των οικονομικών φορέων σε σχέση με την ανατεθείσα σύμβαση.

5. Ο έλεγχος διεξάγεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μην παρακωλύει αδικαιολόγητα τις συνήθεις επιχειρηματικές δραστηριότητες των οικονομικών φορέων.

6. Η αναθέτουσα αρχή δεν αποκαλύπτει σε οποιονδήποτε τρίτο τις παραπάνω πληροφορίες, δεδομένα και έγγραφα, χωρίς την προηγούμενη έγγραφη συναίνεση του οικονομικού φορέα, εκτός εάν προβλέπεται ρητώς από διατάξεις αναγκαστικού δικαίου.

7. Εάν οι οικονομικοί φορείς της παραγράφου 1 αρνούνται, παρεμποδίζουν με οποιονδήποτε τρόπο ή δυσχεραίνουν τον έλεγχο και τις έρευνες που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, ιδίως εάν αρνούνται να επιδείξουν τα αιτούμενα βιβλία, στοιχεία και λοιπά έγγραφα και να χορηγήσουν αντίγραφα ή αποσπάσματα ή να παράσχουν απαντήσεις σε ερωτήματα των ελεγκτών, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, ανάλογα με τη βαρύτητα της παράβασης, να κηρύξει τον οικονομικό φορέα έκπτωτο ή να επιβάλει ποινική ρήτρα ποσού ίσου με το 10%, κατ' ανώτατο όριο, της οικονομικής αξίας της σύμβασης που έχει συνάψει με την αναθέτουσα αρχή. Σε ιδιαίτερα σοβαρές περιπτώσεις, μπορεί να επιβάλλονται σωρευτικά οι κυρώσεις του προηγούμενου εδαφίου και επιπλέον αποκλεισμός από τις συμβάσεις του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας για χρονικό διάστημα από τρία έως δέκα χρόνια.

Άρθρο 12

Μεταβολές στο ιδιοκτησιακό καθεστώς και στη διοίκηση του οικονομικού φορέα

1. Σε περίπτωση που η οικονομική αξία της σύμβασης προμηθειών, υπηρεσιών ή έργων στον τομέα της άμυνας, που συνάπτεται στο πλαίσιο του παρόντος νόμου, είναι ίση ή ανώτερη του ποσού των πέντε εκατομμυρίων ευρώ χωρίς ΦΠΑ, εάν ο οικονομικός φορέας ή ο νόμιμος εκπρόσωπός του δεν είναι ατομική επιχείρηση, γνωστοποιεί πριν από τη σύναψη της σύμβασης στην αναθέτουσα αρχή την ταυτότητα:

α) των δέκα μεγαλύτερων μετόχων ή εταίρων, φυσικών ή νομικών προσώπων, που κατέχουν, άμεσα ή έμμεσα, ποσοστό συμμετοχής ή δικαιωμάτων ψήφου στο κεφάλαιο του οικονομικού φορέα, καθώς και το ποσοστό της συμμετοχής αυτής,

β) των προσώπων που, αν και δεν περιλαμβάνονται στα πρόσωπα της περίπτωσης α', ασκούν τον έλεγχο του οικονομικού φορέα, όπως ορίζεται στην παράγραφο 3, και

γ) των μελών των οργάνων της διοίκησης του οικονομικού φορέα μαζί με το βιογραφικό σημείωμα αυτών.

2. Οι οικονομικοί φορείς της παραγράφου 1 γνωστοποιούν στην αναθέτουσα αρχή, μετά τη σύναψη της σύμβασης, μέσα σε δέκα εργάσιμες ημέρες αφότου συντελεστεί, την απόκτηση ή εκχώρηση συμμετοχών στο κεφάλαιό τους, οι οποίες επιφέρουν οποιαδήποτε αλλαγή στην ταυτότητα ή τα στοιχεία των προσώπων που αναφέρονται στις περιπτώσεις α', β' και γ' της παραγράφου 1. Η ίδια υποχρέωση ισχύει όταν φυσικό ή νομικό πρόσωπο αποκτά ή παύει να έχει, άμεσα ή έμμεσα, τον έλεγχο του αναδόχου, κατά την έννοια της παραγράφου 3, και σε κάθε περίπτωση συγχώνευσης, διάσπασης, απορρόφησης αλλαγής νομικής μορφής ή άλλου εταιρικού μετασχηματισμού του αναδόχου.

3. Ως «έλεγχος», για το σκοπό εφαρμογής του παρόντος άρθρου νοείται:

α) η κατοχή, άμεσα ή έμμεσα μέσω θυγατρικών εταιριών ή παρένθετων προσώπων, της πλειοψηφίας των δικαιωμάτων ψήφου σε νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων ή άλλο οικονομικό φορέα, ή

β) το δικαίωμα ορισμού της πλειοψηφίας των προσώπων που διοικούν το νομικό πρόσωπο ή την ένωση προσώπων ή τον οικονομικό φορέα, ή

γ) ο έλεγχος της πλειοψηφίας των δικαιωμάτων ψή-

φου ή της διεξαγωγής των υποθέσεων του νομικού προσώπου ή της ένωσης προσώπων ή τυχόν άλλου οικονομικού φορέα μέσω γραπτών ή άλλων συμφωνιών.

4. Μέσα σε τρεις μήνες από τη γνωστοποίηση που προβλέπεται στην παράγραφο 2, η αναθέτουσα αρχή δικαιούται:

α) να αντιταχθεί στην γνωστοποιηθείσα συμμετοχή ή μεταβολή ή εταιρικό μετασχηματισμό, όταν πιθανολογεί ότι συντρέχουν λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημόσιου συμφέροντος και να ζητήσει από τον οικονομικό φορέα τα κατά την κρίση της απαιτούμενα στοιχεία και πληροφορίες, τάσσοντας εύλογη προθεσμία που δεν υπερβαίνει τους δύο μήνες. Μετά την εξέταση των στοιχείων αυτών, η αναθέτουσα αρχή δικαιούται, εφόσον διαπιστώσει ότι συντρέχουν λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημοσίου συμφέροντος να καταγγείλει τη σύμβαση. Η μη έγκαιρη, ακριβής ή πλήρης υποβολή των ζητηθέντων στοιχείων από τον ανάδοχο δίνει στην αναθέτουσα αρχή το δικαίωμα να καταγγείλει, άνευ ετέρου, τη σύμβαση,

β) να αντιταχθεί στην γνωστοποιηθείσα συμμετοχή ή μεταβολή ή εταιρικό μετασχηματισμό, εφόσον διαπιστώσει ότι συντρέχουν λόγοι εθνικής ασφάλειας ή δημοσίου συμφέροντος και να καταγγείλει τη σύμβαση.

Σε κάθε περίπτωση, λόγο δημοσίου συμφέροντος συνιστά ιδίως η πιθανολόγηση ότι τα πρόσωπα που πραγματοποίησαν τη συμμετοχή ή ασκούν έλεγχο στον ανάδοχο, περιλαμβανομένων και των φυσικών προσώπων που ελέγχουν, άμεσα ή έμμεσα, τα συμμετέχοντα νομικά πρόσωπα, δεν είναι κατάλληλα για να εγγυηθούν την οικονομική βιωσιμότητα του αναδόχου και να εξασφαλίσουν την ορθή διαχείριση της υπό εκτέλεση σύμβασης μέχρι την ολοκλήρωσή της ή να εξασφαλίσουν την αποτροπή καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων ή επιρροών που δυνητικά θα μπορούσαν να βλάψουν τα εθνικά συμφέροντα ή εάν η αναθέτουσα αρχή διατηρεί αμφιβολίες για τη νομιμότητα προέλευσης, την αληθή κυριότητα ή την επάρκεια των οικονομικών πόρων των προσώπων που πραγματοποίησαν τη συμμετοχή ή ασκούν έλεγχο στον ανάδοχο, καθώς και των φυσικών προσώπων που ελέγχουν άμεσα ή έμμεσα τα πρόσωπα αυτά.

5. Η καταγγελία της σύμβασης σύμφωνα με την παράγραφο 4 γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και ισχύει από την κοινοποίησή της στον οικονομικό φορέα, όπως προβλέπει η σχετική σύμβαση. Με την ίδια απόφαση μπορεί να επιβάλλονται επιπλέον στον οικονομικό φορέα, κατάπτωση των εγγυητικών επιστολών και αποκλεισμός από τους διαγωνισμούς του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας για τρία έτη.

6. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος άρθρου. Η έκδοση της απόφασης αυτής δεν συνιστά προϋπόθεση για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 13

Προσυμβατικός έλεγχος Ελεγκτικού Συνεδρίου

1. Οι συμβάσεις που διέπονται από τον παρόντα νόμο υπάγονται στον προληπτικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου που προβλέπεται από την παράγραφο 7 του άρθρου 19 του π.δ. 774/1980 (Α' 189), εφόσον η προϋπολογισθείσα αξία της σύμβασης υπερβαίνει το όριο του ενός εκατομμυρίου ευρώ χωρίς ΦΠΑ. Από τον έλεγχο αυτό εξαιρούνται οι συμβάσεις που προβλέπονται στις περιπτώσεις α', β', γ', στ', ζ' και θ' του άρθρου 17.

2. Στον έλεγχο νομιμότητας της παραγράφου 1 υπάγονται και οι τροποποιητικές συμβάσεις που εμπίπτουν στις προϋποθέσεις εφαρμογής της παραγράφου 1, ανεξαρτήτως του εάν η κύρια σύμβαση διήλθε από τον προληπτικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Στο πλαίσιο του ελέγχου των συμβάσεων που προβλέπονται στις περιπτώσεις δ' και ε' του άρθρου 17, το Ελεγκτικό Συνέδριο οφείλει να διασφαλίσει το απόρρητο των στοιχείων του φακέλου, ο οποίος μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου του επιστρέφεται στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 2009/81/ΕΚ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ – ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Άρθρο 14

Σκοπός

Σκοπός του παρόντος Μέρους είναι η ρύθμιση των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, υπηρεσιών και προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας με την εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της οδηγίας 2009/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 2009 (L 216).

Άρθρο 15

(άρθρο 1 της οδηγίας)

Ορισμοί

1. Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, οι παρακάτω όροι έχουν τις ακόλουθες έννοιες:

(1) «*αναθέτουσα αρχή*»: οι αναθέτουσες αρχές κατά το άρθρο 2 παράγραφος 9 του π.δ. 60/2007 (Α' 64) και οι αναθέτοντες φορείς κατά το άρθρο 3 του π.δ. 59/2007 (Α' 63),

(2) «*ανταγωνιστικός διάλογος*»: διαδικασία στην οποία κάθε οικονομικός φορέας μπορεί να ζητήσει να συμμετάσχει και στο πλαίσιο της οποίας η αναθέτουσα αρχή διεξάγει διάλογο με τους υποψήφιους που έχουν γίνει δεκτοί στη διαδικασία αυτή, προκειμένου να εξευρεθούν μία ή περισσότερες λύσεις που θα μπορούσαν να ικανοποιήσουν τις ανάγκες της, και βάσει της οποίας ή των οποίων οι υποψήφιοι που επελέγησαν θα κληθούν να υποβάλουν προσφορά. Για τους σκοπούς της προσφυγής στη διαδικασία του πρώτου εδαφίου μια σύμβαση θεωρείται «ιδιαιτέρως πολύπλοκη», εφόσον η αναθέτουσα αρχή δεν είναι αντικειμενικά σε θέση να καθορίσει, σύμφωνα με το άρθρο 30 παράγραφος 3 στοιχεία β', γ' και δ', τα τεχνικά μέσα/διαδικασία, τα οποία θα μπορούσαν να ικανοποιήσουν τις ανάγκες και τους στόχους της ή δεν είναι αντικειμενικά σε θέση να προσδιορίσει τη νομική ή χρηματοοικονομική οργάνωση ενός σχεδίου,

(3) «*γραπτός-ή*» ή «*εγγράφως*»: κάθε σύνολο λέξεων ή αριθμών που μπορεί να αναγνωσθεί, να αναπαραχθεί και εν συνεχεία να ανακοινωθεί το σύνολο αυτό μπορεί να περιλαμβάνει πληροφορίες που διαβιβάζονται και αποθηκεύονται με ηλεκτρονικά μέσα,

(4) «*διαβαθμισμένες πληροφορίες*»: οποιεσδήποτε πληροφορίες ή υλικό, ασχέτως μορφής, φύσης ή τρόπου μετάδοσής του, στο οποίο έχει αποδοθεί επίπεδο συγκε-

κριμένης διαβάθμισης ασφαλείας ή επίπεδο προστασίας και το οποίο προς το συμφέρον της εθνικής ασφαλείας και σύμφωνα με τους νόμους, ρυθμίσεις ή διοικητικές διατάξεις που ισχύουν στο κράτος απαιτεί προστασία από σφετερισμό, καταστροφή, αφαίρεση, αποκάλυψη, απώλεια ή πρόσβαση χωρίς έγκριση ή υπονόμηση οποιασδήποτε άλλης μορφής,

(5) «*διαδικασία με διαπραγμάτευση*»: διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας η αναθέτουσα αρχή καλεί τους οικονομικούς φορείς της επιλογής της και διαπραγματεύεται με έναν ή περισσότερους από αυτούς τους όρους της σύμβασης,

(6) «*έρευνα και ανάπτυξη*»: όλες οι δραστηριότητες που περιλαμβάνουν βασική έρευνα, εφαρμοσμένη έρευνα και πειραματική ανάπτυξη, όπου η τελευταία μπορεί να περιλαμβάνει την υλοποίηση έργων, δηλαδή συσκευών που θα καταδεικνύουν τις επιδόσεις νέας μεθόδου ή τεχνολογίας σε σχετικό ή αντιπροσωπευτικό περιβάλλον,

(7) «*εργολήπτης*», «*προμηθευτής*» και «*πάροχος υπηρεσιών*»: κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή φορέας του δημοσίου, ή κοινοπραξία των εν λόγω προσώπων ή φορέων, που προσφέρει αντίστοιχα την εκτέλεση εργασιών ή έργων, την προμήθεια προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών στην αγορά,

(8) «*ευαίσθητος εξοπλισμός*», «*ευαίσθητα έργα*», «*ευαίσθητες υπηρεσίες*»: εξοπλισμός, έργα και υπηρεσίες για σκοπούς ασφαλείας που αφορούν, απαιτούν ή περιλαμβάνουν διαβαθμισμένες πληροφορίες,

(9) «*ηλεκτρονική δημοπρασία*»: επαναληπτική διαδικασία που βασίζεται σε έναν ηλεκτρονικό μηχανισμό παρούσας νέων μειωμένων τιμών ή νέων αξιών ορισμένων από τα στοιχεία των προσφορών, η οποία διεξάγεται έπειτα από προκαταρκτική πλήρη αξιολόγηση των προσφορών και επιτρέπει την ταξινόμησή τους με βάση μεθόδους αυτόματης αξιολόγησης· ορισμένες συμβάσεις υπηρεσιών και έργων οι οποίες έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες πνευματικού δημιουργού, όπως ο σχεδιασμός έργων, δεν μπορούν να αποτελούν αντικείμενο ηλεκτρονικών δημοπρασιών,

(10) «*ηλεκτρονικό μέσο*»: μέσο που χρησιμοποιεί ηλεκτρονικό εξοπλισμό επεξεργασίας, περιλαμβανομένης της ψηφιακής συμπίεσης και αποθήκευσης δεδομένων, τα οποία εκπέμπονται, διακινούνται και παραλαμβάνονται με ενσύρματη μετάδοση, με ραδιοκύματα, με οπτικά ή με άλλα ηλεκτρομαγνητικά μέσα,

(11) «*κλειστή διαδικασία*»: η διαδικασία στην οποία κάθε οικονομικός φορέας μπορεί να ζητήσει να συμμετάσχει και στο πλαίσιο της οποίας μόνον οι οικονομικοί φορείς που έχουν προσκληθεί από την αναθέτουσα αρχή μπορούν να υποβάλουν προσφορά,

(12) «*κεντρική αρχή προμηθειών*»: μία αναθέτουσα αρχή κατά το άρθρο 2 παράγραφος 9 του π.δ. 60/2007 ή ένας αναθέτων φορέας κατά το άρθρο 3 του π.δ. 59/2007 ή μια ευρωπαϊκή δημόσια υπηρεσία που αποκτά προϊόντα ή υπηρεσίες που προορίζονται για αναθέτουσες αρχές ή αναθέτοντες φορείς ή αναθέτει συμβάσεις ή συνάπτει συμφωνίες-πλαίσιο για έργα, προϊόντα ή υπηρεσίες που προορίζονται για αναθέτουσες αρχές ή αναθέτοντες φορείς,

(13) «*κυβέρνηση*»: η ελληνική κυβέρνηση, καθώς και κάθε κεντρική, περιφερειακή ή τοπική κυβέρνηση κράτους - μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή τρίτης χώρας,

(14) «*κρίση*»: οποιαδήποτε κατάσταση σε κράτος - μέλος ή σε τρίτη χώρα, κατά την οποία συμβαίνει ένα επιβλαβές γεγονός που υπερβαίνει σαφώς τις διαστάσεις των επιβλαβών γεγονότων της καθημερινής ζωής και θέτει σε κίνδυνο ή περιορίζει σοβαρά τη ζωή και την υγεία των ανθρώπων ή έχει ουσιαστικό αντίκτυπο στην αξία υλικών αγαθών ή απαιτεί τη λήψη μέτρων για τον εφοδιασμό του πληθυσμού με τα προς το ζην· κρίση επίσης θεωρείται ότι έχει ανακύψει εάν τέτοιο επιβλαβές γεγονός θεωρείται επικείμενο· ένοπλες συγκρούσεις και πόλεμοι θεωρούνται κρίσεις για τους σκοπούς του παρόντος νόμου,

(15) «*κοινό λεξιλόγιο για τις δημόσιες συμβάσεις*» (Common Procurement Vocabulary, CPV): η ονοματολογία αναφοράς που εφαρμόζεται στις συμβάσεις που συνάπτονται από τις αναθέτουσες αρχές, όπως ισχύει με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 213/2008 (L 74),

(16) «*κύκλος ζωής*»: όλα τα πιθανά διαδοχικά στάδια ενός προϊόντος, δηλαδή έρευνα και ανάπτυξη, βιομηχανική ανάπτυξη, παραγωγή, επισκευή, εκσυγχρονισμός, τροποποίηση, συντήρηση, διοικητική μέριμνα, κατάρτιση, δοκιμή, απόσυρση και διάθεση,

(17) «*μη στρατιωτικές αγορές*»: συμβάσεις που αφορούν την προμήθεια μη στρατιωτικών προϊόντων, έργων ή υπηρεσιών για υλικοτεχνικούς σκοπούς και συνάπτονται σύμφωνα με τους όρους που προσδιορίζονται στο άρθρο 19,

(18) «*οικονομικός φορέας*»: ένας εργολήπτης, προμηθευτής ή πάροχος υπηρεσιών,

(19) «*προσφέρων*»: οικονομικός φορέας που έχει υποβάλει προσφορά στο πλαίσιο διαδικασίας κλειστής ή με διαπραγμάτευση ή ανταγωνιστικού διαλόγου,

(20) «*στρατιωτικός εξοπλισμός*»: εξοπλισμός, ειδικά σχεδιασμένος ή προσαρμοσμένος για στρατιωτικούς σκοπούς, ο οποίος προορίζεται για χρήση ως όπλο, πυρομαχικό ή πολεμικό υλικό,

(21) «*σύμβαση*»: σύμβαση εξ επαχθούς αιτίας η οποία συνάπτεται γραπτώς όπως εμφανίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο α' του π.δ. 59/2007 και στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο α' του π.δ. 60/2007,

(22) «*σύμβαση έργου*»: σύμβαση που έχει ως αντικείμενο είτε την εκτέλεση, είτε συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση έργου που αφορά μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο τμήμα 45 του CPV ή ενός έργου, είτε ακόμη την υλοποίηση, με οποιαδήποτε μέσα, ενός έργου το οποίο ανταποκρίνεται στις επακριβώς οριζόμενες από την αναθέτουσα αρχή ανάγκες «έργο» είναι το αποτέλεσμα ενός συνόλου εργασιών οικοδομικών ή πολιτικού μηχανικού που προορίζεται να καλύψει από μόνο του μια οικονομική ή τεχνική λειτουργία,

(23) «*σύμβαση προμηθειών*»: άλλη σύμβαση εκτός σύμβασης έργου που έχει ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση-πώληση, με ή χωρίς προαίρεση αγοράς, προϊόντων. Σύμβαση η οποία έχει ως αντικείμενο την προμήθεια προϊόντων και καλύπτει επίσης, παρεμπιπτόντως, εργασίες τοποθέτησης και εγκατάστασης, θεωρείται σύμβαση προμηθειών,

(24) «*σύμβαση υπηρεσιών*»: σύμβαση, εκτός από σύμβαση έργου ή προμηθειών, που έχει ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών· σύμβαση, η οποία έχει ως αντικείμενο ταυτόχρονα προϊόντα και υπηρεσίες θεωρείται σύμβαση υπηρεσιών, εφόσον η αξία των υπηρεσιών υπερβαί-

νει την αξία των προϊόντων που περιλαμβάνονται στη σύμβαση· σύμβαση, η οποία έχει ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών και περιλαμβάνει δραστηριότητες που αναφέρονται στο τμήμα 45 του CPV που μόνο παρεμπιπτόντως έχουν σχέση με το κύριο αντικείμενο της σύμβασης, θεωρείται σύμβαση υπηρεσιών,

(25) «*συμφωνία-πλαίσιο*»: συμφωνία που συνάπτεται μεταξύ μιας ή περισσότερων αναθετουσών αρχών και ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων, η οποία αποσκοπεί στον καθορισμό των όρων που διέπουν τις συμβάσεις που πρόκειται να συναφθούν στη διάρκεια συγκεκριμένης περιόδου, ιδίως όσον αφορά τις τιμές και, κατά περίπτωση, τις προβλεπόμενες ποσότητες,

(26) «*συνδεδεμένη επιχείρηση*»: κάθε επιχείρηση στην οποία ο ανάδοχος της σύμβασης μπορεί να ασκεί, άμεσα ή έμμεσα, κυρίαρχη επιρροή, ή κάθε επιχείρηση η οποία μπορεί να ασκεί κυρίαρχη επιρροή στον ανάδοχο ή η οποία, ως ανάδοχος, υπόκειται στην κυρίαρχη επιρροή μιας άλλης επιχείρησης λόγω ιδιοκτησίας, χρηματοδοτικής συμμετοχής ή των κανόνων που τη διέπουν. Η κυρίαρχη επιρροή τεκμαίρεται όταν μια επιχείρηση έναντι μιας άλλης επιχείρησης, άμεσα ή έμμεσα: κατέχει το μεγαλύτερο μέρος του καταβεβλημένου κεφαλαίου της επιχείρησης, διαθέτει την πλειονότητα των ψήφων οι οποίες αντιστοιχούν στους τίτλους που έχει εκδώσει η επιχείρηση, ή μπορεί να διορίζει περισσότερα από τα μισά μέλη του οργάνου διοίκησης, διεύθυνσης ή εποπτείας της επιχείρησης,

(27) «*υποψήφιος*»: οικονομικός φορέας που έχει ζητήσει να τύχει προσκλήσεως συμμετοχής σε διαδικασία κλειστή ή με διαπραγμάτευση ή σε ανταγωνιστικό διάλογο,

(28) «*υπεργολαβία*»: σύμβαση εξ επαχθούς αιτίας η οποία συνάπτεται γραπτώς μεταξύ ενός αναδόχου και ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων με σκοπό την εκτέλεση της σύμβασης και έχει αντικείμενο της έργα, προμήθεια προϊόντων ή παροχή υπηρεσιών.

Άρθρο 16 (άρθρο 2 της οδηγίας) Πεδίο εφαρμογής

1. Ο παρών νόμος εφαρμόζεται, με την επιφύλαξη των άρθρων 36, 51, 52, 62 και 346 της ΣΛΕΕ στις συμβάσεις οι οποίες συνάπτονται στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και οι οποίες έχουν ως αντικείμενο:

α) την προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού, στην έννοια του οποίου περιλαμβάνονται τα μέρη, επι μέρους στοιχεία ή συναρμολογημένα τμήματα, κατασκευαστικά μέρη ή υποσυγκροτήματα,

β) την προμήθεια ευαίσθητου εξοπλισμού, στην έννοια του οποίου περιλαμβάνονται τα μέρη, επι μέρους στοιχεία ή συναρμολογημένα τμήματα, κατασκευαστικά μέρη ή υποσυγκροτήματα,

γ) έργα, προμήθειες και υπηρεσίες που αφορούν άμεσα το στρατιωτικό εξοπλισμό και τον ευαίσθητο εξοπλισμό για οποιαδήποτε στοιχεία του κύκλου ζωής τους,

δ) έργα και υπηρεσίες για ειδικούς στρατιωτικούς σκοπούς ή ευαίσθητα έργα και ευαίσθητες υπηρεσίες.

2. Στον ειδικό τομέα της μη στρατιωτικής ασφάλειας και ιδίως για την εξυπηρέτηση αναγκών της δημόσιας και κρατικής ασφάλειας, ο παρών νόμος εφαρμόζεται και σε συμβάσεις που αφορούν προμήθειες, έργα και υ-

πηρεσίες που συνάπτονται για την εξυπηρέτηση των αναγκών αυτών.

3. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εθνικής Άμυνας και Προστασίας του Πολίτη καθορίζονται οι υπηρεσίες και τα όργανα του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού Σώματος, του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής και της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών που ασκούν τις αρμοδιότητες επί θεμάτων που αφορούν τις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης των συμβάσεων προμηθειών, έργων και υπηρεσιών του παρόντος νόμου στον τομέα της ασφάλειας και ρυθμίζεται κάθε άλλο ζήτημα σχετικό με την προσαρμογή του παρόντος νόμου στον τομέα της ασφάλειας. Η έκδοση του προεδρικού διατάγματος αυτού δεν συνιστά υπόθεση για την εφαρμογή του παρόντος νόμου.

4. Στις συμβάσεις έργων και μελετών-τεχνικών υπηρεσιών του παρόντος νόμου εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι γενικές διατάξεις περί δημοσίων συμβάσεων έργων και μελετών-τεχνικών υπηρεσιών, καθώς και το π.δ. 378/1987 (Α' 168).

Άρθρο 17 (άρθρα 12 και 13 της οδηγίας) Εξαιρέσεις

Ο παρών νόμος δεν εφαρμόζεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) στις συμβάσεις που διέπονται από ειδικούς διαδικαστικούς κανόνες δυνάμει διεθνούς συμφωνίας ή διακανονισμού που έχει συναφθεί μεταξύ ενός ή περισσότερων κρατών - μελών, και μιας ή περισσότερων τρίτων χωρών,

β) στις συμβάσεις που διέπονται από ειδικούς διαδικαστικούς κανόνες δυνάμει συναφθείσας διεθνούς συμφωνίας ή διακανονισμού που συνδέεται με τη στάθμευση στρατευμάτων και αφορά επιχειρήσεις κράτους - μέλους ή τρίτης χώρας,

γ) στις συμβάσεις που διέπονται από ειδικούς διαδικαστικούς κανόνες διεθνούς οργανισμού, που αγοράζει για δικό του σκοπό ή σε συμβάσεις που πρέπει να αναθέσει κράτος - μέλος σύμφωνα με τους ως άνω κανόνες,

δ) στις συμβάσεις για τις οποίες η εφαρμογή των διατάξεων του νόμου θα υποχρέωνε την Ελλάδα να παράσχει πληροφορίες η αποκάλυψη των οποίων θεωρεί ότι είναι αντίθετη προς τα ουσιώδη συμφέροντα ασφαλείας της,

ε) στις συμβάσεις για σκοπούς δραστηριοτήτων συλλογής πληροφοριών,

στ) στις συμβάσεις που ανατίθενται στο πλαίσιο προγράμματος συνεργασίας βάσει έρευνας και ανάπτυξης, που εκτελείται από κοινού από τουλάχιστον δύο κράτη - μέλη για την ανάπτυξη νέου προϊόντος και, κατά περίπτωση, τις μεταγενέστερες φάσεις για όλα ή μέρη του κύκλου ζωής του προϊόντος αυτού· μόλις ολοκληρωθεί ένα τέτοιο πρόγραμμα συνεργασίας μεταξύ κρατών - μελών μόνον, τα κράτη - μέλη αναφέρουν στην Επιτροπή το ποσοστό των δαπανών έρευνας και ανάπτυξης σε σχέση με το συνολικό κόστος του προγράμματος, τη συμφωνία επιμερισμού του κόστους, καθώς και το προβλεπόμενο ποσοστό αγορών ανά κράτος - μέλος, εάν υπάρχουν,

ζ) στις συμβάσεις που έχουν συναφθεί σε τρίτη χώρα,

περιλαμβανομένων των μη στρατιωτικών αγορών που διενεργούνται όταν δυνάμεις αναπτύσσονται εκτός του εδάφους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όταν οι ανάγκες των επιχειρήσεων απαιτούν οι συμβάσεις αυτές να συναφθούν με οικονομικούς φορείς που βρίσκονται στην περιοχή των επιχειρήσεων,

η) στις συμβάσεις υπηρεσιών που έχουν ως αντικείμενο την κτήση ή τη μίσθωση, με οποιαδήποτε χρηματοδοτικά μέσα, γης, υφιστάμενων κτισμάτων ή άλλων ακινήτων ή αφορούν άλλα δικαιώματα επί αυτών,

θ) στις συμβάσεις που ανατίθενται από μια κυβέρνηση σε άλλη κυβέρνηση σχετικά με:

αα) την προμήθεια στρατιωτικού εξοπλισμού ή ευαίσθητου εξοπλισμού,

ββ) έργα και υπηρεσίες που συνδέονται άμεσα με τέτοιο εξοπλισμό ή,

γγ) έργα και υπηρεσίες ειδικά για στρατιωτικούς σκοπούς ή ευαίσθητα έργα και ευαίσθητες υπηρεσίες,

ι) στις υπηρεσίες διαιτησίας και συμβιβασμού,

ια) στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες εκτός των υπηρεσιών ασφάλισης,

ιβ) στις συμβάσεις εργασίας,

ιγ) στις υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης, πλην εκείνων τα οφέλη των οποίων ανήκουν αποκλειστικά στην αναθέτουσα αρχή για ιδία χρήση κατά την άσκηση της δραστηριότητας της, εφόσον η αμοιβή για την παροχή της υπηρεσίας καταβάλλεται εξ ολοκλήρου από την αναθέτουσα αρχή.

Άρθρο 18 (άρθρο 11 της οδηγίας) Χρήση εξαιρέσεων

Οι κανόνες, διαδικασίες, προγράμματα, συμφωνίες, διακανονισμοί ή συμβάσεις των οποίων μνεία γίνεται στο άρθρο 17 δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται με σκοπό την παράκαμψη των διατάξεων του παρόντος νόμου.

Άρθρο 19 (άρθρο 3 της οδηγίας) Μικτές συμβάσεις

1. Σύμβαση με αντικείμενο έργα, προμήθειες ή υπηρεσίες που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου και εν μέρει στο πεδίο εφαρμογής του π.δ. 59/2007 ή του π.δ. 60/2007 ή άλλων διατάξεων περί σύναψης δημοσίων συμβάσεων, ανατίθεται σύμφωνα με τον παρόντα νόμο, υπό τον όρο ότι η ανάθεση μίας ενιαίας σύμβασης δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους.

2. Η ανάθεση σύμβασης με αντικείμενο έργα, προμήθειες ή υπηρεσίες, μέρος της οποίας εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, το δε άλλο μέρος της δεν εμπίπτει στον παρόντα νόμο, ούτε στο π.δ. 59/2007 ή στο π.δ. 60/2007 ή σε άλλες διατάξεις περί σύναψης δημοσίων συμβάσεων, δεν υπόκειται στις διατάξεις του παρόντος νόμου, υπό τον όρο ότι η ανάθεση μίας ενιαίας σύμβασης δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους.

3. Η απόφαση ανάθεσης ενιαίας σύμβασης δεν μπορεί πάντως να λαμβάνεται με σκοπό την εξαίρεση των συμβάσεων από την εφαρμογή του παρόντος νόμου ή του π.δ. 59/2007 ή του π.δ. 60/2007 ή άλλων διατάξεων περί σύναψης δημοσίων συμβάσεων.

Άρθρο 20 (άρθρο 4 της οδηγίας) Αρχές που διέπουν τη σύναψη συμβάσεων

Η αναθέτουσα αρχή αντιμετωπίζει τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργεί με διαφάνεια.

Άρθρο 21 (άρθρο 5 της οδηγίας) Οικονομικοί φορείς – Δικαιούμενοι συμμετοχής

1. Οι οικονομικοί φορείς οι οποίοι, δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους - μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένοι, έχουν δικαίωμα να διενεργούν τη συγκεκριμένη παροχή, δεν επιτρέπεται να αποκλείονται με την αιτιολογία ότι θα έπρεπε να είναι είτε φυσικά είτε νομικά πρόσωπα, κατά την ελληνική νομοθεσία.

2. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να επιτρέπει σε οικονομικούς φορείς από τρίτες χώρες που έχουν, δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους εγκατάστασής τους, το δικαίωμα να διενεργούν τη συγκεκριμένη παροχή, να συμμετέχουν σε διαδικασία σύναψης σύμβασης, εφόσον γίνεται ρητή περί τούτου μνεία στα έγγραφα της σύμβασης.

3. Στην περίπτωση συμβάσεων έργων και υπηρεσιών, καθώς και συμβάσεων προμηθειών που περιλαμβάνουν επιπλέον εργασίες ή υπηρεσίες τοποθέτησης και εγκατάστασης, είναι δυνατόν να ζητείται από τα νομικά πρόσωπα να αναφέρουν στην προσφορά ή στην αίτηση συμμετοχής τους, τα ονόματα και τα κατάλληλα επαγγελματικά προσόντα των προσώπων, τα οποία επιφορτίζονται με την εκτέλεση της συγκεκριμένης σύμβασης.

4. Οι κοινοπραξίες μπορούν να υποβάλλουν προσφορές ή να εμφανίζονται ως υποψήφιοι. Για την υποβολή μιας προσφοράς ή μιας αίτησης συμμετοχής, η αναθέτουσα αρχή δεν μπορεί να απαιτεί από τις κοινοπραξίες να περιβληθούν συγκεκριμένη νομική μορφή. Εντούτοις, η επιλεγείσα κοινοπραξία είναι δυνατόν να υποχρεωθεί να περιβληθεί συγκεκριμένη νομική μορφή, εάν της ανατεθεί η σύμβαση, στο μέτρο που η περιβολή αυτής της νομικής μορφής είναι αναγκαία για την ορθή εκτέλεση της σύμβασης.

Άρθρο 22 (άρθρο 6 της οδηγίας) Υποχρεώσεις εχεμύθειας των αναθετουσών αρχών

Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος νόμου, ιδίως εκείνων που αφορούν τις υποχρεώσεις σχετικά με τη δημοσιοποίηση των συναπτομένων συμβάσεων και την ενημέρωση των υποψηφίων και των προσφερόντων, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 48 παράγραφος 2 και στο άρθρο 53, και σύμφωνα προς το ελληνικό δίκαιο, ιδιαίτερα τη νομοθεσία που αφορά την πρόσβαση στην ενημέρωση και με την επιφύλαξη εκκτημένων μέσω σύμβασης δικαιωμάτων, η αναθέτουσα αρχή δεν αποκαλύπτει πληροφορίες που της έχουν διαβιβάσει οικονομικοί φορείς και τις οποίες αυτοί έχουν χαρακτηρίσει ως εμπιστευτικές. Οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνουν, ιδίως, τα τεχνικά ή εμπορικά απόρρητα και τις εμπιστευτικές πτυχές των προσφορών.

Άρθρο 23
(άρθρο 7 της οδηγίας)
Προστασία διαβαθμισμένων πληροφοριών

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να επιβάλλει στους οικονομικούς φορείς απαιτήσεις που αποσκοπούν στην προστασία των διαβαθμισμένων πληροφοριών, τις οποίες κοινοποιούν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας υποβολής προσφορών και ανάθεσης της σύμβασης. Μπορεί επίσης να απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση των υπεργολάβων τους στις απαιτήσεις αυτές.

Άρθρο 24
(άρθρο 8 της οδηγίας)
Χρηματικά όρια

Το παρόν Μέρος εφαρμόζεται στις συμβάσεις των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός ΦΠΑ είναι ίση ή ανώτερη από τα κατώτατα όρια, όπως αυτά ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΚ) 1177/2009 (L 314) και αναθεωρούνται σύμφωνα με το άρθρο 68 της οδηγίας 2009/81/ΕΚ.

Άρθρο 25
(άρθρο 9 της οδηγίας)
Μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας των συμβάσεων και των συμφωνιών-πλαίσιο

1. Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, εκτός ΦΠΑ, εκτιμώμενο από την αναθέτουσα αρχή. Στον υπολογισμό αυτό λαμβάνεται υπόψη το εκτιμώμενο συνολικό ποσό, περιλαμβανομένων κάθε τυχόν δικαιώματος προαίρεσης ή ενδεχόμενων παρατάσεων της σύμβασης. Αν η αναθέτουσα αρχή προβλέπει χρηματικά βραβεία ή την καταβολή ποσών στους υποψηφίους ή προσφέροντες, τα λαμβάνει υπόψη της κατά τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης.

2. Η εκτίμηση αυτή πρέπει να ισχύει τη στιγμή της αποστολής της προκήρυξης του διαγωνισμού, όπως προβλέπεται στο άρθρο 49 παράγραφος 2 ή, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν απαιτείται τέτοια προκήρυξη, τη στιγμή κατά την οποία η αναθέτουσα αρχή κινεί τη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης.

3. Κανένα σχέδιο έργου ή σχέδιο αγοράς προτεινόμενης συγκεκριμένης ποσότητας προμηθειών ή υπηρεσιών δεν επιτρέπεται να κατατμηθεί με σκοπό τη δημιουργία κατ' ουσία πανομοιότυπων χωριστών μερικών συμβάσεων ή διαφορετικά να υποδιαιρεθεί με σκοπό να αποφευχθεί η επί αυτού εφαρμογή του παρόντος.

4. Για τις συμβάσεις έργων, κατά τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας λαμβάνεται υπόψη το ποσό των έργων, καθώς και η συνολική εκτιμώμενη αξία των αναγκαίων προμηθειών για την εκτέλεση των έργων που τίθενται στη διάθεση του εργολήπτη από την αναθέτουσα αρχή.

5. Όταν ένα προτεινόμενο έργο ή ένα σχέδιο αγοράς υπηρεσιών μπορεί να οδηγήσει σε ταυτόχρονη σύναψη χωριστών συμβάσεων κατά τμήματα, λαμβάνεται υπόψη η συνολική εκτιμώμενη αξία όλων των τμημάτων. Όταν η συνολική αξία των τμημάτων ισούται ή υπερβαίνει το κα-

τώτατο όριο που προβλέπεται στο άρθρο 24, το παρόν Μέρος εφαρμόζεται στη σύναψη της σύμβασης για κάθε τμήμα. Ωστόσο, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να παρεκκλίνει από την εφαρμογή του παρόντος για τμήματα των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός ΦΠΑ είναι κατώτερη των 80.000 ευρώ για τις υπηρεσίες και του 1.000.000 ευρώ για τα έργα και εφόσον το συνολικό ποσό των εν λόγω τμημάτων δεν υπερβαίνει το 20% της αξίας του συνόλου των τμημάτων.

Όταν ένα σχέδιο που αποσκοπεί στην απόκτηση ομοιογενών προμηθειών μπορεί να οδηγήσει σε ταυτόχρονη σύναψη χωριστών συμβάσεων κατά τμήματα, λαμβάνεται υπόψη η συνολική εκτιμώμενη αξία όλων των τμημάτων. Όταν η συνολική αξία των τμημάτων ισούται ή υπερβαίνει το κατώτατο όριο που προβλέπεται στο 24, το παρόν μέρος εφαρμόζεται στη σύναψη της σύμβασης για κάθε τμήμα. Ωστόσο, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να παρεκκλίνει από την εφαρμογή του παρόντος για τμήματα των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός ΦΠΑ είναι κατώτερη των 80.000 ευρώ και εφόσον το συνολικό ποσό των εν λόγω τμημάτων δεν υπερβαίνει το 20% της αξίας του συνόλου των τμημάτων.

6. Για τις συμβάσεις προμηθειών που έχουν ως αντικείμενο τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση-πώληση προϊόντων, η αξία που λαμβάνεται ως βάση για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης είναι η εξής:

α) στην περίπτωση συμβάσεων ορισμένου χρόνου, εφόσον η διάρκειά τους είναι ίση ή μικρότερη των δώδεκα μηνών, η συνολική εκτιμώμενη αξία για τη διάρκεια της σύμβασης ή, εφόσον η διάρκεια της σύμβασης είναι μεγαλύτερη από δώδεκα μήνες, η συνολική αξία της σύμβασης στην οποία περιλαμβάνεται η εκτιμώμενη υπολειπόμενη αξία,

β) στην περίπτωση συμβάσεων αορίστου χρόνου ή στην περίπτωση συμβάσεων των οποίων η διάρκεια δεν μπορεί να προσδιοριστεί, η μηνιαία αξία πολλαπλασιαζόμενη επί σαράντα οκτώ.

7. Όταν πρόκειται για συμβάσεις προμηθειών ή υπηρεσιών οι οποίες έχουν περιοδικό χαρακτήρα ή οι οποίες προβλέπεται να ανανεωθούν μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, λαμβάνεται ως βάση για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης:

α) είτε η συνολική πραγματική αξία των διαδοχικών συμβάσεων του ίδιου τύπου, οι οποίες συνήφθησαν κατά τους προηγούμενους δώδεκα μήνες ή κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος, αναπροσαρμοσμένη, εάν είναι δυνατόν, προκειμένου να ληφθούν υπόψη ενδεχόμενες μεταβολές ως προς την ποσότητα ή την αξία τους κατά τη διάρκεια των δώδεκα μηνών που έπονται της αρχικής σύμβασης,

β) είτε η συνολική αξία των διαδοχικών συμβάσεων που συνήφθησαν κατά τη διάρκεια των δώδεκα μηνών που έπονται της πρώτης παράδοσης ή κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, εφόσον αυτό υπερβαίνει τους δώδεκα μήνες.

Η επιλογή της μεθόδου για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης δεν μπορεί να γίνεται με πρόθεση την αποφυγή της εφαρμογής του παρόντος νόμου.

8. Για τις συμβάσεις υπηρεσιών, η αξία που λαμβάνεται

ως βάση για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, είναι, ανάλογα με την περίπτωση, η εξής:

- α) για τις ακόλουθες υπηρεσίες:
 - αα) ασφαλιστικές υπηρεσίες: το καταβλητέο ασφάλιστρο και οι άλλοι τρόποι αμοιβής,
 - ββ) συμβάσεις για την εκπόνηση μελέτης: οι αμοιβές, οι καταβλητέες προμήθειες και άλλοι τρόποι αμοιβής,
 - β) για τις συμβάσεις υπηρεσιών για τις οποίες δεν αναφέρεται συνολική τιμή:
 - αα) στην περίπτωση συμβάσεων ορισμένου χρόνου και εφόσον η διάρκειά τους είναι ίση ή μικρότερη από σαράντα οκτώ μήνες: η συνολική εκτιμώμενη αξία για ολόκληρη τη διάρκεια της σύμβασης,
 - ββ) στην περίπτωση συμβάσεων αορίστου χρόνου ή διάρκειας μεγαλύτερης των σαράντα οκτώ μηνών: η μηνιαία αξία πολλαπλασιασμένη επί σαράντα οκτώ.

9. Για τις συμφωνίες-πλαίσιο, η αξία που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη είναι η μέγιστη εκτιμώμενη αξία, εκτός ΦΠΑ, του συνόλου των συμβάσεων που προβλέπονται για τη συνολική διάρκεια της συμφωνίας-πλαίσιο.

Άρθρο 26 (άρθρο 10 της οδηγίας) Κεντρική Αρχή Προμηθειών

1. Οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να αποκτούν έργα, υπηρεσίες ή προμήθειες από ή μέσω κεντρικών αρχών προμηθειών.

2. Οι αναθέτουσες αρχές που αγοράζουν έργα, υπηρεσίες ή προμήθειες από ή μέσω κεντρικών αρχών προμηθειών, στις περιπτώσεις που ορίζονται στο άρθρο 15 περίπτωση 12, θεωρείται ότι έχουν τηρήσει τον παρόντα νόμο εφόσον:

- α) είτε τον έχει τηρήσει η κεντρική αρχή προμηθειών,
- β) είτε, όταν η κεντρική αρχή προμηθειών δεν είναι αναθέτουσα αρχή, οι κανόνες ανάθεσης σύμβασης τους οποίους εφαρμόζει συμμορφώνονται προς όλες τις διατάξεις του παρόντος νόμου και οι συμβάσεις που συνάπτονται μπορεί να υπόκεινται σε αποτελεσματικές διαδικασίες προσφυγής, συγκρίσιμες προς εκείνες που προβλέπονται στο κεφάλαιο Ι' του δεύτερου Μέρους.

Άρθρο 27 (άρθρο 14 της οδηγίας) Συμβάσεις ανατιθέμενες σε προστατευόμενα εργαστήρια

1. Μπορεί να παραχωρείται κατ' αποκλειστικότητα σε προστατευόμενα εργαστήρια το δικαίωμα συμμετοχής σε διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων ή να εκτελούνται οι συμβάσεις αυτές στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευόμενης απασχόλησης, όταν η πλειοψηφία των ενδιαφερόμενων εργαζόμενων είναι άτομα με ειδικές ανάγκες, τα οποία, λόγω της φύσης ή της βαρύτητας των ειδικών αναγκών τους, δεν μπορούν να ασκήσουν επαγγελματική δραστηριότητα υπό κανονικές συνθήκες.

2. Η προκήρυξη διαγωνισμού κάνει μνεία της παρούσας διάταξης.

Άρθρο 28 (άρθρα 15-17 της οδηγίας) Κανόνες που εφαρμόζονται στις συμβάσεις υπηρεσιών

1. Οι συμβάσεις, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο υπη-

ρεσίες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι συνάπτονται σύμφωνα με τα άρθρα 29 έως 72.

2. Οι συμβάσεις, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα ΙΙ συνάπτονται αποκλειστικά σύμφωνα με τα άρθρα 29 και 48 παράγραφος 2.

3. Οι συμβάσεις, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες που περιλαμβάνονται ταυτόχρονα στα παραρτήματα Ι και ΙΙ, συνάπτονται σύμφωνα με τα άρθρα 29 έως 72, όταν η αξία των υπηρεσιών του παραρτήματος Ι υπερβαίνει την αξία των υπηρεσιών του παραρτήματος ΙΙ. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις, η σύμβαση συνάπτεται σύμφωνα με τα άρθρα 29 και 48 παράγραφος 2.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΕΙΔΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Άρθρο 29 Έγγραφα της σύμβασης

1. Τα έγγραφα της σύμβασης περιλαμβάνουν:

α) τις «προκηρύξεις» που δημοσιεύονται σύμφωνα με τα άρθρα 47 έως 50,

β) τη «διακήρυξη» του διαγωνισμού, η οποία περιλαμβάνει όλους τους γενικούς και ειδικούς όρους της διαδικασίας σύναψης και εκτέλεσης της σύμβασης, καθώς και τις απαιτήσεις για την ασφάλεια εφοδιασμού, ασφάλεια πληροφοριών και υπεργολαβία και

γ) τη σύμβαση και τα τυχόν παραρτήματα που προσαρτώνται σε αυτήν και αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της.

2. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας είναι δυνατόν να δημοσιεύονται υποδείγματα εγγράφων της σύμβασης, με δεσμευτικό ή μη χαρακτήρα, τα οποία μπορούν να περιλαμβάνουν τους γενικούς και ειδικούς όρους της διακήρυξης, τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής – προεπιλογής και ανάθεσης, καθώς και τους συντελεστές βαρύτητας αυτών, το είδος και τον τύπο των δικαιολογητικών ποιοτικής επιλογής και κατακύρωσης, τη διαδικασία, τον χρόνο και τον τρόπο υποβολής τους, τη διαδικασία ελέγχου και αξιολόγησης των δικαιολογητικών, τον τρόπο σύνταξης, υποβολής, αποσφράγισης και αξιολόγησης των προσφορών, το σχέδιο σύμβασης και τα τυχόν παραρτήματα αυτής και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Η έκδοση της απόφασης αυτής δεν συνιστά προϋπόθεση για την εφαρμογή του παρόντος νόμου.

Άρθρο 30 (άρθρο 18 της οδηγίας) Τεχνικές προδιαγραφές

1. Οι τεχνικές προδιαγραφές έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών, όπως ορίζονται στο σημείο 1 του παραρτήματος ΙΙΙ, περιλαμβάνονται στα έγγραφα της σύμβασης.

2. Οι τεχνικές προδιαγραφές πρέπει να επιτρέπουν την πρόσβαση των προσφερόντων στο διαγωνισμό με ίσους όρους και να μην έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αδικαιολόγητων φραγμών στο άνοιγμα των συμβάσεων στον ανταγωνισμό.

3. Με την επιφύλαξη είτε υποχρεωτικών εθνικών τεχνικών κανόνων (περιλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με την ασφάλεια προϊόντος), είτε των τεχνικών απαιτήσεων τις οποίες πρέπει να πληροί η Ελλάδα δυνά-

μει διεθνών συμφωνιών τυποποίησης, ώστε να εγγυάται τη διαλειτουργικότητα που απαιτείται από τις εν λόγω συμφωνίες και υπό τον όρο ότι αυτές είναι συμβατές προς το κοινοτικό δίκαιο, οι τεχνικές προδιαγραφές διατυπώνονται:

α) είτε με παραπομπή στις τεχνικές προδιαγραφές που ορίζονται στο Παράρτημα ΙΙΙ και κατά σειρά προτίμησης:

αα) στα εθνικά μη στρατιωτικά πρότυπα που αποτελούν μεταφορά ευρωπαϊκών προτύπων,

ββ) στις ευρωπαϊκές τεχνικές εγκρίσεις,

γγ) στις κοινές μη στρατιωτικές τεχνικές προδιαγραφές,

δδ) στα εθνικά μη στρατιωτικά πρότυπα που αποτελούν μεταφορά των διεθνών προτύπων,

εε) σε άλλα διεθνή μη στρατιωτικά πρότυπα,

στστ) σε άλλα τεχνικά συστήματα αναφοράς που εκπονούνται από τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης ή, εφόσον αυτά δεν υπάρχουν, σε άλλα εθνικά μη στρατιωτικά πρότυπα, στις εθνικές τεχνικές εγκρίσεις ή στις εθνικές τεχνικές προδιαγραφές στον τομέα του σχεδιασμού, του υπολογισμού και της εκτέλεσης των έργων και της χρησιμοποίησης των προϊόντων,

ζζ) σε μη στρατιωτικά τεχνικά πρότυπα που προέρχονται από τη βιομηχανία και αναγνωρίζονται ευρέως από αυτήν ή

ηη) στα εθνικά «πρότυπα αμυντικού εξοπλισμού» που καθορίζονται στο Παράρτημα ΙΙΙ σημείο 3 και προδιαγραφές αμυντικού υλικού παρόμοιες με εκείνα τα πρότυπα.

Κάθε παραπομπή συνοδεύεται από τη μνεία «ή ισοδύναμο»·

β) είτε με όρους επιδόσεων ή λειτουργικών απαιτήσεων, οι οποίοι μπορούν να περιλαμβάνουν περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά, υπό τον όρο ότι οι παράμετροι αυτές είναι αρκετά ακριβείς, ώστε να επιτρέπουν στους προσφέροντες να προσδιορίζουν το αντικείμενο της σύμβασης και στην αναθέτουσα αρχή να αναθέτει τη σύμβαση,

γ) είτε με αναφορά στις επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις που αναφέρονται στην περίπτωση β', παραπέμποντας, ως τεκμήριο της συμβατότητας προς τις εν λόγω επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, στις προδιαγραφές που αναφέρονται στην περίπτωση α',

δ) είτε με παραπομπή στις προδιαγραφές που αναφέρονται στην περίπτωση α' για ορισμένα χαρακτηριστικά και με παραπομπή στις επιδόσεις ή τις λειτουργικές απαιτήσεις που αναφέρονται στην περίπτωση β' για ορισμένα άλλα χαρακτηριστικά.

4. Όταν η αναθέτουσα αρχή κάνει χρήση της δυνατότητας παραπομπής στις προδιαγραφές που ορίζονται στην παράγραφο 3 περίπτωση α', δεν μπορεί να απορρίψει μια προσφορά με την αιτιολογία ότι τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που προσφέρονται δεν τηρούν τις προδιαγραφές στις οποίες έχει παραπέμψει, εφόσον ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του, κατά τρόπο που ικανοποιεί την αναθέτουσα αρχή και με κάθε πρόσφορο μέσο, ότι οι λύσεις που προτείνει ικανοποιούν ισοδύναμα τις απαιτήσεις που ορίζουν οι τεχνικές προδιαγραφές. Κατάλληλο μέσο μπορεί να συνιστά τεχνικός φάκελος του κατασκευαστή ή έκθεση δοκιμών που έχει συντάξει αναγνωρισμένος οργανισμός.

5. Όταν η αναθέτουσα αρχή κάνει χρήση της δυνατότητας που προβλέπεται στην παράγραφο 3 να καθορίζει προδιαγραφές από άποψη επιδόσεων ή λειτουργικών απαιτήσεων, δεν μπορεί να απορρίπτει προσφορά που πληροί εθνικό πρότυπο το οποίο αποτελεί μεταφορά ευ-

ρωπαϊκού προτύπου, ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση, κοινή τεχνική προδιαγραφή, διεθνές πρότυπο ή τεχνικό πλαίσιο αναφοράς που έχει εκπονηθεί από ευρωπαϊκό οργανισμό τυποποίησης, εφόσον οι εν λόγω προδιαγραφές καλύπτουν τις επιδόσεις ή τις λειτουργικές απαιτήσεις που η ίδια έχει ορίσει. Ο προσφέρων υποχρεούται να αποδεικνύει στην προσφορά του, κατά τρόπο που ικανοποιεί την αναθέτουσα αρχή και με κάθε ενδεδειγμένο μέσο, ότι τα έργα, τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που πληρούν το πρότυπο ανταποκρίνονται στις επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις που έχει ορίσει η αναθέτουσα αρχή. Κατάλληλο μέσο μπορεί να συνιστά τεχνικός φάκελος του κατασκευαστή ή έκθεση δοκιμών που έχει συντάξει αναγνωρισμένος οργανισμός.

6. Όταν η αναθέτουσα αρχή ορίζει τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά με όρους επιδόσεων ή λειτουργικών απαιτήσεων, όπως αναφέρονται στην παράγραφο 3 περίπτωση β', μπορεί να χρησιμοποιεί τις λεπτομερείς προδιαγραφές ή, εφόσον χρειάζεται, τμήματα των λεπτομερών προδιαγραφών, όπως καθορίζονται από τα ευρωπαϊκά, (πολύ) εθνικά οικολογικά σήματα ή από οποιοδήποτε άλλο οικολογικό σήμα, υπό την προϋπόθεση ότι:

α) είναι ενδεδειγμένες για τον καθορισμό των χαρακτηριστικών των προμηθειών ή των υπηρεσιών που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης,

β) οι απαιτήσεις του σήματος έχουν διαμορφωθεί με βάση επιστημονικά στοιχεία,

γ) τα οικολογικά σήματα εγκρίνονται με διαδικασία στην οποία έχουν δικαίωμα συμμετοχής όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως οι κυβερνητικοί οργανισμοί, οι καταναλωτές, οι κατασκευαστές, οι διανομείς και οι περιβαλλοντικές οργανώσεις και

δ) είναι προσιτά σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αναφέρει ότι τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που φέρουν το οικολογικό σήμα τεκμαίρεται ότι πληρούν τις τεχνικές προδιαγραφές που ορίζει η συγγραφή υποχρεώσεων. Η αναθέτουσα αρχή δέχεται κάθε άλλο κατάλληλο αποδεικτικό μέσο, όπως τεχνικό φάκελο του κατασκευαστή ή έκθεση δοκιμών που έχει συντάξει αναγνωρισμένος οργανισμός.

7. Κατά την έννοια του παρόντος άρθρου, αναγνωρισμένοι οργανισμοί είναι τα εργαστήρια δοκιμών και βαθμονόμησης, καθώς και οι οργανισμοί επιθεώρησης και πιστοποίησης που ανταποκρίνονται στα εφαρμοστέα ευρωπαϊκά πρότυπα. Η αναθέτουσα αρχή δέχεται πιστοποιητικά από οργανισμούς αναγνωρισμένους σε άλλα κράτη - μέλη.

8. Εκτός εάν δικαιολογείται από το αντικείμενο της σύμβασης, οι τεχνικές προδιαγραφές δεν μπορούν να περιέχουν μνεία συγκεκριμένης κατασκευής ή προέλευσης ή ιδιαίτερης μεθόδου κατασκευής ή εμπορικού σήματος ή διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή τύπου ή συγκεκριμένης καταγωγής ή παραγωγής που θα είχαν ως αποτέλεσμα να ευνοούνται ή να αποκλείονται ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένα προϊόντα. Η εν λόγω μνεία επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, όταν δεν είναι δυνατόν να γίνει αρκούτως ακριβής και κατανοητή περιγραφή του αντικείμενου της σύμβασης κατ' εφαρμογή των παραγράφων 3 και 4. Η εν λόγω μνεία συνοδεύεται από τη μνεία «ή ισοδύναμο».

9. Οι τεχνικές προδιαγραφές εγκρίνονται: α) για στρατιωτικό εξοπλισμό μείζονος οικονομικής αξίας [άνω των πενήντα εκατομμυρίων (50.000.000) ευρώ] από τα Ανώτατα Συμβούλια των κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων,

β) για τον υπόλοιπο στρατιωτικό εξοπλισμό, από τα αρμόδια Γενικά Επιτελεία, γ) για κοινό στα τρία Γενικά Επιτελεία στρατιωτικό εξοπλισμό, από το Γενικό Επιτελείο στο οποίο ανατίθεται από το ΓΕΕΘΑ ο συντονισμός και η εκτέλεση της σύμβασης. Σε κάθε περίπτωση επιδιώκεται η μέγιστη δυνατή τυποποίηση και διακλαδικότητα με ενοποιημένες προδιαγραφές για κοινά χρησιμοποιούμενα υλικά και η ορθή κωδικοποίηση - ταξινόμηση όλων των υπό προμήθεια υλικών, υπηρεσιών και έργων.

Άρθρο 31 **Τεχνικός διάλογος**

1. Πριν από την έναρξη της διαδικασίας σύναψης μιας σύμβασης που συνάπτεται στον τομέα της άμυνας, είτε εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου είτε εξαιρείται από αυτό, η αναθέτουσα αρχή μπορεί, κατά την κρίση της, μέσω της διαδικασίας του τεχνικού διαλόγου, να διαβουλεύεται με οικονομικούς φορείς, με στόχο τη συλλογή πληροφοριών και συμβουλών επί ζητημάτων που κρίνει ουσιώδη για τον καθορισμό των τεχνικών πτυχών της σύμβασης στα έγγραφα της σύμβασης, όπως ιδίως για τον καθορισμό των τεχνικών προδιαγραφών της σύμβασης, υπό τον όρο ότι οι συμβουλές αυτές δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη νόθευση του ανταγωνισμού.

2. Ο τεχνικός διάλογος διεξάγεται βάσει ειδικής πρόσκλησης για ανοιχτή, μη δεσμευτική συμμετοχή των ενδιαφερομένων που αναρτάται στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής και δημοσιοποιείται με κάθε άλλο πρόσφορο, κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής, μέσο του έντυπου ή ηλεκτρονικού τύπου. Η δαπάνη των τυχόν δημοσιεύσεων στον τύπο και κάθε άλλο μέσο δημοσιότητας βαρύνει την αναθέτουσα αρχή. Σε περίπτωση συμβάσεων που προβλέπονται στις περιπτώσεις δ' και ε' του άρθρου 17, η ειδική πρόσκληση του προηγούμενου εδαφίου δεν δημοσιοποιείται, αλλά αποστέλλεται με κάθε πρόσφορο τρόπο.

3. Η πρόσκληση αναφέρει τα στοιχεία της αναθέτουσας αρχής, το αντικείμενο της σύμβασης, τον τρόπο και την προθεσμία υποβολής παρατηρήσεων. Στην πρόσκληση επισυνάπτεται περιγραφικό έγγραφο, στο οποίο περιλαμβάνεται κάθε άλλο πληροφοριακό στοιχείο σχετικό με τη σύμβαση που προτίθεται να συνάψει η αναθέτουσα αρχή.

4. Ο τεχνικός διάλογος διαρκεί τουλάχιστον δεκαπέντε ημέρες και δεν μπορεί να υπερβαίνει τις εξήντα ημέρες από την ανάρτηση της σχετικής ανακοίνωσης ή από την αποστολή της σχετικής πρόσκλησης, όταν πρόκειται για συμβάσεις που προβλέπονται στις περιπτώσεις δ' και ε' του άρθρου 17. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παρατείνεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, ιδίως σε περιπτώσεις συμβάσεων μείζονος οικονομικής αξίας ή ιδιαίτερα σύνθετου αντικειμένου. Μετά τη λήξη της προθεσμίας που τάσσεται στην πρόσκληση για την ολοκλήρωση του τεχνικού διαλόγου, η αναθέτουσα αρχή συγκεντρώνει και επεξεργάζεται τα σχόλια που υποβλήθηκαν.

5. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας ρυθμίζονται λεπτομερειακά και τεχνικά ζητήματα σχετικά με τη διενέργεια του τεχνικού διαλόγου. Η έκδοση της απόφασης αυτής δεν συνιστά προϋπόθεση για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 32 **(άρθρο 19 της Οδηγίας)** **Εναλλακτικές προσφορές**

1. Όταν η ανάθεση γίνεται με βάση το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να επιτρέπει στους προσφέροντες να υποβάλλουν εναλλακτικές προσφορές.

2. Η αναθέτουσα αρχή επισημαίνει στα έγγραφα της σύμβασης εάν επιτρέπει τις εναλλακτικές προσφορές. Αν δεν υπάρχει σχετική επισημάνση, οι εναλλακτικές προσφορές δεν επιτρέπονται.

3. Η αναθέτουσα αρχή που επιτρέπει τις εναλλακτικές προσφορές αναφέρει στα έγγραφα της σύμβασης τις ελάχιστες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι εναλλακτικές προσφορές, καθώς και τον τρόπο υποβολής των εν λόγω προσφορών. Λαμβάνονται υπόψη μόνο οι εναλλακτικές προσφορές που ανταποκρίνονται στις ελάχιστες απαιτήσεις που έχει ορίσει η αναθέτουσα αρχή.

4. Στο πλαίσιο των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών, η αναθέτουσα αρχή που έχει επιτρέψει την υποβολή εναλλακτικών προσφορών δεν δύναται να απορρίπτει μια εναλλακτική προσφορά με μοναδική αιτιολογία ότι, εάν επιλεγεί, θα οδηγήσει, αντίστοιχα, είτε στη σύναψη σύμβασης υπηρεσιών και όχι σύμβασης προμηθειών είτε στη σύναψη σύμβασης προμηθειών αντί σύμβασης υπηρεσιών.

Άρθρο 33 **(άρθρο 20 της Οδηγίας)** **Ειδικό όρο εκτέλεσης σύμβασης**

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να επιβάλλει ειδικούς όρους σχετικά με την εκτέλεση της σύμβασης, με την προϋπόθεση ότι οι όροι αυτοί είναι συμβατοί με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ότι επισημαίνονται στα έγγραφα της σύμβασης. Οι όροι αυτοί μπορούν ιδίως να αφορούν την υπεργολαβία ή να αποσκοπούν στην ασφάλεια των διαβαθμισμένων πληροφοριών και την ασφάλεια του εφοδιασμού που απαιτούνται από την αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με τα άρθρα 34, 35 και 36 ή στο να ληφθούν υπόψη περιβαλλοντικές ή κοινωνικές παράμετροι.

Άρθρο 34 **(άρθρο 21 της Οδηγίας)** **Υπεργολαβία**

1. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 4 και 5, ο ανάδοχος επιλέγει ελεύθερα τους υπεργολάβους που θα χρησιμοποιήσει για την εκτέλεση της κύριας σύμβασης. Δεν επιτρέπεται να υποχρεωθεί από την αναθέτουσα αρχή να προβεί σε διακρίσεις κατά δυνητικών υπεργολάβων με βάση την εθνικότητα των τελευταίων.

2. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, με ρητό όρο που περιλαμβάνεται στα έγγραφα της σύμβασης, να ζητεί από τον υποψήφιο ή τον προσφέροντα να αναφέρει στην αίτηση συμμετοχής ή στην προσφορά του:

- α) το τμήμα / τα τμήματα της σύμβασης που προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους,
- β) τους τυχόν προτεινόμενους υπεργολάβους,
- γ) το αντικείμενο της υπεργολαβίας για την οποία προτείνονται οι υπεργολάβοι.

Στην περίπτωση αυτή, στα έγγραφα της σύμβασης α-

ναφέρονται υποχρεωτικά οι τυχόν λόγοι αποκλεισμού και οι ελάχιστες απαιτήσεις χρηματοοικονομικής και τεχνικής ικανότητας των προτεινόμενων υπεργολάβων, καθώς και τα απαιτούμενα προς απόδειξη των ανωτέρω δικαιολογητικά.

3. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, με ρητό όρο που περιλαμβάνεται στα έγγραφα της σύμβασης, να ζητεί από τον ανάδοχο να αναφέρει οποιαδήποτε αλλαγή ανακύπτει σε επίπεδο υπεργολάβων κατά την εκτέλεση της σύμβασης.

4. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απορρίπτει τους υπεργολάβους που επέλεξε ο προσφέρων στο στάδιο της διαδικασίας σύναψης της κύριας σύμβασης ή ο ανάδοχος κατά την εκτέλεση της σύμβασης. Η απόρριψη αυτή επιτρέπεται να βασίζεται μόνον σε λόγους αποκλεισμού και κριτήρια ποιοτικής επιλογής που εφαρμόζονται για την επιλογή των προσφερόντων για την κύρια σύμβαση. Εάν η αναθέτουσα αρχή απορρίψει έναν υπεργολάβο, πρέπει να προσκομίσει γραπτή αιτιολόγηση στον προσφέροντα ή στον ανάδοχο, αναφέροντας τους λόγους για τους οποίους θεωρεί ότι ο συγκεκριμένος υπεργολάβος πρέπει να απορριφθεί.

5. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να επιβάλει στον ανάδοχο να εφαρμόσει τις διατάξεις των άρθρων 69 έως 72 στο σύνολο ή τμήμα της σύμβασης που προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους. Η υπεργολαβική ανάθεση συμβάσεων σε τρίτους μπορεί να λάβει τη μορφή ενός ή περισσότερων από τους ακόλουθους ειδικούς όρους:

α) 1^{ος} ειδικός όρος: Ο προσφέρων αναφέρει στην προσφορά του ποιο ποσοστό και ποια τμήματα της σύμβασης θα αναθέσει υπεργολαβικά σε τρίτους και η αναθέτουσα αρχή δικαιούται να επιβάλει στον ανάδοχο να αναθέσει το σύνολο ή κάποια από αυτά με διαγωνιστική διαδικασία, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 69 έως 72.

β) 2^{ος} ειδικός όρος: Η αναθέτουσα αρχή ορίζει στα έγγραφα της σύμβασης ποιο ποσοστό της σύμβασης θα ανατεθεί υπεργολαβικά σε τρίτους μέσω διαγωνιστικής διαδικασίας και ο ανάδοχος επιλέγει τις συμβάσεις υπεργολαβίας που αντιστοιχούν στο καθορισθέν ποσοστό. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από τους προσφέροντες να προσδιορίσουν στην προσφορά τους ποια τμήματα της σύμβασης προτίθενται να αναθέσουν υπεργολαβικά. Το ως άνω ποσοστό ορίζεται είτε ως σταθερή τιμή είτε με τη μορφή κλίμακας τιμών που περιλαμβάνει ελάχιστο και μέγιστο ποσοστό. Το μέγιστο ποσοστό των συμβάσεων υπεργολαβίας που μπορεί να επιβληθεί στον ανάδοχο να συνάψει μέσω διαγωνιστικής διαδικασίας δεν μπορεί να υπερβαίνει το 30% της αξίας της σύμβασης και είναι ανάλογο του αντικειμένου και της αξίας της σύμβασης και της φύσης του βιομηχανικού τομέα που εμπλέκεται, περιλαμβανομένων του επιπέδου του ανταγωνισμού στην αγορά εκείνη και των σχετικών τεχνικών δυνατοτήτων της βιομηχανικής βάσης. Οποιοδήποτε ποσοστό υπεργολαβίας επιπίπτει στην κλίμακα τιμών που υποδεικνύεται από την αναθέτουσα αρχή, θεωρείται ότι πληροί την απαίτηση υπεργολαβίας που ορίζεται στην παρούσα παράγραφο. Ο ανάδοχος αναθέτει τα τμήματα της σύμβασης που επέλεξε να αναθέσει υπεργολαβικά σύμφωνα με τις διατάξεις που ορίζονται στα άρθρα 69 έως 72.

γ) 3^{ος} ειδικός όρος: Στην περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή κάνει χρήση του 2^{ου} ειδικού όρου υπεργολαβίας, μπορεί να επιτρέπει στους προσφέροντες να προ-

τείνουν να ανατεθεί με υπεργολαβία ποσοστό της συνολικής αξίας της σύμβασης που υπερβαίνει το απαιτούμενο από την αναθέτουσα αρχή ελάχιστο ποσοστό. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από τους προσφέροντες να προσδιορίσουν ποια τμήματα της σύμβασης προτίθενται να αναθέσουν υπεργολαβικά πέραν του απαιτούμενου ελάχιστου ποσοστού, καθώς και τους υπεργολάβους που έχουν ήδη ορίσει. Ο ανάδοχος αναθέτει τα τμήματα της σύμβασης που επέλεξε να αναθέσει υπεργολαβικά σύμφωνα με τις διατάξεις που ορίζονται στα άρθρα 69 έως 72.

6. Η εφαρμογή του παρόντος άρθρου δεν επηρεάζει την αλληλέγγυα και εις ολόκληρον με τους υπεργολάβους ευθύνη του αναδόχου έναντι της αναθέτουσας αρχής για πλήρη εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την κύρια σύμβαση.

Άρθρο 35 (άρθρο 22 της Οδηγίας) Ασφάλεια πληροφοριών

1. Όταν πρόκειται για συμβάσεις που απαιτούν ή περιλαμβάνουν διαβαθμισμένες πληροφορίες, η αναθέτουσα αρχή περιλαμβάνει στα έγγραφα της σύμβασης όλα τα αναγκαία μέτρα και απαιτήσεις για την απαιτούμενη ασφάλεια των εν λόγω πληροφοριών. Προς το σκοπό αυτόν, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτήσει η προσφορά να περιλαμβάνει, ιδίως, τα ακόλουθα στοιχεία:

α) δέσμευση εκ μέρους του προσφέροντος και των υπεργολάβων που έχουν οριστεί ότι θα διασφαλίσουν δεόντως την εμπιστευτικότητα των διαβαθμισμένων πληροφοριών που έχουν στην κατοχή τους ή οι οποίες θα υποπέσουν στην αντίληψή τους κατά τη διάρκεια της σύμβασης και μετά τον τερματισμό ή την ολοκλήρωση της σύμβασης, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις,

β) δέσμευση εκ μέρους του προσφέροντος να επιτύχει τη δέσμευση που προβλέπεται στην περίπτωση α' από άλλους υπεργολάβους στους οποίους θα αναθέσει υπεργολαβία κατά την υλοποίηση της σύμβασης,

γ) επαρκείς πληροφορίες σχετικά με τους υπεργολάβους που έχουν ήδη οριστεί, οι οποίες να επιτρέπουν στην αναθέτουσα αρχή να διαπιστώσει για καθέναν από αυτούς αν διαθέτει τις απαιτούμενες δυνατότητες, προκειμένου να προστατευθεί δεόντως η εμπιστευτικότητα των διαβαθμισμένων πληροφοριών στις οποίες έχουν πρόσβαση ή τις οποίες θα κληθούν να παράσχουν στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων υπεργολαβίας τις οποίες θα ασκήσουν,

δ) δέσμευση εκ μέρους του προσφέροντος να παράσχει τις πληροφορίες που απαιτούνται στην περίπτωση γ' για τους νέους υπεργολάβους πριν την ανάθεση υπεργολαβίας σε αυτούς.

2. Τα μέτρα και οι απαιτήσεις της παραγράφου 1 πρέπει να συμμορφώνονται προς τις διατάξεις της εκάστοτε ισχύουσας εθνικής νομοθεσίας για τη διαπίστευση ασφαλείας, ιδίως δε τις διατάξεις του Εθνικού Κανονισμού Ασφαλείας (ΕΚΑ) του ΓΕΕΘΑ/ΔΔΣΠ που κυρώθηκε με τη με αριθμό Φ.120/11/143542/Σ.2016/26.6.2008 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας (Β' 1369) και του Εθνικού Κανονισμού Βιομηχανικής Ασφαλείας (ΕΚΒΑ) της ΓΕΕΘΑ/ΔΔΣΠ, που εγκρίθηκε με τη με αριθμό Φ.120/1/136775/Σ.486/14.2.2005 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας (Β' 338) ή προς τις τυχόν ειδικές διατάξεις περί ασφάλειας πληροφοριών που περιλαμβά-

νονται σε διμερείς και διεθνείς συμφωνίες τις οποίες έχει συνάψει η Ελλάδα. Διαπιστεύσεις ασφαλείας σε άλλα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης θεωρούνται καταρχάς ισότιμες με εκείνες που εκδίδονται σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, με την επιφύλαξη της δυνατότητας του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας να διενεργήσει και να λάβει υπόψη του περαιτέρω έρευνες με δική του πρωτοβουλία, εάν θεωρηθεί αναγκαίο.

**Άρθρο 36
(άρθρο 23 της Οδηγίας)
Ασφάλεια εφοδιασμού**

1. Η αναθέτουσα αρχή περιλαμβάνει στα έγγραφα της σύμβασης τις απαιτήσεις της που επιτρέπουν την ασφάλεια του εφοδιασμού. Προς το σκοπό αυτόν, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτήσει η προσφορά να περιλαμβάνει ιδίως τα ακόλουθα στοιχεία:

α) Πιστοποίηση ή τεκμηρίωση που παρέχει στην αναθέτουσα αρχή επαρκή απόδειξη ότι ο προσφέρων είναι σε θέση να τηρήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την εξαγωγή, τη μεταφορά και τη διαμετακόμιση των εμπορευμάτων που συνδέονται με τη σύμβαση, συμπεριλαμβανομένης οποιασδήποτε συμπληρωματικής τεκμηρίωσης που παρέχεται από το ενδιαφερόμενο κράτος - μέλος ή τα ενδιαφερόμενα κράτη - μέλη.

Η πιστοποίηση ή η τεκμηρίωση του προηγούμενου εδαφίου μπορεί να περιλαμβάνει ιδίως:

αα) κατάλογο με όλες τις προϋποθέσεις αδειοδότησης και τους περιορισμούς σχετικά με τη μεταφορά - διαμετακόμιση των υπό προμήθεια υλικών, καθώς και των αμαρτίων και υποσυστημάτων αυτών, ιδίως εάν τα τελευταία προέρχονται από τρίτες χώρες,

ββ) αρχείο τυχόν παλαιότερων μεταφορών παρεμφερών υλικών από τη χώρα παραγωγής τους στην Ελλάδα ή σε άλλα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή εξαγωγών σε τρίτες χώρες,

γγ) κάθε άλλο σχετικό έγγραφο που έχει με οποιονδήποτε τρόπο περιέλθει στην κατοχή του προσφέροντος από κρατικές αρχές και υπηρεσίες.

β) Μνεία κάθε τυχόν περιορισμού ή δέσμευσης που θα επιβληθεί στην αναθέτουσα αρχή όσον αφορά αποκάλυψη, μεταφορά ή χρήση των προϊόντων και υπηρεσιών ή οποιωνδήποτε αποτελεσμάτων αυτών των προϊόντων και υπηρεσιών που ενδέχεται να προκύψουν στο πλαίσιο ελέγχου εξαγωγών ή διευθετήσεων ασφαλείας.

γ) Πιστοποίηση ή τεκμηρίωση που να αποδεικνύει ότι η οργάνωση και η γεωγραφική θέση της αλυσίδας εφοδιασμού του προσφέροντος θα του παράσχουν τη δυνατότητα να τηρήσει τις διευκρινιζόμενες στα έγγραφα της σύμβασης απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής όσον αφορά την ασφάλεια του εφοδιασμού και δέσμευση ότι θα διασφαλίσει ότι οι πιθανές αλλαγές στην αλυσίδα εφοδιασμού κατά την εκτέλεση της σύμβασης δεν θα επηρεάσουν δυσμενώς τη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις αυτές. Στο πλαίσιο της πιστοποίησης της οργάνωσης του εφοδιαστικού συστήματος του προσφέροντος, μπορεί να του ζητηθεί να χρησιμοποιήσει υπεργολάβους και μεταφορείς από συμμαχικές χώρες και να αποφύγει υπεργολάβους από χώρες στις οποίες ισχύει ειδικό καθεστώς που επιβάλλει περιορισμούς στις εξαγωγές στρατιωτικού εξοπλισμού.

δ) Τη δέσμευση, εκ μέρους του προσφέροντος, ότι θα εγκαθιδρύσει ή θα διατηρήσει την ικανότητα που απαι-

τείται, προκειμένου να αντιμετωπίσει τις αυξημένες ενδεχομένως ανάγκες της αναθέτουσας αρχής συνεπεία κρίσης, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που θα συμφωνηθούν και ιδίως εντός των επιβαλλόμενων από επιχειρησιακής άποψης χρόνων απόκρισης.

ε) Οποιαδήποτε υποστηρικτικά έγγραφα των εθνικών αρχών της χώρας του προσφέροντος όσον αφορά την ικανοποίηση των αυξημένων αναγκών της αναθέτουσας αρχής ως συνέπεια κρίσης.

στ) Δέσμευση εκ μέρους του προσφέροντος ότι θα διασφαλισθούν η συντήρηση, ο εκσυγχρονισμός ή οι προσαρμογές των προμηθειών που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης.

ζ) Δέσμευση εκ μέρους του προσφέροντος ότι η αναθέτουσα αρχή θα ενημερωθεί έγκαιρα σχετικά με κάθε μεταβολή που θα επέλθει στην οργάνωσή του, στην αλυσίδα εφοδιασμού ή στη βιομηχανική στρατηγική η οποία θα μπορούσε να επηρεάσει τις υποχρεώσεις του έναντι της αναθέτουσας αρχής.

η) Δέσμευση εκ μέρους του προσφέροντος ότι θα παράσχει στην αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που θα συμφωνηθούν από κοινού κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης, τον κατασκευαστικό φάκελο και όλα τα κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής ειδικά μέσα που είναι αναγκαία για την παραγωγή ανταλλακτικών, επί μέρους στοιχείων, συναρμολογημένων μερών, καθώς και ειδικό εξοπλισμό δοκιμών, περιλαμβανομένων των τεχνικών σχεδίων, των αδειών και των οδηγιών χρήσης στην περίπτωση που ο προσφέρων δεν είναι πλέον σε θέση για οποιαδήποτε αιτία να παράσχει τον αναγκαίο εφοδιασμό.

2. Απαγορεύεται στην αναθέτουσα αρχή να ζητεί από τους προσφέροντες να επιτυγχάνουν δέσμευση εκ μέρους κράτους - μέλους, η οποία θα περιόριζε την ελευθερία του κράτους αυτού, να εφαρμόζει, σύμφωνα με τη σχετική διεθνή ή νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα εθνικά του κριτήρια αδειοδότησης εξαγωγών, μεταφοράς ή διαμετακόμισης στις συνθήκες που επικρατούν κατά το χρόνο λήψης της απόφασης για την έγκριση αυτή.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας ρυθμίζονται ζητήματα λεπτομερειακού και τεχνικού χαρακτήρα σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος άρθρου. Η έκδοση της απόφασης του προηγούμενου εδαφίου δεν συνιστά προϋπόθεση για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

**Άρθρο 37
(άρθρο 24 της Οδηγίας)**

Υποχρεώσεις σχετικά με τη φορολογία, την προστασία του περιβάλλοντος και τις διατάξεις περί προστασίας της απασχόλησης και των συνθηκών εργασίας

1. Η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να αναφέρει στα έγγραφα της σύμβασης την αρμόδια δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οργανισμό από τους οποίους οι υποψήφιοι ή οι προσφέροντες μπορούν να λαμβάνουν τις κατάλληλες πληροφορίες για τις υποχρεώσεις σχετικά με τη φορολογία, την προστασία του περιβάλλοντος και τις διατάξεις περί προστασίας της απασχόλησης και των συνθηκών εργασίας που ισχύουν στην Ελλάδα, στον τόπο ή σε τρίτη χώρα, όπου πρόκειται να εκτελεστούν τα έργα ή να παρασχεθούν οι υπηρεσίες που αποτελούν το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης και οι οποίες εφαρμόζονται στις επιτόπου εκτελούμενες εργασίες ή στις

παρεχόμενες υπηρεσίες κατά την εκτέλεση της σύμβασης.

2. Η αναθέτουσα αρχή που παρέχει τις πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 ζητεί από τους προσφέροντες ή από τους υποψηφίους σε διαδικασία σύναψης συμβάσεων να δηλώσουν ρητά ότι έλαβαν υπόψη, κατά την κατάρτιση της προσφοράς τους, τις υποχρεώσεις της παραγράφου 1. Το πρώτο εδάφιο δεν θίγει την εφαρμογή του άρθρου 68 σχετικά με τον έλεγχο των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΝΑΨΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Άρθρο 38

(άρθρα 25 και 29 παράγραφος 1 της Οδηγίας)
Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων

1. Οι συμβάσεις του παρόντος Μέρους συνάπτονται σύμφωνα με τις ακόλουθες διαδικασίες:

- α) την κλειστή διαδικασία, σύμφωνα με το άρθρο 39,
- β) τη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 40,
- γ) τη διαδικασία του ανταγωνιστικού διαλόγου, σύμφωνα με το άρθρο 41 και
- δ) σε ειδικές περιπτώσεις, τη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 42.

2. Στις συμβάσεις που συνάπτονται στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας η αναθέτουσα αρχή είναι δυνατόν να κάνει χρήση των συμφωνιών-πλαίσιο, σύμφωνα με τα άρθρα 43 έως 46.

Άρθρο 39

Κλειστή διαδικασία

Η κλειστή διαδικασία διεξάγεται σε δύο στάδια. Στο πρώτο στάδιο, κάθε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλει αίτηση συμμετοχής στη διαδικασία. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις υποψηφιότητες βάσει των προσόντων οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, σύμφωνα με το άρθρο 59, τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας έκαστου υποψηφίου σύμφωνα με το άρθρο 60 και συντάσσει κατάλογο προεπιλογής, στον οποίο κατατάσσονται οι υποψήφιοι κατά φθίνουσα σειρά, βάσει της βαθμολογίας που έλαβαν. Με την προκήρυξη του διαγωνισμού καθορίζεται ο αριθμός των υποψηφίων που θα προεπιλεγεί και θα προσκληθεί να υποβάλει προσφορά στο δεύτερο στάδιο, σύμφωνα με το άρθρο 52.

Άρθρο 40

(άρθρο 26 της Οδηγίας)

Διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού

1. Στη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, η αναθέτουσα αρχή διαπραγματεύεται με τους προσφέροντες τις προσφορές που υποβάλλουν προκειμένου να τις προσαρμόζουν στις απαιτήσεις που επισημαίνονται στα έγγραφα της σύμβασης και προκειμένου να κριθεί ποια είναι η καλύτερη προσφορά σύμφωνα με το σχετικό κριτήριο ανάθεσης.

2. Στη διαδικασία αυτή, αίτηση εκδήλωσης ενδιαφερό-

ντος μπορεί να υποβάλει κάθε ενδιαφερόμενος, αλλά προσφορά υποβάλλουν μόνο οι υποψήφιοι που προεπιλέγονται από την αναθέτουσα αρχή, υπό τον όρο ότι υπάρχει ικανός αριθμός κατάλληλων υποψηφίων.

3. Κατά τη διάρκεια της διαπραγμάτευσης η αναθέτουσα αρχή εξασφαλίζει την ίση μεταχείριση όλων των προσφερόντων. Ειδικότερα, δεν παρέχει, κατά τρόπο που να εισάγει διακρίσεις, πληροφορίες οι οποίες ενδέχεται να ευνοήσουν ορισμένους προσφέροντες σε σχέση με άλλους.

4. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προβλέπει ότι η διαδικασία με διαπραγμάτευση διεξάγεται σε διαδοχικές φάσεις, ώστε να μειώνεται ο αριθμός των προς διαπραγμάτευση προσφορών με την εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης που καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. Η χρήση ή μη της δυνατότητας αυτής αναγράφεται στα έγγραφα της σύμβασης.

Άρθρο 41

(άρθρο 27 της Οδηγίας)

Ανταγωνιστικός διάλογος

1. Για ιδιαίτερα περίπλοκες συμβάσεις, αν η αναθέτουσα αρχή θεωρεί πως η χρησιμοποίηση της κλειστής διαδικασίας ή της διαδικασίας διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού δεν της παρέχει τη δυνατότητα ανάθεσης της σύμβασης, μπορεί να κάνει χρήση του ανταγωνιστικού διαλόγου, σύμφωνα με το παρόν άρθρο.

2. Η ανάθεση της σύμβασης πραγματοποιείται αποκλειστικά με βάση το κριτήριο ανάθεσης της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς.

3. Η αναθέτουσα αρχή δημοσιεύει προκήρυξη διαγωνισμού στην οποία γνωστοποιεί τις ανάγκες και τις απαιτήσεις της, τις οποίες ορίζει στην εν λόγω προκήρυξη ή σε περιγραφικό έγγραφο.

4. Η αναθέτουσα αρχή προβαίνει σε διάλογο με τους υποψηφίους που επελέγησαν σύμφωνα με τα άρθρα 56 έως 65, σκοπός του οποίου είναι ο εντοπισμός και ο ορισμός των πλέον κατάλληλων μέσων για την ικανοποίηση των αναγκών της. Κατά τη διάρκεια του διαλόγου, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να συζητά με τους επιλεγέντες υποψηφίους όλες τις πτυχές της σύμβασης.

5. Κατά το διάλογο, η αναθέτουσα αρχή εξασφαλίζει την ίση μεταχείριση όλων των οικονομικών φορέων. Ειδικότερα, δεν παρέχει, κατά τρόπο που να εισάγει διακρίσεις, πληροφορίες οι οποίες ενδέχεται να ευνοήσουν ορισμένους οικονομικούς φορείς σε σχέση με άλλους.

6. Η αναθέτουσα αρχή δεν μπορεί να αποκαλύπτει στους λοιπούς συμμετέχοντες τις προτεινόμενες λύσεις ή άλλες εμπιστευτικές πληροφορίες που έχουν διαβιβασθεί από υποψήφιο συμμετέχοντα στο διάλογο, χωρίς τη συναίνεσή του.

7. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προβλέψει τη διεξαγωγή της διαδικασίας σε διαδοχικές φάσεις, ώστε να μειώνεται ο αριθμός των υπό εξέταση λύσεων κατά τη φάση του διαλόγου, με εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης που αναφέρονται στην προκήρυξη διαγωνισμού ή στο περιγραφικό έγγραφο. Η χρήση της δυνατότητας αυτής αναγράφεται στην προκήρυξη διαγωνισμού ή στο περιγραφικό έγγραφο.

8. Η αναθέτουσα αρχή συνεχίζει το διάλογο μέχρι να είναι σε θέση να προσδιορίσει την ή τις λύσεις που ενδέχεται να ανταποκρίνονται ενδεχομένως στις ανάγκες

της, εν ανάγκη αφού προηγουμένως τις συγκρίνει.

9. Αφού κηρύξει τη λήξη του διαλόγου και ενημερώσει σχετικά τους συμμετέχοντες, η αναθέτουσα αρχή τους καλεί να υποβάλουν την τελική προσφορά τους, βάσει της ή των λύσεων που υποβλήθηκαν και προσδιορίστηκαν κατά τη διάρκεια του διαλόγου. Οι προσφορές αυτές πρέπει να περιλαμβάνουν όλα τα απαιτούμενα και απαραίτητα στοιχεία για την υλοποίηση του σχεδίου.

10. Μετά από αίτηση της αναθέτουσας αρχής οι προσφορές μπορεί να αποσαφηνίζονται, να διευκρινίζονται και να τελειοποιούνται. Εντούτοις, οι εν λόγω διευκρινίσεις, αποσαφηνίσεις, τελειοποιήσεις ή τα συμπληρωματικά στοιχεία δεν μπορούν να έχουν ως αποτέλεσμα την τροποποίηση των βασικών στοιχείων της προσφοράς ή της πρόσκλησης υποβολής προσφορών, των οποίων η μεταβολή ενδέχεται να στρεβλώσει τον ανταγωνισμό ή να εισάγει διακρίσεις.

11. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις προσφορές που υπέβαλαν οι προσφέροντες, βάσει των κριτηρίων ανάθεσης που έχουν καθορισθεί στην προκήρυξη διαγωνισμού ή στο περιγραφικό έγγραφο, και επιλέγει την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά σύμφωνα με το άρθρο 66.

12. Μετά από αίτημα της αναθέτουσας αρχής, ο οικονομικός φορέας που κρίθηκε ότι υπέβαλε την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μπορεί να κληθεί να διευκρινίσει ορισμένες πτυχές της προσφοράς του ή να επιβεβαιώσει τις δεσμεύσεις που αναγράφονται στην προσφορά, υπό τον όρο ότι η διευκρίνιση αυτή δεν θα έχει ως αποτέλεσμα τη μεταβολή των ουσιαστικών στοιχείων της προσφοράς ή της πρόσκλησης υποβολής προσφορών, τη στρέβλωση του ανταγωνισμού ή τη δημιουργία διακρίσεων.

13. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προβλέπει την ανταμοιβή ή την καταβολή ποσών στους συμμετέχοντες στο διάλογο.

14. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας ρυθμίζονται ζητήματα τεχνικού και λεπτομερειακού χαρακτήρα σχετικά με τον τρόπο διεξαγωγής του ανταγωνιστικού διαλόγου. Η έκδοση της απόφασης αυτής δεν συνιστά προϋπόθεση για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 42

(άρθρο 28 της Οδηγίας)

Διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού

1. Στις ειδικές περιπτώσεις που προβλέπονται ρητά κατωτέρω, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προσφεύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, αιτιολογώντας ειδικά τη χρήση της στην ανακοίνωση ανάθεσης σύμβασης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 48 παράγραφος 2.

2. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προσφεύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, στις περιπτώσεις συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών:

α) εάν, ύστερα από κλειστή διαδικασία, διαδικασία διαπραγμάτευσης με προηγούμενη δημοσίευση της προκήρυξης διαγωνισμού ή ανταγωνιστικό διάλογο, δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά ή καμία από τις υποβληθείσες προσφορές δεν είναι κατάλληλη ή εάν δεν υπάρχει κανείς υποψήφιος, εφόσον δεν έχουν τροποποιηθεί ουσια-

δώς οι αρχικοί όροι της σύμβασης και με την προϋπόθεση ότι διαβιβάζεται σχετική έκθεση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εφόσον το ζητήσει,

β) σε περίπτωση μη κανονικών προσφορών ή κατάθεσης προσφορών που είναι απαράδεκτες σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, τηρουμένων των οριζόμενων στα άρθρα 21, 32, 34 έως 37, 56 έως 68, έπειτα από κλειστή διαδικασία, διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού ή ανταγωνιστικό διάλογο, στο βαθμό που:

αα) οι αρχικοί όροι της σύμβασης δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιαδώς, και

ββ) περιλαμβάνονται στη διαδικασία διαπραγμάτευσης όλοι και μόνο οι προσφέροντες που πληρούν τα κριτήρια των άρθρων 57 έως 64 και οι οποίοι, κατά την προηγηθείσα κλειστή διαδικασία ή τον προηγηθέντα ανταγωνιστικό διάλογο, υπέβαλαν προσφορές σύμφωνες προς τις τυπικές απαιτήσεις της διαδικασίας σύναψης σύμβασης,

γ) όταν, λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε κρίση, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις κλειστές ή με διαπραγμάτευση διαδικασίες με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, καθώς και των συντομευμένων προθεσμιών που αναφέρονται στο άρθρο 51 παράγραφος 8. Τούτο μπορεί να εφαρμόζεται για παράδειγμα στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 36 παράγραφος 1 περίπτωση δ',

δ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις κλειστές διαδικασίες ή τις διαδικασίες με διαπραγμάτευση με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, καθώς και των συντομευμένων προθεσμιών που αναφέρονται στο άρθρο 51 παράγραφος 8. Οι περιστάσεις που επικαλείται η αναθέτουσα αρχή για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική της ευθύνη και

ε) εάν, για λόγους τεχνικούς ή σχετικούς με την προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, η σύμβαση μπορεί να ανατεθεί μόνο σε συγκεκριμένο οικονομικό φορέα οι τεχνικοί λόγοι για τους οποίους μόνον ένας οικονομικός φορέας μπορεί να εκτελέσει τη σύμβαση πρέπει να αιτιολογούνται ειδικά.

3. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προσφεύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, στις περιπτώσεις συμβάσεων υπηρεσιών και προμηθειών:

α) για υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης διαφορετικές από εκείνες του άρθρου 17 και

β) για προϊόντα που κατασκευάζονται αποκλειστικά για σκοπούς έρευνας και ανάπτυξης, με εξαίρεση την παραγωγή ποσοτήτων ικανών να εξασφαλίζουν την εμπορική βιωσιμότητα του προϊόντος ή την απόσβεση των δαπανών έρευνας και ανάπτυξης.

4. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προσφεύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, στις περιπτώσεις συμβάσεων προμηθειών:

α) για συμπληρωματικές παραδόσεις που πραγματοποιούνται από τον αρχικό προμηθευτή και προορίζονται είτε για τη μερική αντικατάσταση προμηθειών ή εγκαταστάσεων τρέχουσας χρήσης είτε για επέκταση υφιστάμενων προμηθειών ή εγκαταστάσεων, εφόσον η αλλαγή

προμηθευτή θα υποχρέωνε την αναθέτουσα αρχή να προμηθευτεί υλικό με διαφορετικά τεχνικά χαρακτηριστικά τα οποία είναι ασυμβίβαστα ή προκαλούν δυσανάλογες τεχνικές δυσχέρειες ως προς τη χρήση και συντήρηση ή διάρκεια των συμβάσεων αυτών, καθώς και των ανανεώσιμων συμβάσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε έτη, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων που προσδιορίζονται λαμβάνοντας υπόψη την αναμενόμενη διάρκεια κύκλου ζωής οποιωνδήποτε προϊόντων, εγκαταστάσεων ή συστημάτων, καθώς και τις τεχνικές δυσκολίες που μπορεί να προκαλέσει η αλλαγή προμηθευτή,

β) για προμήθειες που είναι εισηγμένες και αγοράζονται σε χρηματιστήριο εμπορευμάτων και

γ) για προμήθειες, υπό ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους, είτε από έναν προμηθευτή που έπαυσε οριστικά τις εμπορικές του δραστηριότητες είτε από τους συνδίκους ή εκκαθαριστές πτώχευσης, δικαστικού συμβιβασμού ή ανάλογης διαδικασίας που προβλέπεται στις εθνικές, νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις.

5. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προσφεύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, στις περιπτώσεις συμβάσεων έργων και υπηρεσιών:

α) Για τα συμπληρωματικά έργα ή υπηρεσίες που δεν περιλαμβάνονταν στο αρχικά προβλεπόμενο σχέδιο ή στην αρχική σύμβαση και τα οποία, λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων, κατέστησαν αναγκαία για την εκτέλεση των εργασιών ή των υπηρεσιών, όπως περιγράφονται στην αρχική σύμβαση, υπό την προϋπόθεση ότι η ανάθεση γίνεται στον οικονομικό φορέα που εκτελεί το εν λόγω έργο ή υπηρεσία:

αα) όταν τα εν λόγω συμπληρωματικά έργα ή υπηρεσίες δεν μπορούν, από τεχνική ή οικονομική άποψη, να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση χωρίς να δημιουργηθούν μείζονα προβλήματα για την αναθέτουσα αρχή,

ββ) όταν τα εν λόγω έργα ή υπηρεσίες, μολονότι μπορούν να διαχωριστούν από την εκτέλεση της αρχικής σύμβασης, είναι απολύτως αναγκαία για την ολοκλήρωσή της.

Ωστόσο, το σωρευτικό ποσό των συναπτόμενων συμβάσεων συμπληρωματικών έργων ή υπηρεσιών δεν πρέπει να υπερβαίνει το 50% του ποσού της αρχικής σύμβασης.

β) Για νέα έργα ή υπηρεσίες που συνίστανται στην επανάληψη παρόμοιων έργων ή υπηρεσιών που ανατέθηκαν στον οικονομικό φορέα ανάδοχο της αρχικής σύμβασης από την ίδια αναθέτουσα αρχή, υπό την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω έργα ή υπηρεσίες είναι σύμφωνα με μια βασική μελέτη η οποία αποτέλεσε αντικείμενο της αρχικής σύμβασης η οποία έχει συναφθεί σύμφωνα με την κλειστή διαδικασία, τη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού ή τον ανταγωνιστικό διάλογο. Η δυνατότητα προσφυγής στην εν λόγω διαδικασία επισημαίνεται ήδη κατά την προκήρυξη του πρώτου διαγωνισμού και το συνολικό προβλεπόμενο ποσό για τη συνέχιση των έργων ή υπηρεσιών λαμβάνεται υπόψη από την αναθέτουσα αρχή κατά την εφαρμογή του άρθρου 24. Χρήση της διαδικασίας αυτής μπορεί να γίνεται μόνο για πέντε έτη μετά τη σύναψη της αρχικής σύμβασης, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων που προσδιορίζονται λαμβάνοντας υπόψη την αναμενόμενη διάρκεια κύκλου ζωής οποιωνδήποτε προϊόντων, εγκαταστά-

σεων ή συστημάτων, καθώς και τις τεχνικές δυσκολίες που μπορεί να προκαλέσει η αλλαγή προμηθευτή.

6. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προσφεύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, στις περιπτώσεις συμβάσεων που έχουν σχέση με την παροχή υπηρεσιών εναέριων και θαλάσσιων μεταφορών στις ένοπλες δυνάμεις ή δυνάμεις ασφαλείας του κράτους που αναπτύσσονται ή πρόκειται να αναπτυχθούν στο εξωτερικό, όταν η αναθέτουσα αρχή πρέπει να προμηθευτεί αυτές τις υπηρεσίες από οικονομικούς φορείς που εγγυώνται την ισχύ των προσφορών τους μόνον για τόσο σύντομες περιόδους, ώστε δεν μπορούν να τηρηθούν οι προθεσμίες για την κλειστή διαδικασία ή τη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, περιλαμβανομένων των συντομευμένων προθεσμιών του άρθρου 51 παράγραφος 8.

Άρθρο 43

(άρθρο 29 παράγραφος 2 της Οδηγίας) Συμφωνίες-πλαίσιο

1. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να συνάπτει με οικονομικούς φορείς συμφωνίες-πλαίσιο για την κάλυψη αναγκών συγκεκριμένης χρονικής περιόδου. Οι συμφωνίες-πλαίσιο μπορούν να έχουν ως αντικείμενο την προμήθεια υλικών, την παροχή υπηρεσιών και την εκτέλεση έργων κάθε είδους. Οι συμφωνίες-πλαίσιο διακρίνονται σε αυτές που συνάπτονται με έναν οικονομικό φορέα και σε αυτές που συνάπτονται με περισσότερους οικονομικούς φορείς.

2. Για τους σκοπούς σύναψης μιας συμφωνίας-πλαίσιο, η αναθέτουσα αρχή ακολουθεί τους διαδικαστικούς κανόνες του παρόντος νόμου σε όλα τα στάδια έως την ανάθεση των συμβάσεων που βασίζονται στην εν λόγω συμφωνία-πλαίσιο. Η επιλογή των συμβαλλομένων στη συμφωνία-πλαίσιο γίνεται κατ' εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 66.

3. Οι συμβάσεις που βασίζονται σε συμφωνία-πλαίσιο συνάπτονται σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στα άρθρα 44 και 45. Οι διαδικασίες αυτές εφαρμόζονται μόνο μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και των οικονομικών φορέων που ήταν εξαρχής συμβαλλόμενα μέρη στη συμφωνία-πλαίσιο.

4. Κατά τη σύναψη των συμβάσεων που βασίζονται στη συμφωνία-πλαίσιο τα μέρη δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να επιφέρουν ουσιαστικές τροποποιήσεις στους όρους της συμφωνίας-πλαίσιο, ιδίως στην περίπτωση της συμφωνίας-πλαίσιο που συνάπτεται με έναν οικονομικό φορέα.

5. Η διάρκεια μιας συμφωνίας-πλαίσιο δεν μπορεί να υπερβαίνει τα επτά έτη, εκτός εξαιρετικών περιστάσεων που καθορίζονται, λαμβάνοντας υπόψη την αναμενόμενη διάρκεια ζωής οποιωνδήποτε προϊόντων, εγκαταστάσεων ή συστημάτων, καθώς και τις τεχνικές δυσκολίες που μπορεί να προκαλέσει η αλλαγή αναδόχου. Σε τέτοιες εξαιρετικές περιστάσεις η αναθέτουσα αρχή αιτιολογεί δεόντως τις περιστάσεις αυτές στην ανακοίνωση σύναψης μιας συμφωνίας-πλαίσιο, σύμφωνα με το άρθρο 48 παράγραφος 2.

6. Η αναθέτουσα αρχή δεν μπορεί να προσφεύγει στις συμφωνίες-πλαίσιο καταχρηστικά ή κατά τρόπο που να εμποδίζει, περιορίζει ή νοθεύει τον ανταγωνισμό.

Άρθρο 44**(άρθρο 29 παράγραφος 3 της Οδηγίας)****Κανόνες που εφαρμόζονται στις συμφωνίες-πλαίσιο με έναν οικονομικό φορέα**

1. Όταν συνάπτεται συμφωνία-πλαίσιο με ένα μόνο οικονομικό φορέα, οι συμβάσεις που βασίζονται στην εν λόγω συμφωνία-πλαίσιο ανατίθενται βάσει των όρων που καθορίζονται στη συμφωνία-πλαίσιο.

2. Για τη σύναψη των συμβάσεων αυτών, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να διαβουλευτεί γραπτώς με τον φορέα που συμμετέχει στη συμφωνία-πλαίσιο, ζητώντας του να ολοκληρώσει την προσφορά του, όπως απαιτείται.

Άρθρο 45**(άρθρο 29 παράγραφος 4 της Οδηγίας)****Κανόνες που εφαρμόζονται στις συμφωνίες-πλαίσιο που συνάπτονται με περισσότερους οικονομικούς φορείς**

1. Όταν συνάπτεται συμφωνία-πλαίσιο με περισσότερους οικονομικούς φορείς, οι φορείς αυτοί πρέπει να είναι τουλάχιστον τρεις, εφόσον υπάρχει επαρκής αριθμός οικονομικών φορέων που πληρούν τα κριτήρια επιλογής ή παραδεκτές προσφορές που ανταποκρίνονται στα κριτήρια ανάθεσης.

2. Η σύναψη των συμβάσεων που βασίζονται σε μία συμφωνία-πλαίσιο με περισσότερους οικονομικούς φορείς μπορεί να γίνει ως εξής:

α) είτε απευθείας με το μέρος που επιλέγει η αναθέτουσα αρχή, κατ' εφαρμογή των όρων της αρχικής συμφωνίας-πλαίσιο, όταν οι όροι αυτοί είναι επαρκώς σαφείς για τον προσδιορισμό της βέλτιστης προσφοράς σύμφωνα με το επιλεγέν κριτήριο ανάθεσης,

β) είτε, αν δεν συντρέχει η προϋπόθεση της περίπτωσης α', με τη διενέργεια συνοπτικής διαδικασίας υποβολής προσφορών από τα μέρη της συμφωνίας-πλαίσιο. Στην περίπτωση αυτή τα μέρη της συμφωνίας-πλαίσιο διαγωνίζονται εκ νέου, με βάση τους αρχικούς όρους που αναφέρονται στα έγγραφα της συμφωνίας-πλαίσιο, οι οποίοι μπορούν να διευκρινίζονται ή να προσαρμόζονται κατά περίπτωση, ανάλογα με τις ανάγκες της εκάστοτε σύμβασης.

3. Στην περίπτωση της παραγράφου 2 περίπτωση β', για κάθε σύμβαση που πρόκειται να συναφθεί βάσει πολυμερούς συμφωνίας-πλαίσιο, η αναθέτουσα αρχή προσκαλεί εγγράφως τα μέρη της συμφωνίας-πλαίσιο που είναι ικανά να υλοποιήσουν τη συγκεκριμένη σύμβαση να υποβάλουν προσφορά για τη συγκεκριμένη σύμβαση. Η αναθέτουσα αρχή ορίζει επαρκή προθεσμία για την υποβολή των προσφορών, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη την πολυπλοκότητα του αντικειμένου της σύμβασης και το χρόνο που απαιτείται για την υποβολή των προσφορών.

4. Οι προσφορές υποβάλλονται γραπτώς και το περιεχόμενο τους παραμένει εμπιστευτικό έως τη λήξη της προβλεπόμενης προθεσμίας υποβολής. Η αναθέτουσα αρχή αναθέτει τη σύμβαση στον οικονομικό φορέα που υπέβαλε την καλύτερη προσφορά βάσει των κριτηρίων ανάθεσης που καθορίζονται στα έγγραφα της συμφωνίας-πλαίσιο.

5. Τα κριτήρια ανάθεσης κάθε σύμβασης που συνάπτεται σύμφωνα με τη διαδικασία της παραγράφου 2 περίπτωση β' δεν είναι απαραίτητο να ταυτίζονται με τα κριτήρια ανάθεσης που χρησιμοποιήθηκαν κατά τη σύναψη

της συμφωνίας-πλαίσιο. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να έχουν εξ αρχής καθορισθεί στα έγγραφα της συμφωνίας-πλαίσιο. Η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να εξειδικεύει τα κριτήρια αυτά για κάθε σύμβαση στην πρόσκληση προς υποβολή προσφοράς της παραγράφου 3. Στην περίπτωση αυτή, η πρόσκληση δεν πρέπει να περιλαμβάνει υποκριτήρια, τα οποία, αν ήταν εκ των προτέρων γνωστά, θα επηρέαζαν την υποβολή της προσφοράς για τη συμφωνία-πλαίσιο, ούτε υποκριτήρια που εισάγουν διακρίσεις σε βάρος ενός ή περισσότερων εκ των μερών της πολυμερούς συμφωνίας-πλαίσιο.

6. Αν κατά τη διαδικασία ανάθεσης μίας σύμβασης, σύμφωνα με τις παραγράφους 2 περίπτωση β', 3, 4 και 5 δεν υποβληθούν προσφορές ή διαπιστωθεί ότι οι υποβληθείσες είναι ακατάλληλες ως προς το περιεχόμενό τους, η αναθέτουσα αρχή μπορεί είτε να επαναλάβει τη διαδικασία είτε να προσφύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης με ένα ή περισσότερα από τα μέρη της συμφωνίας-πλαίσιο.

Άρθρο 46**Καταγγελία – Λύση συμφωνίας-πλαίσιο**

1. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καταγγείλει οποτεδήποτε τη συμφωνία-πλαίσιο για λόγους δημόσιου συμφέροντος, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και οι λόγοι αποδεδειγμένης αδυναμίας τήρησης της συμφωνίας για οικονομικούς λόγους ή όταν η συνέχιση εκτέλεσης της συμφωνίας θα οδηγούσε σε δυσανάλογα επαχθείς για το δημόσιο συμφέρον ή την εθνική άμυνα και ασφάλεια συνέπειες. Η καταγγελία είναι έγγραφη και κοινοποιείται σε όλα τα μέρη της συμφωνίας-πλαίσιο με απόδειξη. Τα αποτελέσματα της καταγγελίας επέρχονται ένα μήνα μετά την κοινοποίησή της. Η καταγγελία μπορεί να οδηγήσει σε λύση και των τυχόν συναφθεισών συμβάσεων, με υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να καταβάλλει στους αναδόχους το τμήμα της αμοιβής που αναλογεί στις παροχές που εκτελέστηκαν.

2. Στην περίπτωση των πολυμερών συμφωνιών-πλαίσιο, η έκπτωση ενός ή περισσότερων μερών της συμφωνίας-πλαίσιο δεν επηρεάζει την ισχύ αυτής για τα λοιπά συμβαλλόμενα μέρη, εφόσον παραμένουν τουλάχιστον δύο από αυτά.

3. Η έκπτωση αναδόχου από σύμβαση που συνάπτεται βάσει μίας συμφωνίας-πλαίσιο συνεπάγεται αυτοδίκαια και την έκπτωσή του από τη συγκεκριμένη συμφωνία-πλαίσιο. Κατά τα λοιπά, κατά τη διαδικασία λύσης μίας συμφωνίας-πλαίσιο και έκπτωσης ενός μέρους συμφωνίας-πλαίσιο ή ενός αναδόχου σύμβασης που βασίζεται σε συμφωνία-πλαίσιο, εφαρμόζονται οι διατάξεις που ρυθμίζουν την εκτέλεση των συμβάσεων κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 105.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'**ΚΑΝΟΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ – ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ****Άρθρο 47****(άρθρο 30 παράγραφος 1 της Οδηγίας)****Δημοσίευση προκαταρκτικής προκήρυξης**

1. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να γνωστοποιεί μέσω προκαταρκτικής προκήρυξης, η οποία δημοσιεύεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή από την ίδια στο «προφίλ αγοραστή». Για τις ανάγκες του παρόντος, «προφίλ αγορα-

στή» ονομάζεται η ιστοσελίδα στην οποία η αναθέτουσα αρχή μπορεί να δημοσιεύει προκαταρκτικές προκηρύξεις, πληροφορίες για τρέχουσες προσκλήσεις υποβολής προσφορών, προγραμματιζόμενες αγορές, συμβάσεις που έχουν συναφθεί, διαδικασίες που έχουν ακυρωθεί, καθώς και κάθε άλλη χρήσιμη γενική πληροφορία, όπως τον αρμόδιο επικοινωνίας, αριθμό τηλεφώνου και τηλεομοιοτυπίας, ταχυδρομική και ηλεκτρονική διεύθυνση.

2. Η αναθέτουσα αρχή γνωστοποιεί μέσω προκαταρκτικής προκήρυξης:

α) όταν πρόκειται για προμήθειες, την εκτιμώμενη συνολική αξία των συμβάσεων ή των συμφωνιών-πλαίσιο, ανά ομάδες προϊόντων, τις οποίες προτίθεται να συνάψει κατά τους δώδεκα επόμενους μήνες· οι ομάδες προϊόντων καθορίζονται από την αναθέτουσα αρχή με παραπομπή στην ονοματολογία CPV,

β) όταν πρόκειται για υπηρεσίες, την εκτιμώμενη συνολική αξία των συμβάσεων ή των συμφωνιών-πλαίσιο, για καθεμία από τις κατηγορίες υπηρεσιών, τις οποίες προτίθεται να συνάψει κατά τους δώδεκα επόμενους μήνες,

γ) όταν πρόκειται για έργα, τα βασικά χαρακτηριστικά των συμβάσεων ή των συμφωνιών-πλαίσιο τις οποίες προτίθεται να συνάψει.

3. Η δημοσίευση προκαταρκτικής προκήρυξης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι υποχρεωτική μόνο στις περιπτώσεις που η αναθέτουσα αρχή ασκεί το δικαίωμά της να μειώσει τις προθεσμίες για την παραλαβή των προσφορών, σύμφωνα με το άρθρο 51 παράγραφος 4.

4. Οι προκηρύξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 αποστέλλονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή» το ταχύτερο δυνατόν μετά τη λήψη απόφασης περί εγκρίσεως του προγράμματος στο οποίο εντάσσονται οι συμβάσεις έργων ή οι συμφωνίες-πλαίσιο, τις οποίες η αναθέτουσα αρχή προτίθεται να συνάψει.

5. Η αναθέτουσα αρχή που δημοσιεύει την προκαταρκτική προκήρυξη στο «προφίλ αγοραστή» αποστέλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με ηλεκτρονικά μέσα και σύμφωνα με τη μορφή και τις λεπτομέρειες διαβίβασης που αναφέρονται στο Παράρτημα VI σημείο 3, ειδοποίηση με την οποία ανακοινώνει τη δημοσίευση προκαταρκτικής προκήρυξης στο «προφίλ αγοραστή».

6. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται στις διαδικασίες διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού.

Άρθρο 48

(άρθρα 30 παράγραφοι 2, 3 και 31 της Οδηγίας) Δημοσίευση προκήρυξης και ανακοίνωσης ανάθεσης σύμβασης

1. Η αναθέτουσα αρχή που επιθυμεί να συνάψει σύμβαση ή συμφωνία-πλαίσιο κάνοντας χρήση κλειστής διαδικασίας, διαδικασίας διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού ή ανταγωνιστικού διαλόγου γνωστοποιεί την πρόθεσή της αυτή με προκήρυξη διαγωνισμού, η οποία δημοσιεύεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Η αναθέτουσα αρχή που έχει συνάψει σύμβαση ή συμφωνία-πλαίσιο, αποστέλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή

πή ειδοποίηση με τα αποτελέσματα της διαδικασίας σύναψης, το αργότερο σαράντα οκτώ ημέρες μετά τη σύναψη της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο. Η ανακοίνωση ανάθεσης σύμβασης ή συμφωνίας-πλαίσιο δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε περίπτωση συμφωνίας-πλαίσιο που έχει συναφθεί σύμφωνα με τα άρθρα 43 έως 45, η αναθέτουσα αρχή απαλλάσσεται από την αποστολή ειδοποίησης με τα αποτελέσματα της σύναψης κάθε σύμβασης που βασίζεται στη συμφωνία-πλαίσιο.

3. Ορισμένες πληροφορίες σχετικά με τη σύναψη της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο μπορεί να μην δημοσιεύονται, σε περίπτωση που η γνωστοποίηση των πληροφοριών αυτών θα μπορούσε να εμποδίσει την εφαρμογή των νόμων, να είναι αντίθετη προς το δημόσιο συμφέρον, και ιδίως τα συμφέροντα άμυνας ή ασφάλειας, ή να βλάψει τα νόμιμα εμπορικά συμφέροντα δημόσιων ή ιδιωτικών οικονομικών φορέων ή τις συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ αυτών.

4. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να δημοσιεύει στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκηρύξεις συμβάσεων των οποίων η δημοσίευση δεν είναι υποχρεωτική σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος.

Άρθρο 49

(άρθρο 32 της Οδηγίας 2009/81/ΕΚ) Σύνταξη και λεπτομέρειες δημοσίευσης των προκηρύξεων

1. Οι προκηρύξεις περιλαμβάνουν τις πληροφορίες που αναφέρονται στο Παράρτημα IV και, ενδεχομένως, κάθε άλλη πληροφορία που κρίνεται χρήσιμη από την αναθέτουσα αρχή, χρησιμοποιώντας τα τυποποιημένα έντυπα του Κανονισμού (ΕΚ) 1150/2009 (L 313), όπως εκάστοτε ισχύει.

2. Οι προκηρύξεις που αποστέλλονται από την αναθέτουσα αρχή στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, διαβιβάζονται είτε με ηλεκτρονικά μέσα, με τη μορφή και σύμφωνα με τις λεπτομέρειες διαβίβασης που αναφέρονται στο σημείο 3 του Παραρτήματος VI, είτε με άλλα μέσα. Σε περίπτωση εφαρμογής της ταχείας διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 51 παράγραφος 8, οι προκηρύξεις αποστέλλονται με φαξ ή με ηλεκτρονικά μέσα, στη μορφή και σύμφωνα με τις λεπτομέρειες διαβίβασης που αναφέρονται στο Παράρτημα VI σημείο 3. Οι προκηρύξεις δημοσιεύονται σύμφωνα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά δημοσίευσης που αναφέρονται στο Παράρτημα VI σημείο 1 περιπτώσεις α' και β'.

3. Οι προκηρύξεις που καταρτίζονται και αποστέλλονται με ηλεκτρονικά μέσα, στη μορφή και σύμφωνα με τις λεπτομέρειες διαβίβασης που αναφέρονται στο Παράρτημα VI σημείο 3, δημοσιεύονται το αργότερο πέντε ημέρες μετά την αποστολή τους. Όταν οι προκηρύξεις δεν αποστέλλονται με ηλεκτρονικά μέσα, στη μορφή και σύμφωνα με τις λεπτομέρειες διαβίβασης που αναφέρονται στο Παράρτημα VI σημείο 3, δημοσιεύονται το αργότερο δώδεκα ημέρες μετά την αποστολή τους ή, στην περίπτωση της ταχείας διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 51 παράγραφος 8, το αργότερο πέντε ημέρες μετά την αποστολή τους.

4. Οι προκηρύξεις του διαγωνισμού δημοσιεύονται αναλυτικά στην ελληνική γλώσσα. Αυθεντικό θεωρείται μόνο το κείμενο που δημοσιεύεται στη γλώσσα αυτή. Μια περίληψη των σημαντικότερων στοιχείων κάθε προ-

κήρυξης δημοσιεύεται και στις λοιπές επίσημες γλώσσες. Τα έξοδα δημοσίευσης των προκηρύξεων αυτών από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιβαρύνουν την Ευρωπαϊκή Ένωση, σύμφωνα με το άρθρο 32 παράγραφος 4 εδάφιο γ' της Οδηγίας 2009/81/EK.

5. Οι προκηρύξεις και το περιεχόμενό τους δεν μπορούν να δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο ή να δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή» πριν από την ημερομηνία της αποστολής τους στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι προκηρύξεις που δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο δεν πρέπει να περιλαμβάνουν πληροφορίες άλλες από εκείνες που περιέχονται στις προκηρύξεις που αποστέλλονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή» σύμφωνα με το άρθρο 47, αλλά πρέπει να αναφέρουν την ημερομηνία αποστολής της ειδοποίησης που εστάλη στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή της δημοσίευσης στο «προφίλ αγοραστή». Οι προκαταρκτικές προκηρύξεις δεν μπορούν να δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή» πριν από την αποστολή στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή της ειδοποίησης με την οποία ανακοινώνεται η δημοσίευσή τους υπό τη μορφή αυτή. Πρέπει να αναφέρουν την ημερομηνία της εν λόγω αποστολής.

6. Το περιεχόμενο των προκηρύξεων που δεν αποστέλλονται με ηλεκτρονικά μέσα στη μορφή και σύμφωνα με τις λεπτομέρειες διαβίβασης που αναφέρονται στο Παράρτημα VI σημείο 3 περιορίζεται σε περίπου 650 λέξεις.

7. Η αναθέτουσα αρχή πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει την ημερομηνία αποστολής των προκηρύξεων.

8. Η βεβαίωση δημοσίευσης, η οποία χορηγείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 32 παράγραφος 8 της Οδηγίας 2009/81/EK, αναφέρει την ημερομηνία της εν λόγω δημοσίευσης και συνιστά απόδειξη πραγματοποίησης της δημοσίευσης.

Άρθρο 50

Δημοσίευση σε εθνικό επίπεδο

1. Η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται, πλέον της δημοσίευσης σύμφωνα με το άρθρο 48, να δημοσιεύει την προκήρυξη στο Τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως. Η προκήρυξη αναρτάται επιπλέον στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 3861/2010 (Α' 112).

2. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αναρτά την προκήρυξη σε ελεύθερα προσπελάσιμες από το κοινό υπηρεσίες του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και να αποστέλλει την προκήρυξη για δημοσίευση στα Επιμελητήρια και σε Επαγγελματικές Ενώσεις ή Συνδέσμους Αμυντικής Βιομηχανίας.

Άρθρο 51

(άρθρο 33 της Οδηγίας)

Προθεσμία για την παραλαβή των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών

1. Κατά τον καθορισμό των προθεσμιών παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει υπόψη, ιδίως, τον πολύπλοκο χαρακτήρα της σύμβασης και το χρόνο που απαιτείται για την προετοιμασία των προσφορών, με την επιφύλαξη των ελάχιστων προθεσμιών που καθορίζονται στο παρόν άρθρο.

2. Στην κλειστή διαδικασία, στη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού και σε περίπτωση χρησιμοποίησης του ανταγωνιστικού διαλόγου, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής ανέρχεται σε τριάντα επτά ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού για δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3. Στην κλειστή διαδικασία, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών των οικονομικών φορέων που έχουν επιλεγεί για την υποβολή προσφοράς ανέρχεται σε σαράντα ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφοράς προς τους προεπιλεγέντες.

4. Σε περίπτωση δημοσίευσης προκαταρκτικής προκήρυξης, η ελάχιστη προθεσμία για την παραλαβή των προσφορών της κλειστής διαδικασίας μπορεί, κατά γενικό κανόνα, να περιορίζεται σε τριάντα έξι ημέρες, αλλά δεν είναι σε καμία περίπτωση μικρότερη των είκοσι δύο ημερών. Η προθεσμία αρχίζει από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης για υποβολή προσφορών. Οι βραχύτερες προθεσμίες είναι αποδεκτές, υπό την προϋπόθεση ότι η προκαταρκτική προκήρυξη έχει περιλάβει όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται στην προκήρυξη διαγωνισμού που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα IV, εφόσον οι πληροφορίες αυτές είναι διαθέσιμες κατά τη δημοσίευση της προκήρυξης και η προκαταρκτική προκήρυξη έχει αποσταλεί προς δημοσίευση μεταξύ ενός διαστήματος πενήντα δύο ημερών έως δώδεκα μηνών πριν από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού.

5. Όταν οι προκηρύξεις καταρτίζονται και αποστέλλονται με ηλεκτρονικά μέσα, σύμφωνα με τη μορφή και τις λεπτομέρειες διαβίβασης που αναφέρονται στο Παράρτημα VI σημείο 3, η προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής για την κλειστή διαδικασία, τη διαδικασία με διαπραγμάτευση και τον ανταγωνιστικό διάλογο μπορεί να μειωθεί κατά επτά ημέρες.

6. Σύντμηση κατά πέντε ημέρες της προθεσμίας παραλαβής των προσφορών της κλειστής διαδικασίας είναι δυνατή όταν η αναθέτουσα αρχή παρέχει, με ηλεκτρονικό μέσο και από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης, σύμφωνα με το Παράρτημα VI, ελεύθερη, άμεση και πλήρη πρόσβαση στα έγγραφα της σύμβασης, προσδιορίζοντας στο κείμενο της προκήρυξης τη διαδικτυακή διεύθυνση από την οποία διατίθεται η εν λόγω τεκμηρίωση. Η σύντμηση αυτή μπορεί να προστίθεται στη μείωση που προβλέπεται στην προηγούμενη παράγραφο.

7. Όταν, για οποιονδήποτε λόγο τα έγγραφα της σύμβασης δεν παρασχέθηκαν εντός των προθεσμιών που ορίζονται στο άρθρο 52, μολονότι ζητήθηκαν εμπρόθεσμα, ή όταν οι προσφορές μπορούν να συνταχθούν μόνον έπειτα από επίτοπια επίσκεψη ή από επίτοπια εξέταση εγγράφων συμπληρωματικών των εγγράφων της σύμβασης, οι προθεσμίες παραλαβής των προσφορών παρατείνονται, ούτως ώστε όλοι οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς να μπορούν να λαμβάνουν γνώση όλων των αναγκαίων πληροφοριών για την κατάρτιση των προσφορών.

8. Όταν, στην κλειστή και με διαπραγμάτευση διαδικασία με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, επείγοντες λόγοι καθιστούν αδύνατη την τήρηση των ελάχιστων προθεσμιών που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίζει:

α) προθεσμία για την παραλαβή των αιτήσεων συμμε-

τοχής, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δεκαπέντε ημερών από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού ή των δέκα ημερών, εάν η προκήρυξη απεστάλη με ηλεκτρονικά μέσα, σύμφωνα με το μορφότυπο και τις λεπτομέρειες διαβίβασης που προβλέπονται στο Παράρτημα VI σημείο 3,

β) στην περίπτωση της κλειστής διαδικασίας, προθεσμία παραλαβής των προσφορών, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δέκα ημερών από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφορών.

9. Για τον υπολογισμό των προθεσμιών εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κανονισμού (ΕΟΚ, Ευρατόμ) 1182/71 του Συμβουλίου (L 124) περί καθορισμού των κανόνων που εφαρμόζονται στις προθεσμίες, ημερομηνίες και διορίες.

Άρθρο 52 (άρθρο 34 της Οδηγίας)

Πρόσκληση υποβολής προσφορών και συμμετοχής σε διαπραγμάτευση ή σε ανταγωνιστικό διάλογο

1. Στην κλειστή διαδικασία, στη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού και στη διαδικασία του ανταγωνιστικού διαλόγου, η αναθέτουσα αρχή προσκαλεί ταυτόχρονα και γραπτώς τους επιλεγέντες υποψηφίους να υποβάλουν τις προσφορές τους ή να συμμετάσχουν σε διαπραγμάτευση ή, στην περίπτωση ανταγωνιστικού διαλόγου, στο διάλογο.

2. Η πρόσκληση προς τους υποψηφίους περιλαμβάνει είτε ένα αντίτυπο των εγγράφων της σύμβασης είτε αναφορά στον τρόπο πρόσβασης στα έγγραφα της σύμβασης, όταν διατίθενται απευθείας με ηλεκτρονικά μέσα.

3. Όταν τα έγγραφα της σύμβασης βρίσκονται στην κατοχή φορέα άλλου από την αναθέτουσα αρχή που είναι υπεύθυνος για τη διαδικασία ανάθεσης, στην πρόσκληση διευκρινίζονται η διεύθυνση από όπου μπορεί να ζητηθούν τα εν λόγω έγγραφα και, ενδεχομένως, η ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής αίτησης για τα έγγραφα, το ποσό που πρέπει να καταβληθεί για την εξασφάλισή τους και οι τρόποι πληρωμής. Ο αρμόδιος φορέας αποστέλλει τα έγγραφα αυτά στους οικονομικούς φορείς αμελλητί μετά την παραλαβή της αίτησής τους.

4. Συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με τα έγγραφα της σύμβασης γνωστοποιούνται από την αναθέτουσα αρχή το αργότερο έξι ημέρες πριν από την εκπνοή της προθεσμίας που έχει ορισθεί για την παραλαβή των προσφορών, εφόσον έχουν ζητηθεί εμπρόθεσμα. Σε περίπτωση ταχείας διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 51 παράγραφος 8, η προθεσμία αυτή ανέρχεται σε τέσσερις ημέρες.

5. Εκτός από τα στοιχεία που προβλέπονται στις παραγράφους 1, 2, 3 και 4, η πρόσκληση περιλαμβάνει τουλάχιστον:

α) παραπομπή στη δημοσιευθείσα προκήρυξη διαγωνισμού,

β) την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας παραλαβής των προσφορών, τη διεύθυνση στην οποία πρέπει να διαβιβασθούν οι προσφορές και τη γλώσσα ή τις γλώσσες στις οποίες πρέπει να συνταχθούν· στην περίπτωση διαδικασίας ανταγωνιστικού διαλόγου, οι πληροφορίες αυτές δεν περιέχονται στην πρόσκληση συμμετοχής στο διάλογο, αλλά στην πρόσκληση υποβολής προσφορών,

γ) στην περίπτωση του ανταγωνιστικού διαλόγου, την ορισθείσα ημερομηνία και τη διεύθυνση για την έναρξη

της φάσης των διαβουλεύσεων, καθώς και τη γλώσσα ή τις γλώσσες που θα χρησιμοποιηθούν,

δ) ένδειξη των οποιωνδήποτε τυχόν εγγράφων που πρέπει να επισυναφθούν, είτε για την τεκμηρίωση των επαληθεύσιμων δηλώσεων, τις οποίες παρέχει ο υποψήφιος σύμφωνα με το άρθρο 56, είτε ως συμπλήρωμα των πληροφοριών που προβλέπονται στο εν λόγω άρθρο, υπό τους ίδιους όρους με τους προβλεπόμενους στα άρθρα 59 και 60,

ε) τη σχετική στάθμιση των κριτηρίων ανάθεσης της σύμβασης ή, εφόσον συντρέχει περίπτωση, τη φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας των εν λόγω κριτηρίων που χρησιμοποιούνται προκειμένου να καθορισθεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, εάν δεν περιλαμβάνονται στα έγγραφα της σύμβασης.

Άρθρο 53 (άρθρο 35 της Οδηγίας)

Ενημέρωση των υποψηφίων και των προσφερόντων

1. Η αναθέτουσα αρχή ενημερώνει, το συντομότερο δυνατόν, τους υποψηφίους και τους προσφέροντες σχετικά με τις ληφθείσες αποφάσεις σχετικά με την ανάθεση σύμβασης ή τη σύναψη συμφωνίας-πλαίσιο, περιλαμβανομένων των λόγων για τους οποίους αποφάσισε να ματαιώσει τη σύναψη σύμβασης ή συμφωνίας-πλαίσιο για την οποία προκηρύχθηκε διαγωνισμός και να κινήσει εκ νέου τη σχετική διαδικασία. Οι πληροφορίες αυτές παρέχονται γραπτώς, εφόσον υποβληθεί σχετική αίτηση προς την αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης.

2. Η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί, μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου μέρους και με την επιφύλαξη της παραγράφου 3, το συντομότερο και εντός δεκαπέντε ημερών το αργότερο από την ημερομηνία παραλαβής γραπτής αίτησης, τα ακόλουθα στοιχεία:

α) σε κάθε απορριφθέντα υποψήφιο, τους λόγους απόρριψης της αίτησης συμμετοχής του,

β) σε κάθε απορριφθέντα προσφέροντα, τους λόγους για την απόρριψη της προσφοράς του, συμπεριλαμβανομένης ιδίως, για τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 30 παράγραφοι 4 και 5, αιτιολόγηση της απόφασής της για τη μη ύπαρξη ισοδυναμίας ή της απόφασής της ότι τα υλικά, τα έργα ή οι υπηρεσίες δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις περί απόδοσης ή λειτουργίας και, για τις περιπτώσεις που αναφέρονται στα άρθρα 35 και 36, τους λόγους της απόφασής της για μη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις της ασφάλειας των πληροφοριών και της ασφάλειας του εφοδιασμού,

γ) σε κάθε προσφέροντα που έχει υποβάλει παραδεκτή προσφορά η οποία απερρίφθη, τα χαρακτηριστικά και τα σχετικά πλεονεκτήματα της επιλεγείσας προσφοράς, καθώς και τα στοιχεία του αναδόχου ή των συμβαλλόμενων μερών της συμφωνίας-πλαίσιο.

3. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να μην κοινοποιήσει ορισμένες πληροφορίες σχετικά με την ανάθεση των συμβάσεων ή τη σύναψη των συμφωνιών-πλαίσιο, που αναφέρονται στην παράγραφο 1, εφόσον η γνωστοποίηση των εν λόγω πληροφοριών ενδέχεται να εμποδίσει την εφαρμογή του νόμου, να είναι αντίθετη προς το δημόσιο συμφέρον, και ιδίως τα συμφέροντα άμυνας και ασφάλειας, ή να βλάψει τα νόμιμα εμπορικά συμφέροντα δημόσιων ή ιδιωτικών οικονομικών φορέων ή τις συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ αυτών.

**Άρθρο 54
(άρθρο 36 της Οδηγίας)
Κανόνες επικοινωνίας**

1. Κάθε επικοινωνία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ αναθέτουσας αρχής και οικονομικών φορέων μπορεί, κατ' επιλογή της αναθέτουσας αρχής, να πραγματοποιείται ταχυδρομικώς, με φαξ, με ηλεκτρονικά μέσα, τηλεφωνικώς στις περιπτώσεις και υπό τους όρους που αναφέρονται στην παράγραφο 4, ή με συνδυασμό των μέσων αυτών.

2. Τα επιλεγόμενα μέσα επικοινωνίας πρέπει να είναι γενικώς προσιτά και συνεπώς δεν μπορούν να έχουν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της πρόσβασης των οικονομικών φορέων στη διαδικασία ανάθεσης. Η επικοινωνία, η ανταλλαγή και η αποθήκευση πληροφοριών πραγματοποιούνται κατά τρόπο που να διασφαλίζεται η ακεραιότητα των δεδομένων και το απόρρητο των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών, ώστε η αναθέτουσα αρχή να εξετάζει το περιεχόμενο των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών μόνο μετά τη λήξη της προβλεπόμενης προθεσμίας για την υποβολή τους. Τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για τις επικοινωνίες με ηλεκτρονικά μέσα, καθώς και τα τεχνικά χαρακτηριστικά τους, πρέπει να μη δημιουργούν διακρίσεις και να είναι γενικώς προσιτά στο κοινό και συμβατά σε σχέση με τις γενικώς χρησιμοποιούμενες τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών.

3. Στους μηχανισμούς ηλεκτρονικής διαβίβασης και παραλαβής των προσφορών, καθώς και στους μηχανισμούς ηλεκτρονικής παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής, εφαρμόζονται οι ακόλουθοι κανόνες:

α) πρέπει να είναι διαθέσιμες στα ενδιαφερόμενα μέρη οι πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές που πρέπει να πληρούνται για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, περιλαμβανομένης της κρυπτογράφησης. Επιπλέον, οι μηχανισμοί ηλεκτρονικής παραλαβής των προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις του παραρτήματος VIII.

β) Οι ηλεκτρονικές προσφορές πρέπει να συνοδεύονται από ηλεκτρονική υπογραφή σύμφωνα με το π.δ. 150/2001 (Α' 125).

γ) Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και των τυχόν συναρμόδιων υπουργών επιτρέπεται η καθιέρωση συστήματος εθελοντικής πιστοποίησης με σκοπό τη βελτίωση του επιπέδου των υπηρεσιών πιστοποίησης των εν λόγω μηχανισμών.

δ) Οι υποψήφιοι δεσμεύονται ώστε να υποβάλλουν τα έγγραφα, τα πιστοποιητικά, τις βεβαιώσεις και τις δηλώσεις που αναφέρονται στα άρθρα 57 έως 62 και 64 έως 65, εάν δεν είναι διαθέσιμα σε ηλεκτρονική μορφή, πριν από τη λήξη της προθεσμίας που προβλέπεται για την υποβολή των προσφορών ή των αιτήσεων συμμετοχής.

4. Για τη διαβίβαση των αιτήσεων συμμετοχής εφαρμόζονται οι ακόλουθοι κανόνες:

α) οι αιτήσεις συμμετοχής στις διαδικασίες σύναψης των συμβάσεων μπορούν να υποβάλλονται γραπτώς ή τηλεφωνικά,

β) όταν οι αιτήσεις συμμετοχής υποβάλλονται τηλεφωνικά, πρέπει να αποστέλλεται γραπτή επιβεβαίωση πριν από τη λήξη της προθεσμίας που έχει οριστεί για την παραλαβή τους,

γ) η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτεί να επιβεβαιώνονται ταχυδρομικά ή με ηλεκτρονικά μέσα οι αιτήσεις συμμετοχής που υποβάλλονται με φαξ, εφόσον τούτο είναι αναγκαίο για λόγους νομικής κατοχύρωσης. Στην περίπτωση αυτή, η αναθέτουσα αρχή επισημαίνει στα έγγραφα της σύμβασης τη σχετική απαίτηση, καθώς και την προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να αποσταλεί η εν λόγω επιβεβαίωση.

**Άρθρο 55
(άρθρο 37 της Οδηγίας)
Πρακτικό σύναψης σύμβασης**

1. Για κάθε σύμβαση και κάθε συμφωνία-πλαίσιο η αναθέτουσα αρχή συντάσσει πρακτικό σύναψης σύμβασης, προκειμένου να επιβεβαιώνεται ότι η διαδικασία ανάθεσης έγινε με τρόπο διαφανή και χωρίς διακρίσεις. Το πρακτικό περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο:

α) την ονομασία και τη διεύθυνση της αναθέτουσας αρχής, το αντικείμενο και την αξία της σύμβασης ή της συμφωνία-πλαίσιο,

β) την επιλεγείσα διαδικασία σύναψης της σύμβασης,

γ) σε περίπτωση ανταγωνιστικού διαλόγου, τις περιπτώσεις που αιτιολογούν την εφαρμογή της εν λόγω διαδικασίας,

δ) σε περίπτωση διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, τις περιστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 42 και αιτιολογούν την εφαρμογή της εν λόγω διαδικασίας· εφόσον ενδείκνυται, αιτιολόγηση της υπέρβασης των προθεσμιών που προβλέπονται στο άρθρο 42 παρ. 4 περ. α' δεύτερο εδάφιο και στο άρθρο 42 παρ. 5 περ. β' τρίτο εδάφιο και της υπέρβασης του ορίου 50% που προβλέπεται στο άρθρο 42 παρ. 5 περ. α' δεύτερο εδάφιο,

ε) ενδεχομένως, τους λόγους που δικαιολογούν συμφωνία-πλαίσιο διάρκειας πέραν των επτά ετών,

στ) τα ονόματα των προεπιλεγέντων υποψηφίων και τους λόγους της επιλογής τους,

ζ) τα ονόματα των αποκλεισθέντων υποψηφίων και τους λόγους της απόρριψής τους,

η) τους λόγους της απόρριψης των προσφορών,

θ) την επωνυμία του αναδόχου και τους λόγους της επιλογής της προσφοράς του, καθώς και εφόσον είναι γνωστό, το τμήμα της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο που ο ανάδοχος προτίθεται ή υποχρεούται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους,

ι) εφόσον παρίσταται ανάγκη, τους λόγους για τους οποίους η αναθέτουσα αρχή ματαίωσε την πρόθεσή της να συνάψει σύμβαση ή συμφωνία-πλαίσιο.

2. Η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει τα ενδεδειγμένα μέτρα για την τεκμηρίωση της διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης που διεξάγεται με ηλεκτρονικά μέσα, ιδίως όσον αφορά την ασφάλεια και ακεραιότητα των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν σε ηλεκτρονική μορφή.

3. Η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, κατόπιν αιτήματος της, το πρακτικό της παραγράφου 1 ή τα κυριότερα στοιχεία του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΠΙΛΟΓΗ – ΠΡΟΕΠΙΛΟΓΗ

Άρθρο 56 (άρθρο 38 της Οδηγίας) Έλεγχος της καταλληλότητας των υποψηφίων και επιλογής των συμμετεχόντων και ανάθεση των συμβάσεων

1. Οι συμβάσεις ανατίθενται βάσει των προβλεπόμενων στα άρθρα 66 και 68 κριτηρίων, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 32, αφού η αναθέτουσα αρχή ελέγξει την επάρκεια των οικονομικών φορέων που δεν έχουν αποκλεισθεί δυνάμει των άρθρων 57 ή 58, σύμφωνα με τα κριτήρια της χρηματοοικονομικής ικανότητας, των επαγγελματικών και τεχνικών γνώσεων ή ικανοτήτων που ορίζονται στα άρθρα 59 έως 65 και, ενδεχομένως, των αμερόληπτων κανόνων και κριτηρίων που ορίζονται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου.

2. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτεί ελάχιστα επίπεδα χρηματοοικονομικής και τεχνικής ικανότητας, τα οποία πρέπει να καλύπτουν οι υποψήφιοι, σύμφωνα με τα άρθρα 59 και 60. Η έκταση των οριζόμενων στα άρθρα 59 και 60 πληροφοριών, καθώς και τα ελάχιστα επίπεδα των ικανοτήτων που απαιτούνται για μια συγκεκριμένη σύμβαση πρέπει να συνδέονται με το φυσικό αντικείμενο και το οικονομικό μέγεθος της υπό ανάθεση σύμβασης και να είναι ανάλογα προς αυτό. Τα ελάχιστα αυτά επίπεδα αναφέρονται υποχρεωτικά στην προκήρυξη του διαγωνισμού και εξειδικεύονται στα λοιπά έγγραφα της σύμβασης.

3. Στην κλειστή διαδικασία, στη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού και στον ανταγωνιστικό διάλογο, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να περιορίζει τον αριθμό των κατάλληλων υποψηφίων οι οποίοι προσκαλούνται για να υποβάλουν προσφορά ή να συμμετάσχουν σε διάλογο. Στην περίπτωση αυτή η αναθέτουσα αρχή προσδιορίζει στην προκήρυξη του διαγωνισμού και στα λοιπά έγγραφα της σύμβασης τα αντικειμενικά και αμερόληπτα κριτήρια ή κανόνες που προτίθεται να χρησιμοποιήσει κατά την προεπιλογή υποψηφίων και τον ελάχιστο αριθμό υποψηφίων που προτίθεται να καλέσει στη δεύτερη φάση της διαδικασίας ανάθεσης και, ενδεχομένως, το μέγιστο αριθμό. Ο ελάχιστος αριθμός υποψηφίων που προτίθενται να καλέσει δεν μπορεί να είναι κατώτερος από τρεις. Ο αριθμός των υποψηφίων που καλούνται από την αναθέτουσα αρχή να συμμετάσχουν στη δεύτερη φάση της διαδικασίας ανάθεσης είναι τουλάχιστον ίσος προς τον ελάχιστο αριθμό υποψηφίων που έχει καθοριστεί εκ των προτέρων στα έγγραφα της σύμβασης, εφόσον υπάρχει επαρκής αριθμός κατάλληλων υποψηφίων.

4. Σε περίπτωση που ο αριθμός των υποψηφίων που ικανοποιούν τα κριτήρια επιλογής και τα ελάχιστα επίπεδα ικανότητας είναι μικρότερος από το ελάχιστο όριο, η αναθέτουσα αρχή δικαιούται να συνεχίσει τη διαδικασία καλώντας τον υποψήφιο ή τους υποψήφιους που διαθέτουν τις απαιτούμενες ικανότητες.

5. Εάν η αναθέτουσα αρχή θεωρήσει ότι ο αριθμός των κατάλληλων υποψηφίων είναι πολύ μικρός για την εξασφάλιση πραγματικού ανταγωνισμού, μπορεί να αναστείλει τη διαδικασία και να δημοσιεύσει εκ νέου την αρχική προκήρυξη σύμφωνα με το άρθρο 48 παρ. 1 και το άρθρο 49, ορίζοντας νέα προθεσμία για την υποβολή αι-

τήσεων συμμετοχής. Στην περίπτωση αυτή, οι υποψήφιοι που επελέγησαν από την πρώτη δημοσίευση και οι υποψήφιοι που επιλέγονται από τη δεύτερη δημοσίευση προσκαλούνται σύμφωνα με το άρθρο 52. Η ευχέρεια αυτή ασκείται χωρίς επηρεασμό της δυνατότητας της αναθέτουσας αρχής να ακυρώσει την υπό εξέλιξη διαδικασία και να δρομολογήσει νέα διαδικασία.

6. Στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάθεσης, η αναθέτουσα αρχή δεν μπορεί να συμπεριλάβει άλλους οικονομικούς φορείς που δεν υπέβαλαν αίτηση συμμετοχής, ούτε υποψηφίους που δεν διαθέτουν τις απαιτούμενες ικανότητες.

7. Όταν η αναθέτουσα αρχή κάνει χρήση της δυνατότητας περιορισμού του αριθμού των προς συζήτηση λύσεων ή των προς διαπραγμάτευση προσφορών, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 40 παρ. 4 και στο άρθρο 41 παρ. 7, επιβάλλει τον περιορισμό αυτό εφαρμόζοντας τα κριτήρια ανάθεσης που έχει επισημάνει στα έγγραφα της σύμβασης. Στην τελική φάση ο αριθμός αυτός πρέπει να επιτρέπει τη διασφάλιση συνθηκών πραγματικού ανταγωνισμού, εφόσον υπάρχει επαρκής αριθμός λύσεων ή κατάλληλων υποψηφίων.

Άρθρο 57 (άρθρο 39 της Οδηγίας 2009/81/ΕΚ) Προσωπική κατάσταση του υποψηφίου ή του προσφέροντος

1. Αποκλείεται της συμμετοχής υποψήφιος ή προσφέρων εις βάρος του οποίου υπάρχει αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση γνωστή στην αναθέτουσα αρχή, για έναν ή περισσότερους από τους λόγους που απαριθμούνται κατωτέρω:

α) συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 2 παρ. 1 της κοινής δράσης 98/733/ΔΕΥ του Συμβουλίου (L 351/1998),

β) δωροδοκία, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 3 της πράξης της 26ης Μαΐου 1997 (C 195/1997) και στο άρθρο 2 παρ. 1 της απόφασης-πλαίσιο 2003/568/ΔΕΥ (L 192/2003),

γ) απάτη, κατά την έννοια του άρθρου 1 της σύμβασης σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (C 316/1995),

δ) τρομοκρατικές εγκλήματα ή παράβαση συνδεδεμένη με τρομοκρατικές δραστηριότητες, όπως αυτές ορίζονται αντίστοιχα στα άρθρα 1 και 3 της απόφασης-πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ (L 164/2002), ή ηθική αυτουργία, συνέργεια, ή απόπειρα διάπραξης παράβασης, όπως προβλέπονται στο άρθρο 4 της εν λόγω απόφασης-πλαίσιο και

ε) νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 4 του ν. 3191/2008 (Α΄ 166) (άρθρο 1 Οδηγίας 2005/60/ΕΚ, L 309).

2. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας μπορεί να προβλέπεται παρέκκλιση από την υποχρέωση της παραγράφου 1 για αποδεδειγμένα επιτακτικούς λόγους γενοικού συμφέροντος.

3. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, η αναθέτουσα αρχή ζητεί, κάθε φορά που απαιτείται, από τους υποψηφίους ή τους προσφέροντες να προσκομίζουν τα έγγραφα που αναφέρονται στην παράγραφο 5. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, εφόσον αμφιβάλλει ως προς την προσωπική κατάσταση των εν λόγω υποψηφίων ή προσφερόντων, να απευθύνεται στις αρμόδιες αρχές για να λάβει

τις πληροφορίες που θεωρεί απαραίτητες για την προσωπική κατάσταση των εν λόγω υποψηφίων ή προσφερόντων. Όταν οι πληροφορίες αφορούν έναν υποψήφιο ή προσφέροντα εγκατεστημένο εκτός Ελλάδας, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί τη συνεργασία των αρμόδιων αρχών του οικείου κράτους. Λαμβανομένης υπόψη της εθνικής νομοθεσίας του κράτους - μέλους όπου είναι εγκατεστημένοι οι υποψήφιοι ή οι προσφέροντες, τα αιτήματα αυτά αφορούν τα νομικά ή φυσικά πρόσωπα, περιλαμβανομένων, ενδεχομένως, των διευθυντών επιχείρησης, ή οποιουδήποτε προσώπου που έχει εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου του υποψηφίου ή του προσφέροντος.

4. Κάθε υποψήφιος ή προσφέρων οικονομικός φορέας μπορεί να αποκλεισθεί από τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης συμβάσεων του παρόντος όταν:

α) τελεί υπό πτώχευση ή εκκαθάριση, παύση δραστηριοτήτων, αναγκαστική διαχείριση ή πτωχευτικό συμβιβασμό ή υπό οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση που προκύπτει από παρόμοια διαδικασία προβλεπόμενη από τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις της χώρας εγκατάστασής του,

β) έχει κινηθεί εναντίον του διαδικασία κήρυξης σε πτώχευση, αναγκαστικής διαχείρισης, εκκαθάρισης, πτωχευτικού συμβιβασμού ή οποιαδήποτε άλλη παρόμοια διαδικασία προβλεπόμενη από τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις της χώρας εγκατάστασής του,

γ) έχει καταδικασθεί με δικαστική απόφαση με ισχύ δεδικασμένου, σύμφωνα με τις νομοθετικές διατάξεις της χώρας, όπου εκδόθηκε η απόφαση, με την οποία διαπιστώνεται αδίκημα σχετικό με την επαγγελματική του διαγωγή, όπως για παράδειγμα η παράβαση υπάρχουσας νομοθεσίας σχετικά με την εξαγωγή αμυντικού εξοπλισμού ή εξοπλισμού ασφάλειας ή για κάποιο από τα αδικήματα της υπεξαίρεσης, της απάτης, της εκβίασης, της πλαστογραφίας, της ψευδορκίας, της δωροδοκίας και της δόλιας χρεωκοπίας,

δ) έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα το οποίο αποδεδειγμένως διαπιστώθηκε με οποιοδήποτε μέσο ενδέχεται να διαθέτει η αναθέτουσα αρχή, όπως, για παράδειγμα, παραβίαση υποχρεώσεων όσον αφορά την ασφάλεια των πληροφοριών ή του εφοδιασμού, στο πλαίσιο προηγούμενης σύμβασης,

ε) έχει εξακριβωθεί, βάσει οποιωνδήποτε αποδεικτικών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων των προστατευμένων βάσεων δεδομένων, ότι δεν διαθέτει την αξιοπιστία που απαιτείται για τον αποκλεισμό κινδύνων κατά της ασφάλειας του κράτους,

στ) δεν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, σύμφωνα με τις νομοθετικές διατάξεις της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ή αυτές του ελληνικού δικαίου,

ζ) δεν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την πληρωμή των φόρων και τελών σύμφωνα με τις νομοθετικές διατάξεις της χώρας στην οποία είναι εγκατεστημένος ή αυτές του ελληνικού δικαίου,

η) είναι ένοχος σοβαρών ψευδών δηλώσεων κατά την παροχή των πληροφοριών οι οποίες απαιτούνται κατ'εφαρμογή του παρόντος ή δεν έχει παράσχει τις πληροφορίες αυτές.

5. Η αναθέτουσα αρχή δέχεται ως επαρκή απόδειξη του ότι ο οικονομικός φορέας δεν εμπίπτει στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 και στην παρά-

γραφο 4 περιπτώσεις α', β', γ', στ' και ζ':

α) για την παράγραφο 1 και την παράγραφο 4 περιπτώσεις α', β' και γ', την προσκόμιση αποσπάσματος ποινικού μητρώου ή, ελλείψει αυτού, ισοδύναμου εγγράφου εκδοθέντος από την αρμόδια δικαστική ή διοικητική αρχή της χώρας καταγωγής ή προέλευσης του εν λόγω προσώπου, από το οποίο προκύπτει ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις αυτές,

β) για την παράγραφο 4 περιπτώσεις στ' ή ζ', πιστοποιητικό εκδιδόμενο από την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους - μέλους.

Σε περίπτωση που η χώρα προέλευσης του οικονομικού φορέα δεν εκδίδει τέτοιο έγγραφο ή πιστοποιητικό ή αυτό δεν καλύπτει όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 και στην παράγραφο 4 περιπτώσεις α', β' ή γ', αυτό μπορεί να αντικαθίσταται από ένορκη βεβαίωση του ενδιαφερόμενου ή, στα κράτη - μέλη όπου δεν προβλέπεται η ένορκη βεβαίωση, από υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερομένου ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, συμβολαιογράφου ή αρμόδιου επαγγελματικού οργανισμού του κράτους καταγωγής ή προέλευσης.

6. Η αναθέτουσα αρχή ορίζει στα έγγραφα της σύμβασης ποιά δικαιολογητικά πρέπει να προσκομισθούν για την απόδειξη της προσωπικής κατάστασης του οικονομικού φορέα, σύμφωνα με το παρόν άρθρο.

Άρθρο 58

(άρθρο 40 της Οδηγίας)

Καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας

1. Όταν ο υποψήφιος απαιτείται, σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους καταγωγής ή εγκατάστασής του, να είναι εγγεγραμμένος σε επαγγελματικό ή εμπορικό μητρώο για να ασκήσει την επαγγελματική του δραστηριότητα, μπορεί να κληθεί να αποδείξει την εγγραφή του στο εν λόγω μητρώο ή να προσκομίσει ένορκη βεβαίωση ή πιστοποιητικό, όπως ορίζεται στο παράρτημα VII, Μέρος Α για τις συμβάσεις έργων, Μέρος Β για τις συμβάσεις προμηθειών και Μέρος Γ για τις συμβάσεις υπηρεσιών, και σύμφωνα με τους προβλεπόμενους όρους στο κράτος - μέλος εγκατάστασής του. Οι κατάλογοι που αναφέρονται στο παράρτημα VII είναι ενδεικτικοί. Το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας γνωστοποιεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στα άλλα κράτη - μέλη οποιαδήποτε αλλαγή των ελληνικών μητρώων και των αποδεικτικών μέσων που αναφέρονται σε αυτά.

2. Στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων υπηρεσιών, εφόσον οι υποψήφιοι πρέπει να διαθέτουν ειδική άδεια ή να είναι μέλη συγκεκριμένου οργανισμού για να είναι σε θέση να παράσχουν τη σχετική υπηρεσία στη χώρα καταγωγής τους, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να τους ζητήσει να αποδείξουν ότι διαθέτουν την άδεια αυτή ή ότι είναι μέλη του εν λόγω οργανισμού.

3. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται υπό την επιφύλαξη του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την ελευθερία εγκατάστασης και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών.

4. Η αναθέτουσα αρχή ορίζει στα έγγραφα της σύμβασης ποιά δικαιολογητικά πρέπει να προσκομισθούν για την απόδειξη της καταλληλότητας για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας.

Άρθρο 59
(άρθρο 41 της Οδηγίας)
Οικονομική και χρηματοπιστωτική επάρκεια

1. Η οικονομική και χρηματοπιστωτική επάρκεια του οικονομικού φορέα μπορεί, κατά κανόνα, να αποδεικνύεται με ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

α) κατάλληλες τραπεζικές βεβαιώσεις ή, ενδεχομένως, πιστοποιητικό ασφαλιστικής κάλυψης επαγγελματικών κινδύνων,

β) ισολογισμούς ή αποσπάσματα ισολογισμών, στην περίπτωση που η δημοσίευση των ισολογισμών απαιτείται από τη νομοθεσία της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας,

γ) δήλωση περί του ολικού ύψους του κύκλου εργασιών και, ενδεχομένως, περί του κύκλου εργασιών του τομέα δραστηριοτήτων που αποτελεί το αντικείμενο της σύμβασης για τα τρία το πολύ τελευταία διαθέσιμα οικονομικά έτη, ανάλογα με την ημερομηνία ίδρυσης ή έναρξης των δραστηριοτήτων του οικονομικού φορέα, στο μέτρο που οι πληροφορίες σχετικά με τους εν λόγω κύκλους εργασιών είναι διαθέσιμες.

2. Ένας οικονομικός φορέας μπορεί, ενδεχομένως και για μια δεδομένη σύμβαση, να επικαλεστεί τις δυνατότητες άλλων φορέων, ανεξαρτήτως της νομικής φύσης των υφιστάμενων σχέσεων μεταξύ αυτού και των εν λόγω φορέων. Στην περίπτωση αυτή, πρέπει να αποδεικνύει στην αναθέτουσα αρχή ότι θα έχει στη διάθεσή του τα αναγκαία μέσα, προσκομίζοντας για παράδειγμα τη σχετική δέσμευση των εν λόγω φορέων.

3. Υπό τους ίδιους όρους, μια κοινοπραξία μπορεί να επικαλεστεί τις δυνατότητες των μετεχόντων στην κοινοπραξία ή άλλων φορέων.

4. Η αναθέτουσα αρχή ορίζει στην προκήρυξη και τα λοιπά έγγραφα της σύμβασης ποιο ή ποια από τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 1 δικαιολογητικά επέλεξε, καθώς και ποια άλλα δικαιολογητικά πρέπει να προσκομισθούν.

5. Αν ο οικονομικός φορέας, για βάσιμο λόγο, δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που ζητεί η αναθέτουσα αρχή, μπορεί να αποδείξει την οικονομική και χρηματοπιστωτική ικανότητά του με οποιοδήποτε άλλο έγγραφο το οποίο η αναθέτουσα αρχή κρίνει κατάλληλο.

Άρθρο 60
(άρθρο 42 της Οδηγίας)
Τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες

1. Οι τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες των οικονομικών φορέων αξιολογούνται και ελέγχονται σύμφωνα με τις παραγράφους 2 έως 4.

2. Οι τεχνικές ικανότητες των οικονομικών φορέων μπορούν, κατά γενικό κανόνα, να αποδεικνύονται με έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους τρόπους, ανάλογα με τη φύση, την ποσότητα ή τη σπουδαιότητα και τη χρήση των έργων, των προμηθειών ή των υπηρεσιών:

α) αα) υποβολή του καταλόγου εργασιών που έχουν εκτελεστεί κατά τα τελευταία πέντε έτη, συνοδευόμενου

από πιστοποιητικά ορθής εκτέλεσης των σημαντικότερων εργασιών. Τα εν λόγω πιστοποιητικά αναφέρουν την αξία, το χρόνο και τον τόπο εκτέλεσης των έργων και προσδιορίζουν αν τα έργα εκτελέστηκαν σύμφωνα με τους κανόνες του επαγγέλματος και αν περατώθηκαν κανονικά. Εφόσον παρίσταται ανάγκη, τα εν λόγω πιστοποιητικά διαβιβάζονται απευθείας από την αρμόδια αρχή στην αναθέτουσα αρχή,

ββ) υποβολή καταλόγου των κυριότερων παραδόσεων που πραγματοποιήθηκαν ή των κυριότερων υπηρεσιών που παρασχέθηκαν, κατά γενικό κανόνα, κατά τα πέντε τελευταία έτη, με αναφορά στα αντίστοιχα ποσά, στις ημερομηνίες και στους αποδέκτες ανεξάρτητα αν αυτοί είναι δημόσιοι ή ιδιώτες.

Οι παραδόσεις και οι παρασχεθείσες υπηρεσίες αποδεικνύονται, εάν ο αποδέκτης είναι αναθέτουσα αρχή, με πιστοποιητικά που έχουν εκδοθεί ή θεωρηθεί από την αρμόδια αρχή και εάν ο αποδέκτης είναι ιδιώτης αγοραστής, με πιστοποίηση του αγοραστή ή, εάν τούτο δεν είναι δυνατόν, με απλή δήλωση του οικονομικού φορέα,

β) με υπόδειξη του τεχνικού προσωπικού ή των τεχνικών υπηρεσιών που εμπλέκονται, είτε ανήκουν άμεσα στην επιχείρηση του οικονομικού φορέα είτε όχι, ιδίως δε των υπευθύνων για τον έλεγχο της ποιότητας και, εφόσον πρόκειται για συμβάσεις έργων, με υπόδειξη αυτών που ο εργολήπτης θα έχει στη διάθεσή του για την εκτέλεση του έργου,

γ) με περιγραφή του τεχνικού εξοπλισμού και των μέτρων που λαμβάνει ο οικονομικός φορέας για την εξασφάλιση της ποιότητας και των μέσων μελέτης και έρευνας, καθώς και των εσωτερικών κανόνων όσον αφορά την πνευματική ιδιοκτησία,

δ) με έλεγχο διενεργούμενο από την αναθέτουσα αρχή ή, στο όνομά της, από αρμόδιο επίσημο οργανισμό της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας, με την επιφύλαξη της συναίνεσης του οργανισμού αυτού, σχετικά με το παραγωγικό δυναμικό του προμηθευτή ή τις τεχνικές ικανότητες του οικονομικού φορέα και, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, τα μέσα μελέτης και έρευνας που αυτός διαθέτει, καθώς και τα μέτρα που λαμβάνει για τον έλεγχο της ποιότητας,

ε) για τις συμβάσεις έργων, υπηρεσιών ή προμηθειών που συμπεριλαμβάνουν εργασίες ή υπηρεσίες χωροθέτησης και εγκατάστασης, με αναφορά των τίτλων σπουδών και επαγγελματικών προσόντων του οικονομικού φορέα ή των διευθυντικών στελεχών της επιχείρησης, ιδίως δε του ή των υπευθύνων για την παροχή των υπηρεσιών ή τη διεξαγωγή των εργασιών,

στ) για τις συμβάσεις έργων και υπηρεσιών και μόνο στις ενδεδειγμένες περιπτώσεις, με αναφορά των μέτρων περιβαλλοντικής διαχείρισης που μπορεί να εφαρμόζει ο οικονομικός φορέας κατά την εκτέλεση της σύμβασης,

ζ) με δήλωση στην οποία αναφέρονται το μέσο ετήσιο εργατοϋπαλληλικό δυναμικό του παρόχου υπηρεσιών ή του εργολήπτη και ο αριθμός των στελεχών της επιχείρησής του κατά τα τελευταία τρία χρόνια,

η) με περιγραφή των μηχανημάτων, των υλικών, του τεχνικού εξοπλισμού, του αριθμού του προσωπικού και της τεχνογνωσίας ή των πηγών εφοδιασμού — περιγραφή της γεωγραφικής θέσης όταν βρίσκεται εκτός της ε-

πικράτειας της Ένωσης —, που θα έχει στη διάθεσή του ο οικονομικός φορέας για την εκτέλεση της σύμβασης, για την αντιμετώπιση ενδεχομένως αυξημένων αναγκών της αναθέτουσας αρχής συνεπεία καταστάσεως κρίσης ή για τη διασφάλιση της συντήρησης, του εκσυγχρονισμού ή των προσαρμογών των προμηθειών που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης,

θ) όσον αφορά τα προς παράδοση προϊόντα, με προσκόμιση των ακόλουθων στοιχείων:

αα) δείγματα, περιγραφή ή φωτογραφίες, η αυθεντικότητα των οποίων πρέπει να βεβαιώνεται, εάν το ζητήσει η αναθέτουσα αρχή,

ββ) πιστοποιητικά εκδιδόμενα από επίσημα ινστιτούτα ή οργανισμούς ελέγχου της ποιότητας με αναγνωρισμένες αρμοδιότητες, με τα οποία βεβαιώνεται η συμμόρφωση των προϊόντων, που επαληθεύεται με παραπομπή σε προδιαγραφές ή πρότυπα,

ι) εφόσον πρόκειται για συμβάσεις που αφορούν, απαιτούν ή περιλαμβάνουν διαβαθμισμένες πληροφορίες, απόδειξη της ικανότητας επεξεργασίας, αποθήκευσης και διαβίβασης αυτών των πληροφοριών στο απαιτούμενο από την αναθέτουσα αρχή επίπεδο προστασίας. Τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία πρέπει να συμμορφώνονται προς τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 35. Η αναθέτουσα αρχή αναγνωρίζει τις διαπιστεύσεις ασφαλείας τις οποίες θεωρεί ισοδύναμες εκείνων που εκδίδονται σύμφωνα με την κείμενη ελληνική νομοθεσία, διατηρώντας τη δυνατότητα να διεξάγει και να λαμβάνει υπόψη δικές της περαιτέρω έρευνες, εφόσον κρίνεται απαραίτητο.

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, κατά περίπτωση, να χορηγεί στους υποψηφίους που δεν διαθέτουν ακόμη διαπίστευση ασφαλείας πρόσθετο χρόνο για να αποκτήσουν την εν λόγω διαπίστευση. Στην περίπτωση αυτή, αναφέρει τη δυνατότητα αυτή και την προθεσμία στα έγγραφα της σύμβασης.

Η αναθέτουσα αρχή δύναται να ζητήσει από την εθνική αρχή ασφαλείας του κράτους του υποψηφίου ή από την αρχή ασφαλείας που έχει ορισθεί από το εν λόγω κράτος να ελέγξει την καταλληλότητα των χώρων και εγκαταστάσεων που ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν, τις βιομηχανικές και διοικητικές διαδικασίες που θα εφαρμοστούν, τους τρόπους διαχείρισης των πληροφοριών ή την κατάσταση του προσωπικού που ενδέχεται να απασχοληθεί για την εκτέλεση της σύμβασης.

3. Ένας οικονομικός φορέας μπορεί, ενδεχομένως και για μια δεδομένη σύμβαση, να επικαλεστεί τις ικανότητες άλλων φορέων, ανεξαρτήτως της νομικής φύσης των υφιστάμενων σχέσεων μεταξύ αυτού και των εν λόγω φορέων. Στην περίπτωση αυτή, πρέπει να αποδεικνύει στην αναθέτουσα αρχή ότι, για την εκτέλεση της σύμβασης, θα έχει στη διάθεσή του τα απαραίτητα μέσα, παραδείγματος χάρι με την προσκόμιση της δέσμευσης των φορέων αυτών να θέσουν στη διάθεση του οικονομικού φορέα τα αναγκαία μέσα.

4. Υπό τους ίδιους όρους, μια κοινοπραξία μπορεί να επικαλεστεί τις ικανότητες των συμμετεχόντων στην κοινοπραξία ή άλλων φορέων.

5. Στο πλαίσιο των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων που έχουν ως αντικείμενο προμήθειες για τις οποίες απαιτούνται εργασίες τοποθέτησης ή εγκατάστασης, την παροχή υπηρεσιών ή την εκτέλεση έργων, η ικανότητα των οικονομικών φορέων να παράσχουν τις εν λόγω υ-

πηρεσίες ή να κατασκευάσουν την εγκατάσταση ή τα έργα μπορεί να αξιολογείται ιδίως βάσει της τεχνογνωσίας τους, της αποτελεσματικότητας, της εμπειρίας και της αξιοπιστίας τους.

6. Η αναθέτουσα αρχή ορίζει στην προκήρυξη και τα λοιπά έγγραφα της σύμβασης ποια από τα δικαιολογητικά που αναφέρονται στην παράγραφο 2 επέλεξε και ποια άλλα δικαιολογητικά πρέπει να προσκομισθούν.

7. Αν ο οικονομικός φορέας, για οποιοδήποτε βάσιμο λόγο, δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που ζητεί η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει την τεχνική ή χρηματοπιστωτική ικανότητά του με οποιοδήποτε άλλο έγγραφο το οποίο η αναθέτουσα αρχή κρίνει κατάλληλο.

Άρθρο 61

(άρθρο 43 της Οδηγίας)

Πρότυπα που εφαρμόζονται από τα συστήματα διαχείρισης ποιότητας

1. Η αναθέτουσα αρχή, όταν απαιτεί την προσκόμιση πιστοποιητικών, τα οποία έχουν εκδοθεί από ανεξάρτητους εγκεκριμένους οργανισμούς και τα οποία βεβαιώνουν την τήρηση εκ μέρους του οικονομικού φορέα ορισμένων προτύπων που εφαρμόζονται από τα συστήματα διαχείρισης ποιότητας, παραπέμπει σε συστήματα διαχείρισης ποιότητας βασιζόμενα στα σχετικά ευρωπαϊκά πρότυπα και πιστοποιούμενα από ανεξάρτητους εγκεκριμένους οργανισμούς σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα για τη διαπίστευση και πιστοποίηση. Η αναθέτουσα αρχή αναγνωρίζει ισοδύναμα πιστοποιητικά από ανεξάρτητους εγκεκριμένους οργανισμούς που εδρεύουν σε άλλα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Η αναθέτουσα αρχή αποδέχεται και άλλα αποδεικτικά στοιχεία για ισοδύναμα συστήματα διαχείρισης ποιότητας τα οποία προσκομίζονται από τους οικονομικούς φορείς.

Άρθρο 62

(άρθρο 44 της Οδηγίας)

Πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης

1. Η αναθέτουσα αρχή, όταν απαιτεί, στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 60 παρ. 2 περ. στ', την υποβολή πιστοποιητικών τα οποία εκδίδονται από ανεξάρτητους οργανισμούς και τα οποία βεβαιώνουν ότι ο οικονομικός φορέας τηρεί ορισμένα πρότυπα όσον αφορά την περιβαλλοντική διαχείριση, παραπέμπει στο κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και περιβαλλοντικού ελέγχου [EMAS, Κανονισμός 761/2001 (L 114)] ή σε πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης που βασίζονται σε αντίστοιχα ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα πιστοποιούμενα από οργανισμούς που λειτουργούν βάσει του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές ή διεθνείς προδιαγραφές όσον αφορά την πιστοποίηση. Η αναθέτουσα αρχή αναγνωρίζει ισοδύναμα πιστοποιητικά από οργανισμούς που εδρεύουν σε άλλα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Η αναθέτουσα αρχή αποδέχεται και άλλα ισοδύναμα αποδεικτικά στοιχεία για μέτρα περιβαλλοντικής διαχείρισης, τα οποία προσκομίζονται από τους οικονομικούς φορείς.

Άρθρο 63**(άρθρο 45 της Οδηγίας)****Συμπληρωματική τεκμηρίωση και πληροφορίες**

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλεί τους οικονομικούς φορείς να συμπληρώνουν ή να διευκρινίζουν τα πιστοποιητικά και έγγραφα που υπέβαλαν κατ' εφαρμογή των άρθρων 57 έως 62.

Άρθρο 64**(άρθρο 46 της Οδηγίας)****Ενιαίο Μητρώο Επιχειρήσεων Αμυντικού Τομέα**

1. Ιδρύεται Ενιαίο Μητρώο Επιχειρήσεων Αμυντικού Τομέα (στο εξής, ΕΜΕΑΤ ή Μητρώο), στο οποίο μπορούν να εγγράφονται, προμηθευτές στρατιωτικού εξοπλισμού, πάροχοι συναφών προς τον στρατιωτικό εξοπλισμό υπηρεσιών και εργολήπτες στρατιωτικών τεχνικών έργων, οι οποίοι δραστηριοποιούνται επιχειρηματικά στον αμυντικό τομέα. Κοινοπραξία οικονομικών φορέων έχει δικαίωμα εγγραφής στο Μητρώο, όταν όλα τα μέλη της είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο.

2. Το ΕΜΕΑΤ διαρθρώνεται στους ακόλουθους τρεις κλάδους:

α) «Κλάδος προμηθευτών», στον οποίο καταχωρούνται οι επιχειρήσεις κατασκευής και εμπορίας στρατιωτικού εξοπλισμού και συναφούς υλικού.

β) «Κλάδος παρόχων υπηρεσιών», στον οποίο καταχωρούνται οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών συναφών προς τον στρατιωτικό εξοπλισμό, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών και παραγωγής-προμήθειας εξοπλισμού έρευνας και ανάπτυξης.

γ) «Κλάδος εργοληπτών», στον οποίο καταχωρούνται οι εργοληπτικές επιχειρήσεις που αναλαμβάνουν την κατασκευή τεχνικών έργων συναφών προς το στρατιωτικό εξοπλισμό, συμπεριλαμβανομένων των έργων ΝΑΤΟ.

Κάθε κλάδος περιλαμβάνει τις επί μέρους κατηγορίες υλικών, υπηρεσιών και έργων στις οποίες κατατάσσονται οι οικονομικοί φορείς που εγγράφονται στο Μητρώο και, ενδεχομένως τάξεις ανά κατηγορία.

3. Το ΕΜΕΑΤ αποτελεί επαγγελματικό μητρώο υπό την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 58 και του παραρτήματος VII Μέρος Β και Μέρος Γ του παρόντος νόμου για τους εγχώριους οικονομικούς φορείς που εγγράφονται στους κλάδους προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών. Οι ως άνω οικονομικοί φορείς μπορούν να συμμετέχουν στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων του παρόντος νόμου μόνο μετά την εγγραφή τους στο Μητρώο.

4. Το ΕΜΕΑΤ λειτουργεί ως επίσημος κατάλογος εγκεκριμένων οικονομικών φορέων σύμφωνα με το άρθρο 65. Η καταχώριση οικονομικών φορέων στον κλάδο εργοληπτών του Μητρώου απαιτείται μόνο για τις ανάγκες λειτουργίας αυτού ως επίσημου καταλόγου εγκεκριμένων οικονομικών φορέων, σύμφωνα με το άρθρο 65 και δεν αποτελεί προϋπόθεση για τη συμμετοχή τους στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων στρατιωτικών τεχνικών έργων του παρόντος νόμου, η οποία επιτρέπεται μόνο υπό τον όρο της εγγραφής τους στο επαγγελματικό μητρώο του παραρτήματος VII Μέρος Α.

5. Αρμόδια υπηρεσία για την κατάρτιση, τήρηση και ενημέρωση του ΕΜΕΑΤ, ορίζεται η Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων (ΓΔΑΕΕ) του Υ-

πουργείου Εθνικής Άμυνας.

6. Οι προϋποθέσεις εγγραφής στους επίσημους καταλόγους εγκεκριμένων οικονομικών φορέων καθορίζονται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 57 παράγραφοι 1 και 4 περιπτώσεις α' έως δ' και η', στο άρθρο 58, στο άρθρο 59 παράγραφοι 1, 4 και 5, στο άρθρο 60 παρ. 2 περιπτώσεις α' έως θ', παράγραφοι 3 και 5, στο άρθρο 61 και, εάν απαιτείται, στο άρθρο 62.

7. Οι προϋποθέσεις εγγραφής στους επίσημους καταλόγους προσαρμόζονται στα άρθρα 59 παρ. 2 και 60 παρ. 3, όσον αφορά τις αιτήσεις εγγραφής που υποβάλλουν οικονομικοί φορείς που ανήκουν σε όμιλο και που επικαλούνται πόρους που τους διαθέτουν άλλες επιχειρήσεις του ομίλου. Οι εν λόγω φορείς πρέπει, σε αυτή την περίπτωση, να αποδεικνύουν στην αρχή που συντάσσει και τηρεί τον επίσημο κατάλογο ότι διαθέτουν αυτούς τους πόρους σε όλη τη διάρκεια ισχύος του πιστοποιητικού που πιστοποιεί την εγγραφή τους στον επίσημο κατάλογο και ότι οι εν λόγω επιχειρήσεις θα συνεχίζουν να πληρούν κατά το ίδιο διάστημα τις απαιτήσεις ποιοτικής επιλογής που προβλέπονται στα άρθρα της παραγράφου 6 και τις οποίες επικαλούνται οι φορείς αυτοί για την εγγραφή τους.

8. Οι οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι στους επίσημους καταλόγους μπορούν, για την εκάστοτε σύμβαση, να προσκομίζουν στην αναθέτουσα αρχή πιστοποιητικό εγγραφής, που εκδίδεται από τη ΓΔΑΕΕ. Στο πιστοποιητικό αυτό μνημονεύονται τα δικαιολογητικά βάσει των οποίων έγινε η εγγραφή και η κατάταξη στον κατάλογο.

9. Οι οικονομικοί φορείς μπορούν να ζητούν, σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή, την εγγραφή τους στο Μητρώο. Η ΓΔΑΕΕ τους ενημερώνει για την εγγραφή τους μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τις εξήντα ημέρες.

10. Για την εγγραφή των οικονομικών φορέων άλλων κρατών - μελών στο Μητρώο δεν είναι δυνατόν να ζητούνται άλλες αποδείξεις και δηλώσεις εκτός από εκείνες που ζητούνται από τους εγχώριους οικονομικούς φορείς και, σε κάθε περίπτωση, όχι άλλες από τις προβλεπόμενες στα άρθρα 57 έως 61, και, ενδεχομένως, το άρθρο 62. Η εν λόγω εγγραφή δεν μπορεί να επιβάλλεται στους οικονομικούς φορείς των άλλων κρατών - μελών για τη συμμετοχή τους σε διαδικασία σύναψης συμβάσεων. Η αναθέτουσα αρχή αναγνωρίζει ισοδύναμα πιστοποιητικά από οργανισμούς που εδρεύουν σε άλλα κράτη - μέλη. Η αναθέτουσα αρχή αποδέχεται επίσης και άλλα ισοδύναμα αποδεικτικά μέσα.

11. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και των τυχόν συναρμόδιων Υπουργών ρυθμίζονται όλα τα θέματα για την κατάρτιση και λειτουργία του ΕΜΕΑΤ ως επαγγελματικού μητρώου και επίσημου καταλόγου εγκεκριμένων οικονομικών φορέων, όπως ιδίως οι ειδικότερες προϋποθέσεις, τα κριτήρια και οι διατυπώσεις εγγραφής και κατάταξης των οικονομικών φορέων στο Μητρώο, η διαδικασία τήρησης και ενημέρωσης του Μητρώου και οι περιπτώσεις διαγραφής από αυτό, καθώς και κάθε άλλο συναφές θέμα.

12. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και των τυχόν συναρμόδιων Υπουργών μπορούν να καθιερώνονται είτε

εναλλακτικοί επίσημοι κατάλογοι εγκεκριμένων οικονομικών φορέων είτε σύστημα πιστοποίησης από οργανισμούς δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, και να ρυθμίζονται οι ειδικότερες λεπτομέρειες λειτουργίας τους. Οι οργανισμοί πιστοποίησης που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο είναι οργανισμοί που ανταποκρίνονται στα ευρωπαϊκά πρότυπα για την πιστοποίηση. Η έκδοση του προεδρικού αυτού διατάγματος δεν συνιστά προϋπόθεση για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

13. Οι περί Μητρώου Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού διατάξεις του π.δ. 3/2008 (Α' 3) εξακολουθούν να ισχύουν, εφόσον δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος, μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος που προβλέπεται στην παράγραφο 11.

Άρθρο 65

(άρθρο 46 της Οδηγίας)

Επίσημοι κατάλογοι εγκεκριμένων οικονομικών φορέων άλλων κρατών - μελών

1. Εγγραφή στους επίσημους καταλόγους εγκεκριμένων οικονομικών φορέων, πιστοποιούμενη από τις αρμόδιες αρχές ή πιστοποιητικό που εκδίδεται από τον οργανισμό πιστοποίησης άλλου κράτους - μέλους δεν συνιστά για τις ελληνικές αναθέτουσες αρχές τεκμήριο καταλληλότητας, παρά μόνο σε σχέση με το άρθρο 57 παράγραφοι 1 και 4 περιπτώσεις α' έως δ' και ζ', το άρθρο 58, το άρθρο 59 παρ. 1 περιπτώσεις β' και γ', το άρθρο 60 παρ. 2 περ. α', σημείο αα' και β' έως ζ' για τους εργολήπτες, το άρθρο 60 παρ. 2 περ. α', σημείο ββ', β' έως ε' και θ' για τους προμηθευτές και το άρθρο 60 παρ. 2 περ. α', σημείο ββ', β' έως ε' και ζ' για τους παρόχους υπηρεσιών.

2. Οι πληροφορίες που μπορούν να συναχθούν από την εγγραφή σε επίσημους καταλόγους ή από την πιστοποίηση άλλου κράτους - μέλους δεν είναι δυνατόν να τίθενται υπό αμφισβήτηση χωρίς αιτιολόγηση. Όσον αφορά την καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και των φόρων και τελών, είναι δυνατόν να ζητείται, για την εκάστοτε σύμβαση, πρόσθετο πιστοποιητικό από κάθε οικονομικό φορέα. Οι ελληνικές αναθέτουσες αρχές εφαρμόζουν την παράγραφο 1 και το πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου μόνο στους οικονομικούς φορείς που είναι εγκατεστημένοι στο κράτος - μέλος το οποίο τηρεί τον επίσημο κατάλογο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΑΝΑΘΕΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Άρθρο 66

(άρθρο 47 της Οδηγίας)

Κριτήρια ανάθεσης

1. Με την επιφύλαξη των κείμενων διατάξεων σχετικά με τον διοικητικό καθορισμό της αμοιβής ορισμένων κατηγοριών υπηρεσιών, τα κριτήρια βάσει των οποίων οι αναθέτουσες αρχές αναθέτουν τις συμβάσεις του παρόντος είναι:

α) είτε εφόσον η σύμβαση ανατίθεται στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής, διάφορα κριτήρια που συνδέονται με το αντικείμενο της συγκεκριμένης σύμβασης,

όπως ενδεικτικά η ποιότητα, η τιμή, η τεχνική αξία, ο λειτουργικός χαρακτήρας, τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά, το κόστος λειτουργίας, το κόστος σε όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής, η αποδοτικότητα, η εξυπηρέτηση μετά την πώληση και η τεχνική συνδρομή, η ημερομηνία παράδοσης και η προθεσμία παράδοσης ή εκτέλεσης, η ασφάλεια του εφοδιασμού, η διαλειτουργικότητα και τα επιχειρησιακά χαρακτηριστικά,

β) είτε αποκλειστικά η χαμηλότερη τιμή.

2. Όταν η σύμβαση ανατίθεται στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά και με την επιφύλαξη του τρίτου εδαφίου η αναθέτουσα αρχή διευκρινίζει στα έγγραφα της σύμβασης τη σχετική στάθμιση που προσδίδει σε καθένα από τα επιλεγμένα κριτήρια για τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς. Η στάθμιση αυτή μπορεί να εκφράζεται με την πρόβλεψη μιας κλίμακας με κατάλληλο εύρος. Όταν, κατά τη γνώμη της αναθέτουσας αρχής, δεν είναι δυνατή η στάθμιση για λόγους που μπορούν να αποδειχθούν, η αναθέτουσα αρχή επισημαίνει στα έγγραφα της σύμβασης τη φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας των κριτηρίων ανάθεσης.

Άρθρο 67

(άρθρο 48 της Οδηγίας 2009/81/EK)

Ηλεκτρονικές δημοπρασίες

1. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να επιλέξει την προσφυγή σε ηλεκτρονικές δημοπρασίες.

2. Στην κλειστή διαδικασία ή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποφασίζει ότι, πριν από την ανάθεση μιας σύμβασης του παρόντος, διεξάγεται ηλεκτρονική δημοπρασία, όταν οι προδιαγραφές της σύμβασης μπορούν να καθορισθούν με ακρίβεια. Υπό τους ίδιους όρους, η ηλεκτρονική δημοπρασία μπορεί να χρησιμοποιείται κατά τον νέο διαγωνισμό μεταξύ των μερών μιας συμφωνίας-πλαίσιο.

3. Η ηλεκτρονική δημοπρασία βασίζεται είτε μόνον στις τιμές, εφόσον η σύμβαση ανατίθεται με κριτήριο την χαμηλότερη τιμή, είτε στις τιμές ή στις νέες αξίες των στοιχείων των προσφορών που επισημαίνονται στα έγγραφα της σύμβασης, εφόσον η σύμβαση ανατίθεται στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

4. Η αναθέτουσα αρχή που αποφασίζει να προσφύγει σε ηλεκτρονική δημοπρασία αναφέρει τούτο στην προκήρυξη και τα λοιπά έγγραφα της σύμβασης, τα οποία περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστο τις εξής πληροφορίες:

α) τα στοιχεία, οι αξίες των οποίων αποτελούν αντικείμενο της ηλεκτρονικής δημοπρασίας, εφόσον τα εν λόγω στοιχεία είναι προσδιορίσιμα ποσοτικώς κατά τρόπο, ώστε να εκφράζονται σε αριθμούς ή ποσοστά,

β) τα ενδεχόμενα όρια των τιμών που μπορούν να προσφερθούν, όπως τα όρια αυτά προκύπτουν από τις προδιαγραφές του αντικειμένου της σύμβασης,

γ) τις πληροφορίες που τίθενται στη διάθεση των προσφερόντων κατά τη διάρκεια της ηλεκτρονικής δημοπρασίας και τη χρονική στιγμή που, ενδεχομένως, τίθενται στη διάθεσή τους,

δ) τις κατάλληλες πληροφορίες σχετικά με τη διεξαγωγή της ηλεκτρονικής δημοπρασίας,

ε) τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι προσφέροντες μπορούν να μειοδοτήσουν, και ιδίως τις κατ' ελάχιστον αποκλίσεις που, εφόσον συντρέχει περίπτωση, απαιτούνται προς τούτο,

στ) τις κατάλληλες πληροφορίες για το χρησιμοποιούμενο ηλεκτρονικό σύστημα και για τον τρόπο και τις τεχνικές προδιαγραφές της σύνδεσης.

5. Πριν προβεί στην ηλεκτρονική δημοπρασία, η αναθέτουσα αρχή διενεργεί μια πρώτη πλήρη αξιολόγηση των προσφορών, σύμφωνα με το επιλεγμένο κριτήριο/κριτήρια ανάθεσης και με τη στάθμισή τους, όπως έχει καθορισθεί στα έγγραφα της σύμβασης. Όλοι οι προσφέροντες που έχουν υποβάλει παραδεκτές προσφορές καλούνται ταυτόχρονα με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων να υποβάλουν νέες τιμές ή νέες αξίες. Η πρόσκληση περιέχει όλες τις κατάλληλες πληροφορίες για τη σύνδεσή τους σε ατομική βάση με το χρησιμοποιούμενο ηλεκτρονικό σύστημα και προσδιορίζει την ημερομηνία και την ώρα έναρξης της ηλεκτρονικής δημοπρασίας. Η ηλεκτρονική δημοπρασία μπορεί να διεξαχθεί σε διάφορες διαδικαστικές φάσεις. Η ηλεκτρονική δημοπρασία δεν είναι δυνατόν να αρχίζει προτού παρέλθουν δύο εργάσιμες ημέρες από την ημερομηνία αποστολής των προσκλήσεων.

6. Όταν η ανάθεση γίνεται στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, η πρόσκληση συνοδεύεται από το αποτέλεσμα της πλήρους αξιολόγησης της προσφοράς του προσφέροντος. Στην πρόσκληση αναφέρεται και ο μαθηματικός τύπος που θα χρησιμοποιηθεί κατά την ηλεκτρονική δημοπρασία για την αυτόματη ανακατάταξη των προσφορών σε συνάρτηση με τις νέες τιμές ή τις νέες αξίες που θα υποβληθούν. Ο μαθηματικός αυτός τύπος περιλαμβάνει τους συντελεστές στάθμισης όλων των κριτηρίων που έχουν καθορισθεί για τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, σύμφωνα με τα έγγραφα της σύμβασης. Προς τούτο, οι ενδεχόμενες κλίμακες πρέπει να ανάγονται εκ των προτέρων σε μια συγκεκριμένη τιμή. Στην περίπτωση που επιτρέπονται εναλλακτικές προσφορές, πρέπει να προβλέπεται χωριστός μαθηματικός τύπος για κάθε τύπο εναλλακτικής προσφοράς.

7. Κατά τη διάρκεια κάθε φάσης της ηλεκτρονικής δημοπρασίας, η αναθέτουσα αρχή γνωστοποιεί αμέσως σε όλους τους προσφέροντες τουλάχιστον τα πληροφοριακά στοιχεία που τους επιτρέπουν να γνωρίζουν ανά πάσα στιγμή την κατάταξή τους. Ακόμη, μπορεί να τους γνωστοποιεί και άλλα πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με άλλες προσφερόμενες τιμές ή ποσά, υπό τον όρο ότι τούτο προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης. Μπορεί επίσης, ανά πάσα στιγμή, να ανακοινώνει τον αριθμό των συμμετεχόντων σε κάθε φάση της δημοπρασίας. Ωστόσο, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να γνωστοποιεί την ταυτότητα των προσφερόντων κατά τη διεξαγωγή των διαφόρων φάσεων της ηλεκτρονικής δημοπρασίας.

8. Η αναθέτουσα αρχή περατώνει την ηλεκτρονική δημοπρασία σύμφωνα με έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους τρόπους:

α) επισημαίνει στην πρόσκληση συμμετοχής στη δημοπρασία, την ημερομηνία και την ώρα λήξης της διαδικασίας,

β) όταν δεν λαμβάνει πλέον νέες τιμές ή νέες αξίες που να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις σχετικά με τις

ελάχιστες διαφοροποιήσεις. Στην περίπτωση αυτή, η αναθέτουσα αρχή επισημαίνει στην πρόσκληση συμμετοχής στη δημοπρασία την προθεσμία που θα τηρήσει μετά τη λήψη της τελευταίας προσφοράς πριν περατώσει την ηλεκτρονική δημοπρασία,

γ) όταν οι φάσεις της δημοπρασίας, όπως καθορίζονται στην πρόσκληση συμμετοχής στη δημοπρασία, έχουν όλες ολοκληρωθεί.

9. Όταν η αναθέτουσα αρχή αποφασίσει να περατώσει την ηλεκτρονική δημοπρασία σύμφωνα με την περίπτωση γ', ενδεχομένως σε συνδυασμό με τον τρόπο που προβλέπεται στην περίπτωση β', η πρόσκληση συμμετοχής στη δημοπρασία πρέπει να αναφέρει το χρονοδιάγραμμα κάθε φάσης της δημοπρασίας.

10. Αφού περατώσει την ηλεκτρονική δημοπρασία, η αναθέτουσα αρχή αναθέτει τη σύμβαση με βάση και τα αποτελέσματα της ηλεκτρονικής δημοπρασίας.

11. Η αναθέτουσα αρχή δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιεί την ηλεκτρονική δημοπρασία καταχρηστικά ή κατά τρόπο που να παρακωλύει, να περιορίζει ή να στρεβλώνει τον ανταγωνισμό ή να τροποποιεί το αντικείμενο της σύμβασης, όπως αυτό έχει καθορισθεί στην προκήρυξη του διαγωνισμού και προσδιορισθεί στα λοιπά έγγραφα της σύμβασης.

12. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας μπορεί να ορίζονται οι ειδικότερες λεπτομέρειες της διαδικασίας διενέργειας ηλεκτρονικής δημοπρασίας. Η έκδοση της απόφασης αυτής δεν συνιστά προϋπόθεση για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 68

(άρθρο 49 της Οδηγίας 2009/81/ΕΚ)

Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές

1. Εάν, για ορισμένη σύμβαση, οι οικονομικές προσφορές εμφανίζονται ως ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με το αντικείμενό της, η αναθέτουσα αρχή πριν απορρίψει τις εν λόγω προσφορές, ζητεί γραπτώς τις διευκρινίσεις που θεωρεί χρήσιμες σε σχέση με τη σύνθεση της προσφοράς. Οι διευκρινίσεις αυτές μπορούν να αφορούν ιδίως:

α) τον οικονομικό χαρακτήρα της μεθόδου δομικής κατασκευής, της μεθόδου κατασκευής των προϊόντων ή της παροχής των υπηρεσιών,

β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την εκτέλεση του έργου ή για την προμήθεια των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών,

γ) την πρωτοτυπία του έργου, των προμηθειών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα,

δ) την τήρηση των διατάξεων περί προστασίας της απασχόλησης και των συνθηκών εργασίας, που ισχύουν στον τόπο εκτέλεσης του έργου, υπηρεσίας ή προμήθειας,

ε) την ενδεχόμενη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα.

2. Η αναθέτουσα αρχή ελέγχει, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα, τη σύνθεση της προσφοράς βάσει των δικαιολογητικών που κατατέθηκαν.

3. Η αναθέτουσα αρχή που διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω της χορήγησης

κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα μπορεί να απορρίψει την εν λόγω προσφορά αποκλειστικά για το λόγο αυτόν μόνον εφόσον διαβουλευθεί με τον προσφέροντα και εφόσον ο τελευταίος δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός επαρκούς προθεσμίας την οποία ορίζει η αναθέτουσα αρχή, ότι η εν λόγω ενίσχυση έχει χορηγηθεί νόμιμα. Όταν η αναθέτουσα αρχή απορρίπτει μια προσφορά υπό τις συνθήκες αυτές, ενημερώνει σχετικά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄ **ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΙΑ**

Άρθρο 69

(άρθρα 50 και 51 της Οδηγίας) **Υπεργολαβίες που ανατίθενται από αναδόχους,** **οι οποίοι δεν είναι αναθέτουσες αρχές**

1. Όταν, σύμφωνα με το άρθρο 34 παρ. 5 η αναθέτουσα αρχή επιβάλει στον ανάδοχο την υπεργολαβική ανάθεση συμβάσεων σε τρίτους μέσω διαγωνιστικής διαδικασίας, λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσει ότι οι ανάδοχοι, οι οποίοι δεν είναι αναθέτουσες αρχές, εφαρμόζουν τα άρθρα 69 έως 71 κατά την ανάθεση συμβάσεων υπεργολαβίας σε τρίτους.

2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, οι οικονομικοί φορείς που συνιστούν κοινοπραξία για να αναλάβουν τη σύμβαση ή οι οικονομικοί φορείς που συνδέονται με τους φορείς αυτούς δεν θεωρούνται τρίτοι. Ο προσφέρων περιλαμβάνει εξαντλητικό κατάλογο των εν λόγω επιχειρήσεων στην προσφορά του. Ο κατάλογος αυτός ενημερώνεται για τις οποιεσδήποτε μεταβολές στους δεσμούς που υπάρχουν μεταξύ των οικονομικών φορέων.

3. Η ανάθεση συμβάσεων από τον προσφέροντα στους οικονομικούς φορείς της παραγράφου 2 δεν θεωρείται υπεργολαβία και δεν υπόκειται στις διατάξεις του παρόντος νόμου περί υπεργολαβικής ανάθεσης τμήματος του συμβατικού αντικείμενου σε τρίτους μέσω διαγωνισμού. Η ανάθεση συμβάσεων στους ως άνω οικονομικούς φορείς δεν συνυπολογίζεται στο ελάχιστο ποσοστό υπεργολαβίας που ενδεχομένως επιβάλλει στον ανάδοχο η αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 34 παρ. 5 περιπτώσεις β' και γ'.

4. Ο ανάδοχος υποβάλει στην αναθέτουσα αρχή, πριν από την υπογραφή κάθε σύμβασης υπεργολαβίας, φάκελο που περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία σχετικά με τη διαδικασία και τα κριτήρια που χρησιμοποίησε για την επιλογή του συγκεκριμένου υπεργολάβου και σχέδιο της σύμβασης υπεργολαβίας που θα υπογραφεί μεταξύ του αναδόχου και του υπεργολάβου. Η σύμβαση υπεργολαβίας υπογράφεται μόνο εφόσον εγκριθεί από την αναθέτουσα αρχή.

5. Ο ανάδοχος ενεργεί με διαφάνεια και μεταχειρίζεται όλους τους δυνητικούς υπεργολάβους ισότιμα και χωρίς διακρίσεις.

Άρθρο 70

(άρθρο 52 της Οδηγίας) **Κανόνες δημοσιότητας και σύναψης** **συμβάσεων υπεργολαβίας**

1. Όταν ο ανάδοχος, ο οποίος δεν είναι αναθέτουσα αρχή, αναθέτει σύμβαση υπεργολαβίας, γνωστοποιεί την πρόθεσή του με προκήρυξη.

2. Οι προκηρύξεις υπεργολαβίας περιέχουν τις πληροφορίες που αναφέρονται στο παράρτημα V και οποιεσδήποτε άλλες πληροφορίες κριθούν χρήσιμες από τον ανάδοχο, εν ανάγκη με την έγκριση της αναθέτουσας αρχής. Οι προκηρύξεις υπεργολαβίας συντάσσονται σύμφωνα με τα τυποποιημένα υποδείγματα που εγκρίνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, βάσει της συμβουλευτικής διαδικασίας του άρθρου 67 παρ. 2 της Οδηγίας 2009/81/ΕΚ.

3. Οι προκηρύξεις υπεργολαβίας δημοσιεύονται σύμφωνα με το άρθρο 49 παράγραφοι 2 έως 5.

4. Δεν απαιτείται προκήρυξη υπεργολαβίας όταν η σύμβαση υπεργολαβίας πληροί τις προϋποθέσεις προσφυγής στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς προκήρυξη του άρθρου 42.

5. Οι ανάδοχοι μπορούν να εκδίδουν σύμφωνα με το άρθρο 49 προκηρύξεις υπεργολαβίας για τις οποίες δεν απαιτείται δημοσιότητα.

6. Ο ανάδοχος είναι δυνατόν να εκπληρώνει την απαίτηση υπεργολαβίας του άρθρου 34 παρ. 5, αναθέτοντας στη βάση συμφωνίας-πλαίσιο συμβάσεις υπεργολαβίας οι οποίες θα συνάπτονται σύμφωνα με τους κανόνες που αναφέρονται στο άρθρο 69 παρ. 5 και 71, καθώς και στις παραγράφους 1 έως 5 του παρόντος άρθρου. Οι συμβάσεις υπεργολαβίας που βασίζονται σε μια τέτοια συμφωνία-πλαίσιο ανατίθενται με τήρηση των όρων που προβλέπει η συμφωνία-πλαίσιο. Μπορούν να ανατεθούν μόνο σε οικονομικούς φορείς που συμμετείχαν αρχικά στη συμφωνία-πλαίσιο. Κατά την ανάθεση των συμβάσεων, οι συμβαλλόμενοι προτείνουν πάντοτε όρους που συνάδουν προς τους όρους της συμφωνίας-πλαίσιο.

Η διάρκεια μιας συμφωνίας-πλαίσιο δεν μπορεί να υπερβαίνει τα επτά έτη, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις που προσδιορίζονται λαμβανομένου υπόψη του προβλεπόμενου κύκλου ζωής οποιωνδήποτε παραδιδόμενων ειδών, εγκαταστάσεων ή συστημάτων, και των τεχνικών δυσκολιών τις οποίες ενδέχεται να προκαλέσει η αλλαγή προμηθευτή.

Οι συμφωνίες-πλαίσιο δεν μπορούν να χρησιμοποιούνται καταχρηστικά ή κατά τρόπο που να εμποδίζει, να περιορίζει ή να νοθεύει τον ανταγωνισμό.

7. Για την ανάθεση συμβάσεων υπεργολαβίας με εκτιμώμενη αξία χωρίς ΦΠΑ κατώτερη των χρηματικών ορίων του άρθρου 24, οι ανάδοχοι εφαρμόζουν τις αρχές της συνθήκης σχετικά με τη διαφάνεια και τον ανταγωνισμό. Το άρθρο 25 εφαρμόζεται στον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας των συμβάσεων υπεργολαβίας.

Άρθρο 71

(άρθρο 53 της Οδηγίας)

Κριτήρια ποιοτικής επιλογής των υπεργολάβων

1. Ο ανάδοχος αναφέρει στην προκήρυξη υπεργολαβίας τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής των υπεργολάβων που ορίζει η αναθέτουσα αρχή, καθώς και οποιαδήποτε άλλα κριτήρια θα εφαρμόσει στην ποιοτική επιλογή των υπεργολάβων. Όλα τα κριτήρια πρέπει να είναι αντικειμενικά, χωρίς διακρίσεις και να συνάδουν προς τα κριτήρια που εφαρμόζονται από την αναθέτουσα αρχή, όσον αφορά την επιλογή των προσφερόντων για την κύρια σύμβαση. Οι απαιτούμενες ικανότητες πρέπει να συνδέονται άμεσα με το αντικείμενο της σύμβασης υπεργολαβίας και τα απαιτούμενα επίπεδα ικανότητας να είναι ανάλογα προς αυτό.

2. Ο ανάδοχος δεν απαιτείται να προχωρήσει σε υπερ-

γολαβική ανάθεση, εφόσον αποδεικνύει, με τρόπο που πείθει την αναθέτουσα αρχή, ότι κανείς από τους υπεργολάβους που συμμετέχουν στον διαγωνισμό ή καμία από τις προσφορές τους δεν μπορεί να ανταποκριθεί στα κριτήρια που αναφέρονται στην προκήρυξη υπεργολαβίας, με αποτέλεσμα ο ανάδοχος να μην είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της κύριας σύμβασης.

Άρθρο 72

(άρθρο 54 της Οδηγίας)

Υπεργολαβίες που ανατίθενται από αναδόχους οι οποίοι είναι αναθέτουσες αρχές

Αν ο ανάδοχος είναι αναθέτουσα αρχή εφαρμόζει κατά τη σύναψη συμβάσεων υπεργολαβίας τις διατάξεις του παρόντος, εκτός των άρθρων 69 έως 72 και 89 έως 96.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Άρθρο 73

Προγράμματα Έρευνας και Ανάπτυξης

1. Το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας μπορεί να υλοποιεί ερευνητικά – αναπτυξιακά προγράμματα αμυντικού χαρακτήρα, είτε μέσω της ανάθεσης συμβάσεων με αντικείμενο εν μέρει ή εν συνόλω δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης (ΕΑ), σύμφωνα με την περίπτωση ιγ΄ του άρθρου 17 ή μέσω της συμμετοχής σε Διακρατικά Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ερευνητικής και Αναπτυξιακής Συνεργασίας, σύμφωνα με την περίπτωση στ΄ του άρθρου 17 (ΔΟΠΕΑΣ).

2. Οι συμβάσεις έρευνας και ανάπτυξης διακρίνονται: α) στις απλές συμβάσεις ΕΑ, με αντικείμενο δραστηριότητες που αφορούν αποκλειστικά την έρευνα και ανάπτυξη χωρίς επιχειρησιακές εφαρμογές, και β) στις μικτές συμβάσεις ΕΑ με επιχειρησιακές εφαρμογές, με αντικείμενο αφ΄ ενός δραστηριότητες ΕΑ, αφ΄ ετέρου αποτελέσματα τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας και να ενσωματωθούν στις δυνατότητές του (προ-παραγωγή ή παραγωγή υλικών και προϊόντων για λογαριασμό του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, βάσει των αποτελεσμάτων του σταδίου της έρευνας).

3. Ως έρευνα και ανάπτυξη νοούνται όλες οι δραστηριότητες που περιλαμβάνουν: α) είτε βασική έρευνα, η οποία συνίσταται σε πειραματική ή θεωρητική εργασία που αναλαμβάνεται κυρίως για την παραγωγή νέων γνώσεων σχετικά με τα βασικά αίτια φαινομένων και παρατηρήσιμων γεγονότων, χωρίς να προβλέπεται πρακτική εφαρμογή ή χρήση, β) είτε εφαρμοσμένη έρευνα, η οποία συνίσταται σε πρωτότυπα έργα με σκοπό την παραγωγή νέας γνώσης, η οποία κατευθύνεται πρωτίστως και προς έναν συγκεκριμένο πρακτικό στόχο ή σκοπό, γ) είτε πειραματική ανάπτυξη, η οποία συνίσταται σε έργο που βασίζεται σε υφιστάμενη γνώση που έχει ληφθεί από έρευνα ή εμπειρία στην πράξη, με σκοπό την παρασκευή νέων υλικών, προϊόντων ή συσκευών, την εισαγωγή νέων διεργασιών, συστημάτων και υπηρεσιών ή τη σημαντική βελτίωση εκείνων που ήδη υπάρχουν. Η πειραματική ανάπτυξη μπορεί να περιλαμβάνει την υλοποίηση έργων τεχνολογικής εφαρμογής, δηλαδή συσκευών που θα καταδεικνύουν τις επιδόσεις νέας μεθόδου ή τε-

χνολογίας σε σχετικό ή αντιπροσωπευτικό περιβάλλον. Η έρευνα και ανάπτυξη δεν περιλαμβάνει την κατασκευή και τον χαρακτηρισμό πρωτοτύπων προ-παραγωγής, εργαλείων, βιομηχανική μηχανοτεχνία, βιομηχανικό σχεδιασμό ή κατασκευή.

4. Οι απλές συμβάσεις ΕΑ ανατίθενται:

α) είτε κατά παρέκκλιση των διατάξεων του παρόντος νόμου, με τον ανάδοχο που επιλέγει η αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με τις ανάγκες του εκάστοτε προγράμματος ΕΑ, όταν η σύμβαση ΕΑ έχει ως αποκλειστικό αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης, τα οφέλη των οποίων, όπως ιδίως τα πνευματικά δικαιώματα επί των αποτελεσμάτων της έρευνας, δεν ανήκουν αποκλειστικά στην αναθέτουσα αρχή για ιδία χρήση κατά την άσκηση της δραστηριότητάς της και υπό τον όρο ότι η χρηματοδότηση της σύμβασης δεν προέρχεται αποκλειστικά από πόρους της αναθέτουσας αρχής ή του δημοσίου εν γένει,

β) είτε με τη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προκήρυξη διαγωνισμού του άρθρου 42, όταν η σύμβαση ΕΑ έχει ως αντικείμενο:

αα) την παροχή υπηρεσιών ΕΑ, τα οφέλη των οποίων ανήκουν για ιδία χρήση αποκλειστικά στην αναθέτουσα αρχή, η οποία καταβάλει το σύνολο της αμοιβής για την παροχή των ως άνω υπηρεσιών ΕΑ ή

ββ) την προμήθεια προϊόντων που κατασκευάζονται αποκλειστικά για σκοπούς έρευνας και ανάπτυξης ή αποτελούν έργα τεχνολογικής επίδειξης, με εξαίρεση την παραγωγή ποσοτήτων ικανών να εξασφαλίζουν την εμπορική βιωσιμότητα του προϊόντος ή την απόσβεση των δαπανών έρευνας και ανάπτυξης.

γ) Στην περίπτωση των απλών συμβάσεων είναι δυνατή και η χρήση του ανταγωνιστικού διαλόγου, εφόσον συντρέχουν οι σχετικές προϋποθέσεις.

5. Οι μικτές συμβάσεις ΕΑ ανατίθενται κατ' εφαρμογή των γενικών διατάξεων του παρόντος, λαμβάνοντας κατεξοχήν υπόψη τις διατάξεις περί ασφάλειας πληροφοριών και ασφάλειας εφοδιασμού λόγω των επιχειρησιακών εφαρμογών των αποτελεσμάτων τους.

Άρθρο 74

Υλοποίηση – Χρηματοδότηση

1. Η υλοποίηση των προγραμμάτων έρευνας και ανάπτυξης διέρχεται τα ακόλουθα βασικά στάδια:

α) Λεπτομερής καθορισμός των γενικών απαιτήσεων.

β) Σύνταξη και έγκριση των στόχων και προδιαγραφών αποτελέσματος των επιμέρους ερευνητικών δραστηριοτήτων.

γ) Σύναψη συμβάσεων ΕΑ / συμφωνιών ΔΟΠΕΑΣ.

δ) Διενέργεια ελέγχων παρακολούθησης και αποδοχής αποτελεσμάτων ΕΑ – απολογισμός.

2. Μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος που προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 105, οι διατάξεις των άρθρων 33-45, 48, 60-65, 68 παρ.1 και 70 του ν. 3433/2006 διέπουν και την εκτέλεση των συμβάσεων έρευνας και ανάπτυξης, προσαρμοσμένες στο σκοπό και τη φύση των συμβάσεων αυτών. Σε περίπτωση που οι εν λόγω διατάξεις δεν συνάδουν με τις ιδιαιτερότητες μιας σύμβασης έρευνας και ανάπτυξης, δεν εφαρμόζονται.

3. Οι λεπτομέρειες κατάρτισης και υλοποίησης προγραμμάτων ΕΑ από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας ρυθμίζονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας. Η

έκδοση της απόφασης αυτής δεν συνιστά προϋπόθεση για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 75

Διακρατικά Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ερευνητικής και Αναπτυξιακής Συνεργασίας

1. Το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας μπορεί να συμμετέχει σε Διακρατικά Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ερευνητικής και Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΔΟΠΕΑΣ) σε συνεργασία με τουλάχιστον ένα κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για να αναπτύξουν νέο στρατιωτικό εξοπλισμό από κοινού με στόχο την εξέλιξη νέων τεχνολογιών και την αντιμετώπιση του υψηλού κόστους έρευνας και ανάπτυξης πολυσύνθετων οπλικών συστημάτων. Στα προγράμματα αυτά μπορούν να συμμετέχουν και τρίτα κράτη. Τα ΔΟΠΕΑΣ μπορούν να έχουν ως αντικείμενο την ανάπτυξη νέου προϊόντος και, κατά περίπτωση, τις μεταγενέστερες φάσεις για όλα ή μέρη του κύκλου ζωής του προϊόντος αυτού, συμπεριλαμβανομένων των φάσεων της προ-παραγωγής και της παραγωγής. Τα ΔΟΠΕΑΣ υλοποιούνται αποκλειστικά σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, κατά παρέκκλιση των λοιπών διατάξεων του παρόντος.

2. Τα προγράμματα ΔΟΠΕΑΣ τελούν υπό τη διαχείριση των κρατών που μετέχουν στη διακρατική συνεργασία. Οι επιμέρους συμβάσεις δύνανται να ανατίθενται από αναθέτουσα αρχή ενός κράτους - μέλους στο όνομα ενός ή περισσότερων άλλων κρατών - μελών, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του παρόντος.

3. Ορισμένα από αυτά τελούν υπό τη διαχείριση διεθνών οργανισμών ή υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας (EDA). Στην περίπτωση αυτή οι συμβάσεις μπορούν να ανατίθενται είτε από τους διεθνείς οργανισμούς είτε από τις υπηρεσίες που έχουν αναλάβει τη διαχείριση του συγκεκριμένου προγράμματος και αναθέτουν συμβάσεις στο όνομα των κρατών - μελών.

4. Μόλις ολοκληρωθεί ένα πρόγραμμα ΔΟΠΕΑΣ μεταξύ κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης μόνο, τα κράτη - μέλη αναφέρουν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το ποσοστό των δαπανών έρευνας και ανάπτυξης σε σχέση με το συνολικό κόστος του προγράμματος, τη συμφωνία επιμερισμού του κόστους, καθώς και το προβλεπόμενο ποσοστό αγορών ανά κράτος - μέλος, εάν υπάρχουν.

Άρθρο 76

Επιστροφή του Σταθερού και Μη Επαναλαμβανόμενου Κόστους

1. Εάν κατά την προμήθεια ενός υλικού, την εκτέλεση ενός έργου ή την παροχή μίας υπηρεσίας που αποτελούν αντικείμενο σύμβασης που συνάπτεται βάσει των διατάξεων του παρόντος, προκύψει κόστος έρευνας, σχεδίασης, ανάπτυξης, πιστοποίησης, ενσωμάτωσης και ολοκλήρωσης συστημάτων ή υποσυστημάτων που βαρύνει την αναθέτουσα αρχή, τότε, αν αυτό το κόστος συμπεριλαμβάνεται ή θα συμπεριληφθεί από τον ανάδοχο στο κόστος του ίδιου έργου, υλικού ή υπηρεσίας που προσφέρεται ή θα προσφερθεί, ολικώς ή μερικώς, σε άλλο πελάτη του, ο ανάδοχος υποχρεούται να καταβάλει στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, κατ' αναλογία, το μη επαναλαμβανόμενο κόστος για το υπόψη υλικό (Non Recurring Cost), συμπεριλαμβανομένης της διαχρονικής

προσαρμογής του τιμήματος, σύμφωνα με μαθηματικό τύπο, οι παράγοντες του οποίου είναι:

α) το μη επαναλαμβανόμενο κόστος (σταθερό) που πλήρωσε η υπηρεσία στον προμηθευτή ανάδοχο για το υπόψη υλικό,

β) η συνολική ποσότητα του υλικού για όλους τους επόμενους πελάτες του αναδόχου,

γ) η ποσότητα του υλικού, έργου ή υπηρεσίας της σύμβασης,

δ) η ποσότητα του υλικού, έργου ή υπηρεσίας στη σύμβαση του πελάτη του.

2. Οι τιμές των παραγόντων που προβλέπονται στην παράγραφο 1 καθορίζονται με βάση τη χρέωση της αναθέτουσας αρχής με το μη επαναλαμβανόμενο κόστος και τις σχετικές συμβάσεις προμήθειας επόμενων πελατών του αναδόχου, για τις οποίες πρέπει να ενημερώνεται η αναθέτουσα αρχή, επιφυλασσομένων των δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

3. Οι ειδικές λεπτομέρειες που αφορούν τον τρόπο υπολογισμού και τη διαδικασία επιστροφής του σταθερού και μη επαναλαμβανόμενου κόστους για το υπό προμήθεια υλικό καθορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ'

ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΣΥΝΑΨΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Άρθρο 77

Δικαιολογητικά ποιοτικής επιλογής

1. Στο στάδιο ποιοτικής επιλογής οι συμμετέχοντες στους διαγωνισμούς υποβάλουν δικαιολογητικά, προκειμένου να αποδείξουν:

α) τη νομιμοποίησή τους,

β) την προσωπική κατάσταση και επαγγελματική τους επάρκεια, σύμφωνα με τα άρθρα 57, 58 και 65,

γ) την χρηματοοικονομική και τεχνική ικανότητά τους, σύμφωνα με τα άρθρα 59 και 60,

δ) την επίκληση της χρηματοοικονομικής ή τεχνικής ικανότητας τρίτων, σύμφωνα με το άρθρο 59 παράγραφοι 2 και 3, και το άρθρο 60 παράγραφοι 3 και 4,

ε) την ύπαρξη συστήματος διασφάλισης ποιότητας ή/και περιβαλλοντικής διαχείρισης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 61 και 62.

2. Τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής, καθώς και τα δικαιολογητικά που αποδεικνύουν ότι αυτά πληρούνται, εξειδικεύονται στα έγγραφα της σύμβασης.

3. Εάν ο υποψήφιος αποτελεί κοινοπραξία, υποβάλει τα δικαιολογητικά των παραγράφων 1 και 2, κατά περίπτωση, για κάθε μέλος που συμμετέχει στην κοινοπραξία. Στην περίπτωση αυτή υποβάλλεται επίσης δήλωση των μελών της κοινοπραξίας αναφορικά με το ποσοστό συμμετοχής κάθε μέλους στην κοινοπραξία, τον καθορισμό ενός μέλους ως υπεύθυνου για το συντονισμό, τη διοίκηση και την εκπροσώπηση της κοινοπραξίας έναντι της αναθέτουσας αρχής και πράξη του οργάνου διοίκησης κάθε μέλους της κοινοπραξίας, από την οποία να προκύπτει η έγκριση για τη συμμετοχή του μέλους στην κοινοπραξία.

4. Όταν υποβάλλεται αίτηση συμμετοχής από υποψήφιο που δηλώνει ότι θα χρησιμοποιήσει υπεργολάβους για την εκτέλεση της σύμβασης στην περίπτωση που ανακηρυχθεί ανάδοχος, προσκομίζονται από τον υποψήφιο για κάθε υπεργολάβο τα δικαιολογητικά ποιοτικής επιλογής των παραγράφων 1 έως 3, σύμφωνα με τα ειδι-

κότερα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης.

Άρθρο 78

Χρόνος και τρόπος υποβολής δικαιολογητικών

1. Ο χρόνος και ειδικότερος τρόπος υποβολής των δικαιολογητικών ποιοτικής επιλογής εξειδικεύεται στα έγγραφα της εκάστοτε σύμβασης, ανάλογα με το είδος της διαδικασίας ανάθεσης που ακολουθείται. Τα δικαιολογητικά ποιοτικής επιλογής, με εξαίρεση τις εγγυητικές επιστολές, επιτρέπεται να μην υποβάλλονται εκ νέου, εφόσον έχουν κατατεθεί σε προγενέστερο χρόνο στην αναθέτουσα αρχή και βρίσκονται ακόμη εν ισχύ. Περί τούτου πρέπει να γίνεται ρητή μνεία στην προσφορά.

2. Οι διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 3 του ν. 2690/1999 (Α' 99) περί αυτεπάγγελτης αναζήτησης δικαιολογητικών δεν έχουν εφαρμογή στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων του παρόντος.

3. Τα δικαιολογητικά ποιοτικής επιλογής πρέπει να είναι πρωτότυπα ή επικυρωμένα αντίγραφα. Τα αλλοδαπά έγγραφα πρέπει να είναι επισήμως μεταφρασμένα στην ελληνική γλώσσα και να φέρουν την επισημείωση της Σύμβασης της Χάγης, που κυρώθηκε με το ν. 1497/1984 (Α' 188).

4. Μετά την αξιολόγηση των προσφορών ο προσφέρων, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση (προσωρινός ανάδοχος) υποβάλει τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, όπως αυτά εξειδικεύονται στα έγγραφα της σύμβασης. Εάν κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών του προσωρινού αναδόχου διαπιστωθεί ότι αυτός ή οι υπεργολάβοι του υπέβαλαν ψευδείς ή ανακριβείς δηλώσεις και στοιχεία κατά τη συμμετοχή τους στο διαγωνισμό, ο προσωρινός ανάδοχος κηρύσσεται έκπτωτος και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του.

Άρθρο 79

Αποσφράγιση, έλεγχος και αξιολόγηση των δικαιολογητικών ποιοτικής επιλογής

1. Η Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού προβαίνει στην έναρξη της αποσφράγισης του φακέλου των δικαιολογητικών ποιοτικής επιλογής την ημέρα και ώρα που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Αίτηση συμμετοχής ή προσφορά που υποβάλλεται μετά την έναρξη της διαδικασίας αποσφράγισης δεν αποσφραγίζεται, αλλά παραδίδεται στην υπηρεσία για επιστροφή, ως εκπρόθεσμη.

2. Η αποσφράγιση των δικαιολογητικών ποιοτικής επιλογής γίνεται δημόσια, παρουσία των υποψηφίων ή των νομίμως εξουσιοδοτημένων εκπροσώπων τους. Όσοι δικαιούνται να παρευρίσκονται λαμβάνουν γνώση των συμμετεχόντων στο διαγωνισμό και των στοιχείων που υποβλήθηκαν από αυτούς. Στα έγγραφα της σύμβασης ορίζεται η διαδικασία πρόσβασης των συμμετεχόντων στα δικαιολογητικά ποιοτικής επιλογής.

3. Αποσφραγίζεται ο φάκελος των δικαιολογητικών συμμετοχής, ελέγχεται η πληρότητα και η κανονικότητά τους και διενεργείται η ποιοτική επιλογή των υποψηφίων. Ακολουθεί η βαθμολόγηση των υποψηφίων και η κατάταξή τους κατά φθίνουσα σειρά. Η αναθέτουσα αρχή εκδίδει απόφαση για την προεπιλογή των υποψηφίων που θα υποβάλλουν προσφορές στο δεύτερο στάδιο της

κλειστής, της με διαπραγμάτευση διαδικασίας, καθώς και στην περίπτωση του ανταγωνιστικού διαλόγου.

4. Μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας άσκησης προδικαστικής προσφυγής ή την έκδοση απόφασης επί τυχόν ασκηθείσας προσφυγής, η αναθέτουσα αρχή αποστέλλει προς τους προεπιλεγέντες υποψηφίους πρόσκληση για υποβολή προσφοράς ή συμμετοχής σε διαπραγμάτευση ή συμμετοχής στο επόμενο στάδιο του ανταγωνιστικού διαλόγου.

Άρθρο 80

Σύνταξη προσφορών

1. Οι προσφορές συντάσσονται και υποβάλλονται σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης και περιλαμβάνουν οπωσδήποτε τα ακόλουθα στοιχεία:

α) εγγύηση συμμετοχής στο διαγωνισμό,

β) τεχνική προσφορά,

γ) πιστοποιητικά που εκδίδονται από επίσημα γραφεία ποιοτικού ελέγχου ή αρμόδιες υπηρεσίες, αναγνωρισμένων ικανοτήτων, που να βεβαιώνουν την καταλληλότητα των υλικών, επαληθευόμενη με παραπομπές σε ορισμένες προδιαγραφές ή πρότυπα των προϊόντων, όταν απαιτούνται από τα έγγραφα της σύμβασης,

δ) όλα τα στοιχεία που μπορεί να απαιτεί η αναθέτουσα αρχή σχετικά με τη συμμόρφωση του προσφέροντος με τους ειδικούς όρους περί ασφάλειας πληροφοριών και εφοδιασμού καθώς και με τους ειδικούς όρους περί υπερβολαβίας,

ε) οικονομική προσφορά,

στ) οποιοδήποτε πρόσθετο δικαιολογητικό απαιτείται από τις διατάξεις του παρόντος ή άλλες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης.

2. Προσφορά που υποβάλλεται υπό αίρεση ή που δεν είναι σύμφωνη με τους γενικούς και ειδικούς όρους των εγγράφων της σύμβασης απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

3. Η τιμή της οικονομικής προσφοράς πρέπει να δίνεται σε ευρώ, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στα έγγραφα της σύμβασης. Προσφορά για έργο, προμήθεια ή υπηρεσία που περιέχει τιμή σε άλλο νόμισμα απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Εάν από την προσφορά δεν προκύπτει με σαφήνεια η προσφερόμενη τιμή, η προσφορά απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

4. Στα έγγραφα της σύμβασης καθορίζονται οι νόμιμες κρατήσεις υπέρ Δημοσίου, υπέρ νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας ή οργανισμών, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά, καθώς και άλλα τυχόν έξοδα που βαρύνουν τον ανάδοχο.

5. Όρος στην προσφορά που αφορά την αναπροσαρμογή των τιμών, συνεπάγεται την απόρριψή της, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στα έγγραφα της σύμβασης. Προσφορά με όρο για έκπτωση στην τιμή υπό την αίρεση της επίτευξης της κατακύρωσης του διαγωνισμού απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

6. Η κοινοπραξία οικονομικών φορέων υποβάλλει κοινή προσφορά, η οποία υπογράφεται υποχρεωτικά είτε από όλους τους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν στην κοινοπραξία, είτε από κοινό εκπρόσωπό τους εξουσιοδοτημένο με συμβολαιογραφική πράξη. Στην προσφορά αναγράφεται η ποσότητα ή το μέρος του συνολι-

κού αντικειμένου της σύμβασης που αντιστοιχεί στο κάθε μέλος της κοινοπραξίας.

7. Με την υποβολή της προσφοράς κάθε μέλος της κοινοπραξίας ευθύνεται αλληλέγγυα και εις ολόκληρο. Σε περίπτωση κατακύρωσης της σύμβασης στην κοινοπραξία, η ευθύνη αυτή εξακολουθεί μέχρι την πλήρη εκτέλεση της σύμβασης.

8. Εάν λόγω αδυναμίας για οποιονδήποτε λόγο ή ανωτέρας βίας, μέλος της κοινοπραξίας αδυνατεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της κοινοπραξίας κατά το χρόνο αξιολόγησης των προσφορών, τα υπόλοιπα μέλη συνεχίζουν να έχουν την ευθύνη ολόκληρης της κοινής προσφοράς με την ίδια τιμή. Αν η παραπάνω ανικανότητα προκύψει κατά το χρόνο εκτέλεσης της σύμβασης, τα υπόλοιπα μέλη της κοινοπραξίας συνεχίζουν να έχουν την ευθύνη της ολοκλήρωσης με την ίδια τιμή και τους ίδιους όρους. Και στις δύο περιπτώσεις, τα λοιπά μέλη της κοινοπραξίας μπορούν να προτείνουν αντικατάσταση του μέλους, η οποία πρέπει όμως να εγκριθεί με απόφαση της αναθέτουσας αρχής.

9. Διευκρινίσεις μετά την κατάθεση της προσφοράς δίνονται μόνον όταν ζητούνται από το αρμόδιο συλλογικό όργανο, υπό τον όρο ότι τηρείται η αρχή της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και ότι οι διευκρινίσεις που παρέχονται δεν μεταβάλλουν ουσιωδώς το περιεχόμενο της προσφοράς ή το αντικείμενο της σύμβασης. Από τις διευκρινίσεις που δίνονται σύμφωνα με τα παραπάνω, λαμβάνονται υπόψη μόνο εκείνες που αναφέρονται στα σημεία που ζητήθηκαν.

Άρθρο 81 **Εγγυητικές επιστολές**

1. Το άρθρο 33 του ν. 3433/2006, πλην της παραγράφου 14 αυτού, που ρυθμίζει τα ζητήματα που σχετίζονται με τις εγγυητικές επιστολές, διατηρείται σε ισχύ μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος που προβλέπεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 105.

2. Σε περίπτωση παροχής είδους που είναι αδιαίρετη παροχή παραδίδονται και εγγυητικές επιστολές εξασφάλισης των ενδιάμεσων πληρωμών.

3. Όπου στο άρθρο 33 του ν. 3433/2006 γίνεται αναφορά σε υποδείγματα εγγυητικών επιστολών νοούνται αυτά που περιλαμβάνονται στα υποδείγματα των εγγράφων της σύμβασης, τα οποία εκδίδονται με την απόφαση του υπουργού που προβλέπεται στο άρθρο 29.

Άρθρο 82 **Προέλευση και κατασκευή προϊόντων**

1. Εάν ο οικονομικός φορέας κατασκευάζει ο ίδιος το τελικό προϊόν, αναφέρει, μέσω υπεύθυνης δήλωσης που επισυνάπτει στην προσφορά του, το εργοστάσιο κατασκευής και τον τόπο εγκατάστασής του.

2. Εάν ο οικονομικός φορέας δεν κατασκευάζει ο ίδιος το τελικό προϊόν, αναφέρει στην προσφορά του τη χώρα προέλευσης του τελικού προϊόντος που προσφέρει, την επιχείρηση που θα κατασκευάσει το προσφερόμενο προϊόν, καθώς και το εργοστάσιο κατασκευής και τον τόπο εγκατάστασής του. Στην προσφορά του επισυνάπτει υπεύθυνη δήλωση ότι η κατασκευή του τελικού προϊόντος θα γίνει από την επιχείρηση στην οποία ανήκει ή η

οποία εκμεταλλεύεται ολικά ή μερικά το εργοστάσιο κατασκευής του τελικού προϊόντος. Επισυνάπτει επίσης υπεύθυνη δήλωση του νομίμου εκπροσώπου της επιχείρησης ότι αποδέχεται την εκτέλεση της προμήθειας σε περίπτωση κατακύρωσης της σύμβασης στον οικονομικό φορέα.

3. Εάν για την παραγωγή του τελικού προϊόντος μεσολαβούν διάφορες φάσεις κατασκευής, ο οικονομικός φορέας δηλώνει, μέσω υπεύθυνης δήλωσης που επισυνάπτει στην προσφορά του, τις διάφορες επιχειρήσεις και τα εργοστάσια κατασκευής, τον τόπο εγκατάστασης των επιχειρήσεων και των εργοστασίων τους, καθώς και το ποσοστό συμμετοχής της κάθε επιχείρησης στη διαμόρφωση του τελικού προϊόντος.

4. Προσφορά στην οποία δεν επισυνάπτονται οι δηλώσεις των παραγράφων 1, 2 και 3 απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

5. Μετά την υποβολή της προσφοράς απαγορεύεται η αλλαγή της επιχείρησης και του εργοστασίου που δηλώθηκε.

6. Εάν, κατά την ημερομηνία διενέργειας του διαγωνισμού, διαπιστωθεί από την αναθέτουσα αρχή ανυπαρξία του εργοστασίου που δηλώθηκε στην προσφορά, η προσφορά απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Στον προσφέροντα επιβάλλεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Γενικού Διευθυντή της ΓΔΑΕΕ και πρόσκληση του ενδιαφερόμενου για παροχή εξηγήσεων, ποινή προσωρινού ή οριστικού αποκλεισμού από τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας. Για το συγκεκριμένο ημεδαπό οικονομικό φορέα ενημερώνεται το Μητρώο του άρθρου 64.

7. Μετά την έκδοση της κατακυρωτικής απόφασης και τη σύναψη της σύμβασης δεν επιτρέπεται η αλλαγή της επιχείρησης ή του εργοστασίου που δηλώθηκε στην προσφορά. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μπορεί να εγκριθεί, μετά από αιτιολογημένο αίτημα του οικονομικού φορέα, η αλλαγή της επιχείρησης ή του εργοστασίου, με απόφαση της αναθέτουσας αρχής. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, εάν η κατασκευή του προϊόντος γίνει σε εργοστάσιο άλλο από εκείνο που δηλώθηκε στην προσφορά, χωρίς την προηγούμενη κατά τα ανωτέρω έγκρισή της, να κηρύξει τον ανάδοχο έκπτωτο και να ζητήσει την κατάπτωση των εγγυητικών επιστολών ή την επιβολή ποινικής ρήτρας ποσού ίσου με το 10%, κατ' ανώτατο όριο, της οικονομικής αξίας της σύμβασης.

Άρθρο 83 **Υποβολή προσφορών**

1. Οι προσφορές κατατίθενται εγγράφως εντός της προθεσμίας που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και διατυπωμένες στην ελληνική γλώσσα. Προσφορά σε άλλη γλώσσα κατατίθεται με επίσημη μετάφραση στην ελληνική γλώσσα. Σε κάθε περίπτωση, υπερισχύει το ελληνικό κείμενο. Τα τεχνικά εγχειρίδια και φυλλάδια που συνοδεύουν τις προσφορές μπορεί να υποβάλλονται στην αγγλική γλώσσα.

2. Οι προσφορές υποβάλλονται με οποιονδήποτε τρόπο προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας. Παραλαμβάνονται με απόδειξη, υπό την προϋπόθεση ότι

αυτές περιέρχονται, με ευθύνη του προσφέροντος, στην αναθέτουσα αρχή μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής τους, όπως αυτή ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης.

3. Προσφορές που δεν πληρούν τα οριζόμενα στις παραγράφους 1 και 2 δεν λαμβάνονται υπόψη.

4. Προσφορές που υποβάλλονται ή περιέρχονται στην αναθέτουσα αρχή πριν από τη διενέργεια της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης, δεν αποσφραγίζονται, αλλά παραδίδονται στην Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού, προκειμένου να αποσφραγιστούν μαζί με τις άλλες που θα κατατεθούν.

5. Προσφορές που υποβάλλονται ή περιέρχονται στην αναθέτουσα αρχή εκπρόθεσμα, επιστρέφονται στους προσφέροντες χωρίς να αποσφραγιστούν.

Άρθρο 84 **Χρόνος ισχύος προσφορών**

1. Οι προσφορές ισχύουν μέχρι τη λήψη απόφασης για το αποτέλεσμα του διαγωνισμού και κατ' ελάχιστο για χρονικό διάστημα εκατό ημερολογιακών ημερών από την επόμενη της διενέργειάς του, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στα έγγραφα της σύμβασης ή αν παραταθούν μεταγενέστερα εγγράφως από τους υποψηφίους για χρόνο μεγαλύτερο από τον παραπάνω.

2. Προσφορά που ορίζει χρόνο ισχύος μικρότερο αυτού που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

3. Όταν παρέλθουν οι προθεσμίες της παραγράφου 1, οι προσφέροντες απαλλάσσονται από κάθε υποχρέωση και δικαιούνται να τους επιστραφεί η εγγύηση συμμετοχής χωρίς άλλη απαίτησή τους από την αναθέτουσα αρχή σε σχέση με την προσφορά τους.

Άρθρο 85 **Αποσφράγιση και έλεγχος προσφορών**

1. Η Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού προβαίνει στην έναρξη της διαδικασίας αποσφράγισης των τεχνικών προσφορών την ημερομηνία και ώρα που ορίζεται στη σχετική πρόσκληση.

2. Ελέγχεται η πληρότητα και η κανονικότητά τους και ακολουθεί η βαθμολόγησή τους. Σε περίπτωση ασυμφωνίας της τεχνικής προσφοράς με τα έγγραφα της σύμβασης, η Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού εισηγείται τον αποκλεισμό του προσφέροντα από τη συνέχεια της διαδικασίας. Η αναθέτουσα αρχή εκδίδει απόφαση για την απόρριψη των τεχνικών προσφορών που δεν γίνονται αποδεκτές και τη βαθμολόγηση των τεχνικών προσφορών που γίνονται αποδεκτές.

3. Μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας άσκησης προδικαστικής προσφυγής ή την έκδοση απόφασης επί τυχόν ασκηθείσας προσφυγής, η αναθέτουσα αρχή προσκαλεί τους προσφέροντες, των οποίων οι τεχνικές προσφορές κρίθηκαν αποδεκτές, να προσέλθουν σε συγκεκριμένη ημέρα και ώρα για την αποσφράγιση των οικονομικών προσφορών. Οικονομικές προσφορές προσφερόντων των οποίων οι τεχνικές προσφορές δεν κρίθηκαν αποδεκτές δεν αποσφραγίζονται, αλλά επιστρέφονται.

4. Η αποσφράγιση των οικονομικών προσφορών γίνε-

ται παρουσία των υποψηφίων που προσκλήθηκαν και υπέβαλαν προσφορά ή των εξουσιοδοτημένων εκπροσώπων τους. Ακολουθεί ο έλεγχος πληρότητας και κανονικότητας των οικονομικών προσφορών και η κατάταξη των υποψηφίων ανάλογα με το κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης. Προσφορά που υποβλήθηκε από υποψήφιο που δεν περιλαμβάνεται στον πίνακα προεπιλεγέντων δεν αποσφραγίζεται, αλλά παραδίδεται στην υπηρεσία για επιστροφή. Η διαδικασία ολοκληρώνεται με την έκδοση απόφασης της αναθέτουσας αρχής για την ανάδειξη του προσωρινού αναδόχου και την πρόσκλησή του να υποβάλει τα δικαιολογητικά κατακύρωσης.

Άρθρο 86 **Αξιολόγηση προσφορών**

1. Η αξιολόγηση των προσφορών διενεργείται από την Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού. Αξιολογούνται μόνο οι προσφορές που έχουν κριθεί ως τεχνικά αποδεκτές και σύμφωνες με τους λοιπούς όρους των εγγράφων της σύμβασης. Στο στάδιο της τεχνικής αξιολόγησης η Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού μπορεί να επισκέπτεται τις εγκαταστάσεις των διαγωνιζομένων, προκειμένου να εξετάσει τις πραγματικές κατασκευαστικές δυνατότητες αυτών για τα συγκεκριμένα υλικά που προσφέρουν στο διαγωνισμό.

2. Όταν βασικό κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, σε περίπτωση ισοδύναμων προσφορών μεταξύ δύο ή περισσότερων οικονομικών φορέων, η κατακύρωση γίνεται σε εκείνον του οποίου η προσφορά έχει τη χαμηλότερη τιμή. Σε περίπτωση που οι ισοδύναμες προσφορές έχουν την ίδια τιμή προσφοράς, τότε η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά επιλέγεται κατόπιν διαπραγμάτευσης επί της τιμής προσφοράς, τηρουμένων πρακτικών, αφού κληθούν οι προσφέροντες που υπέβαλαν ισοδύναμες και ισότιμες προσφορές, μέσα σε χρόνο ο οποίος καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης.

3. Όταν βασικό κριτήριο ανάθεσης είναι η χαμηλότερη τιμή, ισότιμες θεωρούνται οι προσφορές με την ίδια ακριβώς τιμή. Σε περίπτωση ισότιμων προσφορών, ως ανάδοχος επιλέγεται ο μειοδότης που προκύπτει κατόπιν διαπραγμάτευσης, αφού κληθούν όλοι οι προσφέροντες που υπέβαλαν ισότιμες οικονομικές προσφορές.

Άρθρο 87 **Κατακύρωση σύμβασης**

1. Η Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού εισηγείται την έκδοση κατακυρωτικής απόφασης.

2. Η απόφαση:

α) για την έγκριση ή μη των αποτελεσμάτων του διαγωνισμού

β) για την κατακύρωση ή μη της σύμβασης στο όνομα του επιλεγέντος οικονομικού φορέα

γ) για την έγκριση ή μη της αντίστοιχης δαπάνης

λαμβάνεται για ποσό άνω των πενήντα εκατομμυρίων ευρώ από το ΚΥΣΕΑ, μετά από γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής και εισήγηση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας. Για συμβάσεις μικρότερης οικονομικής

αξίας, η απόφαση λαμβάνεται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας μετά από γνώμη της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, στο πλαίσιο της απόφασης για την ενεργοποίηση του αντίστοιχου υποπρογράμματος κατά τα άρθρα 72-76 του ν. 3883/2010 και του άρθρου 1 του παρόντος νόμου. Ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας μπορεί κατά την κρίση του ή εφόσον το ζητήσει η αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή να εισάγει το θέμα στο ΚΥΣΕΑ για τη λήψη της τελικής απόφασης.

Άρθρο 88 **Ανακοίνωση κατακύρωσης**

1. Η κοινοποίηση της απόφασης για την κατακύρωση της σύμβασης, καθώς και γενικά όλων των εγγράφων που απευθύνονται στον προσωρινό ανάδοχο, θεωρείται ότι έγινε νόμιμα, εφόσον δεν καταστεί δυνατή η επίδοσή τους προσωπικά, αν αυτά αποσταλούν ταχυδρομικώς με συστημένη επιστολή ή με τηλεομοιοτυπία ή γνωστοποιηθούν τηλεφωνικά ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και εφόσον οι τρεις τελευταίες περιπτώσεις επιβεβαιωθούν με επιστολή βεβαίας χρονολογίας.

2. Στον προσωρινό ανάδοχο αποστέλλεται σχετική ανακοίνωση το αργότερο μέσα σε δέκα ημέρες από την ημερομηνία έκδοσης της κατακυρωτικής απόφασης.

3. Ο προσωρινός ανάδοχος υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή μέσα σε είκοσι ημέρες από την κοινοποίηση σε αυτόν της σχετικής πρόσκλησης τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, όπως αυτά ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.

4. Η Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού προβαίνει εν συνεχεία στον έλεγχο των δικαιολογητικών κατακύρωσης. Όσοι δικαιούνται να παρευρίσκονται στη διαδικασία αποσφράγισης των προσφορών, λαμβάνουν γνώση των δικαιολογητικών κατακύρωσης που κατατέθηκαν. Στα έγγραφα της σύμβασης ορίζεται περαιτέρω η διαδικασία υποβολής των δικαιολογητικών κατακύρωσης και ο χρόνος πρόσβασης των διαγωνιζομένων σε αυτά.

5. Εάν ο προσωρινός ανάδοχος δεν προσέλθει να υπογράψει τη σύμβαση μέσα στην προθεσμία που ορίζεται στην απόφαση κατακύρωσης ή δεν προσκομίσει ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά της παραγράφου 3, κηρύσσεται έκπτωτος και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη χαμηλότερη τιμή ή την επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Αν κανένας από τους διαγωνιζόμενους δεν προσκομίζει, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις των παραγράφων 3 έως 4, ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά τα οποία απαιτούνται από αυτές, ο διαγωνισμός ματαιώνεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι΄ **ΕΝΝΟΜΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ**

Άρθρο 89 **(άρθρο 55 της Οδηγίας)** **Πεδίο εφαρμογής – Αρμόδιο δικαστήριο**

1. Οι διαφορές που αναφύονται κατά τη διαδικασία που προηγείται της σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών, υπηρεσιών και συμφωνιών-πλαίσιο

στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας διέπονται από τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου.

2. Κάθε ενδιαφερόμενος, ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση του παρόντος νόμου και έχει υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από παράβαση των κανόνων του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή των διατάξεων του παρόντος, δικαιούται να ζητήσει, κατά τα οριζόμενα ειδικότερα στα επόμενα άρθρα, προσωρινή δικαστική προστασία, ακύρωση της παράνομης πράξης της αναθέτουσας αρχής ή της υπογραφείσας σύμβασης και επιδίκαση αποζημίωσης.

3. Αρμόδιο δικαστήριο είναι το Συμβούλιο της Επικρατείας. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου, για την εκδίκαση των διαφορών αυτών εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του π.δ. 18/1989 (Α΄ 8).

4. Οι αγωγές αποζημίωσης του άρθρου 94 εκδικάζονται από τα δικαστήρια που είναι αρμόδια κατά τις γενικές διατάξεις.

Άρθρο 90 **(άρθρα 55 παρ. 6, 56, 57, 58 και 59 της Οδηγίας)** **Προδικαστική προσφυγή**

1. Πριν υποβάλει την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, ο ενδιαφερόμενος οφείλει, μέσα σε προθεσμία δέκα ημερών από τότε που έλαβε πλήρη γνώση της παράνομης πράξης ή παράλειψης, να ασκήσει προδικαστική προσφυγή ενώπιον της αναθέτουσας αρχής, προσδιορίζοντας ειδικώς τις νομικές και πραγματικές αιτιάσεις που δικαιολογούν το αίτημά του.

2. Ως πλήρης νοείται η γνώση της πράξης που βλάπτει τα συμφέροντά του και της αιτιολογίας της. Η απόφαση ανάθεσης της σύμβασης περιλαμβάνει ειδικότερα τα στοιχεία του άρθρου 53 παρ. 2 και αναφέρει τις προθεσμίες αναστολής σύναψης της σύμβασης, όπως προκύπτουν από το άρθρο 91 παράγραφος 2.

3. Η πράξη της αναθέτουσας αρχής και κάθε στοιχείο της αιτιολογίας της μπορεί να αποστέλλεται στον ενδιαφερόμενο με τηλεομοιοτυπία ή ηλεκτρονικό μέσο.

4. Η προδικαστική προσφυγή μπορεί να αποστέλλεται στην αναθέτουσα αρχή με τηλεομοιοτυπία ή ηλεκτρονικό μέσο, πρέπει ωστόσο να επιβεβαιώνεται με έγγραφη κατάθεση ή αποστολή με το ταχυδρομείο εντός πέντε ημερών από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της.

5. Η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής, καθώς και η άσκηση αυτή συνεπάγονται την άμεση αναστολή της δυνατότητας σύναψης της σύμβασης.

6. Η αναστολή της παραγράφου 5 δεν εφαρμόζεται:

α) σε συμβάσεις για τις οποίες δεν απαιτείται υποχρεωτική δημοσίευση προκήρυξης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 48,

β) όταν μόνος προσφέρων είναι εκείνος στον οποίον ανατίθεται η σύμβαση και δεν υπάρχουν ενδιαφερόμενοι υποψήφιοι,

γ) σε συμβάσεις που συνάπτονται με βάση συμφωνία-πλαίσιο σύμφωνα με τα άρθρα 43 έως 45.

7. Η προδικαστική προσφυγή κοινοποιείται με φροντίδα του προσφεύγοντος στον εκπρόσωπο ή τον αντίκλητο κάθε θιγομένου από τυχόν ολική ή μερική παραδοχή της προδικαστικής προσφυγής. Η παράλειψη της κοινοποίησης αυτής δεν συνεπάγεται το απαράδεκτο της αί-

της ασφαλιστικών μέτρων σε περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή απορρίψει την προδικαστική προσφυγή.

8. Δεν επιτρέπεται η άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά πράξης, η οποία δέχεται εν όλω ή εν μέρει προσφυγή άλλου προσώπου.

9. Η προδικαστική προσφυγή ασκείται ενώπιον της αναθέτουσας αρχής. Η αναθέτουσα αρχή διασφαλίζει επαρκή βαθμό εμπιστευτικότητας των διαβαθμισμένων πληροφοριών ή άλλων πληροφοριών, οι οποίες περιέχονται στους φακέλους που διαβιβάζονται από τους οικονομικούς φορείς. Διασφαλίζει επίσης ότι οι οικονομικοί φορείς ενεργούν σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας σύμφωνα με τα συμφέροντα της άμυνας και της ασφάλειας.

10. Η αναθέτουσα αρχή οφείλει να αποφανθεί αιτιολογημένα, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε ημερών από την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής και, αν την κρίνει βάσιμη, να λάβει τα κατάλληλα μέτρα. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία, τεκμαίρεται η απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής. Σε κάθε περίπτωση, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να δεχθεί εν όλω ή εν μέρει την προδικαστική προσφυγή και μετά την πάροδο της ανωτέρω προθεσμίας, μέχρι την προηγούμενη της πρώτης δικασίμου που ορίζεται για την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων. Στην περίπτωση αυτή καταργείται αντίστοιχα η δίκη της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να παραθέσει αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία για την απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής, η οποία πρέπει να περιέλθει στο δικαστήριο το αργότερο έξι ημέρες πριν από την αρχική ή την, μετά την αναβολή, δικάσιμο της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων. Η τυχόν καθυστερημένη περιέλευση του σχετικού εγγράφου δεν υποχρεώνει το δικαστήριο σε αναβολή.

11. Το δικαστήριο, σταθμίζοντας τις συντρέχουσες σε κάθε περίπτωση συνθήκες και εφόσον κρίνει ότι η παράλειψη αιτιολόγησης ή η καθυστερημένη αιτιολόγηση της απόρριψης της προδικαστικής προσφυγής καθιστά ιδιαίτερα δυσχερή την ουσιαστική παροχή έννομης προστασίας, μπορεί, με την απόφαση επί της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, να επιβάλλει αυτεπάγγελτα χρηματική κύρωση στην αναθέτουσα αρχή. Το ποσό της κύρωσης αυτής δεν μπορεί να είναι μικρότερο από πεντακόσια ευρώ, ούτε μεγαλύτερο από πέντε χιλιάδες ευρώ. Το σχετικό ποσό καταβάλλεται μία φορά για κάθε στάδιο του διαγωνισμού και περιέρχεται στον αιτούντα, του οποίου η αίτηση εκδικάζεται πρώτη.

12. Η κατά παράβαση του παρόντος άρθρου υπογραφή της σύμβασης από την αναθέτουσα αρχή δεν αντιτάσσεται στον ενδιαφερόμενο, ούτε κωλύει την παροχή της προσήκουσας έννομης προστασίας.

13. Σε διαφορές που αναφύονται κατά τη διαδικασία που προηγείται της σύναψης συμβάσεων που ρυθμίζονται από τον παρόντα νόμο δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 31 του ν. 3433/2006 και οι λοιπές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας που προβλέπουν την άσκηση διοικητικών προσφυγών κατά εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων που εκδίδονται στο πλαίσιο της διαδικασίας σύναψης των συμβάσεων αυτών.

Άρθρο 91

(άρθρα 56 και 57 της Οδηγίας) Αίτηση ασφαλιστικών μέτρων

1. Η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων κατατίθεται στο αρμόδιο δικαστήριο μέσα σε προθεσμία δέκα ημερών από

τη ρητή ή σιωπηρή απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής. Δεν επιτρέπεται να περιέχει αιτιάσεις διαφορετικές από τις αιτιάσεις της προδικαστικής προσφυγής.

2. Η προθεσμία για την άσκηση της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων και η άσκηση αυτής κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης, εκτός εάν με την προσωρινή διαταγή ο αρμόδιος δικαστής αποφανθεί διαφορετικά. Κατά τα λοιπά, η άσκηση αίτησης ασφαλιστικών μέτρων δεν κωλύει την πρόοδο της διαγωνιστικής διαδικασίας, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά με την προσωρινή διαταγή που εκδίδεται κατά την παράγραφο 6.

3. Ο αρμόδιος δικαστής ορίζει με πράξη του την ημέρα και ώρα εκδίκασης της αίτησης, καθώς και την προθεσμία κλήτευσης. Η ημερομηνία εκδίκασης δεν πρέπει να απέχει περισσότερο από τριάντα ημέρες από την κατάθεση της αίτησης, η δε προθεσμία κλήτευσης δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δεκαπέντε ημέρες.

4. Αντίγραφο της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων με κλήση κοινοποιείται με τη φροντίδα του αιτούντος προς την αναθέτουσα αρχή και, σε περίπτωση που είναι διαφορετική, προς την υπηρεσία που είναι αρμόδια για την παραλαβή των προσφορών. Κοινοποιείται επίσης προς κάθε τρίτο ενδιαφερόμενο του οποίου την κλήτευση θεωρεί αναγκαία ο δικαστής. Η κοινοποίηση γίνεται με κάθε πρόσφορο μέσο, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών και της τηλεομοιοτυπίας, μέσα σε δέκα ημέρες από την άσκηση της αίτησης.

5. Κάθε ενδιαφερόμενος, του οποίου επηρεάζονται τα συμφέροντα, δικαιούται να ασκήσει παρέμβαση. Οι διάδικοι οφείλουν να προσκομίσουν κατά την εκδίκαση της υπόθεσης όλα τα κρίσιμα έγγραφα και τα λοιπά αποδεικτικά μέσα που έχουν στη διάθεσή τους.

6. Ο αρμόδιος δικαστής μπορεί, με την κατάθεση της αίτησης και μετά από κλήση της αναθέτουσας αρχής τρεις ημέρες νωρίτερα, να εκδώσει, αυτεπάγγελτα ή κατόπιν αίτησης, προσωρινή διαταγή, που καταχωρίζεται κάτω από την αίτηση και περιέχει τα μέτρα, τα οποία πρέπει να ληφθούν ως την έκδοση της απόφασης. Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνεται και η άρση της απαγόρευσης σύναψης της σύμβασης. Λόγο άρσης της απαγόρευσης αυτής συνιστά το προδήλως απαράδεκτο ή το προδήλως αβάσιμο της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, γεγονός για το οποίο αρκεί απλή μνεία. Η προσωρινή διαταγή μπορεί να ανακληθεί είτε από τον δικαστή που τη χορήγησε, ύστερα από αίτηση της αναθέτουσας αρχής και αφού κληθεί για ακρόαση ο αιτών τρεις ημέρες νωρίτερα, είτε από το δικαστήριο που θα δικάσει την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων.

7. Η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων γίνεται δεκτή, εφόσον πιθανολογείται σοβαρά η παράβαση κανόνα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή των διατάξεων του παρόντος και η λήψη του μέτρου είναι αναγκαία για να αρθούν τα δυσμενή από την παράβαση αποτελέσματα ή να αποτραπεί η ζημία των συμφερόντων του αιτούντος.

8. Η αίτηση μπορεί να απορριφθεί αν, από τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και επιτακτικών λόγων γενικού δημοσίου συμφέροντος και ιδίως των εθνικών συμφερόντων άμυνας και ασφάλειας, κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την παραδοχή θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος. Η απόρριψη της αίτησης για οποιονδήποτε λόγο δεν θίγει άλλα δικαιώματα του αιτούντος.

9. Το δικαστήριο διατάζει τα κατάλληλα ασφαλιστικά μέτρα, χωρίς να δεσμεύεται από τις προτάσεις των διαδίκων. Διατάζει ιδίως την αναστολή ισχύος όρων των εγ-

γράφων της σύμβασης, την αναστολή εκτέλεσης οποιασδήποτε πράξης της αναθέτουσας αρχής, την απαγόρευση νομικών ή υλικών ενεργειών, την εκτέλεση των απαραίτητων θετικών πράξεων, όπως η διατήρηση εγγράφων και άλλων στοιχείων, καθώς και την αναστολή σύναψης της σύμβασης. Η απόφαση επί της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων εκδίδεται μέσα σε προθεσμία είκοσι ημερών από την εκδίκαση της αίτησης.

10. Η άσκηση της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων δεν εξαρτάται από την προηγούμενη άσκηση του κύριου ένδικου βοηθήματος. Η προθεσμία άσκησης των ένδικων βοηθημάτων διακόπτεται με την κατάθεση της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων και αρχίζει από την επίδοση της σχετικής απόφασης. Ο διάδικος που πέτυχε υπέρ αυτού τη λήψη ενός ασφαλιστικού μέτρου, οφείλει μέσα σε προθεσμία τριάντα ημερών από την επίδοση της απόφασης αυτής, να ασκήσει το κύριο ένδικο βοήθημα, διαφορετικά αίρεται αυτοδίκαια η ισχύς του ασφαλιστικού μέτρου. Η δικάσιμος για την εκδίκασή του δεν πρέπει να απέχει περισσότερο από ένα τρίμηνο από την κατάθεση του δικογράφου.

11. Εφόσον η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων γίνει δεκτή, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να συμμορφωθεί προς το διατακτικό ή και το εν γένει περιεχόμενο της απόφασης και να ανακαλέσει ή να τροποποιήσει κατάλληλα τη διοικητική πράξη που προκάλεσε τη διαφορά, ή, σε περίπτωση παράλειψης, να εκδώσει την οφειλόμενη ρητή πράξη. Στην περίπτωση αυτή, για το τυχόν ασκηθέν κύριο ένδικο βοήθημα εφαρμόζεται αναλογικά το άρθρο 32 παράγραφος 2 του π.δ. 18/1989.

12. Η κατά παράβαση του παρόντος άρθρου υπογραφή της σύμβασης από την αναθέτουσα αρχή δεν αντιτάσσεται στον ενδιαφερόμενο, ούτε κωλύει την παροχή της προσήκουσας έννομης προστασίας.

Άρθρο 92

(άρθρο 56 της Οδηγίας)

Ακύρωση πράξης ή παράλειψης

1. Ο ενδιαφερόμενος δικαιούται να ζητήσει την ακύρωση κάθε πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής που παραβιάζει κανόνα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικού με τη διαδικασία που προηγείται της σύναψης της σύμβασης ή διάταξη του παρόντος νόμου. Ιδίως δικαιούται να ζητήσει την ακύρωση όρου που περιέχεται στα έγγραφα της σύμβασης και αναφέρεται σε τεχνικές, οικονομικές και χρηματοδοτικές προδιαγραφές, καθώς και των πράξεων της αναθέτουσας αρχής περί αποκλεισμού από τη συμμετοχή στο διαγωνισμό, αξιολόγησης προσφορών και κατακύρωσης του αποτελέσματος του διαγωνισμού.

2. Εάν το δικαστήριο ακυρώσει πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής μετά τη σύναψη της σχετικής σύμβασης, η τελευταία δεν θίγεται, εκτός αν πριν από τη σύναψη αυτής είχε ανασταλεί η διαδικασία κατακύρωσης του διαγωνισμού με απόφαση ασφαλιστικών μέτρων ή προσωρινή διαταγή, ή εκτός εάν η σύμβαση έχει κηρυχθεί άκυρη. Στην περίπτωση αυτή, ο ενδιαφερόμενος δικαιούται να αξιώσει αποζημίωση, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 94.

3. Αν ο ενδιαφερόμενος δεν άσκησε ή άσκησε ανεπιτυχώς την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων και η σύμβαση υπογράφηκε και ολοκληρώθηκε η εκτέλεσή της πριν από την συζήτηση του κύριου ένδικου βοηθήματος, εφαρμό-

ζεται αναλογικά το άρθρο 32 παρ. 2 του π.δ. 18/1989.

Άρθρο 93

(άρθρα 60, 61 και 62 της Οδηγίας)

Κήρυξη της σύμβασης άκυρης

1. Κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να ζητήσει την κήρυξη της ακυρότητας σύμβασης που έχει υπογραφεί:

α) εφόσον ανατέθηκε χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε περίπτωση που ανάλογη δημοσίευση ήταν υποχρεωτική ή

β) σε περίπτωση παράβασης του άρθρου 90 παρ. 5, του άρθρου 91 παρ. 2, εφόσον λόγω της παράβασης αυτής ο προσφέρων ο οποίος ασκεί προσφυγή στερήθηκε της δυνατότητας άσκησης προσυμβατικών διαδικασιών προσφυγής, η δε παράβαση αυτή συνδυάζεται με άλλη παράβαση των άρθρων του δεύτερου Μέρους, η οποία επηρέασε αρνητικά τις πιθανότητες του προσφέροντος που ασκεί προσφυγή να αναλάβει τη σύμβαση, ή

γ) σε περίπτωση σύναψης συμφωνίας-πλαίσιο, εφόσον παραβιάζονται οι υποχρεώσεις που προκύπτουν κατά την ανάθεση με διαγωνισμό συμβάσεων που συνάπτονται βάσει πολυμερούς συμφωνίας-πλαίσιο.

2. Η αίτηση κήρυξης της σύμβασης άκυρης δεν επιτρέπεται:

α) εάν η αναθέτουσα αρχή δημοσίευσε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκήρυξη για εκούσια εκ των προτέρων διαφάνεια, σύμφωνα με το υπόδειγμα και τις προϋποθέσεις του άρθρου 96, με την οποία γνωστοποίησε την πρόθεσή της να αναθέσει τη σύμβαση και εφάρμοσε δεκαήμερη τουλάχιστον προθεσμία αναστολής σύναψης της σύμβασης από την επομένη της δημοσίευσης της προκήρυξης,

β) όταν η αναθέτουσα αρχή θεωρεί ότι δεν παραβιάστηκαν οι κανόνες για τον τρόπο ανάθεσης συμβάσεων σε εκτέλεση συμφωνίας-πλαίσιο του άρθρου 46, έχει ήδη αποστείλει την απόφαση ανάθεσης της εκτελεστικής της συμφωνίας-πλαίσιο σύμβασης μαζί με την αιτιολογία της σύμφωνα με το άρθρο 53 παρ. 2 στους προσφέροντες της συμφωνίας-πλαίσιο, έχει ήδη αναφέρει τις προθεσμίες αναστολής σύναψης της σύμβασης και έχει εφαρμόσει δεκαήμερη τουλάχιστον προθεσμία αναστολής της σύναψης, από την επομένη της αποδεδειγμένης παραλαβής της απόφασης από τα μέρη της συμφωνίας-πλαίσιο που υπέβαλαν προσφορά.

3. Η κήρυξη της σύμβασης άκυρης έχει ως αποτέλεσμα την αναδρομική ακυρότητά της. Τυχόν αξιώσεις των μερών διέπονται από τις διατάξεις περί αδικαιολόγητου πλουτισμού και οι σχετικές διαφορές εκδικάζονται από το κατά τις γενικές διατάξεις αρμόδιο δικαστήριο. Αν ο ανάδοχος γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει την ακυρότητα της σύμβασης, δεν γεννάται έναντι της αναθέτουσας αρχής αξίωση αδικαιολόγητου πλουτισμού ή η εν λόγω αξίωση ικανοποιείται μόνο εν μέρει.

4. Το δικαστήριο εκτιμώντας τις περιστάσεις και, ιδίως, το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης, τη σοβαρότητα της παράβασης και τη συμπεριφορά της αναθέτουσας αρχής, μπορεί να κηρύξει την ακυρότητα μόνο του ανεκτέλεστου μέρους της σύμβασης ή να συντομεύσει τη διάρκεια της.

5. Εφόσον επιτακτικοί λόγοι δημοσίου συμφέροντος επιβάλλουν τη διατήρηση των αποτελεσμάτων της σύμβασης, παρόλο που αυτή έχει συναφθεί κατά παράβαση

των περιπτώσεων της παραγράφου 1, το δικαστήριο μπορεί να μην την κηρύξει άκυρη. Δεν θεωρείται επιτακτικός λόγος δημοσίου συμφέροντος η ύπαρξη οικονομικών συμφερόντων για τη διατήρηση των αποτελεσμάτων της σύμβασης, παρά μόνον αν η ακύρωσή της θα οδηγούσε σε δυσανάλογες συνέπειες, η επιβάρυνση της αναθέτουσας αρχής με έξοδα λόγω καθυστέρησης στην εκτέλεση της σύμβασης, λόγω διεξαγωγής νέας διαδικασίας ανάθεσης, λόγω αλλαγής του οικονομικού φορέα που εκτελεί τη σύμβαση ή λόγω νομικών υποχρεώσεων που τυχόν συνεπάγεται η ακύρωση της σύμβασης. Σε κάθε περίπτωση, μία σύμβαση δεν επιτρέπεται να κηρυχθεί άκυρη αν οι συνέπειες της ακυρότητας θα έθεταν σε σοβαρό κίνδυνο την ίδια την ύπαρξη ενός ευρύτερου προγράμματος άμυνας ή ασφάλειας το οποίο είναι θεμελιώδες για τα συμφέροντα ασφαλείας του κράτους.

6. Στις περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου το δικαστήριο, με την ίδια απόφαση, επιβάλλει στην αναθέτουσα αρχή πρόστιμο, το ύψος του οποίου δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% του χρηματικού αντικειμένου της σύμβασης. Το πρόστιμο περιέρχεται στον αιτούντα. Το δικαστήριο στις περιπτώσεις αυτές δεν δεσμεύεται από τα αιτήματα των διαδίκων, αλλά εκτιμά ελευθέρως τις συνθήκες.

7. Η αίτηση κήρυξης της σύμβασης άκυρης ασκείται μέσα σε προθεσμία τριάντα ημερών:

α) από την επόμενη της δημοσίευσης της απόφασης ανακοίνωσης σύναψης σύμβασης, εφόσον στη δημοσίευση περιλαμβάνεται αιτιολογία για τη σύναψη της σύμβασης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης ή

β) από την επόμενη της ενημέρωσης των ενδιαφερομένων με άλλο τρόπο, εφόσον στην ενημέρωση αυτή εκτίθενται οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 53.

8. Η αίτηση κήρυξης της σύμβασης άκυρης δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να ασκηθεί μετά την πάροδο έξι μηνών από την επόμενη της υπογραφής της σύμβασης.

9. Στην αίτηση κήρυξης της σύμβασης άκυρης εφαρμόζονται αναλογικά οι ρυθμίσεις της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων. Η προθεσμία και η κατάθεση αίτησης ασφαλιστικών μέτρων δεν έχουν ανασταλτικό αποτέλεσμα. Η διαδικασία προσωρινής διαταγής εφαρμόζεται και στην περίπτωση αυτή. Αν η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων γίνει δεκτή, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την αναστολή περαιτέρω εκτέλεσης της σύμβασης.

Άρθρο 94

(άρθρο 56 παράγραφοι 1, 6 και 7 της Οδηγίας) Αξίωση αποζημίωσης

1. Ο ενδιαφερόμενος, ο οποίος αποκλείσθηκε από τη συμμετοχή σε διαγωνισμό ή εν γένει από την ανάθεση σύμβασης του παρόντος, κατά παράβαση κανόνα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή διάταξης του παρόντος, δικαιούται να αξιώσει από την αναθέτουσα αρχή αποζημίωση, με αναλογική εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 197 και 198 ΑΚ. Αν ο ενδιαφερόμενος αποδείξει ότι θα του ανετίθετο η σύμβαση αν δεν είχε επιβληθεί η παράβαση, τότε δικαιούται αποζημίωση κατά τις γενικές διατάξεις. Κάθε διάταξη που αποκλείει ή περιορίζει την αξίωση αυτή δεν εφαρμόζεται.

2. Για την επιδίκαση της αποζημίωσης απαιτείται η προηγούμενη ακύρωση της παράνομης πράξης ή παράλειψης από το αρμόδιο δικαστήριο. Η προϋπόθεση αυτή

δεν απαιτείται στην περίπτωση της παραγράφου 3 του άρθρου 92, των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 93 ή όταν, εν γένει, δεν καθίσταται εφικτή η δικαστική κήρυξη της ακυρότητας για λόγους που δεν συνδέονται με παραλείψεις του ενδιαφερόμενου.

Άρθρο 95

(άρθρο 63 της Οδηγίας)

Συνεργασία του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

1. Όταν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, θεωρώντας ότι έχει διαπραχθεί σοβαρή παράβαση των διατάξεων του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίες ρυθμίζουν τη διαδικασία σύναψης συμβάσεων του παρόντος, ζητεί την άρση αυτής, η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας που παρέλαβε τη γνωστοποίηση διαβιβάζει μέσα σε είκοσι μία ημέρες στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τα ακόλουθα στοιχεία:

α) βεβαίωση ότι η παράβαση διορθώθηκε ή

β) αιτιολογημένη απάντηση με την οποία εξηγεί για ποιο λόγο δεν έγινε καμιά διορθωτική ενέργεια ή

γ) γνωστοποίηση ότι η διαδικασία σύναψης της υπόψη σύμβασης έχει ανασταλεί είτε με πρωτοβουλία της αναθέτουσας αρχής, είτε ύστερα από αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 91.

2. Η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται μέσα σε δέκα ημέρες από τότε που της ζητηθεί να παράσχει τις πληροφορίες της προηγούμενης παραγράφου προς την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και να αποστείλει σε αυτή κάθε σχετικό με την πιθανολογούμενη παράβαση στοιχείο.

3. Στην περίπτωση που σύμφωνα με την παράγραφο 1 περίπτωση β' του παρόντος άρθρου γνωστοποιηθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ότι δεν έγινε καμιά διορθωτική ενέργεια λόγω αίτησης ασφαλιστικών μέτρων που εκκρεμεί, η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας ενημερώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για το αποτέλεσμα της δίκης, όταν αυτό γίνει γνωστό.

4. Σε περίπτωση που σύμφωνα με την παράγραφο 1 περίπτωση γ' του παρόντος άρθρου γνωστοποιηθεί ότι έχει χορηγηθεί αναστολή, η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας γνωστοποιεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή την τυχόν ανάκληση της αναστολής ή την έναρξη νέας διαδικασίας σύναψης σύμβασης που συνδέεται στο σύνολό της ή κατά ένα μέρος με την προηγούμενη διαδικασία. Η νέα αυτή γνωστοποίηση πρέπει να βεβαιώνει ότι η πιθανολογούμενη παράβαση έχει διορθωθεί ή να περιέχει αιτιολογημένη απάντηση και να εξηγεί για ποιο λόγο δεν έγινε καμιά διορθωτική ενέργεια.

Άρθρο 96

(άρθρο 64 της Οδηγίας)

Περιεχόμενο της προκήρυξης για εκούσια εκ των προτέρων διαφάνεια

Η προκήρυξη για εκούσια εκ των προτέρων διαφάνεια, όπως προβλέπεται στο άρθρο 93 παρ. 2 περίπτωση α' του παρόντος και συντάσσεται σύμφωνα με το υπόδειγμα του Κανονισμού (ΕΚ) 1150/2009 της Επιτροπής (L 313), περιέχει τις εξής πληροφορίες:

α) όνομα και στοιχεία επικοινωνίας της αναθέτουσας αρχής,

β) περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης,

γ) αιτιολόγηση της απόφασης της αναθέτουσας αρχής να αναθέσει τη σύμβαση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

δ) όνομα και στοιχεία επικοινωνίας του οικονομικού φορέα υπέρ του οποίου έχει ληφθεί απόφαση ανάθεσης της σύμβασης και

ε) εφόσον απαιτείται, οποιαδήποτε άλλη πληροφορία κρίνεται χρήσιμη η αναθέτουσα αρχή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ΄ ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 97

(άρθρα 65 και 66 της Οδηγίας 2009/81/ΕΚ)

Στατιστικές υποχρεώσεις

1. Η ΓΔΑΕΕ είναι αρμόδια να διαβιβάζει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το αργότερο έως την 31η Οκτωβρίου κάθε έτους, στατιστική κατάσταση συμβάσεων έργων, υπηρεσιών και προμηθειών που έχουν συναφθεί κατ' εφαρμογή του παρόντος κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους.

2. Η στατιστική κατάσταση προσδιορίζει τον αριθμό και την αξία των συμβάσεων που ανατέθηκαν και αφορά χωριστά τις συμβάσεις έργων, υπηρεσιών και προμηθειών. Ο αριθμός και η αξία των συμβάσεων κατανέμονται ανά χρησιμοποιούμενη διαδικασία και προσδιορίζουν για κάθε διαδικασία το αντικείμενο των συμβάσεων ανά κατηγορία της ονοματολογίας CPV.

3. Σε περίπτωση που έχει γίνει προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης σύμφωνα με την παράγραφο 2, κατηγοριοποιούνται επιπλέον και ανάλογα με τους λόγους προσφυγής στη διαδικασία, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 42.

Άρθρο 98

(άρθρα 70 και 71 της Οδηγίας)

Πεδίο εφαρμογής των προεδρικών διαταγμάτων 59/2007 και 60/2007

1. Στο τέλος του άρθρου 19 του π.δ. 59/2007 προστίθεται παράγραφος 6 ως εξής:

«6. Στις συμβάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2009/81/ΕΚ (L 216), ούτε στις συμβάσεις στις οποίες η Οδηγία δεν εφαρμόζεται δυνάμει των άρθρων 8, 12 και 13 αυτής.»

2. Το άρθρο 16 του π.δ. 60/2007 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 16

Συμβάσεις στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας

Σύμφωνα με το άρθρο 346 της ΣΛΕΕ, το παρόν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις που συνάπτονται στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας, με εξαίρεση τις συμβάσεις στις οποίες εφαρμόζεται η Οδηγία 2009/81/ΕΚ (L 216). Το παρόν δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2009/81/ΕΚ δυνάμει των άρθρων 8, 12 και 13 αυτής.»

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ ΚΑΤΩΤΕΡΗΣ ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2009/1981

Άρθρο 99

Πεδίο εφαρμογής

1. Οι διατάξεις του παρόντος Μέρους εφαρμόζονται στις συμβάσεις των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός ΦΠΑ είναι κατώτερη από τα χρηματικά όρια του άρθρου 24.

2. Στις συμβάσεις του παρόντος Μέρους εφαρμόζονται οι διατάξεις του δεύτερου Μέρους, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που αναφέρονται στο άρθρο 104.

Άρθρο 100

Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων

1. Οι συμβάσεις του παρόντος Μέρους συνάπτονται σύμφωνα με τις ακόλουθες διαδικασίες:

α) την ανοικτή διαδικασία, σύμφωνα με το άρθρο 101,

β) το συνοπτικό διαγωνισμό, στην περίπτωση που η αξία της σύμβασης είναι κατώτερη από το χρηματικό όριο που ορίζεται στην με αριθμό 35130/739/9.8.2010 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών (Β' 1291), σύμφωνα με το άρθρο 102,

γ) την απευθείας ανάθεση, στην περίπτωση που η αξία της σύμβασης είναι κατώτερη από το χρηματικό όριο που ορίζεται στην με αριθμό 35130/739/9.8.2010 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών (Β' 1291), σύμφωνα με το άρθρο 103.

2. Οι συμβάσεις της παραγράφου 1 μπορούν να συνάπτονται και με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο 38.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας δημοσιεύονται υποδείγματα εγγράφων σύμβασης, με δεσμευτικό ή μη χαρακτήρα, για τις συμβάσεις του παρόντος Μέρους.

Άρθρο 101

Ανοικτή διαδικασία

1. Ανοικτή είναι η διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας κάθε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλει προσφορά. Η ανοικτή διαδικασία διεξάγεται σε ενιαίο στάδιο, το οποίο περιλαμβάνει τη διενέργεια ποιοτικής επιλογής των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν προσφορά και εν συνεχεία την αξιολόγηση των προσφορών όσων αποδείχθηκε ότι πληρούν τις ελάχιστες προϋποθέσεις συμμετοχής στον διαγωνισμό. Όπου στον παρόντα νόμο γίνεται αναφορά σε «αίτηση συμμετοχής» νοείται η «προσφορά», ενώ όπου γίνεται αναφορά σε «υποψήφιο» νοείται ο «προσφέρων» στο πλαίσιο της ανοικτής διαδικασίας.

2. Στην ανοικτή διαδικασία, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών ανέρχεται σε τριάντα ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Οι διαδικαστικές λεπτομέρειες διενέργειας της ανοικτής διαδικασίας ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.

Άρθρο 102 **Συνοπτικός διαγωνισμός**

Κατά τη διενέργεια συνοπτικού διαγωνισμού η αναθέτουσα αρχή δύναται να περιορίζει τα έγγραφα της σύμβασης και να μην ορίζει κριτήρια ποιοτικής επιλογής. Η δημοσίευση της προκήρυξης γίνεται με ανάρτηση στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής που διενεργεί τον διαγωνισμό. Η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών ανέρχεται σε δέκα ημέρες από την ημερομηνία ανάρτησης της προκήρυξης στην οικεία ιστοσελίδα, σύμφωνα με τις διαδικαστικές προϋποθέσεις του ν. 3861/2010.

Άρθρο 103 **Απευθείας ανάθεση**

Η απευθείας ανάθεση σε συγκεκριμένο οικονομικό φορέα γίνεται με κριτήριο τη δυνατότητα καλής και έγκαιρης εκτέλεσης της σύμβασης από τον ανάδοχο.

Άρθρο 104 **Εξαιρέσεις**

1. Οι ακόλουθες διατάξεις του δεύτερου Μέρους δεν εφαρμόζονται στις συμβάσεις που ρυθμίζονται από το παρόν Μέρος: το άρθρο 28, το άρθρο 42 παρ. 2 περίπτωση 1 στοιχείο α', το άρθρο 47, το άρθρο 48 παράγραφοι 1 έως 3, το άρθρο 49, το άρθρο 51, το άρθρο 55, το άρθρο 95 και το άρθρο 96.

2. Αρμόδιο δικαστήριο για τις διαφορές που ανακύπτουν στο πλαίσιο συμβάσεων του παρόντος Μέρους είναι το Διοικητικό Εφετείο της έδρας της αναθέτουσας αρχής, με τριμελή σύνθεση, το οποίο αποφαινεται αμετάκλητα. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του Κεφαλαίου Ι του δεύτερου Μέρους, για την εκδίκαση των διαφορών αυτών εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του π.δ. 18/1989. Αιτήσεις προσωρινής προστασίας εκδικάζονται από τον Πρόεδρο Εφετών του οικείου Διοικητικού Εφετείου ή από τον Εφέτη που αυτός ορίζει. Σε περίπτωση ιδιαίτερης σπουδαιότητας της υπόθεσης, ο ανωτέρω Πρόεδρος ή Εφέτης μπορεί να εισάγει την αίτηση σε τριμελές συμβούλιο του δικαστηρίου, στο οποίο προεδρεύει ο Πρόεδρος Εφετών και μετέχει ο Εφέτης εισηγητής.

3. α. Στην κλειστή διαδικασία, στη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού και στη διαδικασία του ανταγωνιστικού διαλόγου η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής ανέρχεται σε είκοσι ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης διαγωνισμού στο Τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως και η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών των οικονομικών φορέων που έχουν επιλεγεί για την υποβολή προσφοράς ανέρχεται σε είκοσι ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφορών προς τους προεπιλεγέντες.

β. Όταν στην κλειστή διαδικασία και στη διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, επείγοντες λόγοι καθιστούν αδύνατη την τήρηση των ελάχιστων προθεσμιών που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίζει προθεσμία για την παραλαβή των αιτήσεων συμμετοχής, η ο-

ποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δέκα ημερών από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης στο Τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως και προθεσμία για την παραλαβή των προσφορών, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δέκα ημερών από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφορών στους προεπιλεγέντες.

γ. Κατά τον καθορισμό των προθεσμιών παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει υπόψη, ιδίως, τον πολύπλοκο χαρακτήρα της σύμβασης και το χρόνο που απαιτείται για την προετοιμασία των προσφορών, με την επιφύλαξη των ελάχιστων προθεσμιών που καθορίζονται στο παρόν άρθρο.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ **ΛΟΙΠΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΕ ΔΗΜΟΣΙΕΣ** **ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ**

Άρθρο 105 **Εκτέλεση συμβάσεων**

1. Τα σχετικά με την εκτέλεση των συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, ιδίως οι όροι, η κατάρτιση, η τροποποίηση, η καταγγελία και η λύση των συμβάσεων, οι κανόνες που διέπουν τις παραλαβές, τις παραδόσεις, τις πληρωμές, την έκπτωση του αναδόχου και τις συναφείς κυρώσεις, την είσπραξη των δικαιωμάτων του δημοσίου, την ευθύνη έναντι τρίτων, τη χρηματοδότηση, τη δωσιδικία και το εφαρμοστέο δίκαιο εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 34 έως 42, 44, 45, 48, 60-65, 68 παρ. 1 και 70 του ν. 3433/2006 και τις κανονιστικές πράξεις που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση αυτού. Οι διατάξεις του ν. 3433/2006 περί Εγχώριας Βιομηχανικής Συμμετοχής (ΕΒΣ), Ελληνικής Προστιθέμενης Αξίας (ΕΠΑ) και Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων (ΑΩ), καθώς και οι κανονιστικές πράξεις που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότησή τους, καταργούνται.

2. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας και των τυχόν συναρμόδιων υπουργών, τα θέματα της προηγούμενης παραγράφου, του άρθρου 81 και του άρθρου 106 μπορούν να ρυθμίζονται διαφορετικά.

3. Μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος που προβλέπεται στην παράγραφο 2, οι διατάξεις των άρθρων 33-45, 48, 60-65, 68 παρ.1 και 70 του ν. 3433/2010 και οι κανονιστικές πράξεις που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση αυτού, διέπουν και τις συμβάσεις υπηρεσιών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, προσαρμοσμένες στη φύση και το σκοπό των συμβάσεων αυτών.

Άρθρο 106 **Εκχώρηση δικαιωμάτων και αναδοχή υποχρεώσεων**

1. Το άρθρο 43 του ν. 3433/2006, το οποίο ρυθμίζει τα ζητήματα που σχετίζονται με την εκχώρηση δικαιωμάτων και την αναδοχή υποχρεώσεων, διατηρείται σε ισχύ μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος που προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 105.

2. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται η εκχώρηση απαιτήσεων του οικονομικού φορέα σε προμηθευτές ή υπεργολάβους του, μετά από συμφωνία μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και του οικονομικού φορέα, με όρο που τίθεται στη σύμβαση. Στην περίπτωση αυτή, κατά παρέκκλιση από κάθε αντίθετη διάταξη, η αναθέτουσα αρχή δικαιούται να αντιτάσσει κατά του εκδοχέα υπεργολάβου, όλες τις ενστάσεις που τυχόν υπάρχουν κατά του εκχωρητή-οικονομικού φορέα, ακόμη και μετά την αναγγελία της εκχώρησης.

Άρθρο 107

Συμβάσεις εκποίησης στρατιωτικού εξοπλισμού

1. Με τη διαδικασία του άρθρου 76 του ν. 3883/2010 στρατιωτικός εξοπλισμός μπορεί να χαρακτηρίζεται μη επιχειρησιακά αναγκαίος και να αποφασίζεται η πώληση, ανταλλαγή ή χρηματοδοτική του μίσθωση. Με την ίδια απόφαση γίνεται η οικονομική αποτίμηση του στρατιωτικού εξοπλισμού και εγκρίνεται η διαδικασία υλοποίησης της εκποίησής του, κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου.

2. Με τη διαδικασία των άρθρων 72-75 του ν. 3883/2010, προσαρμοσμένων στη φύση και το σκοπό των εκποιήσεων στρατιωτικού εξοπλισμού, μπορεί να καταρτίζεται μακροπρόθεσμο ή/και τριετές πρόγραμμα εκποιήσεων στρατιωτικού εξοπλισμού.

3. Η σύναψη των συμβάσεων που προβλέπονται στην παράγραφο 1, μπορεί να γίνεται με τις εξής διαδικασίες:

- α) με διακρατικές συμφωνίες,
- β) βάσει ειδικών διαδικαστικών κανόνων διεθνών οργανισμών,
- γ) με ανοικτό πλειοδοτικό διαγωνισμό,
- δ) με κλειστό πλειοδοτικό διαγωνισμό,
- ε) με διαπραγμάτευση με προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης ή
- στ) με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης.

4. Για την εφαρμογή των διαδικασιών της παραγράφου 3 εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις του παρόντος νόμου, προσαρμοσμένες στη φύση και το σκοπό των συμβάσεων αυτών.

5. Στο πλαίσιο διακρατικών συμβάσεων ή συμβάσεων που συνάπτονται δυνάμει ειδικών διαδικαστικών κανόνων διεθνών οργανισμών, στρατιωτικός εξοπλισμός μπορεί να δωρίζεται ή να παραχωρείται κατά χρήση για την εξυπηρέτηση της εξωτερικής αμυντικής πολιτικής της χώρας. Η σχετική απόφαση λαμβάνεται με τη διαδικασία του άρθρου 76 του ν. 3883/2010.

6. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται για την εκποίηση στρατιωτικού εξοπλισμού που χαρακτηρίζεται άχρηστος.

7. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος άρθρου. Η έκδοση της απόφασης αυτής δεν συνιστά προϋπόθεση για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 108

Λοιπές διατάξεις

1. Όπου στην κείμενη νομοθεσία απαντάται ο όρος «αμυντικό υλικό» νοείται ο «στρατιωτικός εξοπλισμός», σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 15 περίπτωση 20.

2. Η παρ. 3 του άρθρου 72 του ν. 3433/2006 τροποποιείται ως εξής:

«3. Οι κάτωθι Γενικές Διευθύνσεις υπάγονται απευθείας στον Υπουργό Εθνικής Άμυνας: α) η Γενική Διεύθυνση Οικονομικού Σχεδιασμού και Υποστήριξης (ΓΔΟΣΥ), η οποία έχει ως αποστολή το σχεδιασμό και την υλοποίηση αποφάσεων επί θεμάτων Διαχείρισης Πόρων, Περιβάλλοντος, Ανθρώπινου Δυναμικού, Κατάρτισης, Παρακολούθησης, Συντονισμού Προϋπολογισμού του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, Οικονομικής Μέριμνας, Στρατιωτικής και Τεχνολογικής Υποστήριξης, β) η Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Εξοπλισμών και Επενδύσεων (ΓΔΑΕΕ), η οποία έχει ως αποστολή τη διενέργεια των απαιτούμενων διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών στον τομέα της άμυνας, για τη σύναψη συμβάσεων έρευνας και ανάπτυξης, για τη σύναψη συμβάσεων εκποίησης στρατιωτικού εξοπλισμού και για την κρατική διασφάλιση ποιότητας, καθώς και την παρακολούθηση της υλοποίησης των μέτρων της Εθνικής Αμυντικής Βιομηχανικής Στρατηγικής, γ) η Γενική Διεύθυνση Πολιτικής Εθνικής Άμυνας και Διεθνών Σχέσεων (ΓΔΠΕ-ΑΔΣ), η οποία έχει ως αποστολή τη μελέτη, την υποβολή εισηγήσεων και την παρακολούθηση υλοποίησης της Πολιτικής Εθνικής Άμυνας και του Εθνικού Αμυντικού Σχεδιασμού σε συνεργασία με τον Α/ΓΕΕΘΑ, καθώς και των θεμάτων Στρατηγικών Αναλύσεων, Διεθνών Σχέσεων-Συνεργασιών και Διεθνών Οργανισμών, αρμοδιότητας του Υπουργού Εθνικής Άμυνας. Οι ανωτέρω Γενικές Διευθύνσεις δεν έχουν ιεραρχική σχέση με τα Γενικά Επιτελεία των Κλάδων και το ΓΕΕΘΑ, οι αρχηγοί των οποίων αναφέρουν απευθείας στον Υπουργό, ο οποίος συντονίζει και παρακολουθεί το έργο τους.»

Άρθρο 109

Μεταβατικές διατάξεις

1. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται σε όλες τις συμβάσεις έργων, υπηρεσιών ή προμηθειών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του και η έναρξη της διαδικασίας σύναψης των οποίων λαμβάνει χώρα μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος. Ως έναρξη διαδικασίας σύναψης νοείται:

α) η αποστολή προκήρυξης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για τις συμβάσεις του δεύτερου Μέρους,

β) η δημοσίευση προκήρυξης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, για τις συμβάσεις του τρίτου Μέρους,

γ) η ανάρτηση στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής, για τις συμβάσεις που ανατίθενται με τη διαδικασία του συνοπτικού διαγωνισμού και

δ) η λήψη απόφασης σύναψης σύμβασης, για τις υπόλοιπες περιπτώσεις.

2. Διαδικασίες σύναψης συμβάσεων έργων, υπηρεσιών ή προμηθειών, οι οποίες έχουν ξεκινήσει πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, συνεχίζονται και ολοκληρώνονται σύμφωνα με το καθεστώς που ίσχυε κατά το χρόνο έναρξής τους.

3. Συμβάσεις έργων, υπηρεσιών ή προμηθειών που έχουν συναφθεί πριν την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος νόμου, εκτελούνται σύμφωνα με το καθεστώς που τις διέπει κατά το χρόνο σύναψής τους.

4. Οι διατάξεις περί έννομης προστασίας διέπουν τις διαφορές που αναφύονται από πράξεις ή παραλείψεις

της αναθέτουσας αρχής, οι οποίες εκδίδονται ή συντελούνται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

Άρθρο 110
Καταργούμενες διατάξεις

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργείται κάθε διάταξη νόμου ή κανονιστικής πράξης που ρυθμίζει διαφορετικά τα θέματα που ρυθμίζονται από τον

παρόντα νόμο ή τις κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή του.

Άρθρο 111
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.